

Van
Gogh
Museum
Amsterdam

Van Gogh blikt terug
Jaarverslag 2017

Vincent van Gogh. *Veld met irissen bij Arles (detail)*, 1888. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Vincent van Gogh, Flesje met pioenrozen en blauwe ridderspoor (detail), 1886. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Inhoud

01 Voorwoord

P. 6

02 Kunst en educatie

P. 22

03 Bezoekers

P. 64

04 Commerciële activiteiten

P. 76

05 Gebouw en organisatie

P. 84

06 Sponsors en partners

P. 90

07 Het jaar in cijfers

P. 98

08 Sociaal jaarverslag

P. 102

09 Jaarverslag ondernemingsraad

P. 106

10 Jaarverslag Raad van Toezicht

P. 110

11 Jaarrapport

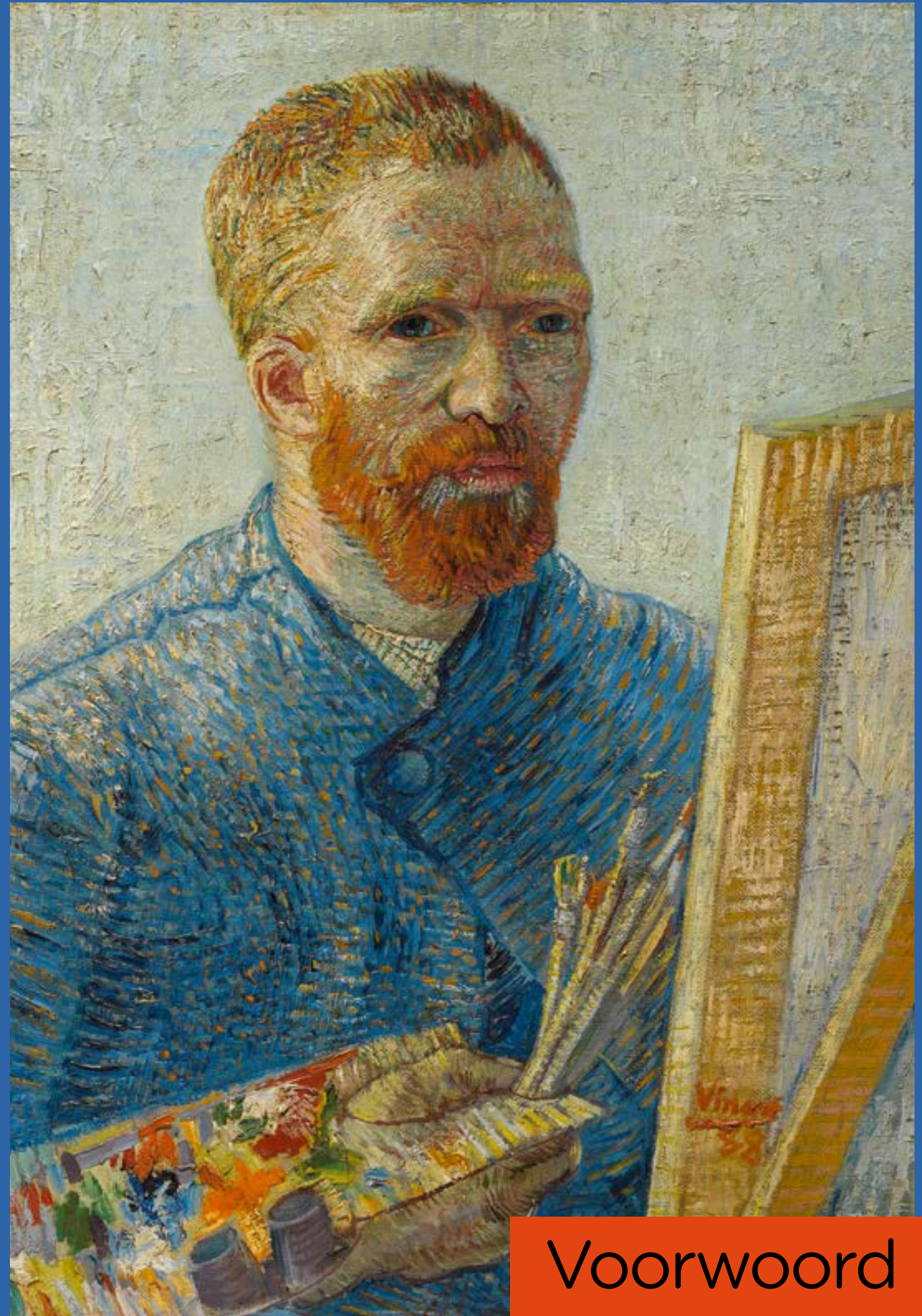
P. 118

12 Bijlagen

P. 212

01

Vincent van Gogh, *Zelfportret als schilder* (detail), 1887-1888. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting).

Vincent van Gogh, *Poort in de verdedigingswerken van Parijs* (detail), 1887. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Voorwoord

Het Van Gogh Museum was in 2017 het best bezochte museum van Nederland. Dat er groei mogelijk was na het passeren van de magische grens van twee miljoen bezoekers in 2016, wisten we. Maar de mate waarin de populariteit van het museum en het leven en werk van Vincent van Gogh nog verder toenam, heeft ons verrast. Net zoals de bevestiging van onze status door onafhankelijke onderzoekers.

Niet alleen werd het recordaantal van 2,1 miljoen bezoekers in 2016 ruim verbroken met een eindscore van 2,26 miljoen bezoekers in 2017, maar ook kwam het Van Gogh Museum in een gerenommeerd Europees reputatieonderzoek onder de beroemdste musea wereldwijd als nummer één uit de bus bij Europese respondenten (nog vóór het Louvre in Parijs) en als nummer 2 bij het totale aantal respondenten. En nog iets om blij mee te zijn: het Van Gogh Museum heeft onder Nederlanders aantoonbaar aan aantrekkingskracht gewonnen: ten opzichte van 2016 is het aantal Nederlandse bezoekers met 35 procent gestegen. In de ranglijst van 119 nationaliteiten die het museum ontvangt, staat Nederland nu weer bovenaan. Opvallend is ook de toename van bezoekers uit China en Zuid-Korea.

Deze en andere klinkende cijfers bewijzen het: 2017 was een jaar om in te lijsten, een jaar met een gouden rand. In april verwelkomden we de miljoenste gebruiker van de multimediatour – door veel bezoekers omschreven als een aanrader vol verrassende, nieuwe inzichten. De online fanbase steeg explosief. De Facebookpagina's van het Van Gogh Museum en van Vincent van Gogh, beide beheerd door het museum, hebben meer dan 4,4 miljoen volgers. Internationaal bevindt het Van Gogh Museum zich in de top vijf van best presterende musea op social media.

U kunt er in dit jaarverslag alles over lezen. Het Van Gogh Museum scoort hoge ogen, ook als het gaat om de waardering van onze bezoekers voor de kwaliteit van hun bezoek. Daar zijn we trots op. We doen er alles aan om het museumbezoek

ook op hoogtijdagen, wanneer soms zelfs het maximum van 10.000 bezoekers per dag wordt bereikt, onder de beste omstandigheden te laten plaatsvinden. In 2017 was er veel waardering en bijval voor onze mooie tentoonstellingen *Prints in Paris 1900*, *Nederlanders in Parijs 1789-1914* en *Van Gogh, Rousseau, Corot: In het bos*.

Toch was er één gebeurtenis in 2017 waarbij alle successen en records enigszins verbleekten. De terugkeer van de gestolen werken *Zeegezicht bij Scheveningen* (1882) en *Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen* (1884-1885) was feestelijk en aangrijpend als de thuiskomst van verloren gewaande kinderen. Het Van Gogh Museum heeft veel waardering voor de inzet en betrokkenheid van het Italiaanse Openbare Ministerie en de Guardia di Finanza, die alles in het werk stelden om de doeken te vinden. Voor ons was het een eer en een genoegen om de twee bijzondere Van Goghs eerst in februari in Italië tentoon te stellen in het Museo di Capodimonte te Napels, als dankbetuiging aan Italië, en ze daarna te begeleiden naar Amsterdam voor een speciale presentatie (21 maart-14 mei) in het Van Gogh Museum, waar de werken thuishoren.

De toename van het aantal Nederlandse bezoekers is deels toe te schrijven aan de media-aandacht en onze eigen campagne rondom de terugkeer van de gestolen werken. Daarnaast werpen onze continue inspanningen om juist ook lokaal de interesse voor het museum aan te wakkeren hun vruchten af. Het Van Gogh Museum maakt qua publieksbereik doelbewust gebruik van drie strategieën: lokaal, internationaal en digitaal.

Anno 2018 zijn er legio kanalen en mogelijkheden om onze missie – het leven en werk van Vincent van Gogh toegankelijk maken voor zoveel mogelijk mensen – te realiseren, binnen en buiten de muren van het Van Gogh Museum. We blijven zoeken naar nieuwe wegen en staan open voor innoverende projecten. Zo'n project was de online hereniging van de vijf over de wereld verspreide *Zonnebloemen*-schilderijen, een initiatief van de National Gallery in Londen. We hebben met veel plezier bijgedragen aan de livestream

op Facebook met een introductie van de 'Amsterdamse' *Zonnebloemen* en een presentatie door Willem van Gogh.

In de rol van adviserend kenniscentrum was het Van Gogh Museum betrokken bij de totstandkoming van de internationaal gewaardeerde Brits-Poolse animatiefilm *Loving Vincent*. Wij mochten aanwezig zijn bij de wereldpremière in juni op het International Animated Film Festival in Annecy. De Nederlandse première van de eerste handgeschilderde animatiefilm vond op 4 oktober plaats in het Van Gogh Museum. De goodwill die *Loving Vincent* genereert, komt het museum en zijn missie alleen maar ten goede.

Dichter bij huis bevindt zich het onderwerp van het meerjarige onderzoeksproject *Van Gogh verbindt* dat in april is gelanceerd. De komende jaren onderzoekt het Van Gogh Museum samen met wetenschappers van de Erasmus Universiteit Rotterdam en met royale steun van Fonds 21 hoe het museum aan relevantie kan winnen voor Amsterdamse jongeren (18-30 jaar) met een migratieachtergrond. Met *Van Gogh verbindt* willen we niet alleen inzicht krijgen in wat jongeren met een Surinaamse, Turkse, Antilliaanse en Marokkaanse achtergrond op cultureel gebied beweegt, maar ook in samenspraak met hen activiteiten ontwikkelen gericht op duurzame wederzijdse betrokkenheid.

Het verheugt ons ook te kunnen vermelden dat dit jaar een Arabische en een Duitse vertaling van de brieven van Vincent van Gogh het licht zagen. Met deze taalversies kan opnieuw een grote groep mensen kennis nemen van wat Van Gogh dacht en wat hem bewoog. Naast het Nederlands zijn de brieven nu verkrijgbaar in zeven talen.

De ambities van het Van Gogh Museum blijven onverminderd groot op kunstinhoudelijk, educatief en bedrijfsmatig vlak. Ook de verkoop van merchandise van het Van Gogh Museum bevindt zich in een stijgende lijn. Als ondernemende culturele instelling zijn we slagvaardig, alert en kien op kansrijke allianties. In 2017 sloot het

Van Gogh Museum als eerste museum ter wereld een licentiecontract af met het Chinese bedrijf Alibaba, een van de grootste internetorganisaties wereldwijd.

We hebben goede hoop dat de recente verhuizing van onze kantoren naar het prachtig verbouwde pand aan de Gabriël Metsustraat aan het Museumplein, dat eind 2017 werd voltooid, zal bijdragen aan het realiseren van alle doelen en ambities, zoals verwoord in ons nieuwe strategisch plan voor de periode 2018-2020. De voorzieningen zijn afgestemd op het nieuwe flexwerken. Voor het eerst zijn alle museummedewerkers ondergebracht op één locatie. Met uitzicht op het museum en met een door Studio Dumbar aangescherpte huisstijl, passend bij ons merk, zijn we klaar voor de uitdagingen van 2018.

Bij alle mijlpalen van 2017 willen we graag nog eens benadrukken hoe essentieel de gulle bijdragen en genereuze steun van particulieren, sponsors, fondsen en de overheid zijn voor het welslagen van de activiteiten van het Van Gogh Museum. Wij zijn hen zeer erkentelijk voor hun bijdragen, vertrouwen en loyaliteit.

Het doet ons dan ook deugd dat Van Lanschot de sponsorovereenkomst met het museum heeft verlengd met twee jaar.

Wij zijn ook de BankGiro Loterij dankbaar; elk jaar mag het Van Gogh Museum weer in ruime mate meedelen in de opbrengsten. De bijdrage van de BankGiro Loterij is ongelooflijk belangrijk in het financieren van aanwinsten in de collectie. In de reizende tentoonstelling *Tien topstukken on tour: Voor Nederland verworven dankzij de BankGiro Loterij*, die op 4 oktober in het Mauritshuis in Den Haag door koningin Máxima werd geopend, was uit de collectie van het Van Gogh Museum *Het 'Ponton de la Félicité bij Asnières'* (Opus nr. 143) van Paul Signac te zien, een belangrijke nieuwe aanwinst in 2017. Het was een aantrekkelijke manier om het Nederlandse publiek in zes provincies te laten delen in de rijkdom van de Collectie Nederland.

We zijn ook veel dank verschuldigd aan de Vincent van Gogh Stichting; aan hen is te danken dat het museum sinds 1973 een breed (internationaal) publiek kan verrijken, bereiken en inspireren met de nalatenschap van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten.

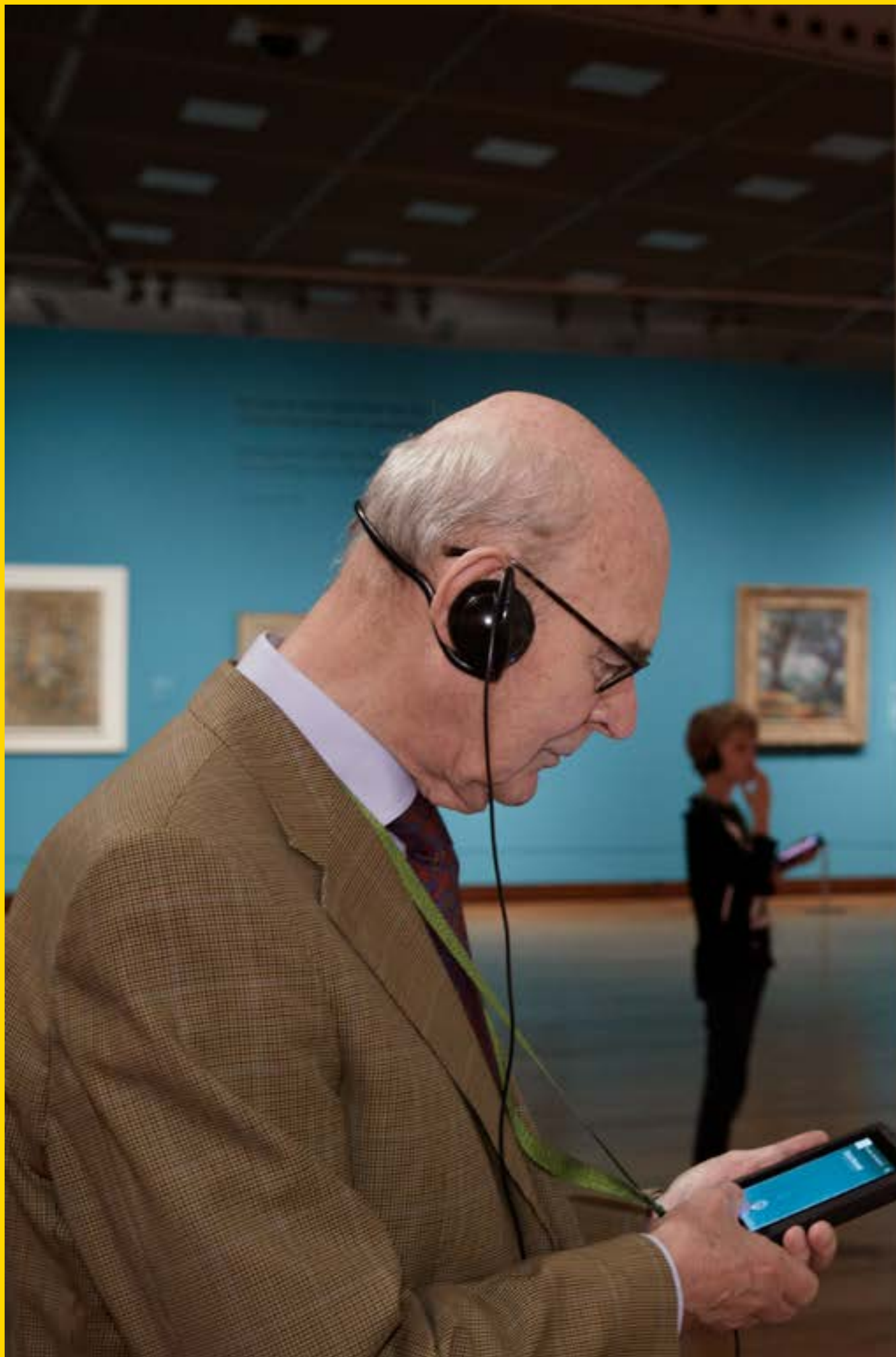
In het verwezenlijken van deze missie is ook de prettige samenwerking met de Raad van Toezicht en de Raad van Advies voor ons zeer waardevol.

Tot slot spreken we graag onze grote dank uit aan onze medewerkers. Zij hebben zich ook in 2017 weer met grote betrokkenheid, kennis van zaken en energie voor het museum ingezet.

Onze dank is groot aan allen die hebben bijgedragen aan een uitzonderlijk mooi en succesvol jaar.

Axel Rüger
Directeur

Adriaan Dönszelmann
Zakelijk directeur

De Nederlandse première van de animatiefilm *Loving Vincent* in het Van Gogh Museum trekt veel pers

De verbouwing van het pand aan de Gabriël Metsustraat in volle gang

02

Vincent van Gogh, *Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen (detail)*, 1884-1885. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Kunst en educatie

Van Goghs weer thuis!

Het eerste half jaar van 2017 stond in het teken van de in Italië teruggevonden werken *Zeegezicht bij Scheveningen* (1882) en *Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen* (1884-1885). Voor het Van Gogh Museum waren de vondst en de terugkeer van de gestolen werken reden tot dankbaarheid, blijdschap en groot feest.

Op 6 februari vond de officiële overdracht plaats in Museo di Capodimonte in Napels in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de Nederlandse en Italiaanse autoriteiten. Aan Axel Rüger en zijn Italiaanse collega-museumdirecteur Sylvain Bellenger de eer om de twee Van Goghs, die in 2002 uit het Van Gogh Museum waren ontvreemd, weer aan de openbaarheid prijs te geven. Na een vermissing van 14 jaar mocht het museum zich weer ontfermen over *Zeegezicht bij Scheveningen* en *Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen*. Maar eerst werden ze nog een paar weken tentoongesteld in Napels, zodat het Italiaanse publiek ze kon bezichtigen; een manier van het Van Gogh Museum om blij te geven aan zijn erkentelijkheid. Axel Rüger: 'Speciale dank gaat uit naar de Italiaanse autoriteiten die mogelijk hebben gemaakt wat wij bijna niet meer voor mogelijk hielden.'

De twee schilderijen werden in september 2016 tijdens een grootscheepse zoekactie in opdracht van het Italiaanse Openbaar Ministerie, uitgevoerd door een specialistisch team van de Guardia di Finanza, teruggevonden in het huis van de ouders van maffiabaas Raffaele Imperiale. Niet alleen de vondst zelf was een groot geluk voor alle betrokkenen, ook de staat waarin de schilderijen – zonder lijsten – verkeerden, viel alleszins mee. *Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen* bleef op wat kleine beschadigingen na min of meer ongeschonden. Van *Zeegezicht bij Scheveningen* ontbrak een deel van de voorstelling in de hoek linksonder, dat was afgescheurd bij het verwijderen van de lijst.

Aan de presentatie in Napels was op 19 januari het nieuws voorafgegaan dat de Italiaanse autoriteiten het beslag op de werken hadden opgeheven en dat de schilderijen spoedig zouden worden vrijgegeven. De twee doeken waren tot en met 26

februari te zien in het Museo di Capodimonte te Napels, waarna ze onder politiebegeleiding naar de luchthaven werden gebracht. In Amsterdam vond na een eerste check door de restauratoren van het Van Gogh Museum op 21 maart een feestelijke presentatie plaats in aanwezigheid van demissionair minister van OCW Jet Bussemaker.

Van 22 maart tot en met 14 mei werden de twee werken tentoongesteld in het Van Gogh Museum. *They're back home again! Ze zijn weer thuis!* luidde de opgetogen muurtekst. De terugkeer van de schilderijen werd op verschillende manieren gemarkeerd, met onder meer een publicatie, lezingen, speciaal lesmateriaal, een feestelijk diner voor sponsor Bulgari, een busexcursie naar Nuenen en videoverslagen. Vanaf 15 mei zijn de twee werken ondergebracht in het restauratieatelier van het Van Gogh Museum voor onderzoek, restauratie en nieuwe lijsten.

Directeur Museale Zaken Nikola Eltink:

‘Het komt niet vaak voor dat gestolen kunstwerken worden teruggevonden. De vreugde was des te groter bij ons allemaal. Het is dan ook heel mooi om die in filmpjes en presentaties met de wereld te kunnen delen.’

Vincent van Gogh, *Zeegezicht bij Scheveningen* (detail), 1882. Van Gogh Museum, Amsterdam (Staat der Nederlanden, legaat A.E. Ribbius Peletier)

Tentoonstellingen 2017

Van Gogh en de lokroep van Parijs

Met *Prints in Paris 1900* had het Van Gogh Museum een exceptionele en geliefde tentoonstelling van prenten uit het fin de siècle van Parijs: straatkunst en ‘elitaire’ kunst naast elkaar. Frankrijk was in 2017 een terugkerend thema.

Het Van Gogh Museum kent een vast ritme van – minimaal – vijf tentoonstellingen per jaar: drie in het Van Gogh Museum en twee in De Mesdag Collectie. De volgende tentoonstellingen waren te zien in het Van Gogh Museum:
Prints in Paris 1900. Van elitair tot populair,
Nederlanders in Parijs 1789-1914. Van Spaendonck,

Jongkind, Van Gogh, Van Dongen, Mondriaan en Van Gogh, Rousseau, Corot: In het bos. Daarnaast waren er twee presentaties in het museum van kunstenaars voor wie Vincent van Gogh een belangrijke inspiratiebron was of is: Willem de Kooning en Zeng Fanzhi.

Ook werden *Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen* en *Zeegezicht bij Scheveningen*, de teruggekeerde werken, twee maanden op zaal getoond.

In De Mesdag Collectie waren te zien: *HedenHaags, ik zie ik zie wat hij niet ziet* en *Nederlanders in Barbizon. Maris, Mauve, Weissenbruch*. In het voorjaar was er bovendien de tentoonstelling *Urban Larsson. Naar het leven geschilderd*.

Prints in Paris 1900. Van elitair tot populair 3 maart – 11 juni

Het Parijs van het fin de siècle – zowel het straatbeeld als het interieur van de verzamelaar – kwam tot leven tijdens deze bijzonder fraai vormgegeven tentoonstelling van prenten, reclameaffiches, bladmuziek en theaterprogramma's. Het was voor het eerst dat dit onderwerp zo breed werd belicht. Het Van Gogh Museum putte hierbij uit de eigen collectie Franse prenten uit die tijd, een van de meest prestigieuze verzamelingen op dit vlak ter wereld. In de vijf jaar voorafgaand aan de tentoonstelling werd de collectie diepgaand onderzocht en online ontsloten (zie www.vangoghmuseum.nl/prenten). De prenten worden vanwege hun kwetsbaarheid zelden getoond.

De tentoonstelling werd mede mogelijk gemaakt door Heineken, het ministerie van OCW en de BankGiro Loterij.

Catalogus:

Prints in Paris 1900, Fleur Roos Rosa de Carvalho. Nederlands, Engels, Duits, Frans en Japans.

Hoofd Collecties en Onderzoek Marije Vellekoop:

‘De reacties op *Prints in Paris 1900* waren bijzonder goed, ook van de pers en van vakgenoten. De prentencollectie van het Van Gogh Museum is van een uitzonderlijke kwaliteit – heel inspirerend, zowel voor bezoekers als voor medewerkers.’

Opening *Prints in Paris 1900*. Foto: Jan-Kees Steerman

Van Gogh keert terug

22 maart - 14 mei

De terugkeer van de gestolen werken uit Italië vierden we onder meer met een speciale presentatie. *Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen* en *Zeegezicht bij Scheveningen* werden twee maanden lang getoond voordat ze naar het restauratieatelier gingen.

In samenwerking met Van Gogh Brabant was er vanaf 30 maart een dagtocht naar Nuenen, een busexcursie naar de plaats waar Van Gogh tussen 1883 en 1885 woonde waarbij deelnemers de afgebeelde Hervormde Kerk in het echt konden bezoeken. Op zaterdag 13 mei organiseerden we de Avond van de Terugkeer, een feestelijke avond met muziek, lezingen en workshops, gratis toegankelijk voor Amsterdammers.

Met dank aan het ministerie van OCW, de BankGiro Loterij, Van Lanschot, Heineken, Kikkoman Foods Europe BV en Bulgari die de terugkeer van de schilderijen, het onderzoek en de restauratie mogelijk maakten.

Hizkia Van Kralingen en Hilton Hotel Amsterdam faciliteerden het transport en de presentatie van de teruggevonden werken.

Presentatie Willem de Kooning

11 april - 16 oktober

In het kader van een doorlopende reeks van presentaties van grote kunstenaars die zich lieten inspireren door Van Gogh waren twee werken van Willem de Kooning, uitgeleend door het Stedelijk Museum Amsterdam, te zien in het Van Gogh Museum. Het betrof hier de werken *Montauk IV* en *Tuin in Delft (Voor Vincent van Gogh door Willem de Kooning)*. Eerder was in deze reeks werk te zien van onder meer Francis Bacon en Edvard Munch.

Van Gogh, Rousseau, Corot: In het bos

7 juli - 10 september

In deze tentoonstelling waren bosgezichten en landschappen van Van Gogh te zien in combinatie met werken van onder andere Théodore Rousseau en Camille Corot, die het bos van Fontainebleau in trokken om te schilderen. Met de zomertentoonstellingen wil het Van Gogh Museum in een bescheiden opzet subthema's van de collectie belichten.

Met dank aan de Collectie Van Lanschot en een particulier voor het beschikbaar stellen van bruiklenen.

Nederlanders in Parijs 1789-1914.Van Spaendonck, Jongkind, Van Gogh, Van Dongen, Mondriaan

13 oktober - 7 januari 2018

De invloed van Parijs en de Franse schilders op de Nederlandse schilderkunst was groot in de 19de eeuw. Nederlanders trokken naar de lichtstad om kennis te maken met nieuwe kunst, stijlen en opvattingen. Andersom drukten de Nederlanders in Parijs ook hun stempel op Franse kunstenaars. Eenmaal weer thuis deelden ze hun ervaringen en nieuwe inzichten met collega's. De Franse invloed en de internationale wisselwerking was het onderwerp van *Nederlanders in Parijs 1789-1914*. *Van Spaendonck, Jongkind, Van Gogh, Van Dongen, Mondriaan*.

De tentoonstelling was door de heldere opbouw in acht hoofdstukken (elk gewijd aan een kunstenaar, te weten Van Spaendonck, Scheffer, Jongkind, Kaemmerer, Van Dongen, Mondriaan, Breitner en natuurlijk Van Gogh) voor een breed publiek toegankelijk en begrijpelijk gemaakt. Daarbij hielpen de open ruimte, de introductiefilm en de sfeervolle blow-ups. Een persreis naar Parijs was een enorme stimulans voor journalisten om uitvoerig op de tentoonstelling in te gaan. Complimenten waren er voor de nadruk op het verhaal en de doorwrochte aanpak. Opvallend was het grote aantal Nederlandse bezoekers van de tentoonstelling.

De tentoonstelling was een samenwerking met Petit Palais, Musée des Beaux-Arts de la Ville de Paris en het RKD - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis in Den Haag.

Nederlanders in Parijs 1789-1914 werd mogelijk gemaakt met steun van Van Lanschot, Takii Seed, AkzoNobel, het ministerie van OCW, de BankGiro Loterij, Thalys, de Blom-de Wagt Foundation en de leden van The Sunflower Collective.

Catalogus:
Nederlanders in Parijs 1789-1914
Nederlands, Engels, Frans

Landelijk Montmartre

Aanvullend op de tentoonstelling *Nederlanders in Parijs 1789-1914*, was in het prentenkabinet *Landelijk Montmartre* te zien. In deze presentatie werd de landelijke kant van Parijs belicht met de sfeervolle prenten van kunstenaar en drukker Eugène Delâtre die rond 1900 het dorpse karakter van Montmartre vastlegde.

Zeng Fanzhi | Van Gogh

19 oktober - 5 maart 2018

Zeng Fanzhi (1961) - een bewonderaar van Vincent van Gogh - is een van de bekendste hedendaagse Chinese kunstenaars. Hij maakte speciaal voor het Van Gogh Museum zes schilderijen geïnspireerd op de zelfportretten van Van Gogh, die te zien waren in een presentatie op de derde verdieping van het museum. Zeng Fanzhi vertaalt Van Goghs onnavolgbare toets naar de Chinese wereld met wervelende lijnen ontleend aan de Chinese kalligrafie.

Deze presentatie was een samenwerking met de Fanzhi Foundation en het studioteam van de kunstenaar en werd mogelijk gemaakt door de exclusieve en genereuze steun van meneer en mevrouw Cheung, leden van The Yellow House.

Catalogus:
Zeng Fanzhi | Van Gogh,
Hans den Hartog Jager, Axel Rüger
Chinees, Engels

Tentoonstelling Van Gogh, Rousseau, Corot: In het bos. Foto: Jan-Kees Steerman

Aanwinsten

Munch en Vuillard

Twee belangrijke aanwinsten uit 2017: een portret van een Duitse natuurkundige en een serie proefdrukken van interieurs, landschappen en stadgezichten. Dankzij het portret van Felix Auerbach van Edvard Munch en dertien proefdrukken voor de prentenserie *Paysages et intérieurs* van Edouard Vuillard is het verhaal van Van Gogh en zijn tijdgenoten weer iets completer. Voor een compleet overzicht van de nieuwe aanwinsten verwijzen we naar de bijlagen bij dit verslag.

Felix Auerbach, 1906
Edvard Munch (1863-1944)
Olieverf op doek, 85,4 x 77,1 cm

Edvard Munch was een veelgevraagd portrettist van de Duitse culturele elite toen hij dit portret in 1906 van natuurwetenschapper Felix Auerbach maakte. Munch schilderde het in één sessie, bij Auerbach thuis. Zowel de geportretteerde als de schilderstijl zijn krachtig en hebben bravoure. Munch experimenteerde vrijuit met zijn materiaal en techniek. Voor de intens rode achtergrond bracht hij de verf in verschillende lagen aan, soms zo sterk verdund dat de verf naar beneden droop. Munch kende het werk van Van Gogh goed. Hij was onder de indruk van de manier waarop Van Gogh kleur gebruikte om de persoonlijkheid van de geportretteerde te benadrukken. De decoratieve kwaliteit, de kracht en de directheid van dit schilderij van Munch komen overeen met Van Goghs portretkunst. Dankzij deze aankoop is het Van Gogh Museum in staat de verwantschap tussen Munch en Van Gogh te tonen. Het werk is bovendien een belangrijke aanvulling op de Collectie Nederland, die slechts één schilderij van Munch bevatte: *Twee meisjes bij een appelboom*, 1905 in het bezit van Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam.

De aankoop is mede mogelijk gemaakt door de genereuze steun van de deelnemers van de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt, mede dankzij haar Maljers-de Jongh Fonds, en het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSBfonds en de leden van The Yellow House (de benefactors van het museum).

Edvard Munch, *Felix Auerbach (detail)*, 1906. Van Gogh Museum, Amsterdam

Dertien proefdrukken voor de prentenserie
Paysages et intérieurs, 1896-1899
 Edouard Vuillard (1868-1940)
 Kleurenlithografie op Chinees papier

De dertien proefdrukken voor de prentenserie
Paysages et intérieurs bestaan uit negen interieurs
 en vier landschappen of stadgezichten. De
 onderwerpen van de proefdrukken zijn zeer
 divers: dammende figuren, een avenue in Parijs,
 een groep mensen in een landschap, twee dames
 in een interieur. Alle werken zijn in dezelfde
 decoratieve stijl uitgewerkt met behulp van een
 ingenieus samenspel van kleurvlakken, patronen
 en tekenachtige lijnen.

Aan de proeven is het ontstaansproces van de
 prenten af te zien. Vuillard zocht samen met zijn
 artistieke drukker Auguste Clot nauwgezet naar
 de juiste combinatie van kleuren en tonen voor
 zijn prenten. Enkele proefdrukken verschillen
 aanzienlijk van de definitieve versies. Zo zien we
 bijvoorbeeld dat Vuillard in de prent *Intérieur
 aux tentures roses III* aanvankelijk veel meer
 uiteenlopende tinten gebruikte, maar naderhand
 toch koos voor een meer eenduidig roze en
 rood palet. De serie toont aan hoe intensief het
 proces kon zijn dat aan een lithografie voorafgaat.
 Daarmee wordt bovendien de relevantie van de
 prentkunst in het oeuvre van Vuillard en de Parijse
 kunstwereld van rond 1900 nog eens onderstreept.

Edouard Vuillard, *Dwars door het veld (A travers champs)* (detail), 1899, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

De Mesdag Collectie

Een jaar vol successen

Ook De Mesdag Collectie deelt mee in de successen van 2017: het jaar werd afgesloten met een overtuigend bezoekersrecord. Het Haagse museum ziet een stijgende lijn in belangstelling en naamsbekendheid.

Bezoekersrecord

In 2017 telde De Mesdag Collectie 16.000 bezoekers, een stijging van 38 procent ten opzichte van 2016. Zelfs in het Mesdagjaar 2015 werd dat aantal niet gehaald, toen er 15.600 bezoekers kwamen. Ter vergelijking: nog maar vier jaar geleden bleef de teller steken op 6.000 bezoekers. Het Haagse museum, dat sinds 1991 in beheer is van de Stichting Van Gogh Museum, floreert.

Het succes kan op de eerste plaats worden toegeschreven aan een actief tentoonstellingsbeleid en de rijke collectie: de kunstverzameling van het echtpaar Hendrik Willem Mesdag (1831-1915) en Sientje Mesdag-van Houten (1834-1909). Niettemin: onbekend maakt onbemind. De vernieuwde website (2016) heeft zijn vruchten afgeworpen. Vrienden – en potentiële vrienden – van het museum, die vanzelf ook vrienden zijn van Panorama Mesdag, worden regelmatig aan de hand van nieuwsbrieven benaderd en geïnformeerd.

Het is niet in de laatste plaats te danken aan de armslag, de populariteit en de collectie van de grote ‘broer’ in Amsterdam dat De Mesdag Collectie er nu zo positief voorstaat. Waar mogelijk vindt afstemming plaats met het Van Gogh Museum. Een mooi voorbeeld daarvan was de tentoonstelling *Nederlanders in Barbizon. Maris, Mauve, Weissenbruch*, die veel bezoekers trok en een deelthema was van *Nederlanders in Parijs 1789-1914* in het Van Gogh Museum. De Mesdag Collectie kon zo meeprofiteren van de belangstelling van de pers en de reuring op social media rondom de tentoonstelling in Amsterdam.

Tentoonstellingen 2017

Cromheecke tekent Daubigny.

Een kunstenaarsleven verbeeld

2 december 2016 – 5 maart 2017

De Mesdag Collectie beschikt over de grootste verzameling werken van Daubigny buiten Frankrijk. Ongeveer gelijktijdig met de tentoonstelling *Daubigny, Monet, Van Gogh. Impressies van het landschap* in het Van Gogh Museum waren in De Mesdag Collectie tekeningen te zien van de Vlaamse striptekenaar Luc Cromheecke die hij maakte voor *De tuin van Daubigny*, zijn graphic novel over de vernieuwende landschapsschilder.

Urban Larsson. Naar het leven geschilderd

26 april – 18 juni 2017

De overzichtstentoonstelling van de in Amsterdam woonachtige Zweedse schilder Urban Larsson, die zelf rondleidde, toonde op een nieuwe manier hoe eigentijds en traditioneel samen kunnen gaan. Larsson grijpt terug op traditionele, 19de-eeuwse schildertechnieken en schildert zijn realistische portretten altijd naar model. Voor de Sociëteit de Witte in Den Haag schilderde hij levensgrote portretten van koning Willem-Alexander en koningin Máxima, die in februari 2017 waren onthuld. De overzichtstentoonstelling had een primeur met een livestream op Facebook.

HedenHaags, ik zie ik zie wat hij niet ziet

25 augustus – 8 oktober

Een tentoonstelling over de veranderende stad Den Haag in het kader van *De kunst van het tentoonstellen*, de jaarlijkse cursus van het Van Gogh Museum voor jonge (museum) professionals in de dop. Studenten van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (afdeling Interieurarchitectuur en Meubelontwerpen) gingen de dialoog aan met het werk van schilders van de Haagse School.

Nederlanders in Barbizon.

Maris, Mauve, Weissenbruch

27 oktober – 7 januari 2018

De aantrekkingskracht van Frankrijk was onder Nederlandse schilders groot in de 19de eeuw. Charles-François Daubigny en Jean-François Millet waren grote namen van de School van Barbizon. Hoe Nederlanders als Jacob Maris en Jozef Israëls reageerden op de Franse schilders was te zien in *Nederlanders in Barbizon. Maris, Mauve, Weissenbruch*. De belangstelling voor de tentoonstelling, die tot stand kwam in samenwerking met Petit Palais in Parijs en het RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, was boven verwachting.

Hagar, Abraham en een engel van God

oktober 2017 – januari 2018

Toen het schilderij *Hagar en Ismaël* (1848-1849) van Jean-François Millet op reis ging ten behoeve van een overzichtstentoonstelling van zijn werk in Lille, bleef er een lege lijst achter. Die lijst, te groot en te fragiel om te reizen, vroeg om een nieuwe, tijdelijke invulling. Op verzoek van De Mesdag Collectie maakte fotograaf Hellen van Meene *Hagar, Abraham en een engel van God*.

Manager van De Mesdag Collectie Wite de Savornin Lohman:

‘We hebben de afgelopen jaren bewust gebouwd aan de naamsbekendheid en de kwaliteit van de tentoonstellingen van De Mesdag Collectie. Die investeringen betalen zich nu terug.’

Nieuw publiek en diversiteit

Van Gogh voor iedereen

In 2017 is het project *Van Gogh verbindt* van start gegaan. De komende jaren onderzoekt het Van Gogh Museum hoe het relevanter kan worden voor Amsterdamse jongeren (tussen de 18 en 30 jaar) met een Surinaamse, Turkse, Antilliaanse en Marokkaanse achtergrond. Met bijzondere activiteiten en samenwerkingen richt het museum zich op een nieuw, divers publiek.

Het Van Gogh Museum maakt het leven en werk van Vincent van Gogh toegankelijk voor zo veel mogelijk mensen. Een breed publiek omvat idealiter alle bevolkingsgroepen en is van alle leeftijden, divers, en zowel internationaal als Amsterdams. Met bijzondere projecten investeert het museum in nieuw, divers publiek: mensen die het museum nog niet goed weten te vinden of voor wie museumbezoek geen vanzelfsprekendheid is. Op het vlak van toegankelijkheidsbevordering onderscheiden we in het bijzonder vier aandachtsgroepen: jeugd (kinderen tot 18 jaar), jonge Amsterdammers (18-30 jaar), kwetsbare ouderen en mensen met een fysieke beperking.

Jeugd en onderwijs

Het digitale onderwijsplatform *Van Gogh op school* voorziet in gratis onderwijsmateriaal (opdrachten, video's, quizvragen en digibordlessen). Voorheen was er alleen aanbod voor het basisonderwijs, maar in 2017 is dat uitgebreid met lesmateriaal voor het voortgezet onderwijs. Het Van Gogh Museum stelt bovendien een gevarieerd pakket beschikbaar aan rondleidingen en activiteiten voor scholen in het museum (basisscholen, middelbare scholen en beroepsopleidingen). En met speciaal op families gerichte programmering spelen we tijdens de Familiedagen in de herfstvakantie in op de belangstelling van verschillende leeftijden. Ten opzichte van 2016 is het aantal scholieren dat naar het museum komt aanzienlijk gegroeid. Ruim 57.000 leerlingen uit binnen- en buitenland bezochten het museum via een van de onderwijsprogramma's, een stijging van meer dan 10.000 leerlingen ten opzichte van 2016.

Maar er zijn nog steeds veel kinderen in Amsterdam die we niet bereiken. Het gaat dan bijvoorbeeld om scholen in focuswijken, die noodgedwongen meer tijd aan andere achterstanden moeten besteden, waardoor er voor de kinderen op deze scholen minder ruimte is om kennis te maken met cultuur. Speciaal voor deze kinderen hebben we het project *Van Gogh gaat naar school* in het leven geroepen: in 2017 hebben we 102 lessen gegeven op scholen: 98 op focuswijk scholen en 4 pilotlessen op blindenscholen. De komende jaren hebben vooral kansarme kinderen en jongeren onze bijzondere aandacht: in het museum, online en buiten het museum.

Van Gogh verbindt

In mei 2017 is officieel een begin gemaakt met het ambitieuze, langdurige onderzoeksproject *Van Gogh verbindt*. De vraag die centraal staat: hoe kan het Van Gogh Museum relevanter worden voor Amsterdamse jongeren (18-30 jaar) met een Surinaamse, Turkse, Antilliaanse of Marokkaanse achtergrond? De ervaring leert dat cultuurparticipatie van deze – en andere moeilijk voor ons bereikbare – doelgroepen vaak blijft steken bij willekeur en goedbedoelde incidenten. We willen een flinke stap verder gaan en investeren in een duurzame relatie en persoonlijke betrokkenheid.

Dat doet het Van Gogh Museum samen met vertegenwoordigers uit de doelgroep, onderzoekers van het Impact Centre Erasmus van de Erasmus Universiteit Rotterdam en Fonds 21, dat het project voor de duur van vier jaar met € 150.000 per jaar steunt. Speciaal voor *Van Gogh verbindt* heeft het Van Gogh Museum een programmamanager aangenomen die bekend is met de doelgroep. Ook is er een adviesraad, waarvan de leden bekend zijn met de doelgroep, en dient een denktank van jongeren als klankbord. De komende vier jaar worden onder de vlag van *Van Gogh verbindt* veertig activiteiten georganiseerd. Hoe kan de nalatenschap van Vincent van Gogh ook voor jongeren met een migratieachtergrond inspirerend zijn?

Van Gogh verbindt beoogt meer dan alleen het bereiken van deze jongeren. Gaandeweg worden meetbare gegevens verzameld die inzicht geven in de participatie van jongeren met een Surinaamse, Turkse, Antilliaanse of Marokkaanse achtergrond en de maatschappelijke impact daarvan. In tweede instantie zullen de opgedane ervaringen en de verzamelde kennis en onderzoeksgegevens worden gedeeld met andere cultuur- en wetenschapsinstellingen, zodat de inzichten bijdragen aan het opbouwen van een relevante, duurzame relatie tussen culturele instellingen en jongeren met een migratieachtergrond in Nederland.

Hoofd Educatie en Interpretatie Marthe de Vet:

‘*Van Gogh verbindt* mikt op duurzaamheid. Het is geen eenmalige activiteit, maar een project waarin we samen met de doelgroep onderzoeken hoe culturele instellingen op de lange termijn relevant kunnen zijn voor een nieuw publiek met een migratieachtergrond – en welke investering dat vraagt. Ik verwacht daar veel van.’

Cijfers Educatie over 2017 en 2016

	2016	2017
% bezoekers onder 18 jaar	9,46%	10,6%
Onderwijsbezoek	47.146	57.155
– waarvan primair onderwijs	10.357	12.345
– waarvan voortgezet onderwijs	36.789	44.810

Jongerenprogrammering Van Gogh x ROCVA x Encore, 15 december 2017.
Foto: Les Adu

Museumbezoek mbo-studenten voor impactmeting, 8 november 2017.
Foto: Pepijn Nuiten

Vincent op Vrijdag

De in 2016 vernieuwde formule van *Vincent op Vrijdag* voor jonge Amsterdammers in de leeftijdscategorie 18–30 jaar slaat aan. De wisselende coproducties met jonge Amsterdamse creatieven krijgen veel bijval. Dat blijkt uit de belangstelling van het publiek (de mei-editie haalde een topscore van 3.000 bezoekers), de betrokkenheid op social media en de bereidheid van instellingen en organisaties om met ons samen te werken.

Zo kwam het IDFA, het gerenommeerde International Documentary Film Festival Amsterdam, eind oktober naar het Van Gogh Museum als gastprogrammeur. Voor de gelegenheid waren in het museum minibioscoopjes ingericht. Hoofdprogramma was de lange documentaire *Crazy Horse* van Frederick Wiseman, een film over de beroemde, gelijknamige nachtclub in de Franse hoofdstad die mooi aansloot bij het Parijse thema van de avond.

Vincent op Vrijdag blijkt een uitstekend platform voor talentontwikkeling van jonge mensen. Het is bovendien een titel die zich leent voor activiteiten buiten het museum. Daar zijn we in 2017 voorzichtig mee begonnen. In de Melkweg organiseerden we van 23 t/m 26 februari *Vincent exposeert: Van Gogh inspireert kunstenaars van nu*. Op de tentoonstelling was te zien hoezeer Van Gogh nog altijd tot de verbeelding spreekt van jonge mensen werkzaam in uiteenlopende kunst disciplines, zoals mode, fotografie, grafische vormgeving en beeldende kunst.

Op Lowlands, het jaarlijkse meerdaagse popfestival in Biddinghuizen, hostte het Van Gogh Museum met makers van *Vincent op Vrijdag* een quiz over Vincent van Gogh.

De campagne van *Vincent op Vrijdag* werd in 2017 genomineerd voor een SAN Accent, de gerenommeerde marketing-award.

Overzicht 2017

[Vincent op Vrijdag & Saša Ostoja](#)
27 januari

De grote tekenstrijd was een idee van illustrator Saša Ostoja, die onder meer Pepijn Lanen (auteur, ook bekend van De Jeugd van Tegenwoordig) uitnodigde, plus rapgroep Zwart Licht en dj Palo Santo.

[Vincent op Vrijdag & Melkweg](#)
24 februari

De Melkweg was te gast in het Van Gogh Museum met onder meer Sonja Volmer (interactieve presentatie), een Vlaamse modeshow, een BMX-performance, zangeres Nambyar, dj Mary Lake en dj Odin. Deze *Vincent op Vrijdag* maakte deel uit van een weekend (23 t/m 26 februari) waarin het Van Gogh Museum verschillende activiteiten organiseerde in de Melkweg, zoals *Vincent exposeert: Van Gogh inspireert kunstenaars van nu*.

[Vincent op Vrijdag & De Visionairen](#)
31 maart

Een vrijdagavond die wilde verleiden tot blikverruiming met verhalenvertellers, wetenschappers, ontwerpers en andere visionairen (onder meer: journalisten Jet Steinz en Diderik Jekel, nachtburgemeester van Amsterdam Mirik Milan) in samenwerking met Creative Consultancy Cornelis Serveert.

[Vincent op Vrijdag & Prints in Paris 1900](#)
28 april

De tentoonstelling *Prints in Paris 1900* stond centraal op deze avond met de Young Collectors Circle (kunst verzamelen, hoe doe je dat?), studenten grafiek van de Gerrit Rietveld Academie, Cracking the Frame Presents (kunstdocumentaires) en New Chique Gallery (galerie die kunst van beginnende kunstenaars verkoopt).

[Vincent op Vrijdag & The Maker Store](#)
26 mei

Op de The Maker Markt in het Van Gogh Museum kon Amsterdams talent kunst verkopen. Met muziek van dj Sekan, Nana Adjoa, Rilan & The Bombardiers. De editie was goed voor een recordaantal van 3.000 bezoekers.

Zomerstop

[Vincent op Vrijdag & Lowlands](#)
18 augustus

Een delegatie van het Van Gogh Museum en *Vincent op Vrijdag* toog naar popfestival Lowlands in Biddinghuizen voor De grote Vincent dating show. Op het ARTtube Podium konden bezoekers meedoen met een quiz over Vincent van Gogh.

[Vincent op Vrijdag & Oedipus Brewing](#)
29 september

Het motto van deze vrijdagavond: 'Zoek, vind, kom. Ik ga offline.' De Amsterdamse brouwerij Oedipus verzorgde de bierproeverij. De telefoon ging uit en de zintuigen gingen op scherp. Kunst kijken dus, met een biertje in de hand.

[Vincent op Vrijdag & IDFA](#)
27 oktober

Parijs was het thema. IDFA verzorgde de programmering van de verschillende minibioscoopjes in het Van Gogh Museum. En er was een wedstrijd: maak een Instagramstory over het nachtleven en win een reis naar Parijs.

[Vincent op Vrijdag & Jungle by Night](#)
24 november

Een enerverend liveoptreden van Jungle by Night ter gelegenheid van de presentatie van de nieuwe multimediatour, speciaal voor Amsterdammers in de leeftijd van 18 tot 30 jaar. De tour was samengesteld door de leden van de Amsterdamse afrobeatgroep Jungle by Night.

De leden van de band lieten hun licht schijnen over het werk van Vincent van Gogh. In de tour vertellen zij niet alleen over hun persoonlijke voorkeuren, zij reflecteren ook over de verwantschap tussen Van Goghs leven en oeuvre en de muziek die zij zelf maken.

[Vincent op Vrijdag & ENCORE](#)
en studenten van MBO College Zuid
15 december

Een tijdelijke overname door de eigenzinnige, creatieve mbo-studenten van College Zuid in samenwerking met de mensen van ENCORE, die de clubnacht van de Melkweg organiseren (hiphop en r&b). Dit event vormde de pilot voor het project *Van Gogh verbindt*.

Vrouwelijke
deelnemer, 86 jaar,
thuiswonend:

‘Iedereen is wel
individueel bezig,
maar ondanks dat
heb je toch weer
contact, omdat
men spreekt over
wat-ie voelt en
wat-ie ziet, en
dat vind ik het
boeiende.’

Ouderen ontmoeten Van Gogh

Met het programma *Kunst maakt de mens*. *Ouderen ontmoeten Van Gogh* richt het Van Gogh Museum zich op ouderen die door fysieke beperkingen of het wegvallen van naasten eenzamer worden en daardoor in een isolement dreigen te komen terwijl zij alle potentie hebben om nog volop mee te draaien in de maatschappij. Deelnemers aan het programma zijn enthousiast over hun bevindingen en hebben er baat bij. De publicatie *Ouderen ontmoeten Van Gogh - De effecten van het outreach workshopprogramma op de gezondheid en het welzijn van 70-plussers*, die in februari verscheen, toont aan dat ons programma bewezen bijdraagt aan de positieve gezondheid van ouderen. Voor velen van hen is het workshopprogramma een eerste kennismaking met kunst. Zij blijken doorgaans meer te kunnen dan ze op grond van hun beperkingen vooraf denken. De workshops prikkelen de nieuwsgierigheid, geven afleiding en vergroten het sociale netwerk van de deelnemers.

Kunst maakt de mens was in 2015 een initiatief van het Van Gogh Museum in samenwerking met verschillende zorgpartners (Viatore, Cordaan, Vier het Leven, De Zonnebloem) om kwetsbare ouderen meer bij het museum te betrekken en in contact te brengen met het leven en werk van Van Gogh. De workshops die daaruit voortkwamen worden gegeven in verzorgingstehuizen en op zes Van Gogh-locaties (Van Gogh Museum, Kröller-Müller Museum, Vincentre in Nuenen, Vincent van GoghHuis in Zundert, Drents Museum en Dordrechts Museum).

Marjolein Gysels, onderzoeker van de Universiteit Amsterdam, volgde *Kunst maakt de mens* twee jaar lang en legde haar bevindingen en die van de deelnemers vast in genoemde publicatie.

Werelddoenvendag

Het Van Gogh Museum verzorgt al enige tijd rondleidingen in gebarentaal. In september lanceerden we een introductiefilm over Vincent van Gogh in gebarentaal. De promo werd gemaakt ter gelegenheid van Werelddoenvendag op 27 september. Het filmpje werd met veel enthousiasme bekeken, bleek uit de reacties op social media. Deze film wordt nu vast vertoond in het auditorium van het museum, waarmee de toegankelijkheid van de vaste collectie voor dove bezoekers is verbeterd.

Van Gogh op gevoel

Voor blinden en slechtzienden en familie, vrienden en begeleiders is er het interactieve programma *Van Gogh op gevoel*. Een paar keer per jaar worden er speciale rondleidingen georganiseerd, met of zonder aanraaksessie. Daarnaast heeft de 3D-replica van het schilderij *Zonnebloemen* een permanente plek in het museum gekregen. Je kunt het schilderij voelen, ruiken en horen.

Rondleiding Van Gogh op gevoel. Foto: Brenda Roos

Multimediator

Niklas Strohmeier uit Duitsland was op 12 april de miljoenste gebruiker van de multimediator. Hij werd feestelijk verwelkomd en kreeg van directeur Museale Zaken Nikola Eltink een bos bloemen overhandigd. De multimediator (die de toepasselijke titel *Van Gogh zien als nooit tevoren* heeft), sinds eind 2014 in gebruik, is een interactieve tour die bezoekers helpt de kunst van Van Gogh te ontdekken en te doorgronden. Gemiddeld maakt 1 op 5 bezoekers er gebruik van en in het hoogseizoen 1 op 4. Het merendeel van de gebruikers zegt spontaan – op social media – of desgevraagd dankzij de multimediator nieuwe kanten van Van Gogh te hebben ontdekt. Zij zijn vooral verrast door wetenswaardigheden over de hoge productiviteit in zijn relatief korte leven, de invloed die vrienden en familie op hem hadden en zijn ziektebeeld.

De interactieve tour kent drie variaties: een rondleiding langs de hoogtepunten, de museumtour langs de hele collectie en de familievariant voor bezoekers met kinderen (deze laatste variant is er in 2 talen). Sinds 2017 wordt bij elke nieuwe tentoonstelling een multimediator gemaakt in 11 talen. Tot de meest bestudeerde werken in 2017 behoorden *Zelfportret met strohoed* (1887), *Amandelbloesem* (1890), *Het Gele Huis* (1888), *Zonnebloemen* (1889), *De aardappeleters* (1885) en *Korenveld met kraaien* (1890).

De miljoenste gebruiker van de multimediator. Foto: Jan-Kees Steenman

Rondleiden is een vak

Op 6 en 7 november vond het symposium plaats naar aanleiding van de afronding van *Rondleiden is een vak*, een meerjarig onderzoek van de Universiteit van Amsterdam in samenwerking met het Rijksmuseum, het Stedelijk Museum en het Van Gogh Museum.

Voor het eerst is wereldwijd wetenschappelijk onderzocht wat de competenties zijn van een rondleider. Daarmee is een basis gelegd voor de verdere professionalisering van het vak. Een vak dat steeds belangrijker wordt, want een rondleider is de meest directe intermediair tussen een museum en een publiek dat steeds diverser wordt. Op het congres ging het daarom met name over rol van musea in deze tijd van veranderend publiek en vervagende grenzen tussen de rol van het museum binnen de eigen muren en daarbuiten (online en via outreachprogramma's).

Het onderzoek heeft plaatsgevonden met steun van Fonds 21 en het Mondriaan Fonds.

Een rondleiding in gebarentaal. Foto: Brenda Roos

Loving Vincent

De Pools-Britse speelfilm *Loving Vincent* kwam tot stand met hulp van het Van Gogh Museum. Voor de internationale Van Gogh-gemeenschap was de gelauwerde speelfilm een uitgelezen kans om de aandacht te vestigen op Vincent van Gogh en zijn nalatenschap.

Waardevolle initiatieven van derden die aansluiten bij de visie en de missie van het Van Gogh Museum kunnen rekenen op een warm onthaal en – waar mogelijk – onze volledige steun en medewerking. In het geval van *Loving Vincent*, de inmiddels internationaal gelauwerde speelfilm van regisseurs Dorota Kobiela en Hugh Welchman, begon de samenwerking al in 2014. De makers klopten bij ons aan voor advies en ondersteuning omdat zij zoveel mogelijk recht wilden doen aan de werkelijkheid, hoewel de film een fictief verhaal vertelt over het leven en de dood van Vincent van Gogh. Die ondersteuning hebben zij gekregen van onze experts en onderzoekers, zowel op historisch vlak (met betrekking tot chronologie en locaties) als op schilderkunstig gebied. Ook verzorgden wij een pr-campagne.

Handgeschilderd

125 schilders werkten jarenlang in de stijl van Vincent van Gogh aan deze eerste volledig handgeschilderde animatiefilm, die in totaal zo'n 65.000 frames beslaat. Het welslagen van dit project – de film kreeg lovende kritieken – is natuurlijk niet onze verdienste. We zijn niettemin trots dat we als hét internationale kennis- en onderzoeksinstituut op het gebied van Vincent van Gogh hebben mogen bijdragen aan deze bijzondere productie.

Première

Een voorproefje (de eerste 20 minuten) was al eerder bij ons in Amsterdam te zien, maar uiteindelijk ging de speelfilm wereldwijd in juni in première tijdens het International Animated Film Festival in Annecy. Een afvaardiging van het Van Gogh Museum, waaronder directeur Axel Rüger, was daarbij aanwezig. Sindsdien is de film in 120 landen vertoond. De Nederlandse première vond plaats op 4 oktober in het Van Gogh Museum in Amsterdam. Voor de Europese samenwerkingspartners verenigd in Van Gogh Europe gaf *Loving Vincent* aanleiding tot uiteenlopende projecten. Zo was in het najaar in Het Noordbrabants Museum in Den Bosch de tentoonstelling *Loving Vincent, the making of* te zien. Makers van de film kwamen naar Nuenen om een lezing te geven. De premières wereldwijd gaven bovendien aanleiding tot de verkoop van merchandise door Van Gogh Museum Enterprises BV. Vooral in Hongkong was de belangstelling groot.

Samenwerking met EYE

Ook op andere manieren hebben we profijt gehad van het succes van *Loving Vincent*. Het Van Gogh Museum ontwikkelde op basis van de speelfilm een arrangement in samenwerking met EYE Filmmuseum en online lesmateriaal voor scholieren. Tijdens de vertoning van *Loving Vincent* in EYE was daar in de museumwinkel merchandise van het Van Gogh Museum te koop. Dit soort ad-hocsamenwerkingen zoeken we steeds vaker op. Het Van Gogh Museum hoeft niet per se het initiatief te nemen bij het ten uitvoer brengen van zijn missie. Het omarmen van belangwekkende projecten die passen bij de status, kwaliteitsnormen en doelstellingen van het museum, kan evenzo effectief zijn.

Première *Loving Vincent* in het Van Gogh Museum. Foto: Jan-Kees Steenman

Hoofd Marketing
Cas Boland over de
samenwerking met
Loving Vincent:

‘Met deze joint promotion heeft het Van Gogh Museum zijn naamsbekendheid en waardering weten te vergroten in meer dan honderd landen. Een storytellingcampagne via social media en pers, gecombineerd met zichtbaarheid aan het begin van de film, heeft wereldwijd miljoenen (nieuwe) fans weten te inspireren, te vinden en te binden aan ons merk.’

[Naar inhoud](#)

Vincent van Gogh, *Zonnebloemen* (detail), 1889. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Virtuele *Zonnebloemen*-reünie

[Facebook Live-event, vijf musea op drie continenten](#)
14 augustus 2017

De wereldberoemde *Zonnebloemen*-schilderijen van Van Gogh zijn opgenomen in toonaangevende collecties verspreid over de wereld. In 2014 waren twee versies al samen te zien in de National Gallery. Nu nam het Londense museum het initiatief voor een *Zonnebloemen*-hereniging online. De kwetsbaarheid, kostbaarheid en populariteit van de kunstwerken maakt een 'fysieke' tentoonstelling van de *Zonnebloemen* onmogelijk.

In een virtuele opstelling waren vijf *Zonnebloemen* uit vijf musea op drie continenten nu voor het eerst bij elkaar te zien. In een livestream op Facebook op 14 augustus gaven directeuren en conservatoren van de de National Gallery (Londen), Neue Pinakothek (München), Philadelphia Museum of Art (Philadelphia), Seiji Togo Memorial Sompo Japan Nipponkoa Museum of Art (Tokio) en het Van Gogh Museum een presentatie voor en over 'hun' *Zonnebloemen* in relatie tot de anderen. Willem van Gogh hield namens het Van Gogh Museum een presentatie in de virtuele galerie over alle vijf de versies. De Amsterdamse versie is een van de laatste die Van Gogh maakte, in 1889. De eerste twee *Zonnebloemen*-schilderijen maakte hij een jaar eerder voor de slaapkamer van Paul Gauguin in het Gele Huis in Arles. Het succes van de virtuele hereniging met livestream – een vernieuwend concept – was met een bereik van 50 miljoen en met 13,3 miljoen views ongekend groot. Zelfs voor Facebook was dit bereik een record.

Hoofd Digitale Communicatie Martijn Pronk over het *Zonnebloemen* live-event op Facebook

‘Wat er zo bijzonder aan is behalve dat het wereldberoemde kunstwerken zijn? Ze zijn ook een echt symbool van vriendschap. De verschillende versies van de *Zonnebloemen* vertellen over de vriendschap tussen twee grote kunstenaars.’

Op de foto met *Amandelbloesem*

Ter gelegenheid van de Amsterdamse Uitmarkt op 25, 26 en 27 augustus liet het Van Gogh Museum een amandelbloesemboom van vier meter hoog maken. Zo vestigden we de aandacht op de tentoonstelling over Van Gogh en zijn fascinatie voor Japan die in maart 2018 opent. Liefhebbers konden als het ware in een schilderij van Van Gogh kruipen en zichzelf laten vereeuwigen op een 3D-foto. Op vrijdag- en zaterdagavond was het museum opengesteld voor een Japanse picknick met sake. 'Neem je eigen kleding en sushi mee,' luidde de oproep op Facebook. In Japan is het vieren van de bloeitijd met vrienden en familie een traditie. Voor het Van Gogh Museum is de Uitmarkt elk jaar weer een mooie gelegenheid om zich nadrukkelijk te presenteren aan Amsterdammers en belangstellenden uit het hele land.

Op de foto met *Amandelbloesem* tijdens de Amsterdamse Uitmarkt. Foto: Jan-Kees Steenman

Boeken

The Thannhauser Gallery

Jaren van intensief onderzoek gingen vooraf aan de publicatie *The Thannhauser Gallery. Marketing Van Gogh*. De publicatie belicht de vroege receptie- en verkoopgeschiedenis van het werk van Van Gogh en bestaat uit een aantal essays en een uitvoerige catalogus. Voor het laatste gedeelte was Monique Hageman, onderzoeksassistent van het Van Gogh Museum, verantwoordelijk. Hoofdauteurs zijn de Duitse kunstreducteur Stefan Koldehoff en Chris Stolwijk, voormalig hoofd Kunst van het Van Gogh Museum en nu algemeen directeur van RKD - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis en hoogleraar Nederlandse Kunstgeschiedenis, 1800-1940 aan de Universiteit Utrecht.

Galerie Thannhauser, een van de belangrijkste kunsthandels in Duitsland aan het begin van de 20ste eeuw, verkocht moderne kunst, waaronder werken van Van Gogh. De galerie week in 1937 uit naar Parijs en vervolgens in 1941 naar New York. Onderzoek van inventarisboeken, correspondentie, catalogi en klantenkaarten heeft veel nieuwe inzichten opgeleverd. De presentatie vond in september plaats in Berlijn tijdens State of the Art Archives, een symposium over kunstarchieven, waar Chris Stolwijk hoofdspreker was. Marije Vellekoop, hoofd Collecties en Onderzoek van het Van Gogh Museum, overhandigde daar het eerste exemplaar aan professor Monika Grütters, de Duitse minister van Cultuur.

Duitse en Arabische vertaling van de brieven

Op 9 november presenteerden het Van Gogh Museum en de Duitse uitgever Verlag C.H. Beck in de Nederlandse ambassade in Berlijn *Van Gogh - Die Briefe. 'Manch einer hat ein großes Feuer in seiner Seele'*. De Duitse vertaling van de 265 mooiste brieven van Van Gogh - deels Nederlandstalig, deels Franstalig - verscheen in een monumentale, rijk geïllustreerde uitgave van meer dan 1.000 pagina's. De lancering ging in Duitsland gepaard met een landelijke boekhandelactie: etalages en winkels werden ingericht in de sfeer van Van Gogh.

Ook zag dit jaar een Arabische vertaling van de brieven het licht. Bij de Egyptische uitgever Al Kotob Khan verscheen *Ever Yours... Vincent. The Quintessential Letters of Van Gogh*.

Eerdere edities verschenen in het Nederlands, Italiaans, Noors, Engels, Frans en Turks.

Vincent achterna

Zo'n vijftig museum en (culturele) instellingen in Nederland, België en Frankrijk zijn - met ondersteuning van de Europese Unie - verenigd in Van Gogh Europe. Zij maken zich sterk voor de nalatenschap van Van Gogh en hoe die reizigers in Europa kan inspireren. In 2017 verscheen de Duitse vertaling van *De Grote Van Gogh Atlas*. In het kader van de campagne #FollowVanGogh werden drie video's gelanceerd waarin drie bevriende jongemannen de sporen van Van Gogh volgen van Nederland naar Frankrijk. Op social media waren de filmpjes een groot succes en goed voor een miljoenenpubliek. Het is wederom een mooi voorbeeld van hoe de missie van het Van Gogh Museum ook buiten het museum steeds meer gestalte krijgt: op verschillende platforms, met behulp van verschillende media, voor verschillende doelgroepen, lokaal en wereldwijd.

Onderzoeksbeurs

De Van Gogh Museum Onderzoeksbeurs à € 5.000 voor een pas afgestudeerde kunsthistoricus ging in 2017 naar Aaron Slodounik in New York. Hij verricht onderzoek naar de samenwerking tussen Paul Gauguin en de dichter Charles Morice ten behoeve van zijn proefschrift over de artistieke uitwisseling tussen de Franse schilder en symbolistische dichters. De cheque werd in New York aan hem uitgereikt. Alleen kunsthistorici die onderzoek doen naar een onderwerp dat is gerelateerd aan het collectiegebied van het museum komen in aanmerking voor de beurs.

De Van Gogh Museum Onderzoeksbeurs ging in 2017 naar Aaron Slodounik.

Museumnacht

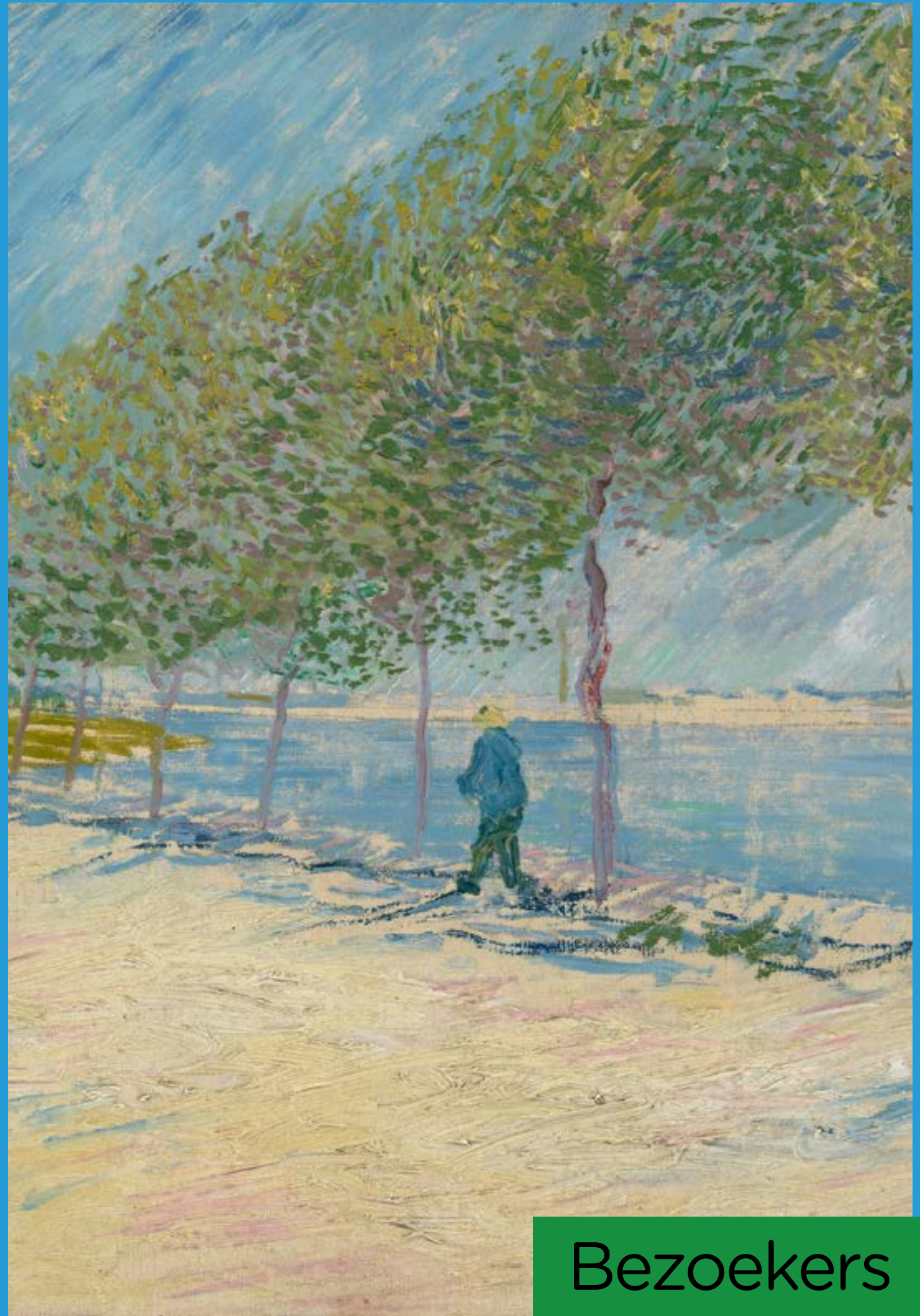
De Museumnacht op 4 november stond in het teken van girlpower. Het Van Gogh Museum nodigde de feministische actiegroep Guerrilla Girls uit om met een kritisch oog naar de collectie te kijken. Of Vincent feministisch was? Dat weten we niet. Maar de actiegroep vestigde met de installatie *No More Cutting* – 120 papieren vagina's – de aandacht op genitale verminking van vrouwen. Een ontwapenende nacht in het teken van gender en identiteit, vooroordelen en seksisme binnen en buiten de kunsten.

Museumnacht 2017. Foto: Berbe Rinders

03

Vincent van Gogh, *Langs de Seine* (detail), 1887, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Bezoekers

Why people love Vincent

Van Gogh Museum is koploper in reputatieonderzoek

Het Van Gogh Museum sloot het jaar af met – wederom – een bezoekersrecord. In 2017 trok het museum 2,26 miljoen bezoekers. De grote belangstelling toont aan hoe ongekend populair Vincent van Gogh en zijn oeuvre nog altijd zijn. Voor het Van Gogh Museum is het zaak de kwaliteitsbeleving van de bezoeker op peil te houden. Ook op dat vlak boeken we vooruitgang.

De stijgende lijn in het aantal bezoekers is in 2017 doorgezet. In 2016 ontving het Van Gogh Museum 2,1 miljoen bezoekers; voor het eerst werd de grens van twee miljoen gepasseerd. In 2017 mochten we 2,26 miljoen bezoekers verwelkomen. Al op 19 juni konden we de miljoenste bezoeker in het zonnetje zetten en op 12 november werd de tweemiljoengrens bereikt. Daarmee is het Van Gogh Museum het Rijksmuseum voorbijgestreefd als koploper in de ranglijst van best bezochte musea in Nederland. De top drie: 1. Van Gogh Museum 2. Rijksmuseum 3. Anne Frank Huis.

Voor ons blijft de ongekennde populariteit van Vincent van Gogh en het museum bemoedigend en inspirerend. Vooral ook omdat de bezoekers van het Van Gogh Museum uitgesproken positief zijn over hun ervaringen. Dat blijkt uit verschillende onderzoeken en ook uit de talloze spontane hartverwarmende reacties en posts op social media. Het blijft niettemin zaak om die hoge kwaliteit ook op hoogtijdagen, als soms het maximum van 10.000 bezoekers wordt gehaald, te blijven waarborgen. Dat doen we bijvoorbeeld door online entreetickets te verkopen met een aanvangstijd. Zo is bezoekersspreiding over de dag gegarandeerd.

Het publiek van het Van Gogh Museum is jong en internationaal. In 2017 waren onze bezoekers afkomstig uit 119 verschillende landen. De meest voorkomende landen zijn: Nederland, Verenigde Staten, Italië, Frankrijk, Groot-Brittannië, Duitsland en China. Ongeveer de helft van onze bezoekers is tussen de 17 en 30 jaar. De gemiddelde leeftijd is 36 jaar.

Voor de meeste mensen (61 procent) is de vaste collectie de voornaamste aanleiding voor hun bezoek aan het Van Gogh Museum. Bijna een kwart van de bezoekers komt af op zowel de vaste collectie als de tijdelijke tentoonstelling en een klein deel (5 procent) komt speciaal voor een tentoonstelling. De overige bezoekers geven aan te komen vanwege (de architectuur van) het gebouw, de sfeer of om een andere reden. Het daadwerkelijke bezoek aan tentoonstellingen ligt echter hoger: we weten bezoekers ten tijde van hun bezoek alsnog te bewegen om ook de tentoonstelling te bezichtigen, waardoor uiteindelijk een derde van de bezoekers een tentoonstelling bezoekt. Dit leidde in 2017 tot een heel gelijkmatig beeld: *Prints in Paris 1900* scoorde 33,4 procent (223.480 bezoekers), *In het bos 32* procent (160.209 bezoekers) en *Nederlanders in Parijs 1789-1914* 32,6 procent (158.679 bezoekers). Met name de opkomst voor *Prints in Paris 1900* is uitzonderlijk te noemen; voor werken op papier is de publieke belangstelling in het algemeen wat minder.

Verskillende hulpmiddelen worden ingezet om bezoekers te attenderen op de tijdelijke tentoonstellingen, zoals een inhoudelijke verwijzing in de multimediatour en een visuele aankondiging in de entreehal. *Nederlanders in Parijs 1789-1914* kreeg gedurende de looptijd van de tentoonstelling een ander beeld in de entreehal – een kleurrijk vrouwenportret van Kees van Dongen – omdat het eerste niet genoeg opviel. Daarna nam het percentage bezoekers aan de tentoonstelling toe van 29 procent naar 39 procent.

Why people love Vincent

Op 29 augustus verscheen *Why People Love Art Museums – A Reputation Study About the 18 Most Famous Art Museums Among Visitors in 10 Countries* van professor Cees van Riel en Patricia Heijndijk. In een unieke, grootschalige studie van de Rotterdam School of Management van de Erasmus Universiteit in samenwerking met het Reputation Institute onderzochten zij de reputatie van 18 musea in 10 landen (gelegen op 4 continenten). Het Van Gogh Museum neemt onder Europese respondenten de eerste plaats in, gevolgd door het Louvre, en op de derde plaats staat het Rijksmuseum. Onder respondenten wereldwijd neemt het Louvre de eerst positie in, gevolgd door het Van Gogh Museum.

Professor Van Riel zei bij die gelegenheid: ‘De positie van het relatief jonge Van Gogh Museum is in vergelijking met de traditionele mastodonten opvallend hoog. (...) Dit is opvallend omdat het in de lijst met 18 meest beroemde en veelal meest bezochte kunstmusea in dit geval gaat om een museum waarin maar één kunstenaar centraal staat.’

De respondenten tonen grote waardering voor de collectie. Ze loven de manier waarop de collectie toegankelijk wordt gemaakt voor een breed publiek. En ze laten zich positief uit over het maatschappelijk verantwoord beleid en de omgang met publiek geld van het Van Gogh Museum.

Bezoekersspreiding

De online verkoop van tickets met een aanvangstijd is een efficiënt middel gebleken in het terugdringen van piekdruk in het museum. Waar in 2016 een derde van de bezoekers een entreebewijs met aanvangstijd kocht, was dat in 2017 al de helft. Online ticketverkoop kent veel voordelen en zowel het Van Gogh Museum als de bezoeker heeft er baat bij. De klant vindt online de benodigde informatie in zijn moedertaal. Het museum verkrijgt op zijn beurt klantgegevens die het mogelijk maken klantgericht te werken. Maar bovenal wordt op deze manier de hectiek bij de entree en de garderobe in rustiger banen geleid.

De spreiding van bezoekers over de dag komt de beleving, de veiligheid en het comfort van de bezoeker ten goede. Tijdens het hoogseizoen in de zomer gelden verruimde openingstijden. Ook museumkaarthouders kunnen aansluiten bij de short cut als zij vooraf online (gratis) reserveren. Ten gevolge van deze maatregelen zijn de wachtrijen minder lang en vindt er minder stagnatie plaats. Bezoekers betonen zich enthousiast.

Aan de invoering van bezoekersspreiding gingen de herinrichting van de vaste collectie en de bouw van de nieuwe entreehal vooraf. Deze is nu ruim twee jaar open. De nieuwigheid is eraf, het personeel is ingewerkt, we weten wat het nieuwe gebouw aankan. Met andere woorden: de snelheid waarmee het publiek het museum binnenkomt is in 2017 toegenomen. Naast alle lof is er een licht groeiend aantal klachten over drukte. Dat blijft een belangrijk aandachtspunt. Voor 2018 staat een evaluatie van de inrichting van de vaste collectie op de agenda.

Directeur van het Van Gogh Museum Axel Rüger:

‘Als je museum de naam draagt van een van de beroemdste kunstenaars ter wereld is het niet vreemd dat mensen het kennen. Toch blijkt het publieksbereik van andere single artist museums in de wereld vele malen kleiner. Voor ons vormen de resultaten van de internationale reputatiestudie van de Erasmus Universiteit een mooie bevestiging van wat we doen.’

Bezoekersdata

Online ticketverkoop verschaft inzicht in klantgedrag. In samenwerking met de Technische Universiteit Delft en de Erasmus Universiteit Rotterdam verkent het Van Gogh Museum nieuwe mogelijkheden voor track en trace-onderzoek in het museum. De resultaten kunnen behulpzaam zijn bij het sturen van bezoekersstromen en bij een betere afstemming van de dienstverlening op de wensen van de bezoekers.

Persona's

Robin, Ryan, Pauline en Zhang zijn de vier persona's (gepersonaliseerde klantprofielen) die begin 2017 zijn geïntroduceerd. Deze vier menstypes (m/v) zijn gebaseerd op bezoekers uit de 16 landen die het belangrijkste zijn voor het museum: creatives, challengers, conservatives en achievers. Met de persona's hopen we nog klantgerichter te kunnen werken.

Omdat we de voorkeuren, interesses, smaak, levenshouding en drijfveren van Robin, Ryan, Pauline en Zhang kennen, kunnen we beter inspelen op hun behoeftes en anticiperen op hun gedrag. Wensen van consumenten wereldwijd met betrekking tot uiteenlopende aspecten als de garderobe, de menukaart in het café, het educatieve aanbod en de zaalinrichting zijn terug te voeren tot deze hoofdtypes. De persona's zijn nationaal en internationaal toepasbaar.

De persona's zijn gebaseerd op diverse interne inzichten en ervaringen in combinatie met de resultaten van het wereldwijde Glocalitiesonderzoek van bureau Motivaction. Met de introductie van de persona's nemen we een voorschot op de professionalisering van ons merkbeleid in 2018.

Bezoekers op zaal in de tentoonstelling *Prints in Paris 1900*. Foto: Jan-Kees Steenman

Publieksonderzoek Kantar TNS

Kantar TNS voert jaarlijks een publieksonderzoek uit in opdracht van het Van Gogh Museum.

De voorkeurspositie ten opzichte van andere middelgrote en grote musea in de wereld is daarin een belangrijk thema, evenals de beleving van het museumbezoek. Voor ons waren in het laatste onderzoek (2017) met name drie deelonderwerpen van belang: de aantrekkingskracht en de rol van de tentoonstellingen, de invloed van de multimediatour en de waardering van onze Nederlandse bezoekers. De uitkomsten waren uitgesproken positief.

Algemeen: 'uitstekend'

Het Van Gogh Museum heeft de voorkeurspositie verder weten te versterken. Ook is de beleving in het museum verbeterd. Bijna 90 procent van de bezoekers beoordeelt zijn bezoek met 'uitstekend' of 'zeer goed'. Op vijf belevingsaspecten is het museum beter beoordeeld dan in 2016. Bezoekers zijn meer aan het denken gezet, hebben meer inspiratie opgedaan, zijn meer geraakt en meer opgeladen. Ze ondervinden ook meer mogelijkheden om de beleving met anderen te delen. Andere belevingsaspecten bleven nagenoeg gelijk. Een stijging van de waardering voor de schilderijen van Van Gogh is opvallend: 91 procent gaf de beoordeling 'uitstekend' of 'zeer goed' tegenover 87 procent in 2016. Alleen over de drukte in het museum zijn de bezoekers minder positief dan vorige jaren. De binding van de bezoekers met het museum, gemeten met de TRI*M Index, is sterker geworden. De Net Promoter Score (NPS), een beproefd meetinstrument voor klanttevredenheid, laat ook een constante hoge score zien: 58 punten (in 2016: 57 punten).

Nederlandse bezoekers

In alle opzichten laten Nederlanders zich het meest kritisch uit. Dat doen zij nog steeds, maar ook onder Nederlanders is de voorkeurspositie sterk verbeterd. Zij zijn ook evident positiever over hun beleving in het museum dan voorheen. Over de reden van de toename van het aantal Nederlandse bezoekers kan het onderzoek geen uitsluitsel geven. Wel geldt ook voor hen dat de meeste van hen naar het Van Gogh Museum komen voor de vaste collectie, al speelde de

aantrekkingskracht van de teruggekeerde schilderijen en tentoonstellingen als *Nederlanders in Parijs 1789-1910* ook een rol.

Multimediatour

Uit eerder onderzoek bleek dat het gebruik van de multimediatour de beoordeling van het museumbezoek positief beïnvloedt. Sinds 2017 hebben alle tentoonstellingen een multimediatour in 11 talen. Het aantal gebruikers groeit. We vroegen ons af: is het effect op beoordeling van het museum, op voorkeurspositie en op beleving van deze tour zichtbaar bij elke taal en bij elke tentoonstelling? Dat blijkt zo te zijn. Gebruikers van de multimediatour beoordelen het museumbezoek op alle belevingsaspecten positiever dan andere bezoekers. Bovendien is hun voorkeur voor het Van Gogh Museum ook sterker. Dat geldt voor alle gebruikers en alle talen.

Drukke

Bezoekers zijn minder tevreden over de drukte in het museum dan in voorgaande jaren. Vier op de tien bezoekers vindt de drukte redelijk tot slecht. In 2015 was nog 31 procent tevreden, nu is de score 24 procent. Uit onze eigen HappyOrNot-analyse blijkt dat de toename van drukte het oordeel over het museum negatief beïnvloedt. Drukke hoeft geen probleem te zijn, met name niet als die goed wordt gespreid door het hele gebouw, maar zodra bezoekers de drukte als storend ervaren, daalt de waardering voor het museum en de verschillende belevingsaspecten. Het blijft voor ons dus zaak om goed te blijven sturen op de optimale spreiding van het bezoek in het gebouw, inclusief de tentoonstellingsvleugel.

Uit het publieksonderzoek van Kantar is naar voren gekomen hoe de bezoekers het Van Gogh Museum beoordelen op museum- en belevingsaspecten en wat de impact is van die scores op onze voorkeurspositie. Op basis van de effectgrootte van deze aspecten worden deze ingedeeld in een van de volgende categorieën: eerste prioriteit, overwegen, behouden of observeren.

De facetten die dit jaar in de categorie 'observeren' vallen, zijn allemaal museumaspecten, en er zijn hier geen grote uitschieters in vergelijking met vorig jaar. In de categorie 'behouden' is het onderdeel 'de schilderijen van Van Gogh' een fijne significante stijger: 91 procent van de ondervraagden gaf de beoordeling uitstekend/zeer goed, ten opzichte van 87 procent in 2016.

Aspecten waarbij een goede waardering kan bijdragen aan een sterkere voorkeurspositie, en een minder goede score niet direct veel invloed heeft, vallen in de categorie 'overwegen'. We hebben dit jaar op bijna alle belevingsaspecten in dit onderdeel vooruitgang geboekt, en op 'samen iets delen/beleven' zelfs significant: beoordeelde in 2016 nog 48 procent van de bezoekers dit aspect als uitstekend/zeer goed, dit jaar deed meer dan de helft (52 procent) dat. De waardering van de museumwinkel bij de entree is gelijk gebleven. Kanttekening is wel dat de ontevredenheid over de drukte in de museumzalen significant is toegenomen, dit heeft een negatieve invloed op zowel de beleving als de KPI's.

De facetten die in de categorie 'eerste prioriteit' vallen, zijn vooral belevingsaspecten. Hier liggen onze grootste kansen. Een verbetering van deze aspecten draagt sterk bij aan de voorkeurspositie, een negatieve score draagt bij aan een afname van de voorkeur voor het Van Gogh Museum. Dat we in deze categorie significante stijgingen in de waardering zien, duidt erop dat er goede ontwikkelingen zijn geweest in 2017. Bezoekers zijn beduidend meer geïnspireerd, meer geraakt, meer aan het denken gezet en energiever geworden tijdens hun bezoek aan het museum. Een andere prioriteit waarop we lager scoorden dan vorig jaar is de presentatie en inrichting van het museum als geheel, dit is echter niet significant.

Samenvattend scoren we dit jaar het best op de aspecten die de grootste impact hebben op onze voorkeurspositie, hier zien we de meest significante stijgingen. Toch liggen er nog veel kansen die het museum kan benutten om onder nog meer bezoekers de favoriet te zijn.

Aanwas Nederlands publiek

In 2017 telden we 119 verschillende nationaliteiten. De landen in de top 12 vertonen allen een stijgende lijn, met uitzondering van Duitsland en Groot-Brittannië, en het aantal bezoekers uit Italië bleef gelijk. Opvallend is de groei – met maar liefst een derde – van het aantal Nederlandse bezoekers. Die aanwas is waarschijnlijk deels te danken aan de media-aandacht rondom de terugkeer van de gestolen werken. Toch bleef ook na die presentatie in het derde en vierde kwartaal het aandeel

Nederlanders in het museum hoog. Mogelijk speelde ook de film *Loving Vincent* een rol. Voor een derde van de Nederlandse bezoekers was de tentoonstelling *Nederlanders in Parijs 1789–1914* de belangrijkste reden om het Van Gogh Museum te bezoeken. Het is vele jaren geleden dat Nederland zo hoog scoorde. Met 396.122 bezoekers maken Nederlandse bezoekers 17,1 procent uit van het totaal. Ook het aantal Chinezen en Zuid-Koreanen nam aanzienlijk toe in 2017.

Highlights 2017

Herkomstlanden

	2017	2016
1. Nederland	17,1 %	13,8 %
2. Verenigde Staten	14,1 %	13,6 %
3. Italië	12,2 %	12,2 %
4. Frankrijk	8,0 %	7,6 %
5. Groot-Brittannië	7,0 %	8,0 %
6. Duitsland	5,5 %	6,4 %
7. China	4,6 %	3,6 %
8. Spanje	4,6 %	4,3 %
9. Brazilië	2,7 %	2,4 %
10. Zuid-Korea	2,3 %	1,8 %
11. Rusland	2,1 %	1,8 %
12. Japan	1,8 %	1,7 %
Rest	18,0 %	22,9 %

Drukste dagen top 10

<u>Datum</u>	<u>Dag</u>	<u>Bezoekers</u>
4 november 2017 (inclusief Museumnacht)	zaterdag	13.306
26 mei 2017	vrijdag	10.989
21 april 2017	vrijdag	10.526
14 april 2017	vrijdag	10.290
28 april 2017	vrijdag	10.268
11 augustus 2017	vrijdag	10.147
28 juli 2017	vrijdag	9.903
14 juli 2017	vrijdag	9.821
4 augustus 2017	vrijdag	9.812
18 augustus 2017	vrijdag	9.752

Record 2.255.010 bezoekers
1 januari – 31 december

Miljoenste bezoeker
19 juni

Twee miljoenste bezoeker
12 november

Miljoenste multimediatourgebruiker
12 april

Best bezochte Vincent op Vrijdag 2017
(meer dan 3.000 bezoekers) 26 mei

Best bezochte Museumnacht aller tijden
(8.455 bezoekers) 4 november

Drukste weken
week 30 (57.351 bezoekers)
week 29 (56.161 bezoekers)

Social media

Met ons innovatieve gebruik van social media weten we keer op keer een miljoenenpubliek te bereiken. Zo was de virtual gallery met de *Zonnebloemen* goed voor 6,8 miljoen views en genereerden alle livevideo's samen 13,3 miljoen views. #FollowVanGogh kreeg 1,9 miljoen views: een mooie gelegenheid om *Van Gogh Europe* en *De Grote Van Gogh Atlas* onder de aandacht te brengen.

Het Van Gogh Museum werkt regelmatig samen met Facebook en doet op Facebook verslag van highlights in het museum en daarbuiten. In 2017 waren fans en volgers van het Van Gogh Museum getuige van de première van *Loving Vincent* in Annecy. Ook werd de thuiskomst van de gestolen werken uit Italië vastgelegd en is uitgebreid verslag gedaan van alle tentoonstellingen. De Mesdag Collectie had op 31 mei een primeur met de eerste livestream in het museum tijdens de overzichtstentoonstelling van Urban Larsson. De livestream werd 27.000 keer bekeken.

Wereldwijd neemt het Van Gogh Museum op het terrein van social media een topospositie in. Geen ander museum slaagt erin de interesse en de betrokkenheid van kunstliefhebbers in die mate op te wekken en vast te houden. Het Van Gogh Museum behoort tot de top vijf van de wereld samen met de Saatchi Gallery (Londen), het Museum of Modern Art (New York), de National Gallery (Londen) en The Metropolitan Museum of Art (New York). Op het gebied van engagement staat het Van Gogh Museum op nummer één.

Onder de volgers van de Facebookpagina's van het Van Gogh Museum en Vincent van Gogh, twee door het museum beheerde pagina's, vormen Amerikanen de grootste groep, gevolgd door Brazilianen, Mexicanen en Italianen. Op Twitter bestaat de top drie uit: 1. Verenigde Staten 2. Nederland 3. Frankrijk.

Overzicht in cijfers op 31 december

Online is de groei navenant. De Facebookpagina's van het Van Gogh Museum en van Vincent van Gogh, beide in beheer van het museum, hebben gezamenlijk meer dan 4,5 miljoen volgers, Twitter telt ruim 1,4 miljoen fans en op Instagram verdubbelde het aantal volgers het afgelopen jaar naar ruim een half miljoen in totaal.

Facebook

Van Gogh Museum:

Fans 1,9 miljoen
Engagement 8,9 miljoen
Page impressions 406 miljoen

Van Gogh:

Fans 2,6 miljoen
Engagement 908.000
Page impressions 45 miljoen

Twitter

Followers 1,5 miljoen
Engagement 252.000

Instagram

Followers 536.000
Engagement 4,4 miljoen

Directeur
Publiekszaken Milou
Halbesma:

‘2017 kan met recht de boeken in als een kroonjaar, waarin alle inspanningen van de afgelopen jaren op het gebied van merk, reputatie, bezoekersaantallen, zichtbaarheid en extra inkomsten tot volle wasdom kwamen. Het was een jaar van records en feestelijke hoogtepunten. Het mooiste record is dat de bezoekerstevredenheid nog verder is gestegen.’

Bezoekers op zaal. Foto: Maaiké Koning

04

De nieuwe Van Gogh Museum Boutique. Foto: Jan-Kees Steenman

Commerciële
activiteiten

Van Gogh is slagvaardig en ondernemend

Het Van Gogh Museum staat voor krachtadig ondernemerschap. Met commerciële activiteiten wordt bijgedragen aan een gezonde bedrijfsvoering. Zo is in 2017 een deal gesloten met Alibaba, een van de grootste internetorganisaties ter wereld. Van Gogh Museum-producten zijn wereldwijd beschikbaar en snel leverbaar.

De resultaten van de afdelingen e-commerce, detailhandel, groothandel en licenties laten grosso modo een stijgende lijn zien.

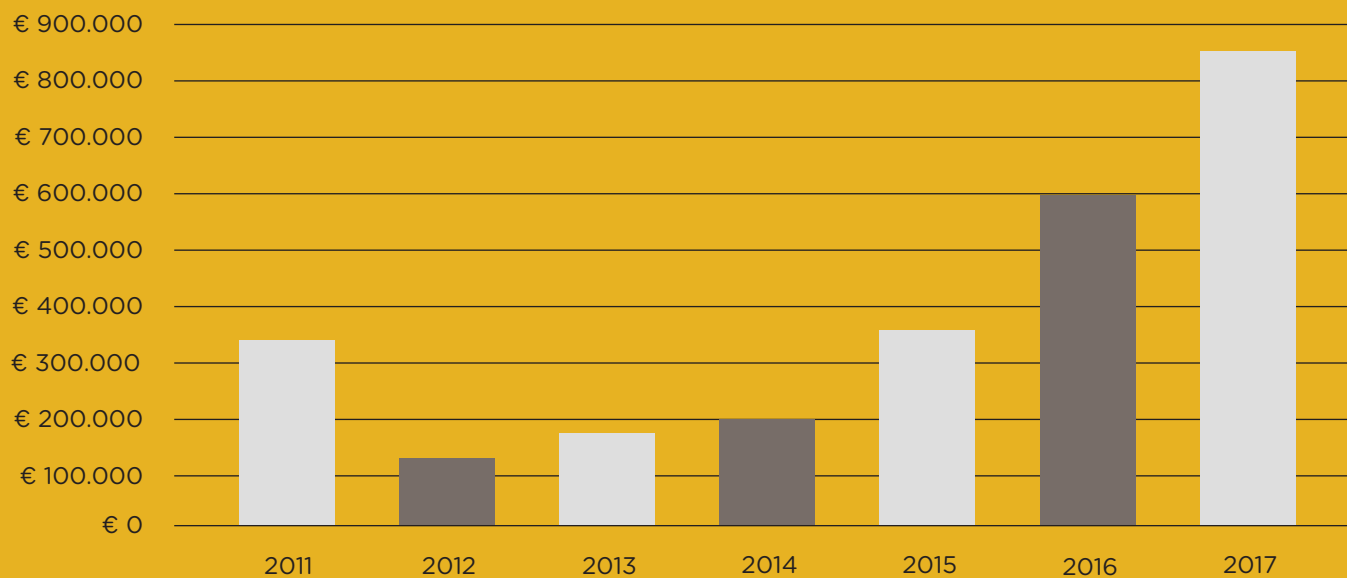
De inkomsten van het Van Gogh Museum zijn van oudsher afkomstig uit kaartverkoop, eigen evenementen en activiteiten, overheidssubsidies, particuliere giften en partnerships met het bedrijfsleven. Daarnaast steunt de bedrijfsvoering voor een – groeiend – deel op de commerciële activiteiten die voor rekening komen van Van Gogh Museum Enterprises BV. De dochteronderneming van het Van Gogh Museum ontwikkelt onder de merknaam ‘Vincent van Gogh’ producten en diensten voor de internationale markt. We leggen ons vooral toe op verkoop via de website (e-commerce), groothandel (wholesale), detailhandel (retail) en licenties. Retail blijft de grootste maar e-commerce en licenties bieden groeipotentie en laten de afgelopen twee jaar ook al flinke groeicijfers zien.

Strikt genomen is het Van Gogh Museum een van de vele partijen op de commerciële markt die inkomsten genereert met de verkoop van afbeeldingen van het werk van Vincent van Gogh. Het museum heeft echter een sterke troef in handen: het huisvest de grootste collectie werken van Van Gogh ter wereld en is het meest vooraanstaande kennisinstituut op het gebied van Van Gogh.

Producenten van kwalitatief hoogwaardige producten in diverse categorieën (zoals mode en accessoires, keukengerei, tafel-, bed- en keukenninnen en technologische gadgets) werken daarom graag met het museum samen en zijn bereid om een royalty fee te betalen. Zij mogen in ruil daarvoor ons logo als kwaliteitskeurmerk gebruiken.

Het is onze ambitie deze bedrijfstak verder te versterken, uit te breiden en te professionaliseren. Daarom is de directeur van Van Gogh Museum Enterprises BV ook lid van het managementteam van het museum. Het Van Gogh Museum steekt zijn nek uit en is bereid risico's te nemen. Dat kan ook niet anders; ondernemen gaat niet zonder risico's. Het is een actueel thema, waarin we het maatschappelijke debat – met collega-instellingen en het ministerie van OCW – niet uit de weg gaan. Sterker: we lopen erin voorop.

Omzet licenties

Het Van Gogh Museum wil zoveel mogelijk mensen laten kennismaken met het leven en werk van Van Gogh. Dat streven botst met de beperkingen van het gebouw en de collectie. Kwetsbare kunstwerken zijn het best af als ze op hun plek blijven en niet reizen. Aan bezoekersaantallen zit een natuurlijk maximum: zoveel als het gebouw en de collectie aankunnen. Bovendien is de eenzijdige afhankelijkheid van bezoekers die naar Amsterdam toe komen geen blijvende garantie voor succes.

Het Van Gogh Museum investeert volop in het aanbod van toepasselijke merchandise in de eigen winkels en op de website. Daarbuiten is het speelveld vele malen groter. De globalisering en technologische vooruitgang maken het mogelijk om liefhebbers van Van Gogh op tal van andere manieren te bereiken en te bedienen, onder meer met licentieovereenkomsten met producenten van A-merken. Het besef dat het Van Gogh Museum niet per se het initiatief hoeft te nemen, maar ook kan aansluiten bij en inspelen op activiteiten van derden, geeft ook extra ruimte voor expansie. Zodra zich een – interessant en hoogwaardig – Van Gogh-evenement voordoet, waar ook ter wereld, is het Van Gogh Museum automatisch een gewilde partner. Dit is het resultaat van jarenlange investeringen in de wereldwijde merkbekendheid van het Van Gogh Museum. Voor de ontwikkeling van nieuwe producten (in eigen beheer of met derden) geldt een minimaal kwaliteitsniveau in overeenstemming met het merk en het imago van het museum. Afbeeldingen van werken die geen deel uitmaken van de collectie van het Van Gogh Museum komen niet in aanmerking.

Ook voor de commerciële activiteiten van het Van Gogh Museum onderscheiden we grofweg drie afzetmarkten: lokaal, internationaal en digitaal. Vanzelfsprekend overlappen die markten elkaar. Als specifieke focusgebieden met de grootste groeipotentie voor licenties en e-commerce zijn Azië en de Verenigde Staten aangemerkt. Juist in die markten zijn we blijvend op zoek naar en alert op goede leads.

Museumwinkel. Foto: Jan-Kees Steenman

Meet Vincent van Gogh Experience

In 2016 lanceerde het Van Gogh Museum in China de *Meet Vincent van Gogh Experience*, een multimediale 3D-presentatie waarin het leven, de persoon en de artistieke motieven van Vincent van Gogh centraal staan. Het interactieve concept, informatief en onderhoudend, is ontworpen om rond te reizen en de wereld van Vincent van Gogh te presenteren aan een breed publiek. Inhoudelijk is het een succes. In april 2017 kreeg de *Meet Vincent van Gogh Experience* een Thea Award for Outstanding Achievement for 'Immersive Touring Museum Exhibit', een prestigieuze Amerikaanse prijs. Maar de resultaten van de lancering in China waren ondermaats, financieel en qua bezoekersaantallen. In de *NRC* (14 september 2017) gaf de zakelijk directeur van het Van Gogh Museum Adriaan Dönszelmann een uitgebreide toelichting op de gang van zaken. Hij benadrukte dat het ondernemingsrisico is gefinancierd uit commerciële opbrengsten en niet uit subsidiegelden. De stap naar China bleek te groot; de samenwerking met de plaatselijke partner liep stuk.

In 2017 is in overleg met de Raad van Toezicht besloten de *Meet Vincent van Gogh Experience* een nieuwe kans te geven en de aanloopperiode met een half jaar te verlengen. Er is een markt voor de Experience, daarvan zijn we overtuigd. Het benaderen van potentiële locaties laten we niet meer aan tussenpartijen over, dat doen we nu zelf. De voortekenen voor mogelijke afzet in Europa en Amerika geven reden tot optimisme. Halverwege 2018 worden de resultaten gewogen.

Japan

Voor de tentoonstelling *Van Gogh & Japan*, die in 2017 in drie steden in Japan te zien was, leverde het Van Gogh Museum producten in licentie en van eigen merk, goed voor een omzet van € 80.000. Voor ons was de samenwerking met de Japanse promotor een leerzame ervaring voor toekomstige situaties. De tentoonstelling opende op 26 augustus 2017 in het Hokkaido Museum of Modern Art in Sapporo en ging daarna naar Tokio (Tokyo Metropolitan Art Museum) en Kioto (The National Museum of Modern Art). Voor Tokio en Kioto gold een verplichte afname van Amsterdamse merchandise.

Alibaba

In 2017 sloot het Van Gogh Museum een nieuw driejarig contract af met Alibaba in China. Van de totale inkomsten aan royalty's voor het Van Gogh Museum is circa twee derde afkomstig uit China. Ongeveer de helft van het totale bedrag komt voor rekening van TMall, het consumentenplatform van Alibaba. Een uitschieter: op Singles Day (11 november), het Chinese equivalent van Black Friday, bedroeg de consumentenomzet in licentieproducten € 6,5 miljoen. Vooral een Kindle e-reader met Van Gogh-dessin verkocht goed.

Café Van Gogh Senses Hong Kong

Eind oktober is in samenwerking met het Van Gogh Museum Van Gogh Senses Hong Kong geopend, een café annex conceptstore. Verbindend thema is Van Gogh en de zintuigen. Van Gogh Senses verkoopt onder meer koffie, thee, chocola, koekjes en bloemen in licentie. Het café is gevestigd in de 1881 Heritage Building, een gerenommeerde locatie vlakbij de luxe winkelstraten van Hongkong.

Hallmark

Handgeschreven correspondentie is het terrein waarop het Van Gogh Museum, beheerder van een groot deel van het brievenoeuvre van Van Gogh, en wenskaartengigant Hallmark elkaar vinden. In oktober kwam de Van Gogh Art Collection uit voor de Benelux-markt: een samenwerking tussen Hallmark en het Van Gogh Museum die bestaat uit 18 verschillende kaarten met afbeeldingen van bekende en minder bekende werken van Van Gogh, een agenda en een kalender.

Van Gogh Museum Edition Collectie

De positionering van de Van Gogh Museum Edition Collectie, voorheen Relievo's genoemd, is aangescherpt. De genummerde, gecertificeerde reproducties die in gelimiteerde edities verschijnen, worden ingezet als een middel voor particulieren en bedrijven om zich te verbinden aan het Van Gogh Museum. Met de aankoop van een Museum Edition draagt de nieuwe eigenaar bij aan de nalatenschap van Vincent van Gogh. Het is de bedoeling ook andere verkopers te interesseren in het hoogwaardige product. De Museum Editions zijn onder meer te koop in het genoemde Van Gogh Senses café in Hongkong. In China is een overeenkomst gesloten met een kunstuitleen.

Restyling Boutique

De Van Gogh Museum Boutique is het exclusieve deel van de museumwinkel in de entreehal van het Van Gogh Museum. Daar zijn de luxere artikelen in het aanbod te koop. De Boutique was nog niet naar tevredenheid en is in 2017 gerestyled met het oog op een opener en aantrekkelijker uitstraling. De vitrines zijn aangepast in overeenstemming met de stijl en de kwaliteit van de producten, met aantoonbaar succes. Sinds de heropening in oktober is de omzet gestegen.

Magazijn

De voorraden van Van Gogh Museum Enterprises BV en de opslag van het museum waren tot nu verdeeld over drie locaties. In 2017 is een begin gemaakt met de herinrichting van een groot magazijn op de Stammerkamp in Diemen. De verhuizing van de verschillende magazijnen naar één centrale nieuwe locatie, naar verwachting in de loop van 2018, is een volgende stap in de professionalisering van logistieke zaken. Het is een logisch vervolg op de eerder afgeronde aanpassingen en optimalisering van het automatiseringssysteem. Het nieuwe magazijn betekent niet alleen winst in efficiëntie; de medewerkers gaan er ook in arbeidsomstandigheden, conform de arbowetgeving, op vooruit.

In april 2017 kreeg de *Meet Vincent van Gogh Experience* een Thea Award for Outstanding Achievement - 'Immersive Touring Museum Exhibit'

Zakelijk directeur
Adriaan Dönszelmann:

‘Ondernemen kan alleen als je bereid bent risico’s te nemen. Het Van Gogh Museum heeft het geluk dat het de financiële armslag heeft om dat te doen.’

Directeur Van Gogh Museum Enterprises
Ricardo van Dam:

‘Groei buiten Amsterdam is essentieel voor de toekomst van het Van Gogh Museum. We blijven nieuwe initiatieven ontplooiën om daarin te investeren.’

Resultaten 2017

De omzetstijging in de commerciële activiteiten van het Van Gogh Museum over 2017 blijkt iets groter dan op grond van de stijging van de bezoekersaantallen kon worden verwacht. Met andere woorden: bezoekers hebben in 2017 per

persoon meer besteed dan in 2016. Al met al zijn de resultaten van 2017 positief. Alleen de cijfers van wholesale laten een daling zien. Die komt geheel voor rekening van de *Meet Vincent van Gogh Experience*.

<u>Omzet</u>	2017	2016	Vershil	Vershil (%)
Retail	12.946	11.653	1.293	11%
Wholesale	672	859	- 188	- 22%
Licenties	845	591	254	43%
E-commerce	399	258	142	55%
<u>Totaal</u>	14.862	13.361	1.501	11%

Museumwinkel. Foto: Jan-Kees Steenman

05

Verbouwing Gabriël Metsustraat 8. Foto: Jan-Kees Steenman

Gebouw en
organisatie

Een nieuw kantoor in Van Gogh-stijl

De verbouwing is voorspoedig afgerond, de verhuizing is achter de rug. Het nieuwe hoofdkantoor van het Van Gogh Museum aan de Gabriël Metsustraat is een waar visitekaartje voor het museum.

Op 29 januari 2018 hebben de medewerkers van het Van Gogh Museum met veel plezier intrek genomen in hun nieuwe onderkomen. Het kantoor is gehuisvest in een gemeentelijk monument, in 1907 gebouwd als een huishoudschool. De grondige verbouwing (nieuwbouw en renovatie), die ruim een jaar in beslag nam, verliep voorspoedig en binnen het budget. De grootste uitdaging was het rechtdoen aan de monumentale waarden zonder dat ten koste te laten gaan van het eigentijds werkcomfort. Aan de achterzijde is een kolom aan het gebouw toegevoegd, waarin het trappenhuis en een boekendepot zijn ondergebracht. Na opzegging van de huurovereenkomst van het kantoor aan de Stadhouderskade in 2016 en een tijdelijke voorziening op de Nieuwezijds Voorburgwal in 2017 is Gabriël Metsustraat 8, intern ook wel GM8 genoemd, het nieuwe centrale adres en hoofdkantoor van het Van Gogh Museum. Behalve het personeel dat functies in het museum bekleedt, zijn alle medewerkers hier ondergebracht.

Multifunctioneel

Het hoofdkantoor bevindt zich op loopafstand tegenover het Van Gogh Museum, vlak naast het Museumplein. Het gebouw is multifunctioneel. Het doet dienst als kantoor, archief en depot en heeft een semipublieke functie. De bibliotheek, die ook de functie vervult van leeszaal en studiecafé, is gevestigd op de begane grond en ook voor bezoekers toegankelijk. De leeszaal is zo ingericht (met verrijdbare meubelen) dat er evenementen met een klein aantal deelnemers of toehoorders kunnen worden georganiseerd, bijvoorbeeld een lezing voor sponsors of een bijeenkomst in het kader van de Van Gogh Museum Academy. Het kantoor is met voldoende werkplekken, 'aanlandplekken', vergaderkamers en informele overlegplekken afgestemd op het werken in een flexomgeving, iets wat in de loop van 2017 voor het hele bedrijf is ingesteld.

Van Gogh-stijl

Het nieuwe kantoor draagt zichtbaar uit dat het bij het Van Gogh Museum hoort en past daarmee in de vernieuwde merkstrategie van het museum. Om te beginnen is het fraaie gebouw ontworpen door een tijdgenoot van Vincent van Gogh: Willem Leliman (bekend als ontwerper van de ANWB-paddenstoel). De aankleding en de inrichting, vormgegeven door Nicole Bemer-Weve van Bureau Lux, sluiten aan bij de huisstijl en de hoge kwaliteit van het museum. Zij heeft zich bij de kleuren van wanden, kozijnen, akoestische panelen en allerhande originele details laten leiden door een aantal schilderijen van Van Gogh.

BREEAM

BREEAM-NL is het duurzaamheidskeurmerk en het meetinstrument voor de beoordeling van duurzaamheid in de gebouwde ruimte in Nederland. In 2014 kreeg het Van Gogh Museum als eerste museum ter wereld een BREEAM-NL In-Use certificaat met een score van 'very good' voor gebouw, beheer en gebruik. Voor de verbouwing van de oude school aan de Gabriël Metsustraat was dezelfde score (drie sterren) van meet af aan het streven, wat voor een bestaand pand hoog gegrepen is. Op voorhand is geïnvesteerd in diverse duurzaamheidsmaatregelen, zoals handhaving en hergebruik van bestaande constructies en materialen, isolatie van de buitenschil, een toerengeregeld ventilatiesysteem met warmteterugwinning, PV-panelen op het dak, een groendak op de nieuwbouw voor waterretentie en een uitgebreide rijwielstalling in de tuin.

Prijs voor samenwerking

Op 20 januari werd tijdens InfraTech 2017 zowel de publieks- als juryprijs voor beste landelijke samenwerkingsproject in de bouw uitgereikt aan het 'integraal beheercontract Van Gogh Museum'. In het unieke contract hebben het Rijksvastgoedbedrijf, het Van Gogh Museum en Strukton Worksphere hun rollen, afspraken en verantwoordelijkheden vastgelegd. Bijzonder is dat het Van Gogh Museum in de praktijk fungeert als opdrachtgever in relatie tot Strukton (beheerder van de klimaatinstallatie in het museum), terwijl het Rijksvastgoedbedrijf eigenaar is van het museumgebouw. Nooit eerder was het beheer van een museum op die manier uitbesteed.

Organisatie

Vijf pijlers

In februari heeft de Raad van Toezicht een strategisch plan voor Human Resources 2017-2020 goedgekeurd. Vervolgens is een roadmap gemaakt van hoe het plan de komende drie jaar stapsgewijs ten uitvoer wordt gebracht. Tegelijkertijd is de basis gelegd voor een Handboek Personeel, een herijking van een aantal regels en uitgangspunten, dat in 2018 wordt opgeleverd. Het Van Gogh Museum streeft culturele diversiteit in het personeelsbestand na en stages en werkervaringsplekken moeten leiden tot meer millennials in de organisatie.

Het Strategisch HR-Plan kent vijf pijlers:

- Leiderschap
- Goed werkgeverschap
- Diversiteit
- Talentontwikkeling
- Strategische personeelsplanning

Leiderschap

In 2017 is een begin gemaakt met het ontwikkelen van een leiderschapsprogramma. Het programma is op de eerste plaats bedoeld voor alle leidinggevendenden in de organisatie: teamleiders, afdelingshoofden en MT. Het Van Gogh Museum ontwikkelt zich de komende jaren verder als lerende organisatie. Volgens die gedachte is leiderschap niet voorbehouden aan leidinggevendenden. Een organisatie die op alle niveaus een proactieve houding en eigen verantwoordelijkheid aanmoedigt, twee kenmerken van leiderschap, zou vanzelf in een leercurve moeten belanden voor alle medewerkers. In 2018 wordt het leiderschapsprogramma concreet ingevuld.

Talentontwikkeling

Van het formatiebudget is jaarlijks 1 procent gereserveerd voor opleiding en training. Dit principe geeft geen garantie voor structurele talentontwikkeling, ingebed in de dagelijkse gang van zaken. Hoe leer je on the job van elkaar? Hoe komt je talent het best tot zijn recht in de organisatie? Eind 2017 is een aantal werklunches georganiseerd waarin medewerkers werden uitgenodigd mee te denken over een toolkit talentontwikkeling.

De opbrengst van die sessies wordt verwerkt in concrete ideeën. Het is de bedoeling dat de toolkit in de loop van 2018 vorm krijgt en kan worden gebruikt.

Code Culturele Diversiteit

Culturele diversiteit en inclusiviteit zijn speerpunten in het strategisch plan. Zij komen rechtstreeks voort uit de missie van het Van Gogh Museum: het leven en werk van Vincent van Gogh en de kunst van zijn tijd toegankelijk maken voor zoveel mogelijk mensen om hen te verrijken en te inspireren.

De Code Culturele Diversiteit voorziet in richtlijnen, gevat in de vier P's: programma, publiek, personeel en partners. Met *Van Gogh verbindt*, een onderzoeksproject in samenwerking met relevante maatschappelijke partijen en de doelgroep (Amsterdamse jongeren van Surinaamse, Turkse, Antilliaanse en Marokkaanse afkomst), heeft het Van Gogh Museum een sterke troef in handen. Tegelijkertijd is enige bescheidenheid op zijn plaats: het personeelsbestand van het Van Gogh Museum weerspiegelt nog onvoldoende de culturele diversiteit in onze samenleving. Daarin valt nog veel te winnen.

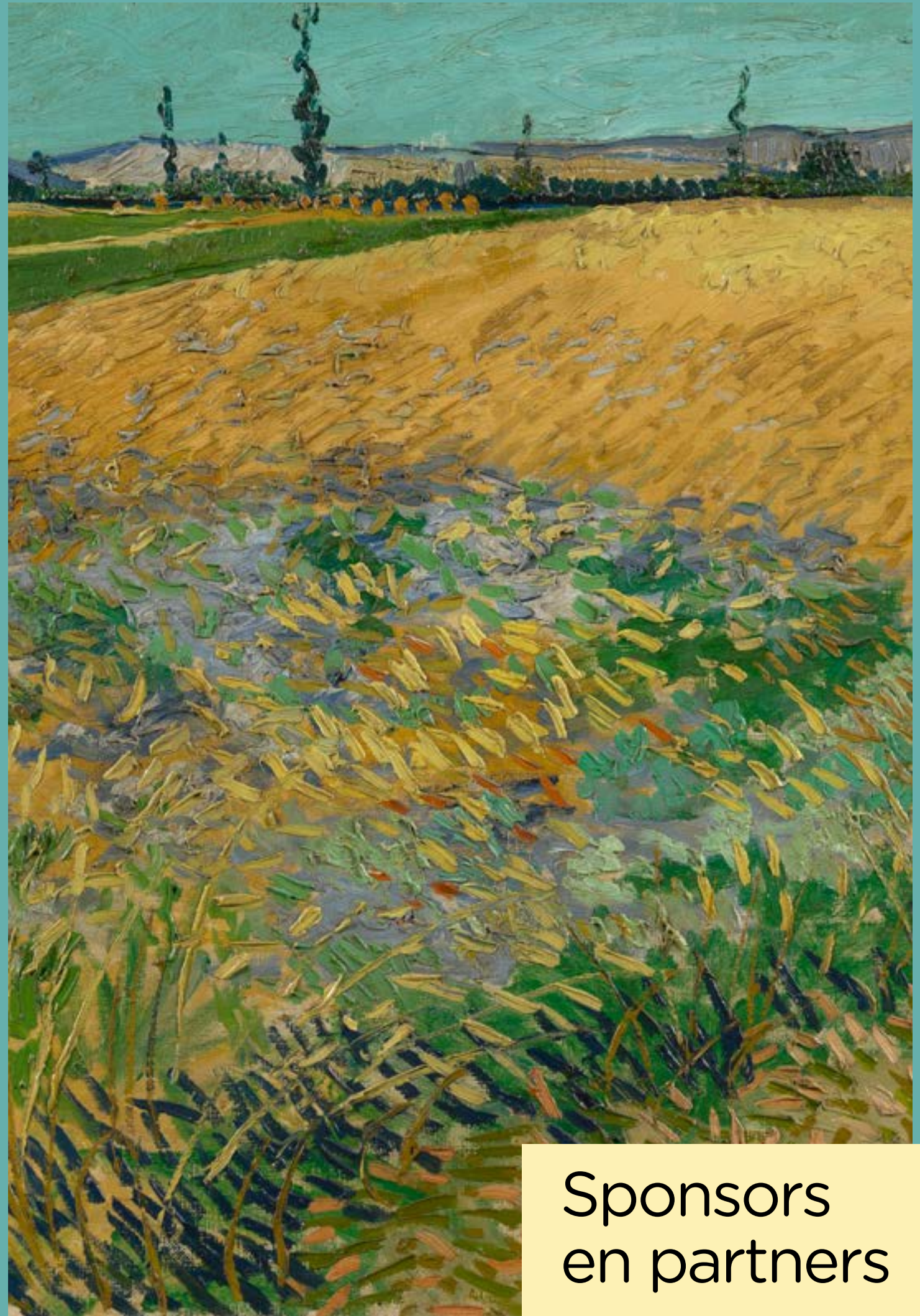

Directeur
Bedrijfsvoering
Esther de Jong:

‘Er is heel hard gewerkt aan dit prachtige nieuwe hoofdkantoor. Ik ben blij dat het bouwproces en de verhuizing zo goed zijn verlopen. Het gebouw staat, nu is er weer alle ruimte voor versterking en vernieuwing van de organisatie.’

06

Vincent van Gogh, *Korenveld* (detail), 1888. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting).

Sponsors
en partners

Met dank aan...

Een hoofdstuk gewijd aan sponsors en partners begint het Van Gogh Museum graag met dank uit te spreken aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, een subsidiënt dankzij wie wij onze bijzondere taak kunnen uitvoeren.

Daarnaast dankt het Van Gogh Museum zijn vaste partner de Vincent van Gogh Stichting voor de samenwerking en het mogelijk maken van het tonen van het erfgoed van Vincent en Theo van Gogh.

Het Van Gogh Museum is trots de in 2017 behaalde successen te delen met zijn twee hoofdpartners, de BankGiro Loterij en Van Lanschot. Wij zijn onze hoofdpartners en alle andere partners en steungevers zeer dankbaar.

Het Van Gogh Museum kijkt terug op een jaar vol vruchtbare activiteiten en evenementen. In 2017 werd de sponsorovereenkomst met Van Lanschot met twee jaar verlengd. Mede dankzij de genereuze steun van Fonds 21 kon het ambitieuze onderzoeksproject *Van Gogh verbindt* worden gelanceerd. Daarnaast doneerde de PACCAR Foundation genereus aan het restauratieatelier, waarmee die nu de PACCAR Foundation Restoration Studio heet.

Het Van Gogh Museum sloot het jaar af met een recordbedrag aan inkomsten uit fondsenwerving. In 2017 was de opbrengst bijna 5 miljoen euro, in 2016 4,9 miljoen euro. We zijn blij met de steun die we ontvangen, deels van vaste corporate partners met wie we langdurig samenwerken, zoals de eerdergenoemde hoofdpartner Van Lanschot, maar ook Hyundai, Heineken NV, Takii Seed, AkzoNobel, KLM Royal Dutch Airlines, Dümmer Orange, Sompo Japan Nipponkoa Insurance Company of Europe Limited, Select Catering, Shell Nederland BV, SRC Reizen en de leden van de Van Gogh Museum Global Circle.

Daarnaast danken wij de partners die ons steun gaven op projectbasis, zoals Fonds 21, de Vereniging Rembrandt, het VSBfonds, Kikkoman NV, Bulgari, Stichting Zabawas, het Ekkart Fonds, de Turing Foundation, Stichting Lang Leve Kunst en de Stavros Niarchos Foundation.

Veel steun ontvingen we in 2017 ook uit particuliere hoek, deels via grote eenmalige giften en deels van particulieren in binnen- en buitenland die het museum en het werk van Vincent van Gogh een warm hart toedragen. Dit zijn de donateurs die bij het Van Gogh Museum een fonds op naam hebben, lid zijn van The Yellow House of The Sunflower Collective of ons steunen als Vincent's Friend. Het stelt ons in staat op de beste manier vorm te geven aan onze kerntaak: het toegankelijk maken van de kunst van Van Gogh en zijn tijdgenoten voor zo veel mogelijk mensen. Wij danken deze particuliere steungevers voor hun betrokkenheid bij het museum.

In 2017 konden we de samenwerking met twee belangrijke sponsors verlengen: Van Lanschot en AkzoNobel.

Van Lanschot

Buitengewoon erkentelijk zijn we voor de structurele bijdragen van Van Lanschot, onze hoofdsponsor sinds enkele jaren. Op 19 september werd de sponsorovereenkomst tussen Van Lanschot en het Van Gogh Museum verlengd met twee jaar. De steun komt de komende tijd vooral ten goede aan het vergroten van de toegankelijkheid van het museum. Het is onze gezamenlijke ambitie nog meer Nederlanders te trekken en te betrekken bij het programma van het Van Gogh Museum.

AkzoNobel

Ook de samenwerking met AkzoNobel, die telkens weer garant staat voor de verf voor de inrichting van onze tentoonstellingen, is langdurig. Op 21 juni werd het sponsorcontract met een jaar verlengd. AkzoNobel is onze 'partner in kleur', daar zijn we trots op. De Nederlandse verffabrikant Sikkens, onderdeel van de AkzoNobel-groep, laat zich bij de productie van verf inspireren door het kleurenpalet van kunstenaars zoals Vincent van Gogh. Voor de tentoonstelling *Nederlanders in Parijs 1789-1914* ontving het Van Gogh Museum een bijdrage in verf en een substantiële financiële bijdrage.

AkzoNobel is ook een belangrijke partner in het REVIGO-project, dat onderzoek doet naar de kleuren die Van Gogh gebruikte en hoe die in de loop van de tijd zijn veranderd.

Donateurscirkels

In 2017 vonden verschillende activiteiten en ontvangsten plaats voor de deelnemers aan onze donateurscirkels. Voor de leden van The Sunflower Collective, The Global Circle en The Yellow House werden in mei en in juni reizen georganiseerd naar Auvers-sur-Oise in Frankrijk. Auvers was de laatste woonplaats van Van Gogh, hij werd er op 30 juli 1890 begraven.

Het Van Gogh Museum is dankbaar voor de steun, de loyaliteit en het enthousiasme van zijn vrienden, supporting friends, patrons en benefactors. Het doet ons deugd dat de Zeng Fanzhi-presentatie heeft geleid tot het toetreden van nieuwe Chinese leden in het vriendennetwerk The Yellow House.

Directeur Axel Rüger (Van Gogh Museum) ontvangt samen met Lisette Pelsers (Kröller-Müller Museum), Taco Dibbits (Rijksmuseum) en Emilie Gordenker (Mauritshuis) de cheques tijdens het Goed Geld Gala 2017. Foto: Roy Beusker

Goed Geld Gala

Op 16 februari vond het Goed Geld Gala 2017 van de BankGiro Loterij plaats in de Beurs van Berlage. Daar kregen het Kröller-Müller Museum, Rijksmuseum, Mauritshuis en Van Gogh Museum gezamenlijk een cheque uitgereikt met een bedrag van € 7.094.876 bestemd voor aankopen. 'Wij zijn hier enorm blij mee!' zei directeur Axel Rüger na afloop van de feestelijke bijeenkomst. 'Door deze buitengewoon royale bijdrage van de BankGiro Loterij is het Van Gogh Museum in staat substantiële aankopen te verwerven die bij het niveau van de collectie passen.'

Daarnaast ontving het museum een bijdrage van bijna € 64.503 uit geoormerkt werven. Dit bedrag is afkomstig van deelnemers die aangeven dat zij specifiek voor het Van Gogh Museum meespelen.

Tien topstukken on tour

In december 2016 kon het Van Gogh Museum mede dankzij de bijdragen van de BankGiro Loterij *Het 'Ponton de la Félicité' bij Asnières (Opus nr. 143)* van Paul Signac kopen. Het schilderij maakte deel uit van de tentoonstelling *Tien topstukken on tour: Voor Nederland verworven dankzij de BankGiro Loterij* (4 oktober 2017 - 25 maart 2018). De tentoonstelling met onder meer werk van Rembrandt, Appel, Steen en Picasso werd in het Mauritshuis in Den Haag door koningin Máxima geopend. Daarna reisde *Tien topstukken on tour* door naar het Fries Museum in Leeuwarden, het Rijksmuseum Twenthe in Enschede, het Van Abbemuseum in Eindhoven, het Kröller-Müller Museum in Otterlo en het Bonnefantenmuseum in Maastricht.

Met deze reizende tentoonstelling van prestigieuze aanwinsten wilden het Kröller-Müller Museum, Rijksmuseum, Mauritshuis en Van Gogh Museum het belang onderstrepen van de aankopen en de financiële steun die daarvoor nodig is. Het was bovendien een aantrekkelijke manier om het Nederlandse publiek in zes provincies te laten delen in de rijkdom van de Collectie Nederland.

Van Gogh Museum genomineerd voor

Vijfde Turing Toekenning

Op woensdag 1 november werd bekendgemaakt dat het Van Gogh Museum een van de drie genomineerden was voor de prestigieuze Turing Toekenning. Het museum kreeg deze nominatie voor het tentoonstellingsproject *Gustav Klimt. Inspired by Monet, Van Gogh, Matisse*. Deze tentoonstelling zal in het voorjaar van 2020 in het Van Gogh Museum te zien zijn. Uit het juryrapport: 'Het Van Gogh Museum zal, met een geweldig tentoonstellingsconcept en spectaculaire bruiklenen, het werk van Gustav Klimt voor het eerst, en in volle glorie, in Nederland tentoonstellen. (...) Het is dankzij hun sterke bruikleenpositie dat het Van Gogh Museum de moed heeft dit plan bij elkaar te dromen. Klimt zal bijna als vanzelfsprekend een succesvolle publiekstrekker worden, en toch: doe het maar even. Een ambitieus en indrukwekkend plan!'

Overzicht

Hieronder volgt een thematisch overzicht van de uiteenlopende projecten die in 2017 tot stand zijn gekomen, mede dankzij bijdragen van fondsen, partners en steungevers. Het Van Gogh Museum is allen zeer erkentelijk.

Tentoonstellingen

[Prints in Paris 1900. Van elitair tot populair](#)
3 maart – 11 juni

De tentoonstelling werd mede mogelijk gemaakt door het ministerie van OCW, de BankGiro Loterij en Heineken NV.

[Ze zijn weer thuis! Speciale presentatie teruggekeerde werken](#)
22 maart – 14 mei

Het ministerie van OCW, de BankGiro Loterij, Van Lanschot, Heineken NV, Kikkoman Foods Europe BV en Bulgari maakten de terugkeer, het onderzoek en de restauratie van de gestolen werken mogelijk. Hizkia Van Kralingen en Hilton Hotel Amsterdam faciliteerden het transport en de presentatie van de teruggevonden werken.

[Nederlanders in Parijs 1789-1910. Van Spaendonck, Jongkind, Van Gogh, Van Dongen, Mondriaan](#)
13 oktober – 7 januari 2018

De tentoonstelling kwam tot stand met steun van het ministerie van OCW, Van Lanschot, de BankGiro Loterij, Takii Seed, AkzoNobel, Thalys, de Blom-de Wagt Foundation en de leden van The Sunflower Collective.

[Van Gogh, Rousseau, Corot: In het bos](#)
7 juli – 10 september

Met dank aan de Collectie Van Lanschot en een particulier die anoniem wenst te blijven voor het beschikbaar stellen van bruiklenen.

[Zeng Fanzhi | Van Gogh](#)
19 oktober – 25 februari 2018

De presentatie was een samenwerking met de Fanzhi Foundation en het studioteam van de kunstenaar en werd mogelijk gemaakt dankzij de exclusieve en genereuze steun van meneer en mevrouw Cheung, leden van The Yellow House.

Aankopen en onderzoek

[Portret van Felix Auerbach](#)
Felix Auerbach (1906) is het eerste portret van de Noorse schilder Edvard Munch in een Nederlandse collectie. De aankoop in 2017 is mede mogelijk gemaakt door de genereuze steun van de deelnemers aan de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt, mede dankzij haar Maljers-de Jongh Fonds, en het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSBfonds en de leden van The Yellow House (de benefactors van het museum).

[Publicatie The Thannhauser Gallery](#)
The Thannhauser Gallery: Marketing Van Gogh, de publicatie over de vermaarde Duitse kunsthandel Thannhauser kon worden gerealiseerd mede dankzij particuliere steungevers die anoniem wensen te blijven.

Talentontwikkeling

[De kunst van het tentoonstellen](#)
Meerdere fondsen droegen bij aan *HedenHaags, ik zie ik zie wat hij niet ziet* (25 augustus – 8 oktober), een tentoonstelling in De Mesdag Collectie door deelnemers aan de cursus *De kunst van het tentoonstellen* van het Van Gogh Museum. Met dank aan: de Gravin van Bylandt Stichting, de Van Ommeren – de Voogt Stichting, Fonds 1818, Stichting Voordekunst, het VSBfonds, het Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland en enkele fondsen die anoniem wensen te blijven.

Toegankelijkheid

[Van Gogh verbindt](#)
Met *Van Gogh verbindt* investeert het Van Gogh Museum langdurig in de relatie met Amsterdamse jongeren van Surinaamse, Turkse, Antilliaanse en Marokkaanse afkomst. Fonds 21 steunt het project voor de komende vier jaar financieel en met kennis en ervaring.

[Van Gogh op school](#)
Van Gogh op school, het digitale onderwijsplatform van het Van Gogh Museum, is uitgebreid met lesmateriaal voor het voortgezet onderwijs met dank aan de Stavros Niarchos Foundation.

[Kunst maakt de mens](#)
Het workshopproject voor ouderen *Kunst maakt de mens* is tot stand gekomen met steun van Stichting Lang Leve Kunst, een landelijk programma voor ouderen en cultuur.

Activeringen

[Zonnebloemen](#)
Het begin van de zomer werd gevierd met... duizend zonnebloemen! Op 21 juni trakteerde onze partner Takii Seed voorbijgangers op het Museumplein op Sunrich-zonnebloemen. De ludieke actie was te volgen op social media.

[By Night](#)
In 2016 is het Van Gogh Museum een driejarige samenwerking aangegaan met autofabrikant Hyundai. Ter gelegenheid daarvan stelde de Koreaanse fabrikant twee IONIQs beschikbaar aan het museum met dessins in de geest van *Zonnebloemen* en *Amandelbloesem*. In de zomer (19 juli – 9 augustus) organiseerde Hyundai drie weken lang onder de titel *By Night* een bijzondere prijsvraag. In een video was een IONIQ te zien die in het donker zijn licht liet schijnen op een schilderij van Van Gogh. Wie de titel raadde, maakte kans op toegang tot het museum na sluitingstijd.

07

Vincent van Gog, *Het Gele Huis (De straat)* (detail), 1888. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Het jaar in cijfers

2,26 miljoen: een bezoekersrecord!

2 teruggevonden gestolen werken

8.455 bezoekers tijdens de Museumnacht,
een record voor het Van Gogh Museum

€ 5 miljoen aan inkomsten uit
fondsenwerving, een recordbedrag

meer dan 119 nationaliteiten ontvangen in het museum

17,1 procent van de bezoekers zijn Nederlanders

19 september: verlenging
sponsorovereenkomst met Van Lanschot

6.339 basisschoolkinderen kwamen met
de Museumpleinbus naar het Van Gogh Museum

32 workshops op locatie gegeven aan kwetsbare
ouderen via het samenwerkingsverband *Kunst maakt
de mens. Ouderen ontmoeten Van Gogh*

€ 7.094.876 van de BankGiro Loterij voor het
Van Gogh Museum, Kröller-Müller Museum,
Rijksmuseum en Mauritshuis bestemd voor aankopen

4,5 miljoen volgers op Facebook

Fonds 21 steunt *Van Gogh verbindt* met € 600.000

12 procent omzetgroei op de
commerciële activiteiten van VGME

102 lessen op focuswijk scholen in het kader
van *Van Gogh gaat naar school*

57.155 scholieren bezochten het museum
via een van de onderwijsprogramma's

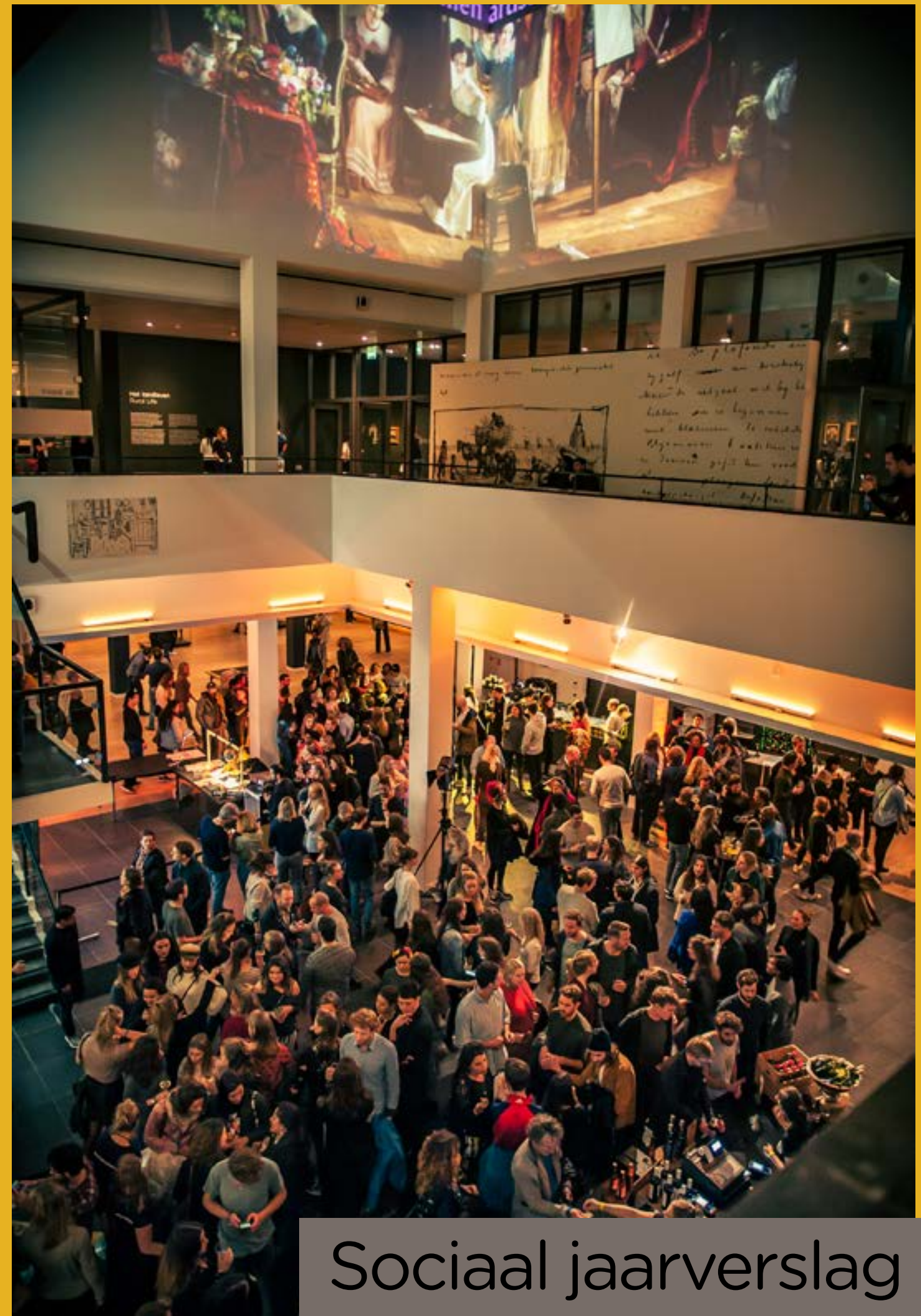
1 miljoen x multimediatour
afgenomen op 12 april

16.000 bezoekers: een record voor De Mesdag Collectie

4 oktober: Nederlandse première
Loving Vincent in het Van Gogh Museum

08

De Rietveldhal in het Van Gogh Museum. Foto: Berbe Rinders

Sociaal jaarverslag

Sociaal jaarverslag

Enkele van de belangrijkste ontwikkelingen in 2017 in het sociaal beleid van het Van Gogh Museum.

Organisatiestructuur

Met ingang van 2017 is als laatste uitvloeisel van OOT (Organisatie Ontwikkel Traject) de organisatiestructuur aangepast. De sectoren Publiekszaken en Museale Zaken vallen nu beide onder de algemeen directeur (voorheen viel de sector Publiekszaken onder de zakelijk directeur). De sector Bedrijfsvoering en Van Gogh Museum Enterprises BV vallen onder de zakelijk directeur. Ook de stafafdeling Kwaliteit & Business Control rapporteert nu aan de zakelijk directeur. Het Projectbureau is met de tentoonstellingsprojecten opgegaan in de sector Museale Zaken.

Functiehandboek

In 2017 is het volledig Functiehandboek verschenen naar aanleiding van een uitgebreide en zorgvuldige procedure waarbij alle functies opnieuw beschreven en gewogen zijn.

Werving extra fte's

In verband met het opnieuw stijgende aantal bezoekers zijn in 2017 extra medewerkers aangetrokken. Dit gebeurde zowel op contractbasis als in de flexibele schil, bijvoorbeeld via het uitzendbureau.

Uitzendorganisatie

In april 2017 zijn de contracten met de lopende preferred suppliers voor het leveren van tijdelijke krachten verlengd.

OR

In 2017 heeft de directie samen met de OR een training gevolgd rondom het thema medezeggenschap. Daarnaast volgde de OR een cursus over de positie van OR-leden in de organisatie. Conform de afspraken is er zeer regelmatig overlegd. In 2017 heeft de nadruk gelegen op het gezamenlijk optimaliseren en moderniseren van een groot aantal personeelsregelingen.

Inclusiviteit

Het Van Gogh Museum heeft in 2017 het streven naar diversiteit van zowel bezoekers als het medewerkersbestand verder vormgegeven door het aanstellen van een manager van het programma *Van Gogh verbindt* en het intern uitrollen van een bewustzijns campagne. Via de stichting InWerkking zijn in 2017 bij het Van Gogh Museum uit het UWV-bestand drie plaatsingen gerealiseerd voor mensen met een re-integratietraject, en een van hen heeft ook daadwerkelijk een contract gekregen. In 2017 is begonnen met het realiseren van twee werkervaringsplekken voor recent afgestudeerden. Een van hen heeft een betaald contract gekregen.

Digitalisering

De afdeling HR heeft in 2017 alle personeelsdossiers digitaal vastgelegd ter voorbereiding van de overgang naar gedigitaliseerde werkstromen in 2018 als onderdeel van het project *Van Gogh innoveert*.

Cijfers sociaal jaarverslag 2017

(peildatum 31.12.2017)

<u>Contractsoort</u>	<u>Aantal contracten</u>
Contract parttime voor onbepaalde tijd	83
Contract fulltime voor onbepaalde tijd	102
Contract uurloner voor onbepaalde tijd	6
Contract parttime voor bepaalde tijd	54
Contract fulltime voor bepaalde tijd	24

Totaal 269

<u>Verloop over heel 2017</u>	<u>In dienst</u>	<u>Uit dienst</u>
Sectoren vallend onder de directeur	35	14
Sectoren vallend onder de zakelijk directeur	23	9
<u>Totaal</u>	58	23

<u>Leeftijd</u>	<u>Aantal medewerkers</u>
15 - 24 jaar	16
25 - 34 jaar	70
35 - 44 jaar	62
45 - 54 jaar	71
55 - 64 jaar	45
65 jaar en ouder	5
<u>Totaal</u>	269

<u>Sector</u>	<u>FTE</u>	<u>Aantal medewerkers</u>
Museale Zaken	54,2	61
Publiekszaken	60,5	82
Bedrijfsvoering	95,6	111
Directie, K&BC, overig	14,56	15
<u>Totaal</u>	224,86	269

<u>Diensttijdinterval</u>	<u>Aantal werknemers</u>
< 1 jaar	52
1 - 4 jaar	98
5 - 9 jaar	51
10 - 14 jaar	29
15 - 19 jaar	19
20 - 24 jaar	10
25 >	10
<u>Totaal</u>	269

09

Vincent van Gogh, *Irisen* (detail), 1890. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Jaarverslag
ondernemingsraad

Jaarverslag ondernemingsraad

De ondernemingsraad (OR) van het Van Gogh Museum beleefde in 2017 het tweede jaar van zijn zittingsperiode (van drie jaar).

Gedurende het jaar vond een wisseling van voorzitter en vicevoorzitter plaats. Met de directie werd afgesproken dat de OR tijdelijk met tien leden werkte. In december verliet een lid de ondernemingsraad, waardoor de samenstelling per eind 2017 (met freelance ondersteuning van ambtelijk secretaris Anita van Stel) was:

[Geeta Bruin](#)

(projectleider tentoonstellingen), voorzitter

[Catherine Wolfs](#)

(junior persvoorlichter), vicevoorzitter

[Harma van Uffelen](#)

(medior educator), secretaris

[Kay Bartelink](#)

(marketingadviseur)

[Azeglio Bartolucci](#)

(medewerker bezoekersservice)

[Ruud Hogerwerf](#)

(informatie specialist)

[Bratislav Radiojevic](#)

(senior beveiliging)

[Petra Dorenstouter](#)

(medewerker plannings ondersteuning VGME)

[Eelco Zwart](#)

(conserveringsmedewerker)

De OR kwam zes keer bijeen voor een overlegvergadering met de directie (ORDIR). Er vonden 23 OR-vergaderingen plaats. In februari werden in een speciaal informeel overleg door directie en OR over en weer wensen uitgesproken ten aanzien van de samenwerking. De directie wilde graag een steviger gesprekspartner tegenover zich zien, op inhoudelijk niveau. De OR gaf aan in een eerder stadium bij dossiers betrokken te willen worden. De directie vroeg de OR mee te werken aan het vergroten van participatie van collega's. In een zogenaamde Artikel 24-vergadering in april presenteerde de OR de geanonimiseerde uitkomsten van een onderzoek naar 'moppers en toppers': zaken die collega's binnen het werk motiveren en demotiveren. In het verlengde daarvan deed de OR aanbevelingen op thema's als het verbeteren van communicatie tussen afdelingen, de werkdruk, de werkcultuur, procedures en regels. De directie nam de bevindingen ter harte.

In 2017 zijn steeds (minstens) twee OR-leden aangeschoven bij delen van de vergaderingen van de Raad van Toezicht (RvT). Ook leverde de ondernemingsraad input voor het profiel van een te werven nieuw lid van de RvT.

Belangrijke dossiers die verder aan de orde kwamen, waren:

Professionalisering

De OR heeft in 2017 stappen gezet om te professionaliseren. Ook nam de OR zich voor proactiever te zijn, wat onder meer leidde tot een initiatiefvoorstel voor een transparanter opleidingsbeleid.

Opleidingsbeleid

De OR constateerde dat onduidelijk was hoe het opleidingsbeleid wordt toegepast, o.a. over wie op welk moment een opleiding mag volgen. Ook zou in planningsgesprekken prominenter aandacht aan opleidingen besteed moeten worden. Na constructieve discussies is het opleidingsbeleid geïntegreerd in het nieuwe Strategisch HR-Plan Lerende Organisatie en is de regeling helder omschreven in het vernieuwde Personeelshandboek.

Strategisch HR-beleid

De OR vroeg in reactie op de inhoud van het concept Strategisch HR-Plan onder meer om aandacht voor diversiteit, goed werkgeverschap voor vast en flexpersoneel, en om talentmanagement voor alle medewerkers.

Personeelshandboek

Op verzoek van HR namen leden van de OR deel aan de Werkgroep Personeelshandboek, die alle personeelsregelingen onder de loep nam met als doel deze te vereenvoudigen, moderniseren en stroomlijnen. De OR zal begin 2018 de instemmingsverzoeken voor de regelingen behandelen.

Strategisch plan Van Gogh Museum

De OR discussieerde tweemaal met de directie over het concept strategisch plan. Aan de orde kwamen wat voor museum we willen zijn, nu en op de langere termijn, en de spanningsboog tussen kunst en commercie. In 2020 is het Van Gogh Museum de beste werkgever van Nederland, als het aan de OR ligt.

Andere advies- en instemmingsverzoeken betroffen wijzigingen in ATM-regelingen voor rooster- en niet-roostergebonden medewerkers, een nieuw CCTV-reglement, de invoering van een nieuw personeelsinformatiesysteem, de verhuizing van de magazijnen, het finetunen van flexwerken, een juridische herstructurering en de overheveling van de governance over de sector Publiekszaken naar de algemeen directeur. De stand van zaken met betrekking tot de *Meet Vincent van Gogh Experience* en algemene financiële zaken kwamen in elke overlegvergadering aan bod.

10

Vincent van Gogh, De oogst (detail), 1888. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Jaarverslag
Raad van Toezicht

Jaarverslag Raad van Toezicht Van Gogh Museum 2017

De Raad van Toezicht is erg trots op het bijzondere jaar dat het VGM in 2017 heeft beleefd. Met meer dan 2,2 miljoen bezoekers was het VGM het best bezochte museum van Nederland. In een grootschalige, wereldwijde studie over de reputatie van de 18 meest beroemde kunstmusea door het Reputatie Instituut van de Erasmus Universiteit Rotterdam staat het VGM onder Europese respondenten op de eerste plaats in de reputatie-ranking, vóór het Louvre en het Rijksmuseum. Onder wereldwijde respondenten neemt het Van Gogh Museum de tweede plaats in, na het Louvre en vóór het Rijksmuseum. Vincent van Gogh, de museumcollectie en het tentoonstellingsprogramma blijven een substantiële aantrekkingskracht houden op museumbezoekers uit meer dan 125 landen. Er waren vele hoogtepunten, waaronder:

- De terugkeer van de gestolen werken, die op 21 maart 2017 door minister Jet Bussemaker en museumdirecteur Axel Rüger werden onthuld en eindelijk weer toegankelijk waren voor het publiek.
- De prachtige en spraakmakende tentoonstellingen in het museum en in het buitenland: *Prints in Paris 1900*, *Van Gogh, Rousseau, Corot: In het bos*, *Nederlanders in Parijs 1789–1914* en *Van Gogh & Japan* in Sapporo, Tokio en Kyoto.

De Raad van Toezicht is zich er met de directie van bewust dat de grote aandacht voor Van Gogh en de hoge bezoekersaantallen naast de positieve effecten ook uitdagingen voor de toekomst met zich meebrengen. Alle aandacht leidt tot een stijgende druk op de collectie en het gebouw. Deze onderwerpen stonden het afgelopen jaar op de agenda van de Raad van Toezicht en zullen ook de komende jaren veel aandacht krijgen. De Raad van Toezicht denkt verder volop mee waar het gaat om de ontwikkeling van het interne en externe veiligheidsbeleid van het museum. Onderwerpen zoals de dreiging van aanslagen en cybercrime stonden in 2017 op de agenda.

Het VGM werkt aan de toekomst en is zich bewust van de maatschappelijke functie die het vervult. De Raad van Toezicht onderstreept deze maatschappelijke betrokkenheid ten zeerste en had in 2017 bijzondere aandacht voor de verschillende initiatieven om het museum toegankelijker te maken voor die groepen waarvoor een museumbezoek niet voor de hand ligt. De Raad van Toezicht heeft veel waardering voor projecten zoals *Van Gogh verbindt* en *Kunst maak de mens: ouderen ontmoeten Van Gogh* en de continue inspanningen om het museum volledig toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht een bijdrage geleverd aan de vorming van een ethisch beleid, dat in 2018 nader zal worden uitgewerkt.

Vastgoedmanagement was in 2017 een terugkerend onderwerp op de agenda van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht was nauw betrokken bij de verbouwing van en verhuizing naar de nieuwe kantoorhuisvesting aan de Gabriël Metsustraat 8, die begin 2018 is voltooid. De Raad van Toezicht is zeer verheugd met het resultaat en kijkt ernaar uit om ook bij de volgende uitdaging, de ontwikkeling van de kantoorvilla aan Museumplein 4, betrokken te zijn.

De Raad van Toezicht waardeert de creativiteit en voortrekkersrol van het VGM bij de verdere ontwikkeling van nieuwe businessmodellen en onderstreept het belang van dat de afhankelijkheid van de inkomsten uit entreegelden verder wordt verkleind. In de vergaderingen van de Raad van Toezicht werd ook dit jaar de nodige aandacht besteed aan de commerciële activiteiten.

De Raad van Toezicht was volop betrokken bij de verdere ontwikkeling van de *Meet Vincent van Gogh Experience*. Hoewel in 2017 nog niet de gewenste resultaten zijn geboekt, hoopt de Raad van Toezicht dat alle inspanningen vruchten zullen afwerpen en dat de *Meet Vincent van Gogh Experience* in 2018 voor het publiek te zien zal zijn.

Verder moet worden gemeld dat de Raad van Toezicht zoals ieder jaar de gebruikelijke aandacht heeft gegeven aan onderwerpen op het gebied van governance, financiën en compliance. In het bijzonder moet daarbij worden genoemd de juridische herstructurering van de dochtermaatschappijen van VGM en risicomanagement. Ook de Governance Code Cultuur en de naleving daarvan zijn – nogmaals – geanalyseerd. Deze analyse zal in 2018 leiden tot een aantal (kleine) aanpassingen in de governancestructuur van het VGM.

De Raad van Toezicht heeft samen met de directie en het managementteam gewerkt aan het opstellen van het strategisch plan 2018–2020. De Raad van Toezicht ondersteunt de drie strategische pijlers voor de komende drie jaar van harte. Het strategisch plan 2018–2020 is de kick-off van een groots evenement in 2023, wanneer het 50-jarige bestaan van het Van Gogh Museum wordt gevierd. Verder wil het VGM het maatschappelijke draagvlak vergroten door zich de komende tijd actief in te spannen om die groepen in de maatschappij beter te bereiken voor wie een museumbezoek niet vanzelfsprekend is. De laatste strategische pijler benadrukt dat het VGM bij al het doen en denken de (digitale) bezoeker centraal stelt en dat het bezoek aan het museum en de website ook de komende jaren een unieke en bijzondere ervaring moet zijn.

Ten slotte bedankt de Raad van Toezicht graag de Vincent van Gogh Stichting, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de partners en donateurs van het VGM. Mede dankzij hun (financiële) hulp kon het VGM zijn missie in 2017 op veel verschillende manieren vervullen. Ook willen wij graag een woord van dank uitspreken aan de directie en alle medewerkers van het museum. Zonder hun grote betrokkenheid en inspanningen had 2017 nooit zo'n succesvol jaar voor het Van Gogh Museum kunnen zijn.

*Raad van Toezicht Van Gogh Museum,
februari 2018*

Bijlage jaarverslag Raad van Toezicht Van Gogh Museum 2017

Samenstelling van de Raad van Toezicht:

Jaap Winter

(voorzitter Raad van Toezicht vanaf 09/2017)

einde 1e termijn: 09/2019

(competenties: management public organisatons,
link to university, governance, law)

Joanne Kellermann

einde 1e termijn: 05/2014

einde 2e termijn: 05/2018

(competenties: law, public governance expert)

Hein van Beuningen (lid audit committee)

einde 1e termijn: 11/2016

einde 2e termijn: 11/2020

(competenties: financial, strategy development)

Gary Tinterow

einde 1e termijn: 01/2018

einde 2e termijn: 01/2022

(competenties: museum management,
content expert, fundraising)

Jacobina Brinkman

(voorzitter audit committee vanaf 09/2017)

einde 1e termijn: 02/2021

(competenties: financial, risk management)

Leden die in 2017 uit de Raad van Toezicht
zijn getreden:

Trude Maas-de Brouwer

(voorzitter Raad van Toezicht)

einde 1e termijn: 2012

einde 2e termijn: 06/2017

(competenties: link with national politics,
link with corporate world)

Peter Tieleman (voorzitter audit committee)

einde 1e termijn: 2013

einde 2e termijn: 06/2017

(competenties: financial, risk management)

De 9 principes van Governance Code Cultuur

- (1) Het bestuur is verantwoordelijk voor het in acht nemen van de Governance Code Cultuur.
 - De Raad van Toezicht en de tweehoofdige directie van het Van Gogh Museum (VGM) passen de hernieuwde Governance Code Cultuur (Code) sinds 2013 toe en maken dit ook kenbaar in het jaarverslag en de jaarrekening.
 - De toepassing van de principes van de Code sluit aan bij de doelstelling, aard en omvang van het museum.
 - Op de website van het VGM wordt informatie gegeven over de wijze waarop de Code wordt toegepast.
- (2) Het bestuur kiest het besturingsmodel van de organisatie bewust.
 - Het VGM heeft sinds de verzelfstandiging van het museum in 1995 een Raad van Toezicht-model en handhaaft dit besturingsmodel bewust. Naar buiten toe wordt hiervan steeds melding gemaakt.
 - In 2018 zal het eerder gekozen besturingsmodel worden besproken en zal er een analyse plaatsvinden.
 - Naar aanleiding van een in 2017 uitgevoerde inventarisatie zal het directiereglement en het Raad van Toezicht-reglement op enkele (kleine) punten in nadere overeenstemming met de Code worden gebracht. Dat zal in 2018 geschieden. In deze bijlage wordt steeds aangegeven op welke punten de reglementen worden aangepast.
- (3) Het bestuur is verantwoordelijk voor de organisatie. Het bestuur is in- en extern duidelijk over de taken, bevoegdheden en werkwijze.
 - De directie stelt bij al haar besluiten het belang van het VGM voorop en weegt daarbij steeds de belangen van de stakeholders van het VGM mee. De directie ziet erop toe dat relevante wet- en regelgeving steeds worden nageleefd.
 - Het VGM kent een systeem voor risicobeheersing en -controle. Het jaarverslag bericht over de toepassing hiervan. De directie is verantwoordelijk voor het onderkennen en beheersen van risico's.

- In 2014 is er een directiereglement opgesteld en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.
 - Daarin is vastgelegd dat de directieleden minimaal eenmaal per week vergaderen. De directie vergadert eens in de twee weken met het managementteam. De besluiten van het managementteam worden vastgelegd in de notulen en gepubliceerd op het intranet. De directie is verantwoordelijk voor de strategische documenten.
 - In de statuten en het directiereglement is vastgelegd welke besluiten er goedkeuring behoeven van de Raad van Toezicht. Deze besluiten worden vastgelegd in de notulen. De directie levert gevraagd, ongevraagd en tijdig alle informatie die nodig is voor het goed functioneren van de Raad van Toezicht.
 - Strategische documenten worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht. In 2017 is het strategisch plan 2018-2020 door de directie vastgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht. In februari 2018 is het strategisch plan gepubliceerd op de website.
 - De directie vergadert minimaal vier keer per jaar met de ondernemingsraad. Het bestuur is verantwoordelijk voor een goede omgang met de ondernemingsraad en de stakeholders. Dit principe zal worden opgenomen in het directiereglement.
 - Medewerkers die onregelmatigheden menen waar te nemen, kunnen deze zonder risico voor hun positie melden bij een vertrouwenspersoon. Als medewerkers onregelmatigheden te melden hebben die de directie zelf betreffen dan doen zij dat aan de voorzitter van de Raad van Toezicht. In 2018 wordt de procedure duidelijk vermeld op intranet.
 - Op de website van het museum worden organisatiestructuur, samenstelling directie en management, samenstelling Raad van Toezicht, ANBI-status, strategisch plan, jaarrekening en jaarverslagen gepubliceerd.
- (4) De Raad van Toezicht stelt rechtpositie en bezoldiging van het bestuur zorgvuldig vast en is hierover zo open mogelijk.
 - De bezoldiging van beide directeuren wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht en is conform de richtlijnen van de Wet normering

- topinkomens. Beide directieleden hebben een contract voor onbepaalde tijd.
 - De hoogte van de bezoldiging van de directie en de duur van de contracten worden gemeld in de jaarrekening.
 - Het bezoldigingsbeleid zal in 2018 worden gepubliceerd op de website van het Van Gogh Museum.
- (5) De Raad van Toezicht legt zijn taken, verantwoordelijkheden en werkwijze vast en handelt daarnaar.
 - De Raad van Toezicht richt zich bij de vervulling van zijn taak op het culturele, economische en maatschappelijke belang van VGM en weegt daarbij de belangen af van degenen die bij het VGM zijn betrokken.
 - In 2014 is er een Raad van Toezicht-reglement opgesteld en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.
 - De Raad van Toezicht draagt zorg voor een jaarlijkse evaluatie van zijn eigen functioneren, zowel onderling als ten opzichte van het bestuur.
 - Een verslag van de activiteiten van de Raad van Toezicht maakt deel uit van de jaarrekening van het VGM.
 - De directie vergadert minimaal drie keer per jaar met de Raad van Toezicht. De financiële commissie, de audit committee, komt voor iedere raadsvergadering bijeen. In 2017 heeft de Raad van Toezicht zes keer met de directie vergaderd. Tijdens deze vergaderingen zijn - onder meer - algemeen beleid, realisatie van doelstellingen, strategie, risicobeheer en financieel beleid besproken. De Raad van Toezicht houdt op actieve en stimulerende wijze toezicht op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de stichting en de met haar verbonden instellingen.
 - Een lid van de Raad van Toezicht woont de vergaderingen van de ondernemingsraad bij.
 - De voorzitter van de Raad van Toezicht heeft met beide directieleden eenmaal per jaar een planningsgesprek, een 'midterm'-gesprek en een beoordelingsgesprek.
 - De directieleden hebben naast de plenaire vergaderingen contact met de individuele leden van de Raad van Toezicht die hen in voorkomende gevallen gevraagd en ongevraagd adviseren.

- (6) De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling: hij waarborgt deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.
- De Raad van Toezicht bestaat uit zes leden, statutair zijn zeven leden toegestaan. De zittingstermijn voor de leden is tweemaal een periode van vier jaar.
 - De Raad van Toezicht streeft naar een goede balans tussen leeftijd, geslacht, nationaliteit, ervaring en culturele achtergrond van de individuele leden van de raad om zo de deskundigheid en diversiteit van bestuur en toezicht in de samenstelling van de Raad van Toezicht te waarborgen. Elk lid kan het beleid en de risico's op hoofdlijnen beoordelen en heeft daarnaast enkele specifieke deskundigheden en/of netwerken. Uitgangspunt is altijd 'waar het museum behoefte aan heeft'.
 - Het schema van benoemingen van de leden wordt iedere raadsvergadering bij de stukken gevoegd. In 2017 zijn Trude Maas Brouwer en Peter Tieleman afgetreden als leden van de Raad van Toezicht.
 - Herbenoeming vindt plaats na overweging gelet op actuele omstandigheden en op de profielschets. Dit principe zal worden opgenomen in het Raad van Toezicht-reglement. In 2017 is Gary Tinterow na overweging herbenoemd.
 - Bij iedere nieuwe benoeming wordt de profielschets van de Raad van Toezicht besproken. De profielschets en samenstelling van de Raad van Toezicht is ook te vinden op de website van het museum. Vacatures in de Raad van Toezicht worden openbaar gemaakt. Dit principe zal worden vastgelegd in het Raad van Toezicht-reglement.
 - In 2017 is Jacobina Brinkman toegetreden als lid van de Raad van Toezicht. De vacature is openbaar bekendgemaakt.
 - Alle leden van de Raad van Toezicht krijgen na hun benoeming een introductieprogramma aangeboden.
 - Eind 2017 bestond de Raad van Toezicht uit vijf leden. In mei 2018 zal Joanne Kellermann aftreden. In 2018 worden twee nieuwe leden geworven.
 - Jaarlijks beoordeelt de Raad van Toezicht in welk opzicht de leden behoefte hebben aan verdieping of verbreding van hun kennis.

- (7) De Raad van Toezicht geeft tevoren aan welke inzet van de leden wordt verwacht en welke eventuele vergoeding daar tegenover staat.
- Ieder lid van de Raad van Toezicht wordt geacht voldoende tijd te hebben voor de vervulling van zijn functie. Dit principe wordt vastgelegd in het Raad van Toezicht-reglement.
 - De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte kosten. Deze eventuele vergoedingen worden in de jaarrekening zichtbaar gemaakt en nader toegelicht.
 - De voorzitter bereidt met de secretaris van de Raad van Toezicht de agenda voor, leidt de vergaderingen, zorgt voor juiste informatievoorziening en voor een zorgvuldige besluitvorming en ziet toe op het functioneren van de Raad van Toezicht. De voorzitter is namens de Raad van Toezicht het voornaamste aanspreekpunt van de directie. Ook speelt de raad in geval van calamiteiten een actieve rol in het informeren van stakeholders en ziet erop toe dat de contacten tussen de Raad van Toezicht en de directie naar behoren verlopen.
 - Het VGM draagt zorg voor ondersteuning van de Raad van Toezicht, dit gebeurt door de directiesecretaris van het VGM. Dit principe zal worden vastgelegd in het Raad van Toezicht-reglement.
 - De voorzitter van de Raad van Toezicht is geen voormalig lid van het bestuur van de organisatie. Dit principe zal worden vastgelegd in het Raad van Toezicht-reglement.
 - In het Raad van Toezicht-reglement zal verder worden vastgelegd dat de Raad van Toezicht een van de leden tot 'gedelegeerd lid' kan benoemen.
- (8) Toezichthouders en bestuurders vermijden elke vorm van belangenverstremming. De Raad van Toezicht ziet hierop toe.
- De Raad van Toezicht vergewist zich van de onafhankelijkheid van zijn leden. Ieder lid van de Raad van Toezicht draagt onafhankelijk en kritisch bij aan de besluitvorming.

- De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor hoe de instelling met tegenstrijdige belangen omgaat.
 - De statuten en het Raad van Toezicht-reglement hebben een regeling omtrent tegenstrijdig belang waarin de principes van de Code zijn vastgelegd. In het directiereglement zal het principe worden toegevoegd dat de directie niet in concurrentie treedt met de organisatie; van de organisatie geen schenkingen aanneemt of deze voor zichzelf of zijn naasten bedingt; zichzelf geen ongerechtvaardigd voordeel verschaft ten laste van de organisatie; geen zakelijke kansen benut die de organisatie toekomen voor zichzelf of zijn naasten. Daarnaast wordt in het Raad van Toezicht-reglement opgenomen dat goedgekeurde besluiten waarbij sprake is van tegenstrijdige belangen, met toelichting, in het jaarverslag komen te staan.
 - De beide directeuren aanvaarden niet zonder meer nevenfuncties als deze de belangen van de organisatie zouden kunnen raken. In het directiereglement respectievelijk Raad van Toezicht-reglement zal het principe worden vastgelegd dat als een lid van de Raad van Toezicht of de directie een nevenfunctie aanvaardt die gezien de aard of het tijdsbeslag van betekenis is voor zijn functioneren, hij vooraf goedkeuring vraagt van de Raad van Toezicht.
 - Het jaarverslag en de website van het museum vermelden de nevenfuncties van de directieleden en de leden van de Raad van Toezicht.
- (9) Het bestuur is verantwoordelijk voor financieel beleid en risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle.
- De directie en het hoofd Kwaliteit & Business Control zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening, begroting en maandelijkse financiële rapportages. Risicomanagement en de kwaliteit van interne beheersing zijn integraal onderdeel van de verantwoordelijkheden van de directie. De audit committee van de Raad van Toezicht ziet erop toe dat de financiële besturing en de kwaliteit van de beheersorganisatie aansluiten bij hetgeen van een leidende culturele

- instelling als het VGM verwacht mag worden en volgens de afgesproken normen gebeurt. In 2018 zal er een reglement voor de audit committee worden opgesteld
- Na voorbespreking in de audit committee worden alle relevante aspecten plenair in de raadsvergadering besproken en zo nodig goedgekeurd. De Raad van Toezicht ziet toe op de naleving van de relevante regels.
 - Met de accountant worden de jaarrekening en andere financiële aspecten besproken, ten minste een keer per jaar in bijzijn van de Raad van Toezicht. Bevindingen van de externe accountant worden besproken, er wordt op toegezien dat accountantsrapportages door de directie worden becommentarieerd en dat waar nodig vervolgactie plaatsvindt. Deze bevindingen worden vastgelegd in de managementrapportage waarbij de directie commentaar levert op de bevindingen.
 - De Raad van Toezicht heeft in 2014 na advies van de directie Mazars als de externe accountant benoemd. Deze benoeming is voor 4 jaar. In 2018 zal de benoeming worden heroverwogen. De Raad van Toezicht heeft de beloning van de accountant vastgesteld.
 - Jaarlijks rapporteert het bestuur aan de Raad van Toezicht over de relatie met de externe accountant en eventuele ontwikkelingen daarin. Mede op grond hiervan besluit de Raad van Toezicht over voortzetting van de relatie met de externe accountant. Dit principe zal worden vastgelegd in het Raad van Toezicht-reglement.
 - De externe accountant krijgt geen opdrachten vanuit de organisatie die zijn onafhankelijke controle in gevaar zouden kunnen brengen. Dit principe zal worden vastgelegd in het Raad van Toezicht-reglement.

11

Vincent van Gogh, *Boulevard de Clichy (detail)*, 1887, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Jaarrapport

Inhoud

P. 122

Bestuursverslag 2017 Van Gogh Museum

P. 140

Geconsolideerde balans per 31.12.2017

P. 142

Geconsolideerde staat van baten en lasten 2017

P. 143

Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2017

P. 144

Geconsolideerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

P. 148

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31.12.2017

P. 161

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2017

P. 168

Enkelvoudige balans per 31.12.2017

P. 170

Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017

P. 172

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31.12.2017

P. 177

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017

P. 178

Overige toelichting (inclusief WNT- en salarisgegevens en toelichting begroting 2017 en realisatie 2016)

P. 183

Bijlagen

Bestuursverslag 2017 Van Gogh Museum

Samenstelling directie

De heer Axel Rüger is per 1 april 2006 benoemd als algemeen directeur en heeft een vast dienstverband. De heer Adriaan Dönszelmann is per 1 mei 2013 benoemd als zakelijk directeur en heeft eveneens een vast dienstverband.

Samenstelling Raad van Toezicht

Jaap Winter (voorzitter Raad van Toezicht vanaf 9/2017)

einde 1e termijn: 09/2019

(competenties: management public organisations, link to university, governance, law)

Joanne Kellermann

einde 1e termijn: 2014

einde 2e termijn: 05/2018

(competenties: law, public governance expert)

Hein van Beuningen (lid audit committee)

einde 1e termijn: 11/2016

einde 2e termijn: 11/2020

(competenties: financial, strategy development)

Gary Tinterow

einde 1e termijn: 01/2018

einde 2e termijn: 01/2022

(competenties: museum management, content expert, fundraising)

Jacobina Brinkman (voorzitter audit committee vanaf 9/2017)

einde 1e termijn: 02/2021

(competenties: financial, risk management)

Leden die in 2017 uit de Raad van Toezicht zijn getreden:

Trude Maas-de Brouwer (voorzitter Raad van Toezicht)

einde 1e termijn: 2012

einde 2e termijn: 06/2017

(competenties: link with national politics, link with corporate world)

Peter Tieleman (voorzitter audit committee)

einde 1e termijn: 2013

einde 2e termijn: 06/2017

(competenties: financial, riskmanagement)

De leden ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden.

Governance Code Cultuur

Het Van Gogh Museum (hierna: VGM) onderschrijft de Governance Code Cultuur. Het museum wordt bestuurd volgens het model van de Raad van Toezicht (hierna: RvT). De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse sturing, de RvT houdt hier toezicht op en heeft daarbij een stimulerende en adviserende rol. In de bijlage van de RvT, elders in het jaarverslag, wordt ingegaan op de negen principes van de Governance Code Cultuur.

Financieel

Het jaar 2017 was in vele opzichten zeer succesvol en ook financieel was het een goed jaar. Het resultaat is uitgekomen op € 4,0 mln. Het resultaat is hoger dan het begrote resultaat van € 2,7 mln en dan het resultaat in 2016, toen het € 3,2 mln bedroeg. Het positieve resultaat is mede een gevolg van de verdere groei van het aantal bezoekers en dientengevolge stijging van de opbrengsten.

Baten

De totale baten stegen van € 57,6 mln in 2015 naar € 59,4 mln in 2017. Zonder eenmalige OCW-correcties van € 4,5 mln waren de totale baten uitgekomen op € 63,9 mln en zijn daarmee 10,9% gestegen ten opzichte van 2016. Met name de directe en indirecte opbrengsten zijn gestegen. De directe opbrengsten bestaan uit publieksinkomsten, sponsoring en overige inkomsten. De toename van de bezoekersaantallen zorgde voor een stijging van de publieksinkomsten. In 2017 waren er in totaal 2,2 mln bezoekers, terwijl dit in 2016 uitkwam op 2,1 mln. Begroot waren 1,9 mln bezoekers. De publieksinkomsten stegen hiermee van € 27,2 mln in 2016 naar € 30,6 mln in 2017. De gemiddelde entree-opbrengst per bezoeker is uitgekomen op € 13,56. De opbrengsten uit sponsoring bedroegen € 1,0 mln. In 2017 zijn in tegenstelling tot 2016 de opbrengsten van fondsen, verschillende vriendengroepen en donaties conform het OCW-handboek gepresenteerd onder overige subsidies en bijdragen. De overige inkomsten stegen van € 2,6 mln in 2016 naar € 3,3 mln

in 2017. Met name het succes van de multi-mediatour is hier debet aan. Van alle bezoekers maakte ruim 26% gebruik van een multimedia-tour. In 2016 was dit nog 21%. Nieuwe content op de multimediatours zorgt onder andere voor de groei in het gebruik. De commerciële activiteiten vinden plaats bij Van Gogh Museum Enterprises (hierna: VGME). De bruto-opbrengst van VGME was in 2017 € 14,8 mln tegenover € 13,6 mln in 2016. Dit betekende een groei van 9,5%. Met name de retailactiviteiten en inkomsten uit licenties lieten een mooie stijging zien. De opbrengst van VGME wordt verantwoord onder de indirecte opbrengsten. Daarnaast bestaan de indirecte opbrengsten uit de opbrengsten van de samenwerking met het Rijksmuseum in PP10 BV, huurpenningen, horeca-inkomsten. Ook de horeca-inkomsten hebben geprofiteerd van de gestegen bezoekersaantallen en kwamen uit op € 0,4 mln. De ontvangen subsidies van OCW zijn licht gestegen als gevolg van indexaties en bedroegen in totaal € 8,6 mln. Echter, door eenmalige correcties is dit uitgekomen op € 4,1 mln. Zo zijn de gelden voor huisvesting uit de Erfgoedwet die niet besteed zijn, gereserveerd op de balans. Dit betrof € 1,8 mln. Daarnaast is als gevolg van het terugvorderen door OCW van het bestemmingsfondsresultaat van € 2,7 mln dit verwerkt als verlaging van de subsidies. Per saldo zijn daarmee de subsidies in totaal met € 4,5 mln verlaagd en uitgekomen op € 4,1 mln. De overige subsidies en bijdragen bestaan uit in het verleden ontvangen publieke middelen en in 2017 ontvangen private middelen.

Lasten

De totale lasten zijn uitgekomen op € 54,2 mln in 2017. In 2016 waren de totale lasten € 56,0 mln. Er was in 2016 echter ook sprake van een terugbetaling van € 4,5 mln aan OCW van het teveel ontvangen huisvestingssubsidie. De personeelskosten zijn uitgekomen op € 23,4 mln. Dit is € 1,9 mln hoger dan 2016. Dit wordt veroorzaakt door de loonkosten en inhuur. Per ultimo 2017 waren bij het VGM 233 fte's in dienst en bij VGME 47 fte. Per ultimo 2016 waren dat bij VGM 209 fte en bij VGME 45 fte. De stijging bij VGM wordt

onder andere veroorzaakt door de groei van het aantal bezoekers, toegenomen activiteiten en verantwoordelijkheden inzake het beheer en onderhoud van de museumgebouwen. De inhuurkosten zijn ook mede gestegen door de verdere groei van het aantal bezoekers en ook als gevolg van de inhuur van interim personeel. Met name de tijdelijke invulling van een aantal managementposities zorgde voor extra lasten. De afschrijvingskosten waren in 2017 € 5,7 mln. In 2016 was dit € 4,4 mln. De gestegen afschrijvingen worden veroorzaakt door een eenmalige afwaardering van € 1,9 mln op de activa van de *Meet Vincent van Gogh Experience BV* (hierna: MVVGE). De afwaardering is een gevolg van de tegenvallende afzet van MVVGE en zorgt voor de afwijking ten opzichte van het budget. De reguliere afschrijvingen zijn daarentegen licht gedaald van € 3,8 mln naar € 3,6 mln. De huisvestingskosten zijn uitgekomen op € 7,7 mln. In 2016 waren deze kosten € 6,3 mln. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2017 het beheer en onderhoud van de museumgebouwen is overgenomen van het Rijksvastgoedbedrijf. In het budget was de aanneming nog dat de volledige Erfgoedwet gelden voor huisvesting in de W&V verwerkt zouden worden. Eind vorig jaar is er echter door OCW aangegeven dat niet-bestede gelden op de balans gereserveerd dienen te worden. De aankopen kwamen uit op € 2,7 mln. Met name de aanwinst van een Munch-schilderij was een prachtige aanvulling op de collectie. De kosten van de vaste collectie waren € 3,1 mln en hebben onder meer betrekking op educatie en marketing.

De uitgaven waren conform 2016. De kosten van tijdelijke tentoonstellingen waren in totaal € 2,0 mln en bestaan uit onder andere inrichting, verzekeringen en transport. Kosten voor de collectiefunctie en wetenschap bestaan uit conserveren, restaureren en onderzoek. De algemene kosten van € 3,3 mln bestaan uit onder meer beveiliging, kantoorkosten, ICT, advies en financiële zaken. De stijging ten opzichte van 2016 wordt onder meer veroorzaakt door gestegen kosten van het betalingsverkeer. Doordat steeds meer online tickets worden

verkochte zijn de kosten van het gebruik van creditcards fors toegenomen. De algemene kosten van VGME komen uit op € 5,7 mln en bestaan onder meer uit € 5,3 mln kosten inkoop. De stijging van de algemene kosten VVGME ten opzichte van 2016 is een gevolg van de gestegen kosten inkoop. De gestegen inkoopkosten worden veroorzaakt door een hogere omzet. Voor MVVGE zijn de algemene kosten uitgekomen op +/- € 41K en wordt veroorzaakt door het corrigeren van de kosten als gevolg van de ontvangst van een betaling op een uitstaande schuld. De financiële baten en lasten zijn per saldo een bate van € 0,5 mln. Het saldo van de vennootschapsbelasting in de verschillende entiteiten komt uit op +/- € 1,3 mln en bestaat onder andere uit het terugboeken van € 0,9 mln actieve latentie bij MVVGE. Daarnaast is er € 0,4 mln aan te betalen VPB opgenomen met betrekking tot 2017 en 2016. De mutatie in het aankoopfonds was per saldo een toevoeging van +/- € 0,4 mln en is het saldo aan ontvangen bijdragen voor kunstaankopen en de daadwerkelijke aankopen. In totaal is er in 2017 voor kunstaankopen € 3,1 mln ontvangen. Hiervan is € 2,0 mln afkomstig van de BGL, € 0,9 mln van Vereniging Rembrandt, € 0,1 mln van The Yellow House en € 0,1 mln van het VSBfonds. Er zijn aankopen gedaan voor € 2,7 mln, waardoor het saldo uitkomt op € 0,4 mln.

Balans

De geconsolideerde balans per ultimo 2017 komt uit op € 58,1 mln. In 2016 was het ultimo nog € 46,6 mln. Met name de toename van liquide middelen zorgde voor de stijging van het balans-totaal. Aan de activa-kant komt het totaal aan materiële vaste activa uit op € 15,9 mln, wat een stijging betekent ten opzichte van 2016. Met name de investering in de renovatie van het pand aan de Gabriël Metsstraat 8 (hierna ook: GM8) zorgt voor een toename bij de categorie gebouwen & terreinen en bedrijfsmiddelen. De bedrijfsmiddelen van de Experience bestaan uit bouw en ontwikkelkosten van twee sets en zijn volledig afgeschreven in 2017. De financiële vaste activa bestaan uit € 9,9 mln aan vermogen wat ter

beschikking staat voor aankopen. In 2017 is hier € 1,1 mln aan toegevoegd. Het vermogen wordt door Van Lanschot beheerd. De voorraden zijn met € 0,4 mln gedaald naar € 2,2 mln en betreft met name merchandise. De vorderingen zijn in totaal € 7,1 mln en bestaan uit debiteuren, te vorderen omzetbelasting en overlopende activa, welke bestaat uit onder andere vorderingen op resellers, Museumkaart en rekening courant met VGME. De liquide middelen waren in totaal € 22,8 mln per ultimo 2017 en zijn met € 10,0 mln gestegen ten opzichte van ultimo 2016. Onder andere de gestegen entree-opbrengsten zorgen voor een toename van de liquide middelen. De mutatie van de liquide middelen wordt gedetailleerd weergegeven in het kasstroomoverzicht. Als gevolg van het positieve resultaat is aan de passivakant het groepsvermogen toegenomen van € 21,8 mln naar € 25,8 mln. Het groepsvermogen van € 25,8 mln bestaat uit € 17,5 mln algemene reserve, € 7,5 mln bestemmingsreserves en € 0,8 mln bestemmingsfondsen. Het aankoopfonds is nu € 9,8 mln en is met € 0,4 mln toegenomen. De voorzieningen bedragen in totaal € 3,7 mln, dit betreft met name € 3,6 mln voor toekomstig groot onderhoud. De langlopende schulden zijn met € 1,4 mln toegenomen tot € 5,5 mln en betreffen financieringen voor de verbouwing van het pand aan de Gabriël Metsstraat 8, investeringen in de Experience en niet-bestede huisvestingsgeld uit de Erfgoedwet. De schulden aan kredietinstellingen en overige langlopende schulden zijn hierbij teruggelopen met respectievelijk € 0,7 mln en € 0,3 mln. De niet bestede subsidie huisvesting uit de Erfgoedwet hebben daarentegen de langlopende schulden met € 1,8 mln verhoogd. Daarnaast is onder langlopende schulden opgenomen de RVB-bijdrage voor GM8 van € 0,6 mln. De kortlopende schulden zijn met € 4,2 mln toegenomen tot € 13,2 mln. De stijging wordt met name veroorzaakt door het terugvorderen door OCW van € 2,7 mln van het bestemmingsfonds en staat onder overlopende passiva. OCW zal in Q4 2018 het teruggevorderde bedrag uit het bestemmingsfonds verrekenen met de betalen subsidies.

Ratio's

De solvabiliteit als verhouding van het groepsvermogen ten opzichte van het balanstotaal komt uit op 44% en is iets lager dan het niveau in 2016 toen het uitkwam op 47%. De current ratio als verhouding tussen de vlottende activa en kortlopende schulden komt uit op 2,4 en is iets lager dan 2016 toen het 2,6 was. De kortlopende bezittingen zijn in totaal € 32,1 mln. Hiertegenover staan de kortlopende bezittingen van € 13,2 mln. Het werkkapitaal berekend als het saldo van de totale kortlopende bezittingen en kortlopende schulden komt daarmee uit € 18,8 mln positief.

Resultaatbestemming 2017

Het geconsolideerde resultaat is € 4,0 mln en heeft verschillende bestemmingen gekregen. Ten behoeve van het maken van toekomstige tentoonstellingen wordt € 0,7 mln gedoteerd aan de bestemmingsreserve tentoonstellingen. Ook het € 0,1 mln restant van de bijdrage voor de Zeng Fanzhi-tentoonstelling wordt gereserveerd. Voor toekomstige programmering bij DMC wordt € 1,0 mln gereserveerd, en voor de toekomstige verbouwing van het pand op Museumplein 4 is dat eveneens € 1,0 mln. Daarnaast is er een begin gemaakt met de voorbereidingen voor het 50-jarige bestaan van het museum in 2023 en wordt hiervoor nu € 1,2 mln apart gezet. Daarnaast zijn er verschillende bedragen vrijgevallen uit meerdere bestemmingsfondsen en -reserves van in totaal € 0,6 mln. Dit betrof een jaarlijkse vrijval van € 152K van het bestemmingsfonds OCW DMC, € 45K vrijval uit het bestemmingsfonds project FIL wat is gebaseerd op de werkelijke uitgaven in 2017, € 48K jaarlijkse vrijval uit de bestemmingsreserve bedrijfspanden, € 10K jaarlijkse vrijval uit de bestemmingsreserve bedrijfsinstallaties, € 41K vrijval uit de bestemmingsreserve Sandberghplein wat is gebaseerd op de werkelijke uitgaven in 2017 en als laatste een volledige vrijval van € 0,3 mln uit de bestemmingsreserve Werken retour Italië waarbij de werkelijke uitgaven € 352K zijn geweest. Verder is het bestemmingsfonds OCW van € 2,7 mln volledig onttrokken. De algemene reserve neemt dan per saldo € 3,3 mln toe en bestaat uit de verschillende vrijgevallen bedragen van € 0,6 mln

en de onttrekking van het bestemmingsfonds OCW van € 2,7 mln. De algemene reserve komt dan met de toevoeging van € 3,3 mln geconsolideerd uit op € 17,5 mln.

Toekomstparagraaf

Voor de komende jaren is de verwachting dat de interesse in het museum verder zal toenemen. Met name digitaal zien we dat meer en meer mensen het museum volgen. De verwachting is dat het toerisme verder zal toenemen maar dat voor 2018 het aantal bezoekers dat het museum gaat bezoeken mogelijk iets onder het niveau van het recordjaar 2017 uit gaat komen. Dit is een consequentie van twee grote tentoonstellingen die in de Kurokawavleugel worden gepresenteerd, die een kleinere capaciteit heeft dan het Rietveldgebouw, waar de vaste collectie wordt getoond. We zien dat de toenemende drukte in de stad als negatief wordt ervaren wat impact kan hebben op het aantal Nederlandse bezoekers. Zorg is er ook bij het gegeven dat geopolitieke verhoudingen de afgelopen jaren instabieler lijken te worden. Dit kan impact hebben op de keuze van landen waar kunst aan wordt uitgeleend maar ook op het aantal bezoekers dat naar het museum wil komen. Ook aanslagen op plekken waar toeristen komen maakt dat we ons bewust zijn van onze kwetsbare positie. Mede als gevolg hiervan wordt er ook overleg met de Gemeente Amsterdam gevoerd om zo goed mogelijk hierop te anticiperen. Verder is ook een zorg de alsmaar stijgende kosten van transport en verzekeringen van bruiklenen waardoor de kosten van het maken van tentoonstellingen op dat punt alsmaar blijven stijgen. Andere belangrijke ontwikkelingen zijn de vergrijzing, digitalisering, globalisering en toename van culturele diversiteit. Deze ontwikkelingen bieden ook kansen. Ook volgend jaar zijn er legio kanalen en mogelijkheden om onze missie – het leven en werk van Vincent van Gogh toegankelijk maken voor zoveel mogelijk mensen – te realiseren, binnen en buiten de muren van het Van Gogh Museum. We blijven zoeken naar nieuwe wegen en staan open voor innoverende projecten. De ambities van het Van Gogh Museum blijven onverminderd groot op kunsthoudelijk, educatief en bedrijfsmatig vlak. Ook de verkoop

van merchandise van het Van Gogh Museum bevindt zich in een stijgende lijn. Als ondernemende culturele instelling zijn we slagvaardig, alert en kien op kansrijke allianties. In 2017 sloot het Van Gogh Museum als eerste museum ter wereld een licentiecontract af met het Chinese bedrijf Alibaba, de grootste internetorganisatie wereldwijd. De verwachting is te blijven groeien met VGME en internationaal onze positie verder uit te breiden. We hebben goede hoop dat de recente verhuizing van onze kantoren naar het prachtig verbouwde pand aan de Gabriël Metsustraat aan het Museumplein, die eind 2017 werd voltooid, zal bijdragen aan het realiseren van alle doelen en ambities. De voorzieningen zijn afgestemd op het nieuwe flexwerken. Voor het eerst zijn alle museummedewerkers ondergebracht op één locatie. Er is recent een nieuw strategisch plan opgesteld voor de periode 2018-2020. Hierin staan naast de reguliere kerntaken van het museum drie strategische pijlers centraal met als doel de viering van het 50-jarige bestaan van het museum in 2023, de bereikbaarheid verbeteren voor mensen die niet vanzelfsprekend naar het museum komen en als laatste de focus op gastvrijheid met het doel het bezoek aan het museum een unieke en bijzondere ervaring te maken. In de begroting van 2018 zijn geconsolideerd in totaal € 60,9 mln aan baten opgenomen en € 57,1 mln aan lasten. Het begrote positieve exploitatieresultaat komt daarmee uit op € 3,8 mln.

Meet Vincent van Gogh Experience

In 2016 is *Meet Vincent van Gogh* gelanceerd, een reizende, multidisciplinaire Experience die de bezoeker op innovatieve wijze meeneemt in de wereld van Vincent van Gogh. De première vond plaats op 16 juni 2016 in Beijing. De Experience is enthousiast ontvangen door de pers en door vakgenoten, wat heeft geleid tot het winnen van de prestigieuze Thea Award for Outstanding Achievement. Vooralsnog zijn de verwachtingen echter nog niet waargemaakt. De samenwerking met een grote internationale promotor, afgelopen jaar, heeft niet gebracht wat we ervan hadden verwacht. Als gevolg daarvan is de strategie gewijzigd en heeft het museum de sales nu ook

zelf ter hand genomen. Het vertrouwen in het concept en het succesvol exploiteren zijn nog steeds onverminderd aanwezig. Zo wordt het doel van de Experience – het leveren van een innovatieve manier om nieuwe doelgroepen te bereiken en daarmee invulling geven aan de missie van het VGM om wereldwijd een zo groot mogelijk publiek te inspireren door Van Gogh – ten volle nagestreefd.

Belastingen

Het VGM is in overleg met de Belastingdienst over de fiscale status van de activiteiten. Dankzij constructief overleg zijn er afspraken gemaakt inzake de verwerking van niet-bestede gelden voor aankopen, de licentievergoeding die VGME aan het VGM betaalt en de huur die het VGM bij VGME in rekening brengt. Als gevolg van de afspraken worden nu de VPB-aangiften voor de Stichting voor 2013 tot en met 2016 ingediend. Daarnaast wordt in 2018 samen met de Belastingdienst de huidige Vaststellingsovereenkomst inzake de VPB geëvalueerd. Verder is er een controle geweest bij zowel VGM als VGME inzake de btw en loonbelasting. De bevindingen zijn per entiteit vastgelegd in een rapport. De belangrijkste bevindingen hebben geleid tot verschillende naheffingen en tweemaal een verzuimboete. Zowel de Belastingdienst als het museum hebben de intentie uitgesproken om inzake de bevindingen afspraken te maken en deze ook vast te leggen in een vaststellingsovereenkomst. In 2017 is van de Belastingdienst een beschikking ontvangen voor een fiscale eenheid tussen VGM Global BV, VGME BV en MVVGE BV.

Rechtspersonen

Het afgelopen jaar vond een herstructurering plaats van de juridische structuur. Enerzijds was het doel vereenvoudiging, en anderzijds een duidelijker onderscheid te creëren tussen de commerciële activiteiten ten opzichte van de museale activiteiten van de Stichting. Hiertoe zijn VGME BV en VGME II BV gefuseerd en is laatstgenoemde entiteit opgeheven. Er is een nieuwe houdstermaatschappij opgericht met als naam Van Gogh Museum Global BV. Verder heeft VGME het resterende 40% belang in MVVGE

Prestatieverantwoording

De jaarlijkse prestatieverantwoording uit de beschikking 2017-2020 van OCW wordt hier vergeleken met de realisatie in 2017 en 2016.

	2017	Beschikking	2016
Aantal tijdelijke tentoonstellingen	5	5	5
Aantal bezoekers tijdelijke tentoonstellingen	589.175	nb	810.960
Totaal aantal bezoeken	2.255.010	1.700.000	2.063.776
— waarvan reguliere bezoeken	2.197.855	1.655.000	2.016.630
Aantal bezoekende scholieren totaal	57.155	45.000	47.146
— waarvan aantal scholieren primair onderwijs	12.345	10.000	10.357
— waarvan aantal scholieren voortgezet onderwijs	44.810	35.000	36.789
Gratis bezoeken	118.073	170.000	112.284
Betaalde bezoeken	2.136.937	1.530.000	1.871.573
Unieke bezoekers website	3.518.667	3.000.000	3.454.501
Bezoeken website	4.541.578	4.900.000	4.591.310
<i>Overige activiteiten</i>			
School gebonden activiteiten	100	280	102
— waarvan primair onderwijs	100	100	80
— waarvan voortgezet onderwijs	0	0	0
Openbare activiteiten	480	280	504
Totaal overige activiteiten	580	560	606

overgenomen van Artcomm BV. Hierna is zowel VGME als MVVGE verhangen naar de nieuwe houdstermaatschappij. Van Gogh Museum Global BV heeft geen activiteiten behalve de twee deelnemingen in VGME en MVVGE. Daarnaast heeft de stichting een belang van 50% in PP10 BV, een samenwerking met het Rijksmuseum op het gebied van beveiliging.

Ondernemerschap

Het Van Gogh Museum heeft ook in 2017 verder invulling gegeven aan cultureel ondernemerschap. Zo wordt er door Professional Services samengewerkt met de Japanse verzekeraar Sampo Japan Nipponkoa Insurance, waarbij advies wordt gegeven voor het opzetten van een nieuw museum. De sales van de *Meet Vincent van Gogh Experience* is nu voor Europa en de VS zelf ter hand genomen. VGME heeft een bijzonder succesvol jaar gehad met de verkoop van merchandise, waarbij gewerkt wordt met verschil-

lende distributiekanaalen. Er wordt volop ingezet om ook via e-commerce te groeien. Daarnaast is vorig jaar de winkel op het Museumplein opnieuw ingericht. Ook nemen de opbrengsten uit licenties toe en wordt dit strategisch verder uitgebouwd. Momenteel wordt uitgezocht hoe het VGM het pand Museumplein 4 kan gaan exploiteren. Hierbij wordt gedacht aan een restaurant op de begane grond, het geven van lezingen en cursussen en het verhuren van de ruimtes erboven. Tot slot zijn we actief bezig met het commercieel verhuren van ruimtes in het museum, en dan met name in het nieuwe entreegebouw.

Toelichting prestatieverantwoording

In 2017 zijn er vijf tentoonstellingen geweest. Hiervan waren er drie in het Van Gogh Museum en twee in De Mesdag Collectie. Het aantal bezoekers van tijdelijke tentoonstellingen in het Van Gogh Museum kwam uit op 589.175. Dit lag lager dan 2016 toen er

iets meer dagen waren waarop de tentoonstellingen werden gegeven en was er tevens een blockbuster. Het totaal aantal bezoekers is uitgekomen op 2.255.010. Hiermee lag het boven het aantal in de beschikking en 2016. Het betekende een nieuw record. Ook het aantal scholieren is verder gestegen en kwam uit op 57.155. Het aantal gratis bezoeken lag iets hoger dan in 2016 maar onder de beschikking. Gratis bezoeken bestaan uit kinderen tot en met 17 jaar en de bezoekers met een representatief karakter. Het aantal betalende bezoekers is fors gestegen en volgt hiermee de groei van het aantal bezoekers. In de beschikking waren beide grootheden conservatief ingeschat. Het aantal unieke bezoekers van de website is licht gestegen maar het aantal bezoeken daarentegen licht gedaald. Na jaren van groei is de daling opvallend en een gevolg van het groeiend gebruik van social media. De communicatie en interactie met geïnteresseerden via social media nemen duidelijk toe en dat geldt ook voor het aantal volgens van het museum. De school gebonden activiteiten bestaan in 2017 uit 100 lessen op primair onderwijs scholen in focuswijken in Amsterdam en omstreken waarbij er gemiddeld 25 kinderen per les aanwezig zijn. In 2017 zijn er verder 480 deelnames geweest aan openbare activiteiten en betreft ouderen die middels workshops *Kunst maakt de mens* in aanraking komen met Vincent van Gogh.

Eigen inkomstenpercentage

De totale baten bestaan voor 85% uit onder andere entreegelden, commerciële activiteiten en sponsoring. De subsidies die het museum van de Rijksoverheid ontvangt, maken 15% uit van de totale baten. Hiermee voldeed het VGM aan de eis van minimaal 17,5% aan eigen inkomsten. Strategie bij tegenvallende inkomsten is gericht op het verder laten groeien van de commerciële activiteiten. Verder wordt er kritisch gekeken naar de kosten en is beheersbaarheid hiervan een belangrijk uitgangspunt in de sturing.

Educatieve activiteiten

De educatieve activiteiten bestaan onder meer uit een nieuw onderzoeksproject *Van Gogh verbindt*

waarbij onderzocht wordt hoe het museum relevanter kan worden voor Amsterdamse jongeren met een Surinaamse, Turkse, Antilliaanse en Marokkaanse achtergrond. Daarnaast wordt er met een vernieuwde formule gewerkt voor *Vincent op Vrijdag* waarbij de doelgroep bestaat uit jonge Amsterdammers in de leeftijdscategorie 18-30 jaar. Ook is er een outreach programma gericht op ouderen en wordt middels workshops kennis gemaakt met Vincent van Gogh. Ook worden er rondleidingen gegeven in gebarentaal. Daarnaast is er een interactief programma *Van Gogh op gevoel* ontwikkeld voor blinden en slechtzienden. Ook wordt er verder geïnvesteerd in de ontwikkeling van de multimediatours en deze is inmiddels beschikbaar in 11 talen en wordt er bij elke tentoonstelling nu een multimediatour gemaakt.

Risicomanagementsysteem

Het Van Gogh Museum is in 2016 gestart met de implementatie van een structuur van risico-identificatie en risicobeheersing, wat is gebaseerd op het COSO ERM-raamwerk. Dit is een wereldwijd toegepast raamwerk op het gebied van risicomanagement. Van een aantal inherente organisatorische risico's op operationeel, financieel en veiligheidsgebied werd reeds aandacht besteed aan risicomanagement. Voorbeelden hiervan zijn veiligheid van de collectie, medewerkers, bezoekers, goederen, fraude, continuïteit van het museum, bedrijfsvoering en IT. De risico's zijn vastgelegd in een zogenaamd risicoregister. Elk kwartaal worden risico's gerapporteerd en besproken als onderdeel van de Planning & Control-cyclus. Daarbij zijn het managementteam en uiteindelijk de directie verantwoordelijk voor de beheersing van en rapportage over de risico's. Daarnaast worden de risico's twee keer per jaar besproken met de RvT. Als instrument is Risk Management daarmee inmiddels goed ingebed in de organisatie. De bewustwording van risico's is verder toegenomen.

Toelichting belangrijkste risico's

In onderstaand overzicht hebben we de organisatiebrede risico's opgenomen, die op basis van de inschatting en beoordeling door het management meer aandacht behoeven in de komende periode(n). Daarnaast worden de risico's en beheersmaatregelen kort omschreven en toegelicht. De strategische risico's worden tegenwoordig in de kwartaalgesprekken tussen de directieleden besproken. Hier volgen de huidige belangrijkste strategische risico's waarbij elk risico een eigen nummer heeft en niet sprake is van opeenvolgende nummering.

Recent zijn er door het managementteam weer gezamenlijk de risico's besproken en is een inschatting gemaakt van de mate van beheersing. Hieronder volgt per risico een inschatting van de risicohoogte en de beheersing. De scores lopen van 0 tot 5. De risicohoogte wordt bepaald aan de hand van kans en impact. De beheersing geeft aan of er meer inspanning nodig is om het risico te mitigeren. Hoe hoger de score van de risicobeheersing hoe meer er nodig is om het te mitigeren.

<u>Risico</u>	<u>Risicohoogte</u>	<u>Risicobeheersing</u>
1. Ondernemen (in het buitenland)	3,2	3,0
2. Samenwerkingsverbanden	2,4	3,0
3. Balans museale & commerciële activiteiten	2,4	2,0
4. Taken, bevoegdheden & verantwoordelijkheden	3,2	2,0
6. Kwaliteit (technische) staat van de collectie	4,0	4,0
8. IT-infrastructuur & -organisatie	2,2	2,0
9. Afhankelijkheid bezoekersstroom	3,0	3,0
11. Informatieveiligheid	2,6	3,0
12. Vastgoedbeheer	2,0	3,0

1. Ondernemen (in het buitenland)

Het risico dat er onvoldoende inzicht is in de markt, expertise en kennis van wet- en regelgeving bij het ontwikkelen, opzetten en commercieel aanbieden van nieuwe diensten en producten (in het buitenland).

2. Samenwerkingsverbanden

Het risico op onduidelijkheid ten aanzien van governance en sturing bij het aangaan van samenwerkingsverbanden, inclusief commerciële partners en leveranciers (deels gelinkt aan risico 1).

3. Balans museale & commerciële activiteiten

Het risico dat er geen gedeeld beeld en gedeelde visie bestaan als het gaat om keuzes, samenwerking en invulling van museale en commerciële doelstellingen en de gevolgen daarvan.

4. Taken, bevoegdheden & verantwoordelijkheden

Onduidelijkheid over taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en eigenaarschap in de organisatie.

6. Kwaliteit (technische staat) van de collectie

Het risico dat door intensief gebruik en lichtbelasting de kwaliteit en staat van de collectie afneemt, met esthetische waardevermindering en verminderde beschikbaarheid voor tentoonstellingen als gevolg.

8. IT-infrastructuur & -organisatie

Het risico dat de IT-infrastructuur kwetsbaar is en onvoldoende aansluit op de verschillende bedrijfsprocessen en bedrijfsdoelstellingen. Gericht op het realiseren van efficiency, kwaliteitsbewaking en -verbeteringen.

9. Afhankelijkheid bezoekersstroom

Het risico op een kwetsbare en onzekere financiële positie als gevolg van een (te) grote afhankelijkheid van sterk afnemende of fluctuerende bezoekersaantallen en -inkomsten (door o.a. economische of geopolitieke ontwikkelingen).

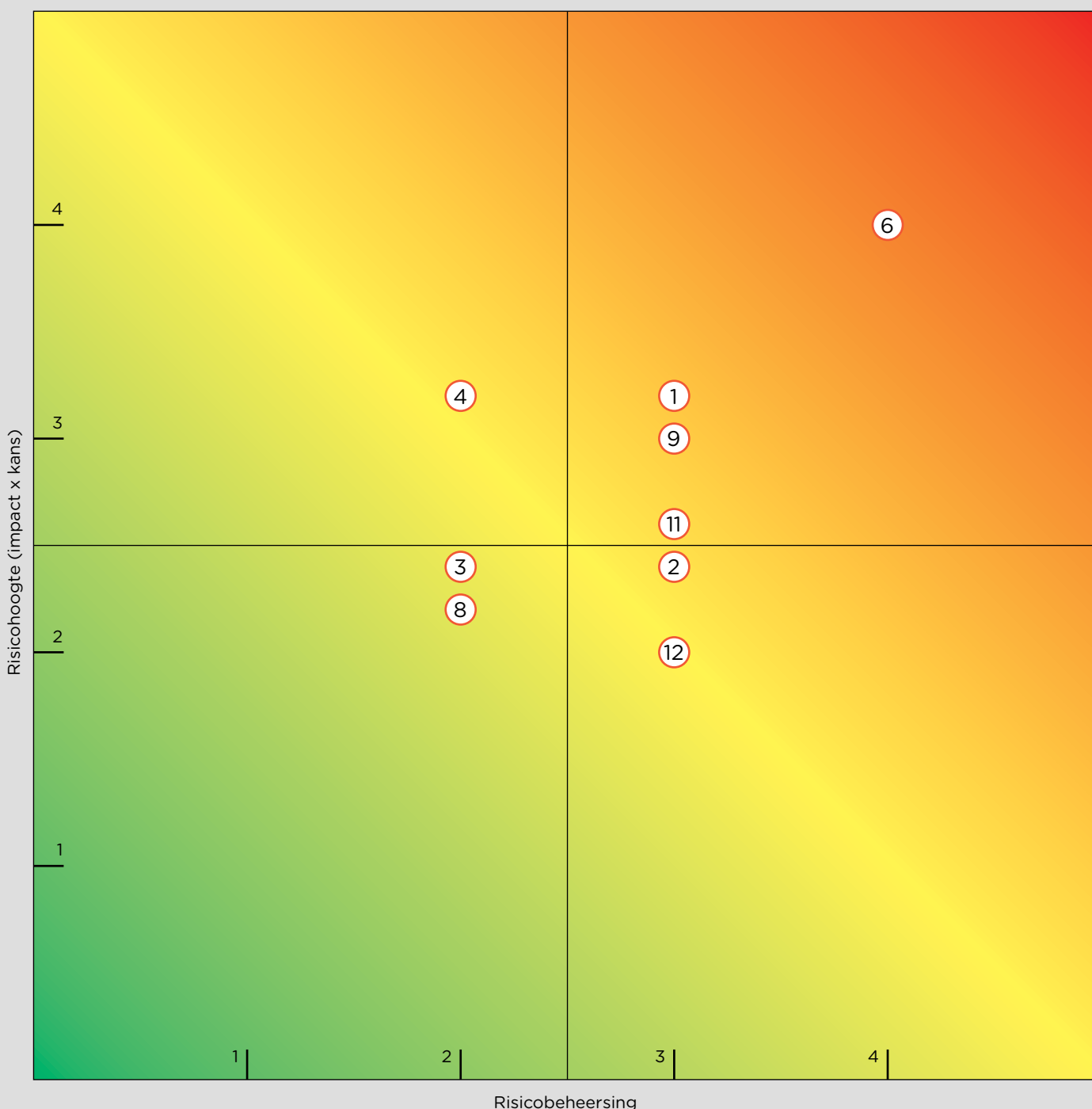
11. Informatieveiligheid

Het risico dat het gebruik van informatie niet veilig gebeurt en er misbruik van wordt gemaakt door interne en/of externe factoren.

12. Vastgoedbeheer

Het risico dat er onveilige situaties ontstaan voor bezoekers en medewerkers als gevolg van onvoldoende beheer en onderhoud.

Hier volgt een overzicht met de risico's, geplaatst in een matrix met op de x-as de risicobeheersing en op de y-as de risicohoogte. Zichtbaar wordt dat met name het risico 'technische staat van de collectie' een groot risico betreft en meer inspanning nodig is om het risico te reduceren.

Beheersmaatregelen

Per risico worden hierna de beheersmaatregelen toegelicht. Bij risico 1, *Ondernemen (in het buitenland)*, en risico 2, *Samenwerkingsverbanden*, ligt de nadruk op meer gebruikmaken van due dilligence en marktonderzoek. Verder zijn ethische uitgangspunten door het managementteam besproken en vastgelegd. Andere beheersmaatregelen zijn verankeren van analyse- en evaluatiemomenten. Bij risico 3, *Balans museale & commerciële activiteiten*, zorgt het laten deelnemen van VGME in het MT van VGM voor goede afstemming en bewaking van de balans. Daarnaast zijn er verschillende sessies geweest inzake de strategiebepaling en heeft als effect het gezamenlijk vaststellen van doelen. Bij risico 4, *Taken, bevoegdheden & verantwoordelijkheden*, zijn inmiddels alle functieprofielen opnieuw beoordeeld en vastgelegd, wat bijdraagt aan helderheid inzake taken en verantwoordelijkheden. Ook heeft het MT inmiddels meerdere dagen gebruikt om te investeren in teamvorming. Risico 6, *Kwaliteit (technische staat) van de collectie*, betreft de blootstelling aan te veel licht en/of trillingen. Beheersmaatregelen zijn verschillende maatregelen die de blootstelling aan licht op zaal verminderen. Daarnaast is er een lichtbeleid opgesteld met onder meer richtlijnen die aangeven aan welke lichtbelasting een object mag worden blootgesteld over een periode van dertig jaar. Recent is er een nieuw collectiebeheerplan opgesteld. Ook helpen terughoudendheid en limiteren van het aantal bruiklenen en daar KPI's op te gaan formuleren. Voor risico 8, *IT-structuur & -organisatie*, is een goede en stabiele IT-structuur van groot belang, nu de digitale ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Beheersmaatregelen zijn onder meer het inrichten van backup-systemen inzake de primaire processen en aparte server inrichten voor bedrijfsinformatie. Tevens wordt er gewerkt aan een nieuwe ICT-strategie voor de komende jaren. Hierbij wordt gekeken naar de huidige ICT-organisatie, het technische landschap en de wensen en doelen van de organisatie. Verder zijn servers vervangen en is het wifi-netwerk vernieuwd. Risico 9, *Afhankelijkheid bezoekersstroom*, is inherent aan het 'bedrijfsmodel' van het museum.

De meeste oorzaken voor fluctuaties in de bezoekersstroom hebben betrekking op economische of geopolitieke ontwikkelingen, die het VGM niet kan beïnvloeden. De financiële afhankelijkheid kan echter wel worden beïnvloed door bewust strategische keuzes te maken ten aanzien van het 'verdienmodel' (diversificatie van activiteiten) van het VGM en het aanhouden van een financiële buffer. Een nieuw strategisch risico is 11, *Informatieveiligheid*, wat gericht is op het feit dat informatie betrouwbaar moet blijven. Beheersmaatregelen zijn een inmiddels opgestelde informatieveiligheidsbeleid en het in gang zetten van ISO 27001-traject waarbij er een informatie security managementsysteem wordt opgeleverd. Er wordt tevens een awareness programma voor medewerkers opgezet en wordt gewerkt aan het AVG compliant zijn. Ook worden beveiligingsprocedures inzake informatie vastgelegd en geformaliseerd. Een tweede nieuw risico is 12, *Vastgoedbeheer* van de museumgebouwen, omdat het beheer en onderhoud van de museumgebouwen per 2017 is overgenomen van het Rijksvastgoedbedrijf. Dit betekent dat het museum dan ook verantwoordelijk wordt voor de risico's van het beheer van de gebouwen. Beheersmaatregelen zijn het ontwikkelen van een visie voor de langere termijn en het werken met up-to-date meerjarenonderhoudsprogramma's. Daarnaast wordt geïnvesteerd in een nieuw managementinformatiesysteem en nieuwe mensen. Als laatste is er een veiligheidsplan met daarin uitgewerkt organisatorische, bouwkundige en elektrotechnische maatregelen die garanderen dat minder veilige situaties tot een minimum worden beperkt. Het integrale veiligheidsplan draagt er tevens toe bij dat het museum zijn kernactiviteiten permanent kan uitvoeren. Een calamiteitenplan is onderdeel van het veiligheidsplan.

Samen invulling geven aan een cultuur van risicobewustzijn

Er wordt blijvend aandacht besteed aan een meer gestructureerde dialoog over risico's in projecten en de aantoonbaarheid van risicobeheersing op procesniveau. Zo ontstaat meer inzicht in mogelijke leemtes in het interne beheersingssysteem, en hoe deze verbeterd kunnen worden.

Door met elkaar integraal risicomanagement op te zetten en risico-afwegingen te maken wordt de sturing krachtiger. Het VGM is daardoor als organisatie beter in staat om mogelijke knelpunten of kansen vroegtijdig te signaleren en daar gericht, proactief en samenhangend op te sturen.

Financiële risico's

Als gevolg van de lage rentestanden worden financiële risico's inzake de rente als beperkt ingeschat. Liquiditeitsrisico wordt ook als beperkt ervaren omdat de onderneming een liquide onderneming is. Risico's inzake valuta's zijn aanwezig en worden geaccepteerd bij onder meer kunstaankopen en bij de inkopen van VGME. Als kunstaankopen in vreemde valuta's worden afgerekend dan is dat vaak in US dollars. Ook zijn er valutarisico's bij VGME doordat een belangrijk deel van de inkopen uit China wordt geïmporteerd en in dollars wordt afgerekend. De valutarisico's worden binnen het museum niet afgedekt en er worden geen financiële instrumenten gebruikt omdat het gebruik ervan op zichzelf een bron van risico kan vormen en daarnaast ook kosten met zich meebrengt. De verwachting is dat indien nodig er externe financiering aangevraagd zou kunnen worden.

Samenwerking

Het VGM hecht veel waarde aan de samenwerking met de andere musea aan het Museumplein en bouwt dit verder uit. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen het Van Gogh Museum, het Rijksmuseum en het Stedelijk Museum in PP10 BV, de gezamenlijke meldkamer voor de beveiliging van de musea. Het VGM kent een intensief bruikleenverkeer en veelvoudige samenwerkingsverbanden op het gebied van onderzoek en tentoonstellingen met andere musea in binnen- en buitenland.

Beleggingsbeleid

Het Van Gogh Museum voert een voorzichtig beleggingsbeleid, met een beleggingshorizon van vijf jaar. De doelstelling hiervan is vermogensbehoud en het beleggingsprofiel is zeer defensief. Op dit beleid is de OCW-regeling Beleggen en

Belenen van toepassing, en de portefeuille wordt beheerd door Van Lanschot. Per 31 december 2017 bedroeg de beleggingsportefeuille € 9,9 mln, bestaande uit € 4,5 mln staatsobligaties, € 3,0 mln bedrijfsobligaties, € 0,5 mln liquiditeiten en € 1,9 mln aandelen. Het resultaat op de portefeuille kwam uit op € 0,1 mln en resulteerde daarmee in een rendement van +/- 1,0%.

Talentontwikkeling

In het strategisch HR-plan 2017-2020 is talentmanagement als een van de thema's genoemd waarin de organisatie de komende jaren gaat investeren. In 2018 moet de 'toolkit talentmanagement' gereed zijn. Hiermee kan talent binnen de organisatie zich verder ontwikkelen, worden medewerkers breder inzetbaar gemaakt en wordt bestaand en toekomstig talent zo goed mogelijk ingezet voor de organisatie. Belangrijk is ook dat medewerkers persoonlijk leiderschap nemen over hun eigen ontwikkeling. Ontwikkelen gaat hierbij niet alleen om het volgen van opleidingen en trainingen, maar ook om het leren van elkaar, 'learning on the job', en om andere manieren om de inzetbaarheid van medewerkers te vergroten. Het doel van talentmanagement is dan ook niet alleen dat medewerkers doorstromen naar andere functies, maar zich ook verder ontwikkelen in de eigen functie en uitstromen naar functies in andere organisaties. Tevreden en excellente oud-medewerkers zijn immers de beste ambassadeurs van de organisatie, wat bijdraagt aan het netwerk van de organisatie. De toolkit talentmanagement is er dan ook voor iedereen, de inzet ervan zal per medewerker verschillen. Uiteindelijk moet het allemaal bijdragen aan de lerende organisatie die we in 2020 willen zijn. In het strategisch HR-plan staat dit als volgt omschreven: In 2020 is VGM(E) een excellente innovatieve (en lerende) organisatie die constant in ontwikkeling is en in staat is goed in te spelen op nieuwe ontwikkelingen in de 24-uurseconomie. We weten wat we van buiten moeten halen en weten de talenten, kennis en vaardigheden in de organisatie goed te benutten. We zorgen ervoor dat kennis en kunde constant in ontwikkeling zijn, medewerkers krijgen de kans hun talenten te ontwikkelen. Managers zijn in staat het beste uit

de (creatieve) medewerkers naar boven te halen. Medewerkers tonen leiderschap over hun eigen functioneren en weten wat hun bijdrage aan de organisatie is, wat er van hen verwacht wordt en wat ze kunnen. Eind 2017 werd een aantal lunchsessies georganiseerd voor medewerkers. Hierin werd iedereen uitgenodigd om mee te denken over de te ontwikkelen toolkit. Voor wie zou de toolkit moeten zijn, wat zouden de doelstellingen moeten zijn en hoe kunnen deze concreet worden gemaakt, wat moet er in de toolkit zitten, wat zou medewerkers helpen om hun talenten verder te ontwikkelen en (nog) beter in te zetten voor de organisatie? En wat missen medewerkers nu nog, waar komen ze niet aan toe en welke barrières moeten overwonnen worden om verdere stappen te zetten in hun ontwikkeling? De lunchsessies hebben veel input opgeleverd en in 2018 wordt een aantal zaken in gang gezet. Ook hebben alle managers in 2017 weer evaluatiegesprekken gevoerd met hun medewerkers. In deze gesprekken is aandacht besteed aan leren en ontwikkelen. 1% van het formatiebudget wordt jaarlijks gereserveerd voor opleidingen en cursussen. In 2017 zijn de beschikbare gelden goed benut. Daarnaast zijn er ook veel seminars bezocht. Verder zijn er interne trainingen georganiseerd voor de hele organisatie. Hierin is onder andere aandacht besteed aan timemanagement en het verder versterken van het werkvermogen van medewerkers.

Code Culturele Diversiteit

'Het Van Gogh Museum maakt het leven en werk van Vincent van Gogh en de kunst van zijn tijd toegankelijk voor zo veel mogelijk mensen, om hen te verrijken en te inspireren.' Voor het nastreven van deze missie is inclusiviteit van belang. Inclusiviteit en culturele diversiteit zijn speerpunten in het strategisch plan van het Van Gogh Museum. Vanuit verschillende expertises en afdelingen in de organisatie wordt gehoor gegeven aan de Code Culturele Diversiteit. De Code Culturele Diversiteit (CCD) biedt middels vier P's een kapstok aan: programma, publiek, personeel en partners. Het Van Gogh Museum richt zich op dit moment, onder andere met het project *Van Gogh verbindt*

met name op de eerste drie pijlers. Marketing, Hospitality, HR en Educatie werken in dit project met elkaar samen. Per thema wordt hieronder besproken hoe het Van Gogh Museum invulling geeft aan het onderwerp culturele diversiteit.

Publiek

Het project *Van Gogh verbindt* is een vierjarig leertraject/project om te onderzoeken hoe het Van Gogh Museum relevanter kan worden voor Amsterdamse jongeren met een migratieachtergrond. De maatschappij verandert; er komen nieuwe publieksgroepen bij die minder vanzelfsprekend het museum bezoeken en waar het VGM nog niet vertrouwd mee is. Het project wordt zowel voor als met de doelgroep uitgevoerd. Door vergevorderd datamanagement kunnen we meten wat de impact is van het project ten aanzien van de culturele achtergrond van ons publiek. Door middel van dit bewustzijn kunnen er gerichte interventies ingezet worden om ander publiek aan te trekken.

Programma

Binnen het project *Van Gogh verbindt* worden ten aanzien van de programmering in vier jaar tijd veertig activiteiten ontwikkeld in het museum. Deze zijn met de doelgroep ontwikkeld en we onderzoeken hiervan de maatschappelijke impact.

Personeel

Ter bevordering van een lerend klimaat zullen we ons, conform de Strategische HR Visie, de komende jaren onder andere bezig gaan houden met inclusiviteit en culturele diversiteit. De arbeidsmarkt trekt aan en door o.a. het project *Van Gogh verbindt* willen we antwoord krijgen op de volgende vragen: hoe worden we relevanter voor een bredere groep werkenden, hoe worden we een organisatie die er is voor iedereen en hoe komen we tot een inclusiever personeelsbestand dat klaar is voor de toekomst van het museum? Dit betekent dat we nieuwe manieren onderzoeken om een bredere doelgroep op de arbeidsmarkt aan te trekken. Zo gaan we ons recruitmentproces en onze wervingskanalen herzien, maar ook de manier hoe we ons profileren in de markt.

Hierin is culturele diversiteit een belangrijk speerpunt. We trekken andere samenwerkingspartners aan die ons kunnen helpen culturele diversiteit in het personeelsbestand te brengen. Om meer inzicht te krijgen in de houding van culturele diversiteit en de demografische gegevens van ons huidige personeelsbestand lanceren we begin 2018 een enquête die daarin inzicht geeft. We hanteren deze als nulmeting en gaan vervolgens, met de uitkomsten van het onderzoek, gerichte interventies opzetten. De komende jaren zal het onderzoek elk jaar worden herhaald om zo de voortgang te bewaken.

Collectiebeheer

Er is een nieuw beleidsplan gemaakt rondom collectiebeheer. De drie pijlers van dit beleidsplan zijn collectiebeheer, conservering/restauratie en digitalisering. Het depot in het museumgebouw is sinds de opening van de Kurokawavleugel weer volledig in gebruik. Middels barcodes en de registratie in het Collectie Management Systeem Adlib is een standplaatsregistratie gecompliceerd.

Objecten

In 2017 is 99,5% van alle verzamelde objecten geregistreerd. Daarbij zijn per object onder andere het inventarisnummer, de standplaats en de juridische status vastgelegd. Het aantal in het Collectie Management Systeem Adlib geregistreerde objecten is op dit moment 17.564 voorwerpen. In 2017 zijn er 43 nieuwe objecten als aanwinsten geregistreerd. Via de website zijn 21% van het aantal objecten ontsloten.

Reflectie meerjarig onderhouds- en investeringsplan

Conform het *Handboek verantwoording cultuursubsidies Subsidieperiode 2017-2020* wordt gevraagd om een reflectie op het meerjarig onderhouds- en investeringsplan (MOIP) huisvesting musea. Een belangrijke stap daarbinnen is de conversie van de gebouwinformatie vanuit de beheeromgeving van het Rijksvastgoedbedrijf naar die van het Van Gogh Museum. Deze fase is in Q1 2017 afgerond. Vervolgens werd duidelijk dat ten behoeve van het vaststellen van de O-situatie historische data en huidige inzichten niet in alle opzichten op elkaar aansloten, hetgeen essentieel is voor het opstellen van een uitputtende meerjarig onderhoudsplanning (MJOP) en -uitvoeringsplan (MUP). Door middel van een extra inspanning door een externe partij zijn zaken rechtgetrokken, waardoor Strukton Worksphere, de 'hoofdaannemer' binnen het Integraal Beheer Contract (IBC) en het Van Gogh Museum een uitputtende MJOP hebben kunnen vaststellen. Alle relevante zaken worden in het gebouwbeheersysteem Condor vastgelegd. De renovatie van het gebouw aan de Gabriël Metsustraat 8 is in januari 2018 afgerond en opgeleverd. Het beheer en onderhoud van dit pand, alsmede dat van De Mesdag Collectie zijn in de beheeromgeving van Condor toegevoegd. De ervaringen in de praktijk wijzen vooralsnog uit dat de nieuwe verantwoordelijkheid vanuit de Erfgoedwet voor het beheer en onderhoud van het vastgoed van het museum goed in de organisatie landt en niet tot onoverkomelijke problemen

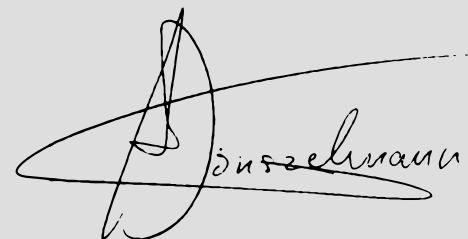
leidt. Ook ziet het er naar uit dat de lumpsum-financiering afdoende is en dat de financiële afhandeling op grond van het nieuwe handboek goed werkt. In de komende tijd zal aandacht worden besteed aan het waar mogelijk 'oprekken' van de periode waarop het MJOP betrekking heeft, opdat toekomstige grote uitgaven zoveel mogelijk in de tijd gespreid kunnen worden en middels de systematiek van doteren vanuit de op te bouwen reserve 'groot onderhoud' kunnen worden bekostigd. Tot slot is nog van belang te melden dat een intern onderzoek naar additionele bouwkundige wensen plaatsvindt, waarbij tevens bekeken zal worden in hoeverre aanvullende bekostiging vanuit additionele middelen benodigd is.

Aldus vastgesteld op 23 maart 2018,

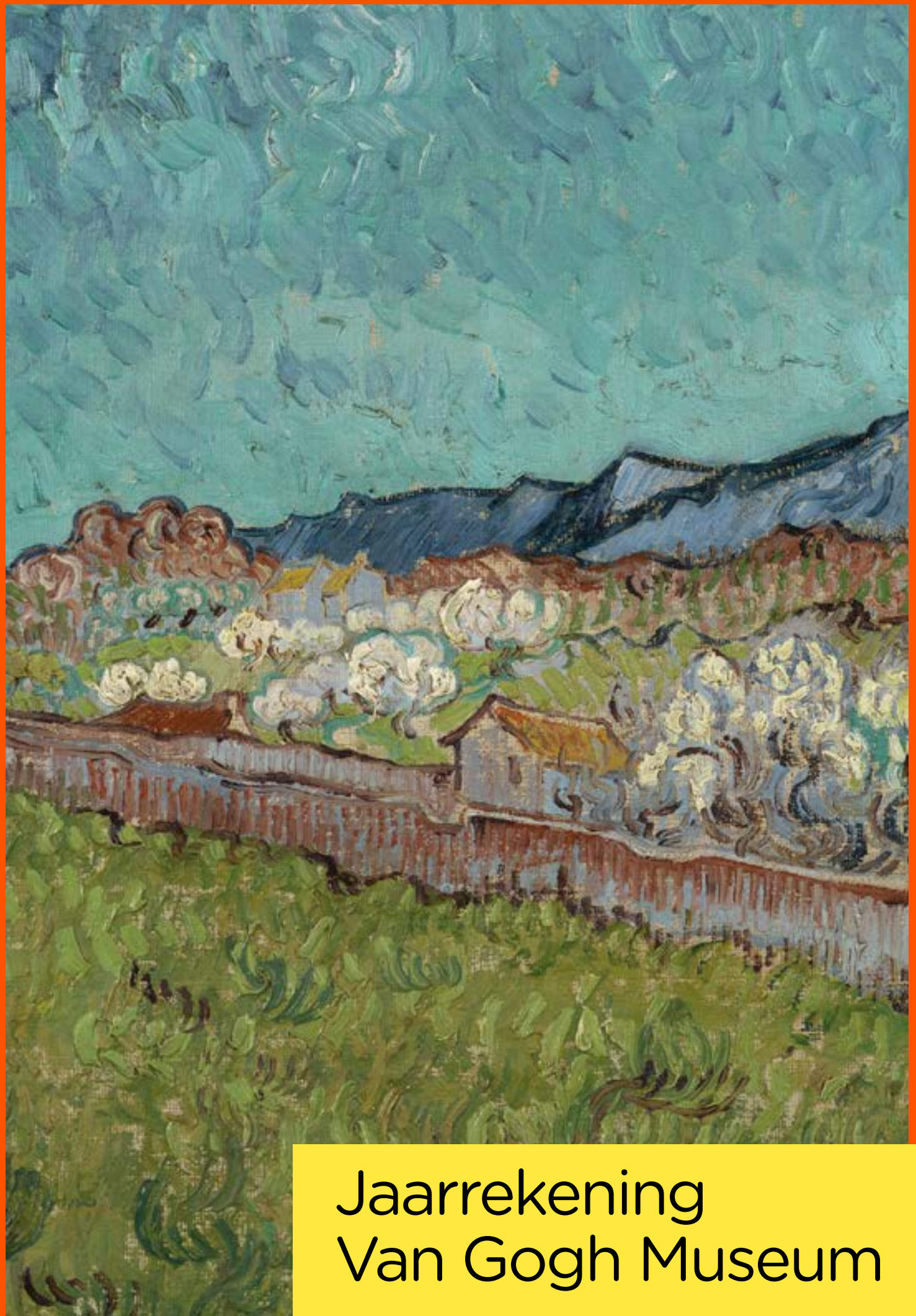
A.C. Rüger
Directeur

A. Dönszelmann
Zakelijk directeur

Vincent van Gogh, *Gezicht op de Alpilles* (detail), 1890. Van Gogh Museum, Amsterdam (Staat der Nederlanden, legaat A.E. Ribbuis Peletier)

Jaarrekening Van Gogh Museum

1 Geconsolideerde balans per 31.12.2017

alle bedragen zijn vermeld in euro (€)

	31 december 2017	31 december 2016		31 december 2017	31 december 2016
Activa			Passiva		
VASTE ACTIVA			GROEPSVERMOGEN (7)	25.776.174	21.766.873
<i>Immateriële vaste activa (1)</i>			AANKOOPFONDS (8)	9.768.947	9.346.372
— Merkenrecht	24.710	90.950	VOORZIENINGEN (9)	3.757.968	2.404.943
<i>Materiële vaste activa (2)</i>			LANGLOPENDE SCHULDEN (10)		
— Gebouwen en terreinen	11.003.878	6.984.576	— Schulden aan kredietinstellingen	1.783.342	2.433.338
— Bedrijfsinstallaties	608.890	621.334	— Overige langlopende schulden	1.270.000	1.548.000
— Andere vaste bedrijfsmiddelen	4.326.357	3.178.306	— Investeringssubsidie m.b.t. verbouwing GM8	653.745	-
— Vaste bedrijfsmiddelen Experience	-	2.574.155	— Overige subsidies	1.802.489	170.519
	15.939.125	13.358.371		5.509.576	4.151.857
<i>Financiële vaste activa (3)</i>			KORTLOPENDE SCHULDEN (11)		
— Overige effecten	9.971.815	8.871.038	— Schulden aan kredietinstellingen	106.249	-
— Latente belastingvorderingen	-	936.365	— Af te lossen langlopende schulden	780.000	1.022.000
	9.971.815	9.807.403	— Schulden aan leveranciers en handelskredieten	4.594.347	3.726.969
	25.935.650	23.256.724	— Belastingen en premies	1.399.091	904.165
			— Overlopende passiva	6.375.004	3.314.074
VLOTTENDE ACTIVA				13.254.692	8.967.208
<i>Vorraden (4)</i>	2.178.214	2.623.820			
<i>Vorderingen (5)</i>					
— Handelsdebiteuren	3.054.603	1.671.414			
— Belastingen en premies	1.086.303	2.390.381			
— Overlopende activa	3.001.909	3.899.551			
	7.143.064	7.961.346			
<i>Liquide middelen (6)</i>	22.821.980	12.795.363			
	32.131.707	23.380.529			
Balanstotaal	58.067.357	46.637.253	Balanstotaal	58.067.357	46.637.253

2 Geconsolideerde staat van baten en lasten 2017

alle bedragen zijn vermeld in euro (€)

	Saldo 2017	Budget 2017	Saldo 2016
Baten			
<i>Directe opbrengsten (12)</i>	34.817.361	28.837.537	32.593.987
<i>Indirecte opbrengsten (13)</i>	16.397.884	16.026.188	14.790.175
<i>Subsidies OCW (14)</i>	4.061.899	8.363.752	8.075.566
<i>Overige subsidies en bijdragen (15)</i>	4.172.802	3.622.271	2.130.703
Som der baten	59.449.945	56.849.748	57.590.431
Lasten			
<i>Personeelskosten (16)</i>	23.360.390	22.434.513	21.517.394
<i>Afschrijvingen en bijzondere waardevermindering (17)</i>	5.706.236	3.602.773	4.348.122
<i>Terugbetaling OCW-subsidie huisvesting</i>	-	-	4.537.064
<i>Huisvestingskosten</i>	7.742.541	10.246.739	6.296.520
<i>Aankopen</i>	2.723.730	2.200.000	4.290.260
<i>Kosten vaste collectie</i>	3.109.461	3.447.123	3.084.972
<i>Kosten tijdelijke tentoonstellingen</i>	2.032.615	2.185.495	1.969.269
<i>Lasten inzake collectiefunctie</i>	306.651	475.300	415.913
<i>Wetenschappelijke kosten</i>	274.871	316.550	191.455
<i>Algemene kosten</i>	3.310.652	3.125.334	3.035.956
<i>Algemene kosten VGME BV</i>	5.719.247	5.266.768	4.965.615
<i>Algemene kosten MVVGE BV</i>	- 41.393	275.000	1.390.072
Som der lasten	54.245.001	53.575.595	56.042.612
<i>Financiële baten en lasten (19)</i>	- 530.702	156.643	112.285
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	5.735.647	3.117.510	1.435.534
<i>Vennootschapsbelasting (20)</i>	- 1.303.873	- 395.281	250.876
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen	4.431.774	2.722.229	1.686.410
<i>Mutatie aankoopfonds (21)</i>	- 422.575	-	1.502.190
Resultaat na belastingen	4.009.199	2.722.229	3.188.600

3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2017

volgens de indirecte methode

	2017	2016
I - Kasstroom uit operationele activiteiten		
— Exploitatieresultaat	4.009.199	3.188.600
— Afschrijvingen	5.876.755	4.901.291
— Mutatie voorzieningen	1.353.025	337.936
— Mutatie voorraden	445.606	- 316.191
— Mutatie vorderingen	818.282	406.265
— Mutatie kortlopende schulden	4.287.484	- 2.184.491
Totaal	16.790.351	6.333.410
II - Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
— Investerings in vaste activa	- 8.391.268	- 4.471.183
— Mutatie financiële vaste activa	- 164.412	- 8.274.210
Totaal	- 8.555.680	- 12.745.393
III - Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
— Mutatie eigen vermogen	101	- 172.062
— Mutatie langlopende schulden	1.357.719	- 533.033
— Mutatie aankoopfonds	422.575	- 1.502.189
— Mutatie Rijksvastgoedbedrijf inzake Nieuwe Entree	-	- 17.854.229
Totaal	1.780.395	- 20.061.513
Mutatie liquide middelen (I-II+III)	10.015.066	- 26.473.496
Controle		
— Liquide middelen 31.12.2017	22.810.429	12.795.363
— Liquide middelen 31.12.2016	12.795.363	39.268.857
Verschil	10.015.066	- 26.473.494

4 Geconsolideerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Activiteiten

Stichting Van Gogh Museum houdt zich bezig met de exploitatie van een museum. Van Gogh Museum Enterprises BV houdt zich bezig met de verkoop van merchandise en licenties en *Meet Vincent van Gogh Experience* BV houdt zich bezig met reizende tentoonstellingen. Van Gogh Museum Global BV houdt zich bezig met holdingactiviteiten. PP10 BV is een joint venture van het Rijksmuseum en het Van Gogh Museum waarin vanaf 1 augustus 2009 de meldkameractiviteiten van beide musea gezamenlijk worden uitgevoerd die voorheen door ieder museum zelfstandig werden verricht.

Consolidatie en herstructurering

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de financiële gegevens opgenomen van de Stichting Van Gogh Museum, gevestigd te Amsterdam, en de daarmee verbonden entiteiten:

- Van Gogh Museum Global BV (100%)
- Van Gogh Museum Enterprises BV (100%)
- *Meet Vincent van Gogh Experience* BV (100%)
- PP10 BV (50%, partieel geconsolideerd, in 2016 100% geconsolideerd)

De balansposten en de posten uit de exploitatierekening van de onderling verbonden entiteiten zijn in de consolidatie betrokken, waarbij de onderlinge verhoudingen en transacties zijn geëlimineerd.

De waarderingsgrondslagen van de geconsolideerde jaarrekeningen zijn gelijk aan de waarderingsgrondslagen van de enkelvoudige jaarrekeningen Van Gogh Museum Global BV, Van Gogh Museum Enterprises B.V., Van Gogh Museum Enterprises II BV, *Meet Vincent van Gogh Experience* BV en PP10 BV

In 2017 heeft een herstructurering plaatsgevonden waarbij Van Gogh Museum Global BV is opgericht. Deze BV heeft een 100% deelneming in Van Gogh Museum Enterprises BV en een 100% deelneming in *Meet Vincent van Gogh Experience* BV. Tevens heeft een juridische

fusie plaatsgevonden tussen Van Gogh Museum Enterprises BV en Van Gogh Museum Enterprises BV II waarbij Van Gogh Museum Enterprises BV als verkrijgende vennootschap de activa en passiva van de verdwijnende vennootschap Van Gogh Museum Enterprises BV II heeft verkregen. Er heeft geen statutenwijziging plaatsgevonden. Tevens heeft Van Gogh Museum Enterprises BV het 40% belang in *Meet Vincent van Gogh Experience* BV van ArtComm BV overgenomen. Als gevolg van de herstructurering is *Meet Vincent van Gogh Experience* nu een 100% dochter van Van Gogh Museum Global BV

Verbonden partijen

Stichting Van Gogh Museum staat aan het hoofd van de groep en heeft een 100% deelneming in Van Gogh Museum Global BV en een 50% deelneming in PP10 BV. Van Gogh Museum Global BV heeft een 100% deelneming in Van Gogh Museum Enterprises BV en een 100% deelneming in *Meet Vincent van Gogh Experience* BV

Vergelijking met voorgaand jaar

Als gevolg van de herstructurering zijn de vergelijkende cijfers 2016 aangepast. Voor PP10 BV zijn in 2017 de cijfers op basis van 50% geconsolideerd. In 2016 was dit op basis van 100% consolidatie. Het vermogen van PP10 BV ultimo 2016 is hiermee aangepast van € 53.452 naar € 26.726. Het resultaat 2016 PP10 BV is aangepast van € 77.484 naar € 38.742 negatief.

Continuïteitsveronderstelling

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling van de Stichting Van Gogh Museum en haar dochtervennootschappen. In het verslagjaar heeft VGM bij een van haar dochtervennootschappen, MVVGE BV, materiële verliezen geleden, totaal voor een bedrag ad € 3,2 mln. Het verlies is mede een gevolg van het besluit van de directie tot een impairment van € 1,9 mln op de activa, waarmee de activa volledig is afgewaardeerd. Ook de fiscale claim ad € 0,9 miljoen met betrekking tot de vennootschapsbelasting over de jaren 2015 en 2016 is volledig afgewaardeerd.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de verslaggevingseisen zoals vastgelegd in het 'Handboek verantwoording Cultuursubsidies 2017-2020' van het ministerie van OCW, waaronder begrepen de wettelijke bepalingen van titel 9 Boek 2 BW en RJ 640 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. De collectie van het Van Gogh Museum wordt niet op de balans gewaardeerd. Tevens is de verantwoording opgesteld met inachtneming van de beleidsregels toepassing 'Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector' (WNT).

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschafprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschafprijs.

Materiële vaste activa

De waardering van materiële vaste activa vindt plaats tegen de aanschafprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschafprijs.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa:

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald aan de hand van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan

de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst. Als die er niet is wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroomgenererende eenheid.

Financiële vaste activa

De effecten worden gewaardeerd tegen de reële waarde of geamortiseerde kostprijs (koerswaarde op balansdatum).

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare fiscale verliezen en voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds, met dien verstande dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen kunnen worden gecompenseerd.

De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen een vaste verrekenprijs. Deze wordt periodiek bepaald op basis van de inkoopprijs, aangevuld met een opslag voor ontwerp- en transportkosten. Voorts wordt indien nodig een voorziening voor incourantheid gevormd.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas en tegoeden op bankrekeningen met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courant schulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aankoopfonds

Het aankoopfonds betreft de jaarlijkse mutatie van ontvangen en uitgegeven gelden met betrekking tot kunstaankopen. Indien er op jaarbasis meer wordt ontvangen dan uitgegeven, neemt het aankoopfonds toe. Indien minder wordt ontvangen dan uitgegeven, neemt het aankoopfonds af.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk

zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

— *Voorziening jubileumuitkeringen*

De voorziening inzake jubileumuitkeringen wordt conform RJ 271 volgens de actuariele Projected Unit Credit Method berekend.

— *Groot onderhoud gebouwen*

Deze voorziening wordt gevormd ter egalisatie van de kosten die voor VGM verbonden zijn aan het planmatige onderhoud aan de panden waarvan de organisatie gebruik maakt. De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten en de periodiciteit waarmee onderhoudswerkzaamheden naar verwachting op basis van een meerjaren-onderhoudsplan worden uitgevoerd. Onttrekkingen vinden plaats op basis van de werkelijke uitgaven.

Langlopende schulden

De van het ministerie van OCW ontvangen investeringssubsidies ten behoeve van de aanschaf van materiële vaste activa worden gerubriceerd onder de post 'langlopende schulden'. Jaarlijks vindt ten gunste van de exploitatierekening een vrijval plaats met een omvang die gelijk is aan de afschrijvingskosten gemoeid met de materiële vaste activa die aangeschaft zijn met de betreffende investeringssubsidies.

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte

looptijd van de langlopende schulden in de winst- en verliesrekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering. De baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben, ongeacht of zij tot ontvangsten of uitgaven in het betreffende verslagjaar hebben geleid.

Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden in het verslagjaar worden in de jaarrekening verwerkt indien zij bekend zijn op het moment van opmaken van de jaarrekening.

De onderdelen van de subsidie, de schenkingen en overige bijdragen die bestemd zijn voor het doen van kunstaankopen worden, evenals de kunstaankopen zelf, in de exploitatierekening verantwoord. De bedragen verkregen van derden, ten behoeve van kunstaankopen die ultimo boekjaar nog niet zijn besteed aan de verwerving van kunstaankopen, worden ultimo boekjaar toegevoegd aan het aankoopfonds. Bij aankoop van kunstvoorwerpen in latere jaren vallen deze bedragen vrij ten gunste van de exploitatie. Deze mutatie in het aankoopfonds wordt separaat verantwoord in de exploitatierekening. Het aankoopfonds maakt geen deel uit van het eigen vermogen.

Aankopen

Conform de bepalingen uit het 'Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Musea' worden alle transacties inzake de aankoop van kunstwerken verantwoord via de exploitatierekening. Het verschil tussen de kosten verbonden met de aanschaf van kunstwerken en de hiervoor bestemde (zowel in specifieke als in algemene zin) opbrengsten wordt afzonderlijk verantwoord in de exploitatierekening.

Personeelskosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. Pensioenregelingen worden verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

Immateriële en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen en de waardeverandering van vorderingen die tot de vaste activa behoren en effecten.

Belastingen

De belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet aftrekbare lasten. Verliezen leiden tot een actieve latentie. Fiscaal worden de gerealiseerde winsten van het Van Gogh Museum toegevoegd aan de bestedingsreserve.

5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31.12.2017

alle bedragen zijn vermeld in euro (€)

<u>Activa</u>			
VASTE ACTIVA			
<u>1. Immateriële vaste activa</u>			
	Merkenrecht	Bijzondere waardevermindering goodwill	Totaal
<i>Boekwaarde per 1 januari 2017</i>			
— Verkrijgingsprijs	605.196	-	605.196
— Cum. afschrijvingen en overige waardeverminderingen	- 514.246	-	- 514.246
	<u>90.950</u>	<u>-</u>	<u>90.950</u>
<i>Mutaties</i>			
— Investerings	-	292.754	292.754
— Afschrijvingen	- 66.240	- 292.754	- 358.994
	<u>- 66.240</u>	<u>-</u>	<u>- 66.240</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2017</i>			
— Verkrijgingsprijs	605.196	292.754	897.950
— Cum. afschrijvingen en overige waardeverminderingen	- 580.486	- 292.754	- 873.240
	<u>24.710</u>	<u>-</u>	<u>24.710</u>
<u>Afschrijvingspercentages</u>			
— Merkenrecht	20%		
— Bijzondere waardevermindering goodwill	100%		

<u>2. Materiële vaste activa</u>					
	Gebouwen en terreinen	Bedrijfsinstallaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Vaste bedrijfsmiddelen Experience	Totaal
<i>Boekwaarde per 1 januari 2017</i>					
Aanschaffingswaarde	25.356.373	3.765.879	13.237.112	4.052.066	46.411.430
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-18.010.049	-3.144.545	-10.420.552	- 1.477.911	- 33.053.057
	<u>7.346.324</u>	<u>621.334</u>	<u>2.816.560</u>	<u>2.574.155</u>	<u>13.358.373</u>
<i>Mutaties</i>					
Investerings	4.995.794	347.001	2.755.718	-	8.098.513
Afschrijvingen	- 1.338.240	- 359.445	- 1.245.921	- 656.664	- 3.600.270
Waardervermindering als gevolg van impairment	-	-	-	- 1.917.491	- 1.917.491
	<u>3.657.554</u>	<u>- 12.444</u>	<u>1.509.797</u>	<u>- 2.574.155</u>	<u>2.580.752</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2017</i>					
Aanschaffingswaarde	30.352.167	4.112.880	15.992.830	4.052.066	54.509.943
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	- 19.348.289	- 3.503.990	- 11.666.473	- 4.052.066	- 38.570.818
	<u>11.003.878</u>	<u>608.890</u>	<u>4.326.357</u>	<u>-</u>	<u>15.939.125</u>
<u>Afschrijvingspercentages</u>					
— Gebouwen en terreinen			10%		
— Bedrijfsinstallaties			10%/20%		
— Andere vaste bedrijfsmiddelen			20%/33%		
— Vaste bedrijfsmiddelen Experience			20%		

	31.12.2017	31.12.2016
3. Financiële vaste activa		
<i>Overige effecten</i>		
— Effecten	<u>9.971.815</u>	<u>8.871.038</u>
De effecten betreffen aandelen, liquiditeiten en obligaties. De obligaties hebben een gemiddelde looptijd van een tot zeven jaar. De beleggingen zijn overeenkomstig de voorwaarden uit het beleggingsstatuut.		
<i>Overige vorderingen</i>		
— Latente belastingvorderingen	<u>-</u>	<u>936.365</u>
	2017	2016
<i>Latente belastingvorderingen</i>		
Stand per 1 januari	936.365	168.807
Latentie vennootschapsbelasting boekjaar	<u>-</u>	<u>767.558</u>
	936.365	936.365
Afboeking latentie	<u>- 936.365</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>936.365</u>

In 2017 is de latentie volledig afgewaardeerd.

VLOTTENDE ACTIVA

4. Voorraden

Handelsgoederen

— Handelsgoederen	4.050.857	4.622.914
— Voorziening voorraad	<u>- 1.872.643</u>	<u>- 1.999.094</u>
	<u>2.178.214</u>	<u>2.623.820</u>

De voorraad Van Gogh Museum Editions (voorheen Relievo's) ad € 1.732.490 is 100% voorzien. Het restant bedrag ad € 140.153 bestaat uit de voorziening voor overige voorraden. De voorziening overige voorraden heeft betrekking op een boekwaarde van € 186.000

5. Vorderingen

Handelsdebiteuren

— Debiteuren	3.225.163	2.489.508
— Voorziening dubieuze debiteuren	<u>- 170.560</u>	<u>- 818.094</u>
	<u>3.054.603</u>	<u>1.671.414</u>

De dotatie in het boekjaar betreft de afboeking wegens oninbare vorderingen.

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Vorderingen op groepsmaatschappijen</i>		
<i>Belastingen en premies</i>		
— Vennootschapsbelasting	239.598	-
— Omzetbelasting	644.912	2.277.794
— Pensioenen	202.042	112.587
	<u>1.086.552</u>	<u>2.390.381</u>
<i>Overlopende activa</i>		
— Vooruitbetaalde huisvestingskosten	60.305	382.197
— Nog te ontvangen rente	10.000	56.502
— Waarborgsommen	228.055	228.055
— Contributies en abonnementen	117.826	105.299
— Nog te ontvangen goederen	166.689	210.283
— Bijdrage <i>Kunst maakt de mens</i>	33.658	-
— Nog te ontvangen royalties	150.147	189.000
— Stichting Museumkaart	598.535	389.424
— Bijdrage BankGiro Loterij	681.520	813.576
— Nog te ontvangen bijdragen inzake Nieuwe Entree	-	915.000
— Overig	955.174	610.215
	<u>3.001.909</u>	<u>3.899.551</u>

De vordering ad € 33.658 betreft de vordering ultimo 2017 op Fonds Sluyterman van Loo en Stichting RCOAK voor het project *Kunst maakt de mens*. In 2016 is reeds € 127.742 ontvangen voor dit project. De totale bijdrage ad € 161.400 is geheel ten goede gekomen aan het project *Kunst maakt de mens*.

6. Liquide middelen

— ABN AMRO Bank NV	12.011.831	8.576.648
— Rabobank	9.850.583	3.690.961
— ING Bank NV	172.382	68.765
— F. van Lanschot Bankiers NV	249.914	206.303
— ABN AMRO Bank NV dollars	86.846	433
— Kas	6.095	5.247
— Gelden onderweg	432.778	247.006
	<u>22.810.429</u>	<u>12.795.363</u>

Van de liquide middelen staat per 31 december 2017 het totale bedrag van het bestemmingsfonds resultaat OCW ad € 2.690.957 niet ter vrije beschikking aan de stichting.

7. Groepsvermogen

Voor een toelichting op het groepsvermogen verwijzen wij u naar de toelichting op het eigen vermogen van de enkelvoudige balans op pagina 168 van dit rapport.

8. Aankoopfonds

Aankoopfonds

Stand per 1 januari

	2017	2016
— Kunstaankopen inclusief overige kosten	- 2.723.730	- 4.290.260
— Bijdrage BankGiro Loterij	1.927.107	2.043.070
— Bijdrage Vereniging Rembrandt, Mondriaan Fonds en VSBfonds	1.219.198	360.000
— Bijdrage Stichting Vincent van Gogh	-	385.000
	<u>9.768.947</u>	<u>9.346.372</u>

Stand per 31 december

	31.12.2017	31.12.2016
9. Voorzieningen		
— Voorziening jubileumuitkeringen	148.500	133.500
— Groot onderhoud gebouwen	<u>3.609.468</u>	<u>2.271.443</u>
	<u>3.757.968</u>	<u>2.404.943</u>
	2017	2016
<i>Voorzieningen jubileumuitkeringen</i>		
Stand per 1 januari	133.500	
— Dotatie	15.000	
— Onttrekking	<u>-</u>	
Stand per 31 december	<u>148.500</u>	
<i>Groot onderhoud gebouwen</i>		
Stand per 1 januari	2.271.443	1.968.543
— Dotatie	2.083.900	302.900
— Onttrekking	<u>- 745.875</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>3.609.468</u>	<u>2.271.433</u>

Voor het meerjarig onderhoudsplan (MJOP) gelden de volgende uitgangspunten:

Voor de panden aan de Paulus Potterstraat in Amsterdam en de Laan van Meerdervoort in Den Haag geldt dat het MJOP is vastgelegd in Condor in samenwerking met onze onderhoudspartner Strukton Worksphere BV te Amsterdam. Voor het pand in Amsterdam is het MJOP gebaseerd op een periode van 10 jaar. In het MJOP is een opslag meegenomen van 30% voor onvoorziene risico's en voor staartkosten en voor het feit dat veel werkzaamheden buiten sluitingstijd zullen moeten worden uitgevoerd. Het MJOP is niet contant gemaakt. Het MJOP voor het pand in Den Haag moet opnieuw geactualiseerd worden.

Voor de bepaling van het MJOP voor het pand aan de Gabriël Metsustraat is een aanneme gedaan van een vierkante meter prijs van € 150.

	31.12.2017	31.12.2016
10. Langlopende schulden		
<i>Schulden aan kredietinstellingen</i>		
<i>Leningen o/g</i>		
— Lening Rabobank Van Gogh Museum	733.342	1.133.338
— Lening Rabobank <i>Meet Vincent van Gogh Experience</i> BV	<u>1.050.000</u>	<u>1.300.000</u>
	<u>1.783.342</u>	<u>2.433.338</u>
	2017	2016
<i>Lening Rabobank Van Gogh Museum</i>		
Stand per 1 januari	1.533.338	1.933.334
— Aflossing	<u>- 399.996</u>	<u>- 399.996</u>
Stand per 31 december	1.133.342	1.533.338
— Aflossingsverplichting komend boekjaar	<u>- 400.000</u>	<u>- 400.000</u>
Langlopend deel per 31 december	<u>733.342</u>	<u>1.133.338</u>
Deze lening ad € 2.000.000 is verstrekt ter financiering van de verbouwing van het pand aan de Gabriël Metsustraat 8. Aflossing vindt plaats over een periode van vijf jaar. Het rentepercentage bedraagt 3,35% vast tot en met 2020. De aflossing per maand bedraagt € 33K. Het aantal resterende termijnen bedraagt 34 maanden.		
Er is een eerste pandrecht gevestigd op alle huidige en toekomstige inventaris van Stichting Van Gogh Museum.		
<i>Lening Rabobank Meet Vincent van Gogh Experience BV</i>		
Stand per 1 januari	1.750.000	1.800.000
— Aflossing	<u>- 400.000</u>	<u>- 50.000</u>
Stand per 31 december	1.350.000	1.750.000
— Aflossingsverplichting komend boekjaar	<u>- 300.000</u>	<u>- 450.000</u>
Langlopend deel per 31 december	<u>1.050.000</u>	<u>1.300.000</u>
Deze lening is verstrekt door de Rabobank aan de <i>Meet Vincent van Gogh Experience</i> BV ter financiering van investeringen. Aflossing vindt plaats over een periode van 3 jaar. Vanaf 30 juni 2017 is aflossing verschuldigd. Het rentepercentage bedraagt 5,2%. De aflossing per kwartaal bedraagt € 150K. Voor 2018 zijn de aflossingen van het 1e halfjaar uitgesteld, de aflossing over 2018 bedraagt derhalve € 300K in plaats van € 600K. Ten behoeve van deze lening is een pandrecht gevestigd aan de Rabobank op de inventaris, voorraden, vorderingen en IP rechten van <i>Meet Vincent van Gogh Experience</i> BV		

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Overige langlopende schulden</i>		
— Schuld World of Delights Investment BV	1.270.000	1.440.000
— Schuld Aux Deux Ecus BV	-	108.000
	<u>1.270.000</u>	<u>1.548.000</u>

	2017	2016
<i>Schuld World of Delights Investment BV</i>		
Stand per 1 januari	1.600.000	1.600.000
— Af: kwijtschelding lening	- 250.000	-
Stand per 31 december	1.350.000	1.600.000
— Aflossingsverplichting komend boekjaar	- 80.000	- 160.000
Langlopend deel per 31 december	<u>1.270.000</u>	<u>1.440.000</u>
<i>Schuld Aux Deux Ecus BV</i>		
Stand per 1 januari	120.000	-
— Verstrekte lening	-	120.000
— Kwijtschelding lening	- 120.000	-
Stand per 31 december	-	120.000
— Aflossingsverplichting komend boekjaar	-	- 12.000
Langlopend deel per 31 december	<u>-</u>	<u>108.000</u>

Dit betreft twee verstrekte leningen door World of Delights Investment BV en Aux Deux Ecus BV aan *Meet Vincent van Gogh* Experience BV Dit zijn achtergestelde leningen ten opzichte van de lening van de Rabobank. Voor deze lening zijn geen zekerheden verstrekt. De leningen hebben een looptijd van 10 jaar. De rente bedraagt 5%.

Door tegenvallende liquiditeitsontwikkelingen hebben de overeengekomen aflossingen voor het boekjaar 2016 en 2017 van de lening van World of Delights Investment BV niet plaatsgevonden. De lening van Aux Deux Ecus BV is in 2017 afgeboekt en verrekend met de aankoop van het 40% aandeel van ArtComm BV. Van de lening van World of Delights Investment BV is in 2017 een bedrag kwijtgescholden van € 250K. Tevens is over de lening van World of Delight Investment BV met terugwerkende kracht geen rente verschuldigd.

Voor het jaar 2018 is een aflossing overeengekomen van 5% van de hoofdsom. Vanaf 2019 e.v. is de aflossing 10% van de hoofdsom.

Overige subsidies

	31.12.2017	31.12.2016
Investeringssubsidie beveiliging	-	170.519
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	1.802.489	-
	<u>1.802.489</u>	<u>170.519</u>

In 2003 is door het Van Gogh Museum een bedrag van € 4.221.573 ontvangen voor de aanpassing van de gebouwen voor een zo optimaal mogelijk beveiligd museum. Naast een bedrag aan subsidiabele (maar niet activeerbare) kosten (€ 811.000), werden vanuit deze subsidie investeringen gepleegd voor een bedrag van € 3.410.573. Met ingang van het moment van ingebruikname eind juni 2007 worden de investeringen in het kader van het 'Beveiligingsproject' in tien jaar afgeschreven. Vanaf hetzelfde moment vindt een vrijval uit deze investeringssubsidie plaats voor zover de investeringen gefinancierd zijn met de bijdrage van het ministerie. In 2017 heeft de laatste vrijval plaatsgevonden.

De nog te besteden huisvestingssubsidie OCW betreft het saldo van de ontvangen subsidie huisvesting inzake de erfgoedwet minus de uitgaven. Zie bijlage 1 voor de specificatie van deze nog te besteden huisvestingssubsidie.

11. Kortlopende schulden

Schulden aan kredietinstellingen

— Rabobank	<u>106.249</u>	<u>-</u>
------------	----------------	----------

Af te lossen langlopende schulden

— Rabo leningen	700.000	850.000
— World of Delights Investment BV	<u>80.000</u>	<u>172.000</u>
	<u>780.000</u>	<u>1.022.000</u>

Schulden aan leveranciers en handelskredieten

— Crediteuren	<u>4.594.348</u>	<u>3.726.969</u>
---------------	------------------	------------------

Belastingen en premies

— Vennootschapsbelasting	221.500	219.078
— Omzetbelasting	215.851	- 57.011
— Loonheffing	952.736	713.663
— Pensioenen	<u>9.004</u>	<u>28.435</u>
	<u>1.399.091</u>	<u>904.165</u>

	31.12.2017	31.12.2016
Als gevolg van belastingcontrole is een bedrag aan naheffing verschuldigd van € 79K omzetbelasting en € 179K loonheffing.		
<i>Vennootschapsbelasting</i>		
— Vennootschapsbelasting dit jaar	6.500	219.078
— Vennootschapsbelasting vorig jaar	<u>215.000</u>	<u>-</u>
	<u>221.500</u>	<u>219.078</u>
<i>Overlopende passiva</i>		
— Vakantiegeld	614.135	542.125
— Vakantiedagen	709.302	656.897
— Accountantskosten	40.000	18.500
— Rente- en bankkosten	-	79.751
— Nettoloon	14.797	25.042
— Tantièmes	70.000	56.000
— Energiekosten inclusief servicekosten	65.076	80.000
— Huisvestingskosten	536.666	-
— Nog te betalen inzake tentoonstellingen	218.000	176.700
— Vooruit ontvangen omzet barcodes	237.634	843.294
— Bruikleenvergoeding tentoonstelling Japan	175.746	-
— OCW bestemmingsfonds resultaat	2.690.957	-
— Overige schulden	<u>1.002.691</u>	<u>835.765</u>
	<u>6.375.004</u>	<u>3.314.074</u>

Het OCW bestemmingsfonds resultaat ad € 2.690.957 betreft het niet bestede bedrag van de instellingssubsidie over de periode 2013 tot en met 2016. Dit bedrag is conform de beschikking van OCW van 16 november 2017. Het bedrag zal door OCW in 2018 in mindering gebracht worden op de uit te betalen subsidie 2018.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN

Inzake subsidie en bijdragen BankGiro Loterij

Voor de Cultuurnotaperiode 2018 tot en met 2020 is door het ministerie van OCW aan Stichting Van Gogh Museum een bedrag aan subsidie toegekend van € 10.697.571. Dit bestaat uit de BIS subsidie ad € 4.269.243 voor een periode van drie jaar en uit de subsidie erfgoedwet huisvesting en collectiebeheer ad € 7.073.879 voor een periode van één jaar.

Met de BankGiro Loterij is een overeenkomst afgesloten tot en met het jaar 2018. Jaarlijks wordt gemiddeld € 2.100.000 ontvangen.

Inzake huur

Voor de panden die gehuurd worden van het Rijksvastgoedbedrijf zijn huurcontracten afgesloten tot en met 31 december 2021. Voor het pand aan de Paulus Potterstraat bedraagt de huur € 1.092.344 per jaar. Voor het pand aan de Gabriël Metsustraat bedraagt de huur € 48.270 per jaar en voor het pand in Den Haag bedraagt de huur € 109.938 per jaar.

Het huurcontract m.b.t. de loods in Diemen heeft een looptijd tot en met 30 september 2028. De aanvangshuur bedraagt € 134.375 per jaar, met een huurvrije periode van een jaar.

Rabobank

Door de Rabobank is een lening verstrekt aan de *Meet Vincent van Gogh Experience BV* ter financiering van investeringen.

Ten behoeve van deze lening is een pandrecht gevestigd aan de Rabobank op de inventaris, voorraden, vorderingen en IP rechten van *Meet Vincent van Gogh Experience BV*.

Aannemingsovereenkomst

Dit betreft een contract voor de verbouw voor het pand aan de Gabriël Metsustraat 8. Dit pand is in januari 2018 opgeleverd door de aannemer. Met betrekking tot dit contract zullen in 2018 nog twee termijnen en een slot termijn gefactureerd worden voor in totaal een bedrag van € 1.227.000.

MEERJARIGE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

Leasing

Met Canon is er een leasecontract afgesloten in 2014 met betrekking tot copiers. Het contract heeft een looptijd van vijf jaar voor een jaarlijks vast bedrag van € 43.080.

Er is een leasecontract voor een auto waarvan de looptijd langer is dan 1 jaar en korter dan 5 jaar. Het totaalbedrag van dit contract op jaarbasis is € 16.200.

Er is een leasecontract voor een bestelbus waarvan de looptijd langer is dan 1 jaar en korter dan 5 jaar. Het totaalbedrag van dit contract op jaarbasis is € 12.000.

Toelichting fiscale eenheid

Vanaf 5 mei 2017 is er sprake van een fiscale eenheid tussen moedermaatschappij Van Gogh Museum Global BV en dochtermaatschappijen Van Gogh Museum Enterprises BV en *Meet Vincent van Gogh Experience BV*.

6 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2017

	Saldo 2017	Saldo 2016
<u>12. Directe opbrengsten</u>		
– Publieksinkomsten	30.583.296	27.242.316
– Sponsoring	969.661	2.717.917
– Overige inkomsten	3.264.404	2.633.754
	<u>34.817.361</u>	<u>32.593.987</u>

13. Indirecte opbrengsten

– Overige indirecte opbrengsten	<u>16.397.884</u>	<u>14.790.175</u>
---------------------------------	-------------------	-------------------

De indirecte opbrengsten betreft de opbrengst van VGM ad € 432.000, VGME BV ad € 14.766.000 en PP10 BV ad € 1.200.000.

14. Subsidies OCW

– Onderdeel huisvesting	4.625.839	5.945.172
– Onderdeel exploitatiebijdragen	1.423.081	2.130.394
– Onderdeel collectiebeheer	621.291	-
– Onderdeel overige subsidies	82.645	-
– Onderdeel terugbetaling inzake resultaat	- 2.690.957	-
	<u>4.061.899</u>	<u>8.075.566</u>

De terug te betalen subsidie inzake resultaat ad € 2.690.957 betreft het niet-bestede deel van de instellingssubsidie OCW over de periode 2013 tot en met 2016. In voorgaande jaren is voor dit bedrag een bestemmingsfonds gevormd. Vanwege de uitspraak van OCW dat dit bedrag in 2018 verrekend zal worden met de door OCW uit te betalen subsidies, is dit bedrag opgenomen als negatieve baat in de winst- en verliesrekening en als kortlopende schuld op de balans opgenomen.

15. Overige subsidies en bijdragen

– Bijdragen uit private middelen	<u>4.172.802</u>	<u>2.130.703</u>
----------------------------------	------------------	------------------

	Saldo 2017	Saldo 2016
16. Personeelskosten		
— Salarissen en inhuur	22.641.142	20.761.637
— Overige personeelslasten	719.248	755.757
	<u>23.360.390</u>	<u>21.517.394</u>
<i>Salarissen en inhuur</i>		
— Bruto lonen vast	13.077.453	12.156.221
— Inhuur personeel	6.320.191	5.513.400
— Sociale lasten	1.978.096	1.899.892
— Pensioenpremie	1.188.029	1.198.165
— Overige lonen en salarissen	77.373	- 6.041
	<u>22.641.142</u>	<u>20.761.637</u>
<i>Overige personeelslasten</i>		
— Opleidingen en assessments	300.161	268.499
— Advertentie- en wervingskosten	-	14.768
— Arbodienst	65.476	45.870
— Overige personeelslasten	353.611	426.620
	<u>719.248</u>	<u>755.757</u>
<i>Bezoldiging van (voormalige) bestuurders en commissarissen</i>		
In de overige toelichting is in bijlage 1 een overzicht opgenomen van de directiebeloningen conform de Wet Normering Topinkomens.		
<i>Personeelsleden</i>		
In de overige toelichting is in bijlage 2 de verdeling van personeelslasten en fte opgenomen conform opgave OCW.		
17. Afschrijvingen en bijzondere waardevermindering		
— Immateriële vaste activa	358.994	65.740
— Materiële vaste activa	5.517.761	4.835.551
— Vrijval investeringssubsidies	- 170.519	- 553.169
	<u>5.706.236</u>	<u>4.348.122</u>
	2017	2016
<i>Afschrijvingen immateriële vaste activa</i>		
— Merkenrecht	66.240	65.740
— Goodwill	292.754	-
	<u>358.994</u>	<u>65.740</u>

	Saldo 2017	Saldo 2016
<i>Afschrijvingen materiële vaste activa</i>		
— Gebouwen en terreinen	1.338.240	1.792.578
— Bedrijfsinstallaties	359.445	385.073
— Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.245.921	1.187.279
— Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	656.664	470.621
	<u>3.600.270</u>	<u>3.835.551</u>
— Vrijval investeringssubsidies	- 170.519	- 553.169
— Waardevermindering als gevolg van impairment	1.917.491	1.000.000
	<u>5.347.242</u>	<u>4.282.382</u>

In 2016 is besloten tot afwaardering van de investering in de 2 sets van *Meet Vincent van Gogh Experience* BV met € 1 mln, in verband met het niet kunnen inzetten van de sets voor minimaal 1 jaar. Omdat deze situatie in 2017 ongewijzigd is gebleven, is besloten de sets in 2017 volledig af te waarderen.

De vrijval investeringssubsidies betreft de vrijval van de in het verleden ontvangen subsidie voor het beveiligingsproject ad € 170.518. Vanaf 2017 wordt de vrijval bedrijfsinstallaties en bedrijfspanden niet meer ten gunste van het resultaat verwerkt maar worden de betreffende bestemmingsreserves via de winstverdeling gedoteerd aan de algemene reserve.

18. Overige bedrijfskosten

— Terugbetaling OCW-subsidie huisvesting	-	4.537.064
— Huisvestingskosten	7.742.541	6.296.520
— Aankopen	2.723.730	4.290.260
— Kosten vaste collectie	3.109.461	3.084.972
— Kosten tijdelijke tentoonstellingen	2.032.615	1.969.269
— Collectiefunctie	306.651	415.913
— Wetenschappelijke kosten	274.871	191.455
— Algemene kosten	3.310.652	3.035.956
— Algemene kosten VGME BV	5.719.247	4.965.615
— Algemene kosten MVVGE BV	- 41.393	1.390.072
	<u>25.178.375</u>	<u>30.177.096</u>

	Saldo 2017	Saldo 2016
<i>Huisvestingskosten</i>		
— Huur gebouwen	1.576.295	1.846.679
— Dotatie groot onderhoud	2.083.900	302.900
— Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf	1.243.726	2.113.367
— Overige huisvestingskosten	1.824.987	2.033.574
	<u>6.728.908</u>	<u>6.296.520</u>
— Beheer en onderhoud inzake erfgoedwet	1.013.633	-
	<u>7.742.541</u>	<u>6.296.520</u>
De toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf zijn de huren van de Rijksvastgoedbedrijfspannen. De overige huisvestingskosten zijn inclusief € 545K kosten gas, water en electra en € 724K schoonmaakkosten.		
<i>Aankopen</i>		
— Aankopen	2.713.558	4.272.016
— Overige kosten	10.172	18.244
	<u>2.723.730</u>	<u>4.290.260</u>
<i>Kosten vaste collectie</i>		
— Inrichting	86.019	128.338
— Publieksbegeleiding en educatie	1.110.791	1.088.205
— Publicaties	45.120	9.046
— Marketing	1.004.853	784.032
— Sponsoring	224.736	182.740
— Werving en pr	387.864	597.239
— Overige lasten	250.078	295.372
	<u>3.109.461</u>	<u>3.084.972</u>
<i>Kosten tijdelijke tentoonstellingen</i>		
— Inrichting	1.235.678	1.332.837
— Publieksbegeleiding en educatie	159.121	104.419
— Werving en pr	297.754	139.157
— Publicaties	99.371	82.136
— Marketing	150.614	218.602
— Overige lasten	90.077	92.118
	<u>2.032.615</u>	<u>1.969.269</u>

	Saldo 2017	Saldo 2016
<i>Lasten inzake collectiefunctie</i>		
— Registratie	167.568	296.587
— Conserveren	58.512	94.162
— Restaureren	67.327	12.176
— Overige kosten	13.244	12.988
	<u>306.651</u>	<u>415.913</u>
<i>Wetenschappelijke kosten</i>		
— Onderzoek	131.825	104.580
— Documentatie	42.237	41.136
— Publicatie	46.179	41.135
— Overige lasten	54.630	4.604
	<u>274.871</u>	<u>191.455</u>
<i>Algemene kosten</i>		
— Bewaking en beveiliging	417.983	382.565
— Publieksservice	115.178	143.391
— Financiële zaken	525.553	322.749
— Kantoorkosten	927.343	927.519
— Diverse algemene kosten	1.324.595	1.259.732
	<u>3.310.652</u>	<u>3.035.956</u>

In de diverse algemene kosten is een bedrag opgenomen van € 738K voor adviseurskosten, € 119K voor verzekeringen en € 109K voor bedrijfskleding.

Algemene kosten VGME BV

— Vervoerskosten	22.037	26.606
— Overige verkoopkosten	257.764	157.919
— Transport en magazijn	104.211	128.798
— Kantoorkosten	47.442	41.967
— Automatiseringskosten	25.694	59.488
— Algemene kosten	5.262.099	4.568.154
	<u>5.719.247</u>	<u>4.982.932</u>

De algemene kosten zijn inclusief een bedrag van € 4.963.361 voor de inkoopwaarde van de omzet en directe inkoopkosten.

	Saldo 2017	Saldo 2016
<i>Algemene kosten MVVGE BV</i>		
— Overige verkoopkosten	-	1.130.067
— Kantoorkosten	5.791	37.199
— Algemene kosten	- 47.184	222.806
	<u>- 41.393</u>	<u>1.390.072</u>

19. Financiële baten en lasten

— Schenking PP10 BV	- 544	- 50.000
— Rentebaten	79.923	90.992
— Waardeveranderingen van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	609.822	97.496
— Rentelasten	- 158.499	- 250.773
	<u>530.70</u>	<u>- 112.285</u>

Rentebaten

— Kwijtschelding rente 2016 lening World of Delights Investment BV	79.751	-
— Rente belastingdienst	172	-
— Rente banken	-	90.992
	<u>79.923</u>	<u>90.992</u>

Waardeveranderingen van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten

— Koersresultaten effecten	- 38.553	74.783
— Rente over uitstaande effecten	191.129	41.690
— Provisie-effecten	-	- 18.977
	<u>152.576</u>	<u>97.496</u>

- *Opbrengsten van vorderingen die tot de vaste activa behoren*
- *Opbrengsten van vorderingen die tot de vaste activa behoren*

	<u>457.246</u>	<u>—</u>
--	----------------	----------

Dit bedrag betreft de kwijtschelding van de lening door World of Delights Investment BV ad € 250K en de kwijtschelding van de lening door Aux Deux Ecus BV ad € 120K en de kwijtschelding van € 87.246 door crediteur ArtComm BV

Rentelasten

— Rente lening Rabobank <i>Meet Vincent van Gogh</i> Experience BV	88.920	95.700
— Rente schuld lening World of Delights Investment Ltd.	-	80.004
— Overige rentelasten	65.794	68.414
— Rente diversen	3.785	6.655
	<u>158.499</u>	<u>250.773</u>

20. Vennootschapsbelasting

— Vennootschapsbelasting	- 119.435	- 460.942
— Vennootschapsbelasting voorgaande jaren	- 248.073	- 55.740
— Mutatie actieve belastinglatentie <i>Meet Vincent van Gogh</i> Experience BV	- 936.365	767.558
	<u>- 1.303.873</u>	<u>250.876</u>

Het bedrag ad € 119.435 betreft de verschuldigde vennootschapsbelasting 2017 van Van Gogh Museum Enterprises BV ad € 121.500 en de restitutie vennootschapsbelasting 2017 van PP10 BV ad € 2.065. Het bedrag ad € 248.073 betreft de naheffing vennootschapsbelasting 2016 van Van Gogh Museum Enterprises BV.

Het bedrag ad € 936.365 betreft de afboeking van actieve belastinglatentie van *Meet Vincent van Gogh* Experience BV.

Buitengewoon resultaat21. Mutatie aankoopfonds

— Mutatie aankoopfonds	<u>422.575</u>	<u>- 1.502.190</u>
------------------------	----------------	--------------------

7 Enkelvoudige balans per 31.12.2017

na winstbestemming; alle bedragen zijn vermeld in euro (€)

	31 december 2017	31 december 2016		31 december 2017	31 december 2016
Activa			Passiva		
VASTE ACTIVA			<i>Eigen vermogen (23, 74)</i>		
<i>Materiële vaste activa (55)</i>			— Algemene reserve	20.715.861	15.400.661
— Gebouwen en terreinen	11.003.878	6.984.576	— Bestemmingsreserves	7.483.709	3.874.050
— Bedrijfsinstallaties	608.890	621.334	— Bestemmingsfonds	<u>795.473</u>	<u>3.647.758</u>
— Andere vaste bedrijfsmiddelen	<u>3.344.379</u>	<u>2.232.312</u>	Eigen vermogen	28.959.043	22.922.469
	14.957.147	9.838.222	— Aankoopfonds	9.768.947	9.346.372
<i>Financiële vaste activa (22,56)</i>			— Voorzieningen	3.757.968	3.002.122
— Deelnemingen in groepsmaatschappijen	545.982	26.727	<i>Langlopende schulden (61)</i>		
— Overige effecten	9.971.815	8.871.038	— Schulden aan kredietinstellingen	733.342	1.133.338
— Overige vorderingen	<u>2.917.858</u>	<u>3.852.393</u>	— Investeringssubsidie m.b.t. verbouwing GM8	653.745	—
	13.435.655	12.750.158	— Subsidies	<u>1.802.489</u>	<u>170.519</u>
	28.392.802	22.588.380		3.189.576	1.303.857
VLOTTENDE ACTIVA			<i>Kortlopende schulden (75)</i>		
<i>Vorderingen (72)</i>			— Af te lossen langlopende schulden	400.000	400.000
— Handelsdebiteuren	2.539.386	2.102.709	— Schulden aan leveranciers en handelskredieten	4.120.517	3.497.619
— Vorderingen op groepsmaatschappijen	1.498.190	2.158.290	— Belastingen en premies	817.990	576.992
— Belastingen en premies	836.998	2.468.485	— Overlopende passiva	<u>5.777.968</u>	<u>2.478.684</u>
— Overlopende activa	<u>2.466.061</u>	<u>3.246.356</u>		11.116.475	6.953.295
	7.340.635	9.975.840			
<i>Liquide middelen (73)</i>	<u>21.058.572</u>	<u>10.963.896</u>			
	28.399.207	20.939.736			
Balanstotaal	<u>56.792.009</u>	<u>43.528.116</u>	Balanstotaal	<u>56.792.009</u>	<u>43.528.116</u>

8 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017

alle bedragen zijn vermeld in euro (€)

	Saldo 2017	Budget 2017	Saldo 2016
<i>Baten</i>			
— Directe opbrengsten	34.708.179	28.687.535	32.412.060
— Indirecte opbrengsten	2.147.983	2.048.400	2.166.425
— Subsidies OCW	4.061.899	8.363.752	8.075.566
— Overige subsidies en bijdragen	4.172.802	3.622.271	2.130.703
Som der baten	45.090.863	42.721.958	44.784.754
<i>Lasten</i>			
— Personeelskosten (77)	19.159.508	18.360.006	17.762.250
— Afschrijvingen en bijzondere waardevermindering (65)	2.450.792	2.274.656	2.542.355
— Terugbetaling OCW-subsidie huisvesting	-	-	4.537.064
— Huisvestingskosten (78)	6.687.850	9.167.513	5.287.438
— Aankopen (48)	2.723.730	2.200.000	4.290.260
— Kosten vaste collectie (66)	3.109.461	3.447.123	3.084.972
— Kosten tijdelijke tentoonstellingen (50)	2.032.615	2.185.495	1.969.269
— Lasten inzake collectiefunctie (67)	306.651	473.300	415.913
— Wetenschappelijke kosten (79)	274.871	318.550	191.460
— Algemene kosten	3.310.652	3.125.334	3.036.022
Som der lasten	40.056.130	41.551.977	43.117.003
— Financiële baten en lasten (80)	- 1.057.981	- 168.000	- 1.032.988
— Resultaat deelnemingen (24,33)	366.434	-	- 77.259
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	6.459.148	1.337.981	2.623.480
— Mutatie aankoopfonds	- 422.575	-	1.502.190
Resultaat	6.036.573	1.337.981	4.125.670

9 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31.12.2017

	31.12.2017	31.12.2016		
Activa				
22. Financiële vaste activa				
Deelnemingen in groepsmaatschappijen				
— PPIO BV	9.146	26.726		
— Van Gogh Museum Global BV	536.836	1		
	<u>545.982</u>	<u>26.727</u>		
	Stand per 1 januari	Aandeel in het resultaat		
	Mutaties boekjaar	Stand per 31 december		
— PPIO BV	26.726	- 17.580	-	9.146
— Van Gogh Museum Global BV	1	384.014	152.821	536.836
	<u>26.727</u>	<u>366.434</u>	<u>152.821</u>	<u>545.982</u>
Passiva				
23. Eigen vermogen				
— Algemene reserve	20.715.861	15.400.661		
— Bestemmingsreserves	7.483.709	3.874.050		
	28.199.570	19.274.712		
Bestemmingsfonds	759.473	3.647.758		
Stand per 31 december	<u>28.959.043</u>	<u>22.922.470</u>		

Het geconsolideerd resultaat boekjaar is € 4.009.199. Het enkelvoudig resultaat boekjaar bedraagt € 6.036.573. Het verschil wordt veroorzaakt door het negatieve resultaat van *Meet Vincent van Gogh Experience BV* ad € 3.279.114 minus de voorziening op de vorderingen op deze dochter ad € 1.251.741. Deze voorziening is alleen in de enkelvoudige cijfers van Van Gogh Museum Enterprises BV verwerkt. Geconsolideerd worden deze vorderingen geëlimineerd. Het enkelvoudig vermogen bedraagt € 28.959.043. Het geconsolideerd vermogen bedraagt € 25.776.174. Het verschil tussen het enkelvoudig en geconsolideerd vermogen bedraagt derhalve € 3.182.869. Ultimo 2016 was het verschil tussen het enkelvoudig en geconsolideerd vermogen € 1.155.597. Het resterende verschil ad € 2.027.272 betreft de mutatie 2017 en bestaat uit het negatieve resultaat van *Meet Vincent van Gogh Experience BV* ad € 3.279.114 minus de getroffen voorziening op de vorderingen van *Meet Vincent van Gogh Experience BV* ad € 1.251.741.

	2017	2016
Algemene reserve		
— Stand per 1 januari	15.400.661	10.224.883
— Onttrekking bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves	3.287.826	-
— Resultaatbestemming	2.027.374	5.175.778
Stand per 31 december	<u>20.715.861</u>	<u>15.400.661</u>
	31.12.2017	31.12.2016
Bestemmingsreserves		
— Bestemmingsreserve Bedrijfspannen	1.204.380	1.252.547
— Bestemmingsreserve Bedrijfsinstallaties	391.121	401.303
— Bestemmingsreserve OCW Veiligheid musea	220.200	220.200
— Bestemmingsreserve tentoonstelling	2.150.000	1.400.000
— Bestemmingsreserve Sandbergplein	258.809	300.000
— Bestemmingsreserve werken retour Italië	-	300.000
— Bestemmingsreserve programmering DMC	1.000.000	-
— Bestemmingsreserve MP4	1.000.000	-
— Bestemmingsreserve 50-jarig bestaan	1.259.199	-
	<u>7.483.709</u>	<u>3.874.050</u>
Bestemmingsreserve Bedrijfspannen		
Stand per 1 januari	1.252.547	1.300.714
— Onttrekking	- 48.167	- 48.167
Stand per 31 december	<u>1.204.380</u>	<u>1.252.547</u>
Dit betreft de vrijval van de in het verleden ontvangen subsidie voor bedrijfspannen.		
Bestemmingsreserve Bedrijfsinstallaties		
Stand per 1 januari	401.304	413.624
— Onttrekking	- 10.183	- 12.321
Stand per 31 december	<u>391.121</u>	<u>401.303</u>
Dit betreft de vrijval van de in het verleden ontvangen subsidie voor bedrijfsinstallaties.		
Bestemmingsreserve OCW Veiligheid musea		
Stand per 1 januari	220.200	220.200
Stand per 31 december	<u>220.200</u>	<u>220.200</u>

	2017	2016
<i>Bestemmingsreserve tentoonstelling</i>		
Stand per 1 januari	1.400.000	1.000.000
– Resultaatbestemming	<u>750.000</u>	<u>400.000</u>
Stand per 31 december	<u>2.150.000</u>	<u>1.400.000</u>

<i>Bestemmingsreserve Sandbergplein</i>		
Stand per 1 januari	300.000	300.000
– Onttrekking	<u>- 41.191</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>258.809</u>	<u>300.000</u>

<i>Bestemmingsreserve werken retour Italië</i>		
Stand per 1 januari	300.000	-
– Onttrekking	<u>- 300.000</u>	<u>-</u>
– Resultaatbestemming	<u>-</u>	<u>300.000</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>300.000</u>

De gestolen werken zijn in 2017 teruggekomen in het museum. Alle gemaakte kosten met betrekking tot deze terugkeer zijn verantwoord in de lasten.

<i>Bestemmingsreserve programmering DMC</i>		
Stand per 1 januari	-	-
– Resultaatbestemming	<u>1.000.000</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>1.000.000</u>	<u>-</u>

Dit bedrag wordt aangewend voor de programmering van De Mesdag Collectie in Den Haag.

<i>Bestemmingsreserve MP4</i>		
Stand per 1 januari	-	-
– Resultaatbestemming	<u>1.000.000</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>1.000.000</u>	<u>-</u>

Dit bedrag wordt aangewend voor de verbouwing van het pand aan het Museumplein 4.

<i>Bestemmingsreserve 50-jarig bestaan</i>		
Stand per 1 januari	-	-
– Resultaatbestemming	<u>1.259.199</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>1.259.199</u>	<u>-</u>

Dit bedrag wordt aangewend voor de viering van het 50-jarig bestaan van het museum in 2023.

Bestemmingsfonds

– Bestemmingsfonds OCW DMC	505.157	656.801
– Bestemmingsfonds resultaat OCW	-	2.690.957
– Bestemmingsfonds GM8 OCW	100.000	100.000
– Bestemmingsfonds project FIL	<u>154.316</u>	<u>200.000</u>

31.12.2017 31.12.2016

759.473 3.647.758

Bestemmingsfonds OCW DMC

Stand per 1 januari	656.801	808.445
– Onttrekking	<u>- 151.644</u>	<u>- 151.644</u>

Stand per 31 december 505.157 656.801

Dit betreft de vrijval van de in het verleden ontvangen OCW-subsidie voor de verbouwing van het pand in Den Haag.

Bestemmingsfonds resultaat OCW

Stand per 1 januari	2.690.957	1.704.000
– Onttrekking	<u>- 2.690.957</u>	<u>-</u>
– Resultaatbestemming	<u>-</u>	<u>986.957</u>

Stand per 31 december - 2.690.957

Het bedrag ad € 2.690.957 betreft het niet bestede bedrag van de instellingssubsidie over de periode 2013 tot en met 2016. Conform de beschikking van OCW van 16 november 2017 wordt dit bedrag in mindering gebracht op de uit te betalen OCW-subsidie 2018.

Het bestemmingsfonds OCW 2017 is berekend op basis van de functionele exploitatierekening zoals opgenomen in bijlage 1 van dit rapport. Op basis van deze opstelling is de dotatie aan het bestemmingsfonds OCW 2017 € 0, uitgaande van de volledige toerekening van de BIS subsidie aan de collectie-functie. Het bestemmingsfonds OCW collectiebeheer wordt berekend door de ontvangen OCW-subsidie collectiebeheer ad € 621.291 te delen op de totale baten van collectiebeheer ad € 5.844.075 en te vermenigvuldigen met het negatieve exploitatieresultaat van collectiebeheer ad € 3.959.903. Het bestemmingsfonds OCW collectiebeheer bedraagt derhalve per 31 december 2017 - € 420.982. Dit bedrag is onttrokken aan de Algemene Reserve.

10 Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Bestemmingsfonds project FIL</i>		
Stand per 1 januari	200.000	-
— Onttrekking	- 45.684	-
— Resultaatbestemming	-	200.000
	<u>154.316</u>	<u>200.000</u>
Stand per 31 december		

De onttrekking betreft de werkelijk gemaakte kosten in 2017. Het project FIL is nog niet afgerond. De toekomstige kosten zullen in het jaar waarin zij gemaakt worden, onttrokken worden aan dit bestemmingsfonds.

Voorziening deelnemingen

Stand per 1 januari	-	597.179
	<u>-</u>	<u>597.179</u>
Stand per 31 december	-	597.179

Dit betreft de negatieve waarde van de deelneming in Van Gogh Museum Global BV die is ontstaan vanuit de herstructurering. Door het positieve resultaat 2017 van Van Gogh Museum Global BV is deze voorziening ultimo 2017 vrijgevallen.

	Saldo 2017	Saldo 2016
<u>Opbrengsten van vorderingen die tot de vaste activa behoren</u>		
Opbrengsten van vorderingen die tot de vaste activa behoren	<u>750.000</u>	<u>750.000</u>
Dit betreft de vrijval van de goodwill.		
<u>24. Resultaat deelnemingen</u>		
— Aandeel resultaat PP10 BV	- 17.580	- 38.742
— Aandeel resultaat Van Gogh Museum Global BV	<u>384.014</u>	<u>- 38.517</u>
	<u>366.434</u>	<u>- 77.259</u>

11 Overige toelichting (inclusief WNT- en salarisgegevens en toelichting begroting 2017 en realisatie 2016)

Bijlage 1 WNT-verantwoording 2017 Stichting Van Gogh Museum

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing van Stichting Van Gogh Museum. Het voor Stichting Van Gogh Museum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181K. Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de dertiende maand van de functievervulling.

	A. Rüger	A. Dönszelmann
<i>Functiegegevens</i>		
— Functie	Algemeen directeur	Zakelijk directeur
— Aanvang en einde functievervulling in 2017	1.1-31.12	1.1-31.12
— Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
— Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
— (Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee

Bezoldiging

— Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	166.199	154.204
— Beloningen betaalbaar op termijn	13.338	13.251
Subtotaal	179.537	167.455
— Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
— Onverschuldigd betaald bedrag	0	0
Totale bezoldiging 2017	179.537	167.455
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2016

— Aanvang en einde functievervulling in 2016	1.1-31.12	1.1-31.12
— Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0
— Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	161.807	145.459
— Beloningen betaalbaar op termijn	12.293	12.938
Totale bezoldiging 2016	174.100	158.397

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking. Er zijn in 2017 geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking uitgekeerd.

Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder.

Naam	Functie	Datum begin	datum einde
A.J. Kellerman	Lid RvT	1 januari	31 december
H.A. van Beuningen	Lid RvT	1 januari	31 december
G. Tinterow	Lid RvT	1 januari	31 december
J.W. Winter	Voorzitter RvT	1 januari	31 december
J.E.M. Brinkman	Lid RvT	16 februari	31 december
T.A. Maas-de Brouwer	Voorzitter RvT	1 januari	29 juni
P. Tieleman	Lid RvT	1 januari	29 juni

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Specificatie personeelslasten x 1.000 euro

	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
— Vast contract	12.896	13.093	11.967
— Tijdelijk contract	4.144	4.207	4.037
— Inhuur	6.320	5.135	5.513
Totaal	23.360	22.435	21.517

Specificatie personeelslasten x fte

	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
— Vast contract	212	218	190
— Tijdelijk contract	68	70	64
Totaal	280	288	254

Toelichting realisatie 2017 versus begroting en realisatie 2016

Baten

De totale baten stegen van € 57,6 mln in 2015 naar € 59,4 mln in 2017. Zonder eenmalige OCW-correcties van € 4,5 mln waren de totale baten uitgekomen op € 63,9 mln en zijn daarmee 10,9% gestegen ten opzichte van 2016. Met name de directe en indirecte opbrengsten zijn gestegen. De directe opbrengsten bestaan uit publieksinkomsten, sponsoring en overige inkomsten. De toename van de bezoekersaantallen zorgde voor een stijging van de publieksinkomsten. In 2017 waren er in totaal 2,2 mln bezoekers, terwijl dit in 2016 uitkwam op 2,1 mln. Begroot waren 1,9 mln bezoekers. De publieksinkomsten stegen hiermee van € 27,2 mln in 2016 naar € 30,6 mln in 2017. De gemiddelde entree-opbrengst per bezoeker is uitgekomen op € 13,56. De opbrengsten uit sponsoring bedroegen € 1,0 mln. In 2017 zijn in tegenstelling tot 2016 de opbrengsten van fondsen, verschillende vriendengroepen en donaties conform het OCW-handboek gepresenteerd onder overige subsidies en bijdragen. De overige inkomsten stegen van € 2,6 mln in 2016 naar € 3,3 mln in 2017. Met name het succes van de multimediatour is hier debet aan. Van alle bezoekers maakte ruim 26% gebruik van een multimediatour. In 2016 was dit nog 21%. Nieuwe content van de multimediatours zorgt onder andere voor de groei in het gebruik. De commerciële activiteiten vinden plaats bij Van Gogh Museum Enterprises.

De bruto-opbrengst van VGME was in 2017 € 14,9 mln tegenover € 13,6 mln in 2016. Dit betekende een groei van 9,5%. Met name de retailactiviteiten en inkomsten uit licenties lieten een mooie stijging zien. De opbrengst van VGME wordt verantwoord onder de indirecte opbrengsten. Daarnaast bestaan de indirecte opbrengsten uit de opbrengsten van de samenwerking met het Rijksmuseum in PP10 BV, huurpenningen, horeca-inkomsten. Ook de horeca-inkomsten hebben geprofiteerd van de gestegen bezoekersaantallen en kwamen uit op € 0,4 mln. De ontvangen subsidies van OCW zijn licht gestegen als gevolg van indexaties en bedroegen in totaal € 8,6 mln. Echter, door eenmalige correcties is dit uitgekomen op € 4,1 mln. Zo zijn de gelden voor huisvesting uit de Erfgoedwet die niet besteed zijn, gereserveerd op de balans. Dit betrof € 1,8 mln. Daarnaast is dit, als gevolg van het terugvorderen door OCW van het bestemmingsfondsresultaat van € 2,7 mln, verwerkt als verlaging van de subsidies. Per saldo zijn daarmee de subsidies in totaal met € 4,5 mln verlaagd en uitgekomen op € 4,1 mln. De overige subsidies en bijdragen bestaan uit in het verleden ontvangen publieke middelen en in 2017 ontvangen private middelen.

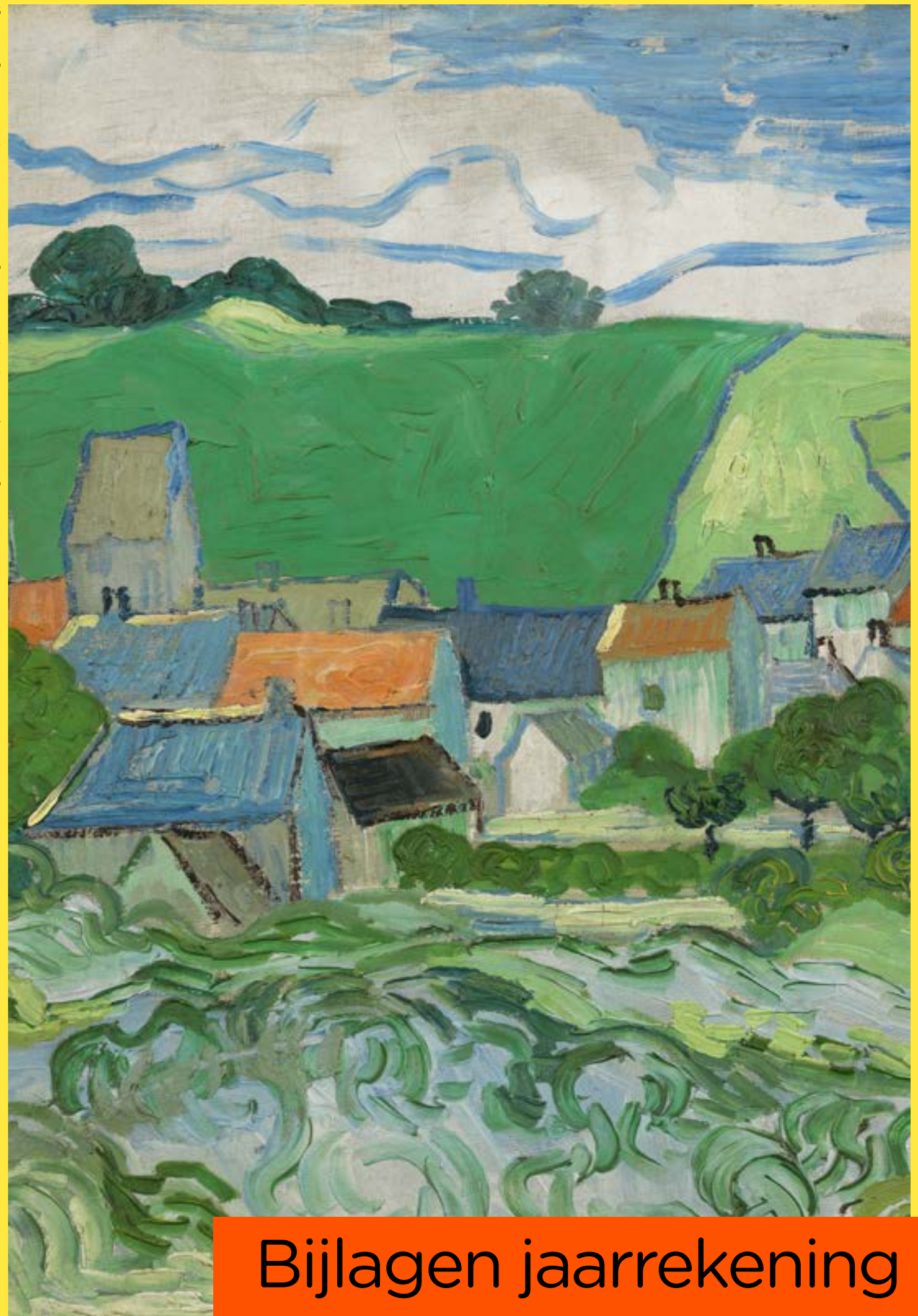
Lasten

De totale lasten zijn uitgekomen op € 54,2 mln in 2017. In 2016 waren de totale lasten € 56,0 mln. Er was in 2016 echter ook sprake van een terugbetaling van € 4,5 mln aan OCW van het teveel ontvangen huisvestingssubsidie. De personeelskosten zijn uitgekomen op € 23,4 mln. Dit is € 1,9 mln hoger dan 2016. Dit wordt veroorzaakt door de loonkosten en inhuur. Per ultimo 2017 waren bij het VGM 233 fte's in dienst en bij VGME 47 fte. Per ultimo 2016 waren dat bij VGM 209 fte en bij VGME 45 fte. De stijging bij het VGM wordt onder andere veroorzaakt door de groei van het aantal bezoekers, toegenomen activiteiten en verantwoordelijkheden inzake het beheer en onderhoud van de museumgebouwen. De inhuurkosten zijn ook mede gestegen door de verdere groei van het aantal bezoekers en ook als gevolg van de inhuur van interim personeel. Met name de tijdelijke invulling van een aantal managementposities zorgde voor extra lasten. De afschrijvingskosten waren in 2017 € 5,7 mln. In 2016 was dit € 4,4 mln. De gestegen afschrijvingen worden veroorzaakt door een eenmalige afwaardering van € 1,9 mln op de activa van de *Meet Vincent van Gogh Experience BV* (hierna: MVVGE). De afwaardering is een gevolg van de tegenvallende afzet van MVVGE en zorgt voor de afwijking ten opzichte van het budget. De reguliere afschrijvingen zijn daarentegen licht gedaald van € 3,8 mln naar € 3,7 mln. De huisvestingskosten zijn uitgekomen op € 7,7 mln. In 2016 waren deze kosten € 6,3 mln. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2017 het beheer en onderhoud van de museumgebouwen is overgenomen van het Rijksvastgoedbedrijf. In het budget was de aanname nog dat de volledige Erfgoedwet-gelden voor huisvesting in de W&V verwerkt zouden worden. Eind vorig jaar is er echter door OCW aangegeven dat niet-bestede gelden op de balans gereserveerd dienen te worden. De aankopen kwamen uit op € 2,7 mln. Met name de aanwinst van een Munch-schilderij was een prachtige aanvulling op de collectie. De kosten van de vaste collectie waren € 3,1 mln en hebben onder meer betrekking op educatie en marketing. De uitgaven waren conform 2016. De kosten van tijdelijke tentoon-

stellingen waren in totaal € 2,0 mln en bestaan uit onder andere inrichting, verzekeringen en transport. Kosten voor de collectiefunctie en wetenschap bestaan uit conserveren, restaureren en onderzoek. De algemene kosten van € 3,3 mln bestaan uit onder meer beveiliging, kantoorkosten, ICT, advies en financiële zaken. De stijging ten opzichte van 2016 wordt onder meer veroorzaakt door gestegen kosten van het betalingsverkeer. Doordat steeds meer online tickets worden verkocht zijn de kosten van het gebruik van creditcards fors toegenomen. De algemene kosten van VGME komen uit op € 5,7 mln en bestaan onder meer uit € 5,3 mln kosten inkoop. De stijging van de algemene kosten VVGME ten opzichte van 2016 is een gevolg van de gestegen kosten inkoop. De gestegen inkoopkosten worden veroorzaakt door een hogere omzet.

Voor MVVGE zijn de algemene kosten uitgekomen op - € 41K en wordt veroorzaakt door het corrigeren van de kosten als gevolg van de ontvangst van een betaling op een uitstaande schuld. De financiële baten en lasten zijn per saldo een baat van € 0,5 mln. Het saldo van de vennootschapsbelasting in de verschillende entiteiten komt uit op - € 1,3 mln en bestaat onder andere uit het terugboeken van € 0,9 mln actieve latentie bij MVVGE. Daarnaast is er € 0,4 mln aan te betalen VPB opgenomen met betrekking tot 2017 en 2016. De mutatie in het aankoopfonds was per saldo een toevoeging van - € 0,4 mln en is het saldo aan ontvangen bijdragen voor kunstaankopen en de daadwerkelijke aankopen. In totaal is er in 2017 voor kunstaankopen € 3,1 mln ontvangen. Hiervan is € 2,0 mln afkomstig van de BankGiro Loterij, € 0,9 mln van Vereniging Rembrandt, € 0,1 mln van The Yellow House en € 0,1 mln van het VSBfonds. Er zijn aankopen gedaan voor € 2,7 mln, waardoor het saldo uitkomt op € 0,4 mln.

Vincent van Gogh, *Gezicht op Auvers (detail)*, 1890, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Bijlagen jaarrekening

Inhoud bijlagen jaarrekening

1 Specificatie erfgoedwet

P. 186

2 Enkelvoudige functionele exploitatierekening

P. 188

3 Enkelvoudige balans Van Gogh Museum Global BV

P. 192

4 Enkelvoudige winst- en verliesrekening

Van Gogh Museum Global BV

P. 194

5 Enkelvoudige balans Van Gogh Museum Enterprises BV

P. 196

6 Enkelvoudige winst- en verliesrekening

Van Gogh Museum Enterprises BV

P. 198

7 Enkelvoudige balans

Meet Vincent van Gogh Experience BV

P. 200

8 Enkelvoudige winst- en verliesrekening

Meet Vincent van Gogh Experience BV

P. 202

9 Enkelvoudige balans PP10 BV

P. 204

10 Enkelvoudige winst- en verliesrekening PP10 BV

P. 206

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

P. 208

1 Specificatie erfgoedwet

alle vermelde bedragen in euro (€)

Saldo beginbalans		0
— Subsidie OCW huisvesting (cf. beschikking met kenmerk 1067279)	6.428.328	
— Onttrekkingen wegens investeringen	0	
Onttrekkingen (lasten)		
— Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf: rente, aflossing, heffingen OZB en opslagen	1.178.131	
— Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	204.896	
— Verzekeringen	42.000	
— Afschrijvingen op investeringen		
— Kosten dagelijks onderhoud	1.013.633	
— Kosten groot onderhoud (dotatie + kosten vervanging)	2.080.000	
— Overige huisvestingskosten (advieskosten)	107.179	
Totaal onttrekkingen		4.625.839
Toevoegingen (baten)		
— Vrijval investeringssubsidie OCW	0	
— Overige baten	0	
Totaal toevoegingen		0
Saldo huisvestingssubsidie (subsidie OCW - onttrekkingen + toevoegingen)		1.802.489
Besteed aan publieksactiviteiten of andere activiteiten		0

2 Enkelvoudige functionele exploitatierekening

alle vermelde bedragen in euro (€)

	Totaal	Publieks-activiteiten	Collectie-beheer	Algemeen beheer
Baten				
<i>Directe opbrengsten</i>				
— Publieksinkomsten	30.474.114	30.474.114	-	-
— Sponsorinkomsten	969.661	649.661	320.000	-
— Overige directe inkomsten	3.264.404	3.264.404	-	-
<i>Indirecte opbrengsten</i>	<u>2.147.983</u>	<u>2.084.466</u>	-	<u>63.517</u>
Totale opbrengsten	36.856.162	36.472.645	320.000	63.517
<i>Subsidie OCW</i>				
— OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	4.625.839	3.854.866	248.701	522.272
— OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	621.291	-	621.291	-
— OCW: Exploitatiesubsidies	1.423.081	-	1.423.081	-
— OCW: Projectsubsidie	82.645	82.645	-	-
— OCW: Terugbetaling 2013-2016 resultaat	- 2.690.957	- 2.690.957	-	-
<i>Overige subsidies/bijdragen</i>				
— Subsidies uit publieke middelen	-	-	-	-
— Bijdragen uit private middelen	<u>4.172.801</u>	<u>941.799</u>	<u>3.231.002</u>	-
Totaal bijdragen	<u>8.234.700</u>	<u>2.188.353</u>	<u>5.524.075</u>	<u>522.272</u>
Totaal baten	<u>45.090.862</u>	<u>38.660.998</u>	<u>5.844.075</u>	<u>585.789</u>

	Totaal	Publieks-activiteiten	Collectie-beheer	Algemeen beheer
Lasten				
— Personeelslasten	19.159.508	7.394.259	4.019.855	7.745.394
— Afschrijvingen	2.450.792	1.417.996	189.356	843.440
— Huisvestingskosten	6.687.850	5.519.567	451.378	716.905
— Aankopen	2.723.730	-	2.723.730	-
<i>Overige lasten</i>				
— Vaste collectie	3.109.461	2.991.461	118.000	-
— Tijdelijke presentaties	2.032.615	2.032.615	-	-
— Collectiefunctie	306.650	-	306.650	-
— Wetenschappelijke functie	274.871	-	274.871	-
— Algemeen beheer	<u>3.310.653</u>	<u>749.505</u>	-	<u>2.561.148</u>
Totale lasten	<u>40.056.130</u>	<u>20.105.403</u>	<u>8.083.840</u>	<u>11.866.887</u>
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	5.034.732	18.555.595	- 2.239.765	- 11.281.098
— Financiële baten en lasten	1.057.982	750.546	-	307.436
— Mutatie aankoopfonds	<u>- 422.575</u>	-	<u>- 422.575</u>	-
Subtotaal	<u>635.407</u>	<u>750.546</u>	<u>- 422.575</u>	<u>307.436</u>
Saldo uit bedrijfsvoering	5.670.139	19.306.141	- 2.662.340	- 10.973.662
— Toerekening algemeen beheer*	-	<u>- 9.676.099</u>	<u>- 1.297.563</u>	<u>10.973.662</u>
Te verdelen exploitatieresultaat	<u>5.670.139</u>	<u>9.630.042</u>	<u>- 3.959.903</u>	-
— Resultaat deelneming	366.434	-	-	-
Exploitatieresultaat	<u>6.036.573</u>	-	-	-

*Verdeling naar rato van saldo uit bedrijfsvoering per onderdeel met uitsluiting van het onderdeel verwerven en afstoten.

Verdeelsleutels Functionele Winst- en Verliesrekening 2017

op basis van enkelvoudige cijfers

Publieksinkomsten

De sponsorinkomsten worden toegerekend aan de functie waarvoor deze zijn verkregen. Bijdragen met betrekking tot aankopen zijn volledig toegerekend aan collectiebeheer. De sponsorinkomsten waar geen duidelijke tegenprestatie tegenover staat, zijn opgenomen onder de overige subsidies.

Indirecte opbrengsten:

De indirecte opbrengsten bestaan uit opbrengsten van pacht restaurantmuseum, huuropbrengsten appartementen in Den Haag en verkopen groot- en detailhandel VGME BV. De opbrengsten van pacht en verkopen groot- en detailhandel VGME BV zijn volledig toegerekend aan de publieksactiviteiten. De huuropbrengsten van de appartementen in Den Haag zijn toegerekend aan de algemene functie.

Subsidies OCW:

De OCW-subsidie Erfgoedwet onderdeel huisvesting betreft de subsidie voor de drie Rijksvastgoedbedrijfspannen. Eén van de panden van het Rijksvastgoedbedrijf heeft in 2017 een grote verbouwing ondergaan en is nog niet in gebruik genomen. Voor dit pand is de subsidie bijdrage voor dit jaar volledig toegerekend aan de algemene functie. De exploitatiesubsidie is volledig toegerekend aan de collectiefunctie. De OCW-projectsubsidie betreft de vergoeding voor schade aan de vloer in de Museumwinkel. Deze is volledig toegerekend aan de publieksactiviteiten.

Overige subsidie:

De bijdrage voor het onderzoeksproject REVIGO valt onder collectiebeheer. De bijdragen van de BankGiro Loterij vallen onder de publieksactiviteiten. De bijdragen van particulieren, fondsen en stichtingen zijn aan de functie toegerekend waarvoor deze zijn verkregen.

Salarislasten en inhuur:

De salarissen, kosten van inhuur derden en uitzendkrachten worden toegerekend op basis van de werkelijke kosten van de verschillende afdelingen en zijn aan de diverse functies toegerekend conform de instructies uit het OCW-handboek.

Afschrijvingen:

De afschrijvingen op activa van het Van Gogh Museum worden toegerekend op basis van de functie waarvoor ze worden ingezet.

Huisvestingskosten:

Museale ruimten:

Paulus Potterstraat 7 Amsterdam: 93% publieksactiviteiten, 7% collectiebeheer, Laan van Meerdervoort 7, Den Haag; 100% publieksactiviteiten

Kantoren/diversen:

Nieuwezijds Voorburgwal 296-298 Amsterdam: 100% algemeen beheer, 36% publieksactiviteiten, Gabriël Metsustraat 8 Amsterdam: 100% algemeen beheer (in 2017 nog niet in gebruik genomen), appartementen Laan van Meerdervoort 11 Den Haag: 100% algemeen beheer.

Meldkamer Paulus Potterstraat 10 Amsterdam:

100% collectiebeheer

Magazijn Badhoevedorp:

100% algemeen beheer

Aankopen/mutatie aankoopfonds:

De aankopen hebben betrekking op collectiebeheer.

Kosten vaste collectie:

Dit betreft de kosten van de afdelingen Educatie, Publicatie en Marketing en Communicatie. Deze activiteiten betreffen 100% publieksactiviteiten. De kosten van de afdeling Sponsoring zijn op dezelfde manier toegerekend als de sponsorinkomsten.

Kosten tijdelijke tentoonstellingen:

Dit betreft de kosten van de tijdelijke tentoonstellingen. Dit betreft 100% publieksactiviteiten.

Collectie- en wetenschappelijke kosten:

Dit betreft de kosten van onderzoek, restauratie, digitalisering. Dit betreft 100% collectiebeheer.

Algemene kosten:

Dit betreft de kosten van beveiliging (100% publieksactiviteiten), publieksservice (100% publieksactiviteiten), kantoorkosten (100% publieksactiviteiten), kosten bedrijfskleding (100% publieksactiviteiten) en kosten adviseurs. De adviseurskosten zijn toegerekend aan de functie waarvoor zij zijn ingezet.

Financiële baten en lasten:

Dit betreft de rente op leningen en effecten, inclusief de koersresultaten van effecten. De totale rente is 100% toegerekend aan algemeen beheer.

De financiële baten bevatten ook de resultaten van de deelnemingen Van Gogh Museum Global BV (publieksactiviteiten) en PP10 BV (collectiebeheer) en de opbrengsten van vorderingen die tot de vaste activa behoren, waaronder de kwijtschelding van leningen en bijbehorende rente. Deze laatste posten zijn onder de publieksactiviteiten verantwoord.

Toerekening algemene kosten:

De algemene kosten zijn toegerekend op basis van de verhouding tussen de som van de totale baten + totale lasten van publieksactiviteiten en collectiebeheer onder aftrek van de bijdragen/uitgaven voor aankopen.

3 Enkelvoudige balans Van Gogh Museum Global BV

(na resultaatbestemming)

	31 december 2017	31 december 2016		31 december 2017	31 december 2016
<u>Activa</u>			<u>Passiva</u>		
VASTE ACTIVA			<u>25. Eigen vermogen</u>		
<u>25. Financiële vaste activa</u>			— Geplaatst kapitaal	1	1
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	<u>3.844.674</u>	<u>3.152.821</u>	— Agio	3.152.821	3.152.820
	3.844.674	3.152.821	— Overige reserves	<u>384.014</u>	<u>-</u>
VLOTTENDE ACTIVA				3.536.836	3.152.821
<u>26. Vorderingen</u>			<u>26. Kortlopende schulden</u>		
— Vorderingen op groepsmaatschappijen	207.246	-	— Schulden aan groepsmaatschappijen	<u>754.682</u>	<u>-</u>
— Belastingen en premies sociale verz.	<u>239.598</u>	<u>-</u>			
	<u>446.844</u>	<u>-</u>		4.291.518	3.152.821
	<u>4.291.518</u>	<u>3.152.821</u>			

Ondertekening van de jaarrekening

De balans betreft de openingsbalans van de vennootschap die is opgericht op 4 mei 2017.

Het resultaat 2016 van Van Gogh Museum Global BV betreft het pro-forma-exploitatieresultaat.

4 Enkelvoudige winst- en verliesrekening Van Gogh Museum Global BV

	2017	2016
<u>Kosten</u>		
29. Afschrijvingen	292.754	-
30. Overige bedrijfskosten	<u>7.613</u>	<u>-</u>
	300.367	-
Bedrijfsresultaat	- 300.367	-
31. Financiële baten en lasten	<u>- 7.472</u>	<u>-</u>
Resultaat voor belastingen	- 307.839	-
32. Belastingen	<u>-</u>	<u>-</u>
	- 307.839	-
33. Aandeel in het resultaat van deelnemingen (gewaardeerd op netto-vermogenswaarde)	<u>691.853</u>	<u>- 38.517</u>
Resultaat na belastingen	<u>384.014</u>	<u>- 38.517</u>

5 Enkelvoudige balans Van Gogh Museum Enterprises BV

(na resultaatbestemming)

	31 december 2017	31 december 2016		31 december 2017	31 december 2016
<u>Activa</u>			<u>Passiva</u>		
VASTE ACTIVA			40. Eigen vermogen		
34. Immateriële vaste activa	3.024.710	3.840.950	— Geplaatst kapitaal	20.000	20.000
35. Materiële vaste activa			— Agio	1.893.000	1.893.000
— Andere vaste bedrijfsmiddelen	981.978	945.994	— Overige reserves	<u>1.931.674</u>	<u>1.239.821</u>
36. Financiële vaste activa				3.844.674	3.152.821
— Overige vorderingen	<u>-</u>	<u>146.603</u>	41. Langlopende schulden		
	4.006.688	4.933.547	— Schulden aan groepsmaatschappijen	2.917.858	3.852.393
VLOTTENDE ACTIVA			42. Kortlopende schulden		
37. Voorraden	2.178.214	2.262.065	— Schulden aan leveranciers en handelskredieten	575.463	584.032
38. Vorderingen			— Schulden aan groepsmaatschappijen	1.488.165	2.158.290
— Handelsdebiteuren	581.760	774.619	— Belastingen en premies	472.854	384.146
— Vorderingen op groepsmaatschappijen	754.633	281.671	— Overlopende passiva	<u>361.756</u>	<u>441.143</u>
— Belastingen en premies	-	4.914		2.898.238	3.567.611
— Overlopende activa	<u>560.000</u>	<u>641.423</u>			
	1.896.393	1.702.627			
39. Liquide middelen	<u>1.579.475</u>	<u>1.674.586</u>			
	<u>9.660.770</u>	<u>10.572.825</u>		<u>9.660.770</u>	<u>10.572.825</u>

6 Enkelvoudige winst- en verliesrekening Van Gogh Museum Enterprises BV

	2017	2016
43. Netto-omzet	<u>14.875.670</u>	<u>13.592.225</u>
	14.875.670	13.592.225
Kosten		
44. Inkoopwaarde omzet	4.963.361	4.289.832
45. Personeelskosten	3.399.970	3.541.733
46. Afschrijvingen	1.138.535	1.085.146
47. Huisvestingskosten	519.729	475.111
48. Transport- en magazijnkosten	104.211	128.798
49. Kantoorkosten	73.137	101.455
50. Autokosten	22.036	26.607
51. Verkoopkosten	1.973.764	1.667.919
52. Algemene kosten	<u>253.629</u>	<u>228.029</u>
Totaal	<u>12.448.372</u>	<u>11.544.630</u>
Bedrijfsresultaat	2.427.298	2.047.595
53. Financiële baten en lasten	<u>- 1.365.872</u>	<u>- 1.569.430</u>
Resultaat voor belastingen	1.061.426	478.165
54. Belastingen	<u>- 369.573</u>	<u>- 516.682</u>
Resultaat na belastingen	<u>691.853</u>	<u>- 38.517</u>

7 Enkelvoudige balans *Meet Vincent van Gogh Experience* BV

(na resultaatbestemming)

	31 december 2017	31 december 2016		31 december 2017	31 december 2016
Activa			Passiva		
VASTE ACTIVA			60. Eigen vermogen		
55. Materiële vaste activa			— Geplaatst kapitaal	100	100
— Vaste bedrijfsmiddelen	-	2.574.155	— Overige reserves	<u>- 6.168.207</u>	<u>- 2.889.093</u>
56. Financiële vaste activa				- 6.168.107	- 2.888.993
— Overige vorderingen	-	936.365	61. Langlopende schulden		
			— Schulden aan kredietinstellingen	1.050.000	1.300.000
			— Schulden aan groepsmaatschappijen	1.786.000	1.692.000
			— Overige schulden	<u>1.270.000</u>	<u>1.548.000</u>
	-	3.510.520		4.106.000	4.540.000
VLOTTENDE ACTIVA			62. Kortlopende schulden		
57. Voorraden	-	361.755	— Schulden aan kredietinstellingen	106.429	-
58. Vorderingen			— Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	474.000	810.000
— Handelsdebiteuren	27.196	27.196	— Schulden aan leveranciers en handelskredieten	665.805	1.064.233
— Belastingen en premies	9.956	31.003	— Schulden aan groepsmaatschappijen	831.305	281.671
— Overlopende activa	-	8.393	— Overlopende passiva	<u>21.900</u>	<u>220.072</u>
				2.099.259	2.375.976
59. Liquide middelen	37.152	66.592			
	-	88.116			
	<u>37.152</u>	<u>4.026.983</u>		<u>37.152</u>	<u>4.026.983</u>

8 Enkelvoudige winst- en verliesrekening

Meet Vincent van Gogh Experience BV

	2017	2016
63. Netto-omzet	-	599.747
<u>Kosten</u>		
64. Personeelskosten	155.200	517.840
65. Afschrijvingen materiële vaste activa	2.574.155	1.470.621
66. Kantoorkosten	5.791	41.227
67. Verkoopkosten	-94.221	1.126.038
68. Algemene kosten	47.036	305.488
69. Inkoopwaarde omzet	-	17.317
	<u>2.687.961</u>	<u>3.478.531</u>
Bedrijfsresultaat	-2.687.961	-2.878.784
70. Financiële baten en lasten	<u>345.212</u>	<u>-231.446</u>
Resultaat voor belastingen	- 2.342.749	-3.110.230
71. Belastingen	<u>-936.365</u>	<u>767.558</u>
Resultaat na belastingen	<u>- 3.279.114</u>	<u>-2.342.672</u>

9 Enkelvoudige balans PP10 BV

(na resultaatbestemming)

	31 december 2017	31 december 2016		31 december 2017	31 december 2016
<u>Activa</u>			<u>Passiva</u>		
VLOTTENDE ACTIVA			74. Eigen vermogen		
72. Vorderingen			— Geplaatst kapitaal	9.000	9.000
— Handelsdebiteuren	267.973	217.959	— Overige reserves	146	17.726
— Overlopende activa	<u>848</u>	<u>3.379</u>			
				9.146	26.726
	268.821	221.338	75. Kortlopende schulden		
73. Liquide middelen	<u>172.382</u>	<u>68.765</u>	— Schulden aan leveranciers en handelskredieten	85.430	32.154
			— Belastingen en premies sociale verzekeringen	108.247	57.048
			— Overlopende passiva	<u>238.380</u>	<u>174.175</u>
				432.057	263.377
	<u>441.203</u>	<u>290.103</u>		<u>441.203</u>	<u>290.103</u>

De hier getoonde balans en winst- en verliesrekening van PP10 BV zijn de cijfers op basis van 50%. Dit op basis van 50% consolidatie.

10 Enkelvoudige winst- en verliesrekening PP10 BV

	2017	2016
76. Netto-omzet	<u>1.761.905</u>	<u>1.610.539</u>
	1.761.905	1.610.539
<u>Kosten</u>		
77. Personeelskosten	1.212.259	1.070.366
78. Huisvestingskosten	534.962	533.971
79. Algemene kosten	<u>33.441</u>	<u>44.944</u>
	1.780.662	1.649.281
Bedrijfsresultaat	- 18.757	- 38.742
80. Rente baten en lasten	<u>- 888</u>	<u>-</u>
Resultaat voor belastingen	- 19.645	- 38.742
81. Belastingen	<u>2.065</u>	<u>-</u>
Resultaat na belastingen	<u>- 17.580</u>	<u>- 38.742</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Afgegeven ten behoeve van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan: De Raad van Toezicht van Stichting Van Gogh Museum, Amsterdam

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2017

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Van Gogh Museum te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Van Gogh Museum op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Van Gogh Museum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- 01 het voorwoord
- 02 kunst en educatie
- 03 bezoekers
- 04 commerciële activiteiten
- 05 gebouw en organisatie
- 06 sponsors en partners
- 07 het jaar in cijfers
- 08 sociaal jaarverslag
- 09 jaarverslag ondernemingsraad
- 10 jaarverslag Raad van Toezicht
- 11 het bestuursverslag
- 11 bijlagen jaarrapport
- 12 bijlagen

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE DIRECTIE EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020. De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020.

In dit kader is de directie tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is.
Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de Raad van Toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Apeldoorn, 18 april 2018

MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN N.V.

w.g.

drs. J. van der Lelie RA

12

Vincent van Gogh, *Boulevard de Clichy* (detail), 1887, Van Gogh Museum, Amsterdam, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Bijlagen

Vincent van Gogh, De brug van Langlois (detail), 1888, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

P. 216

VGM Publicaties

P. 220

Aanwinsten kunst

P. 254

Behandelde werken

P. 262

Bibliotheek en
documentatie

P. 266

Bruiklenen uitgaand

P. 282

Langdurige bruiklenen
aan het VGM

P. 288

Langdurige bruiklenen
aan andere musea

P. 292

Collecties en onderzoek

P. 298

Steungevers

P. 304

Organisatie

P. 310

Lezingen

P. 318

Nevenfuncties

P. 324

Publicaties

Vincent van Gogh, *De Ruyterkade te Amsterdam (detail)*, 1885. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

VGM Publicaties

Overzicht VGM-Publicaties

Tentoonstellingscatalogi

Prints in Paris, 1900. Van elitair tot populair

Fleur Roos Rosa de Carvalho, met een voorwoord van Phillip Dennis Cate

Uitgever: Mercatorfonds

Vormgeving: Studio Roosje Klap

Co-editie en distributie: Actes Sud, Belser Verlag, Yale University Press

Co-editie Japan: Mitsubishi Ichigokan Museum, Tokio, i.s.m. uitgeverij Chikumashobo

Taaledities: Nederlands, Engels, Frans, Duits en Japans

Nederlanders in Parijs, 1789-1914.

Van Spaendonk, Scheffer, Jongkind, Maris,

Kaemmerer, Breitner, Van Gogh, Van Dongen,

Mondriaan

Mayken Jonkman (red.), Stephanie Cantarutti,

Nienke Bakker, Wietse Coppes, Maite van Dijk,

Anita Hopmans, Leo Jansen, Malika M'rani Alaoui,

Jenny Reynaerts

Uitgever: THOTH

Vormgeving: Joseph Plateau

Co-editie: Paris Musées, i.s.m. Petit Palais

Taaledities: Nederlands, Engels en Frans

Wetenschappelijke publicaties

The Thannhauser Gallery. Marketing Van Gogh

Stefan Koldehoff en Chris Stolwijk (red.), met

bijdragen van Megan Fontanella en Günter

Herzog, en een catalogus van werken samenge-

steld door Monique Hageman met medewerking

van Nora Koldehoff, en met teksten van Stefan

Koldehoff

Uitgever: Mercatorfonds

Vormgeving: Leen Depooter

Co-editie en distributie: Belser Verlag, Yale

University Press

Taaledities: Engels en Duits

Overige publicaties

Van Gogh keert terug / Van Gogh returns

Nienke Bakker, Marije Vellekoop, Louis van

Tilborgh, Pieter van Os. Met een voorwoord van

Axel Rüger

Uitgever: Van Gogh Museum

Vormgeving: Marjo Starink

Taal: Nederlands / Engels

Zeng Fanzhi | Van Gogh

Axel Rüger, Hans den Hartog Jager, Gladys Chung

Uitgever: Van Gogh Museum

Vormgeving: Marjo Starink

Distributie: Exhibitions International

Taal: Engels / Chinees

Vincent en Camille (kinderboek)

René van Blerk, met tekeningen van Wouter Tulp.

Heruitgave in vijf nieuwe talen: Chinees, Japans,

Russisch, Spaans, Italiaans

Uitgever: Van Gogh Museum i.s.m. Uitgeverij

Rubinstein

Van Gogh Museum-publicaties in vertaling

De grote Van Gogh Atlas

Duitse vertaling

Der Grosse Van Gogh Atlas

Uitgeverij Sieveking, München

De brieven van Vincent van Gogh (bloemlezing)

Duitse vertaling

Van Gogh - Die Briefe. "Manch einer hat ein

grosses Feuer in seiner Seele"

C.H. Beck Verlag, München

Arabische vertaling

Ever Yours... Vincent. The Quintessential Letters of

Van Gogh

Uitgever: Al Kotob Khan, Cairo

Vincent door Barbara Stok (strip)

Spaanse vertaling

Salamandra, Barcelona

Vincent van Gogh, *De witte boomgaard* (detail), 1888. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Aanwinsten
kunst

Aankopen

Schilderijen

Edvard Munch (1863-1944)

Felix Auerbach, 1906

Olieverf op doek, 85,4 x 77,1 cm

Van Gogh Museum, Amsterdam (aankoop met steun van de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt, mede dankzij haar Maljers-de Jongh Fonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSBfonds en de leden van The Yellow House)

s541S2017

Tekeningen

Émile Bernard (1868-1941)

Huis tussen bomen, 1888

Transparante waterverf en zwart krijt op papier, 28 x 19 cm

Van Gogh Museum, Amsterdam

d1199S2017

Charles Laval (1861-1894)

Twee mandendraagsters op Martinique, 1889

Dekkende waterverf op papier op karton, 22,2 x 30,4 cm

Van Gogh Museum, Amsterdam

d1198S2017

Prenten

Henri de Toulouse-Lautrec (1864-1901)

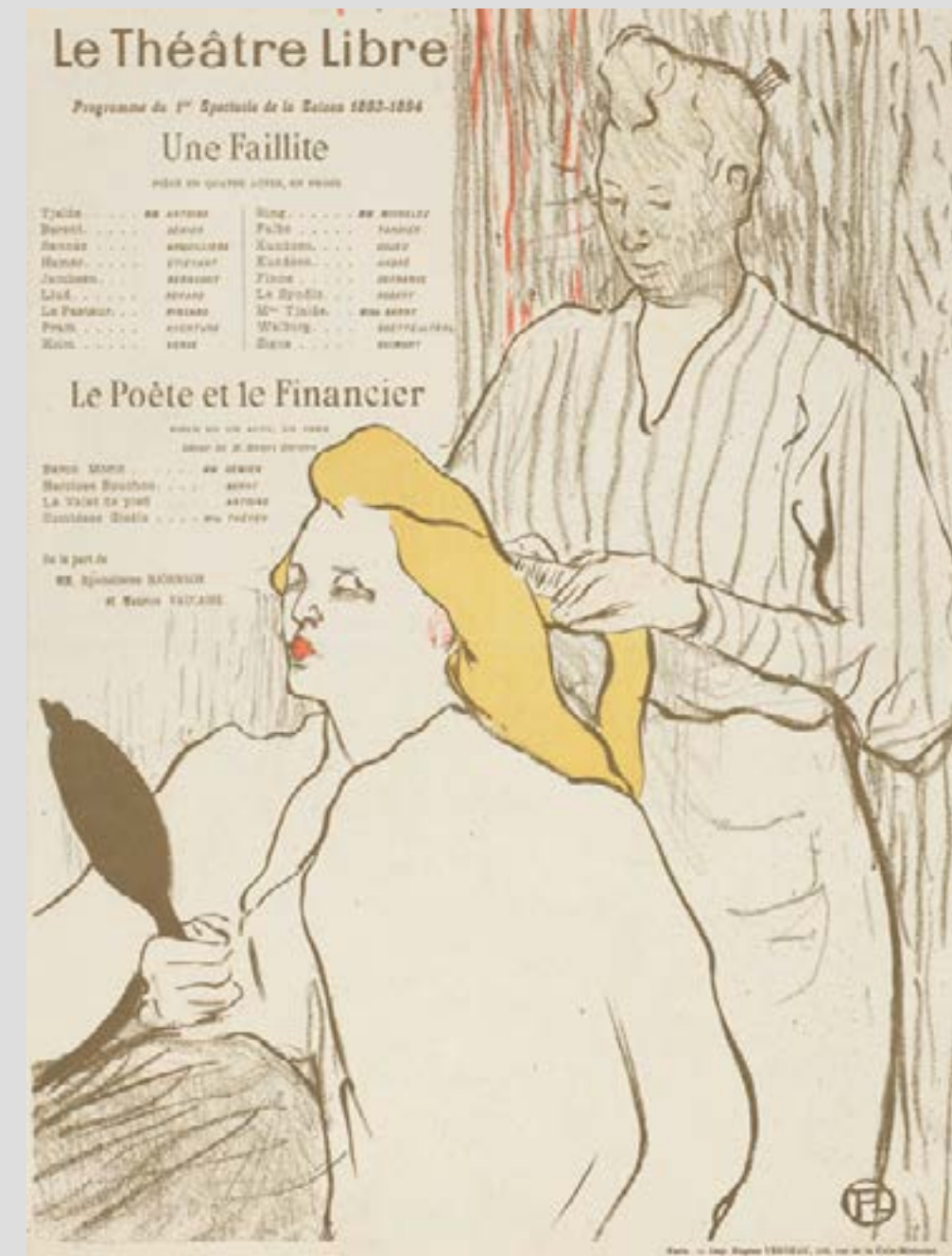
Theaterprogramma voor *Een Mislukking* (*Une faillite*) van

Björnsterne Björnson en *De dichter en de financier* (*Le poète et le financier*) van Maurice Vaucuire, 1893

Lithografie in drie kleuren op velijnpapier, 32,2 x 24 cm (blad) / 31,5 x 24 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2822S2017

Félix Vallotton (1865-1925)

La Symphonie uit het prentenalbum *Germinal*, 1897

Houtsnede in zwart op simili Japon, 73,2 x 58,7 cm (blad) /
21,7 x 26,8 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2821S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)

Proefdruk voor het frontispice van de prentenserie *Paysages et Intérieurs*, 1896-1899

Lithografie in vier kleuren op Chinees papier, 53 x 42 cm (blad) /
48 x 42 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2807S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)
 Proefdruk voor *De dampartij (La partie de dames)* uit de
 prentenserie *Paysages et intérieurs*, 1899
 Lithografie in vier kleuren en krijt op Chinees papier,
 40,5 x 32,7 cm (blad) / 34 x 27 cm (beeld)
 Van Gogh Museum, Amsterdam
 p2808S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)
 Proefdruk voor *De laan (L'avenue)* uit de prentenserie *Paysages et
 intérieurs*, 1896-1899
 Lithografie in zes kleuren op Chinees papier, 40,8 x 49,3 cm (blad) /
 31,5 x 41 cm (beeld)
 Van Gogh Museum, Amsterdam
 p2809S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)

Proefdruk voor *Dwars door het veld (A travers le champs)* uit de prentenserie *Paysages et intérieurs*, 1896-1899

Lithografie in vijf kleuren op Chinees papier, 32 x 49,5 cm (blad) / 27 x 34,5 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2810S2017

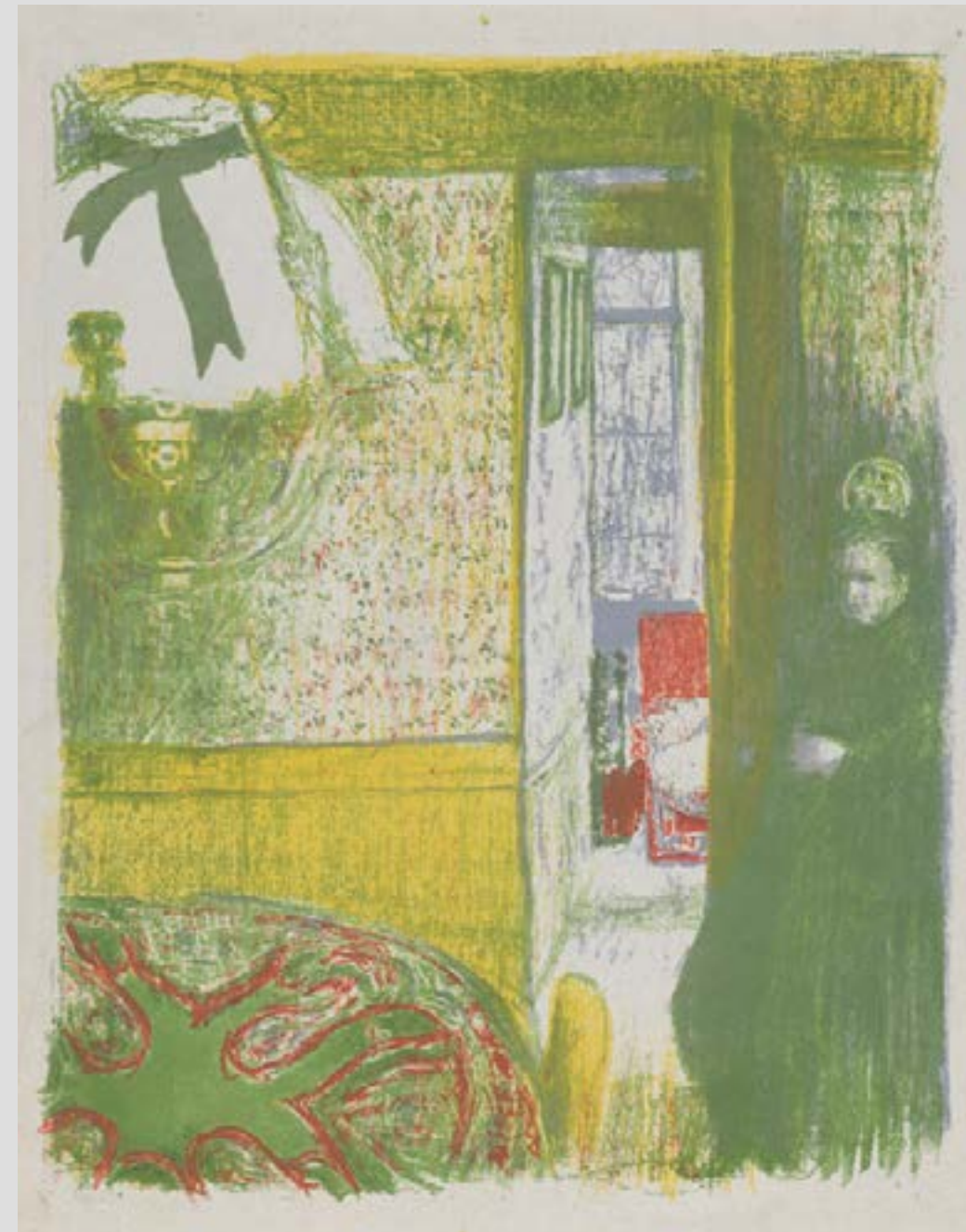
Edouard Vuillard (1868-1940)

Interieur met hanglamp (Intérieur à la suspension) uit de prentenserie *Paysages et intérieurs*, 1899

Lithografie in vier kleuren op Chinees papier, 38,8 x 30 cm (blad) / 35,5 x 28,5 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2811S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)

Interieur met roze behang I (Intérieur aux tentures roses I) uit de prentenserie *Paysages et intérieurs*, 1896-1899

Lithografie in vijf kleuren op Chinees papier, 39,2 x 30,7 cm (blad) / 35,2 x 28 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2812S2017

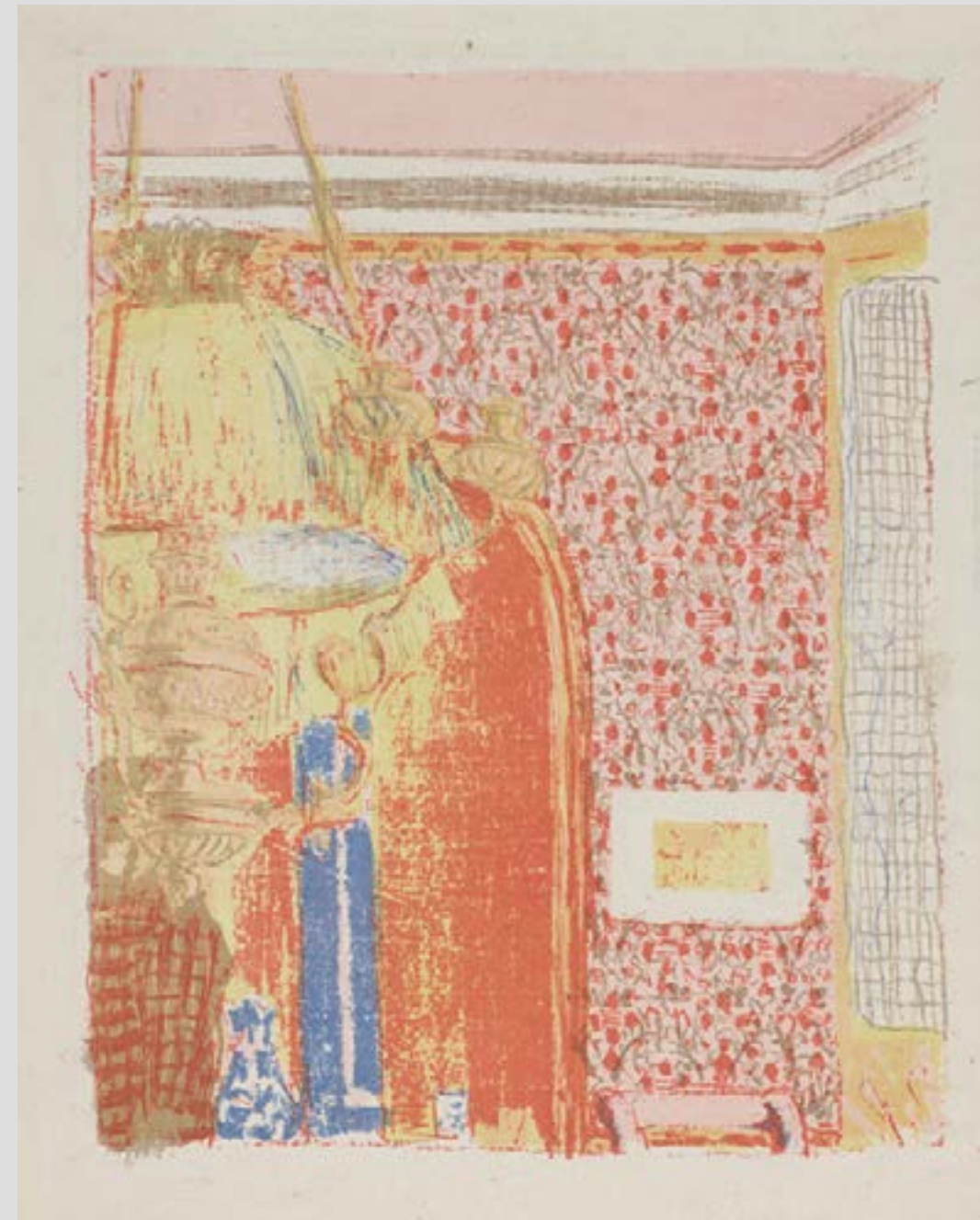
Edouard Vuillard (1868-1940)

Proefdruk voor *Interieur met roze behang II (Intérieur aux tentures roses II)* uit de prentenserie *Paysages et intérieurs*, 1899

Lithografie in vijf kleuren op Chinees papier, 39,3 x 31,2 cm (blad) / 34,8 x 28,2 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2813S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)

Proefdruk voor *Intérieur met roze behang III* (*Intérieur aux tentures roses III*) uit de prentenserie *Paysages et intérieurs*, 1896-1899

Lithografie in vijf kleuren op Chinees papier, 42 x 35 cm (blad) /
34,5 x 27 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2814S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)

Proefdruk voor *De haard* (*L'âtre*) uit de prentenserie *Paysages et intérieurs*, 1896-1899

Lithografie in vijf kleuren op Chinees papier, 48 x 34 cm (blad) /
36,5 x 26,5 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2815S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)
 Proefdruk voor *Op de Pont de l'Europe (Sur le Pont de l'Europe)*
 uit de prentenserie *Paysages et intérieurs*, 1896-1899
 Lithografie in vijf kleuren op Chinees papier, 34,5 x 41 cm (blad) /
 31 x 35,5 cm (beeld)
 Van Gogh Museum, Amsterdam
 p2816S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)
 Proefdruk voor *De banketbakkerij (La pâtisserie)* uit de prentenserie
Paysages et intérieurs, 1896-1899
 Lithografie in zeven kleuren op Chinees papier, 43 x 33,8 cm (blad) /
 37 x 29 cm (beeld)
 Van Gogh Museum, Amsterdam
 p2817S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)
 Proefdruk voor *De kokkin (La cuisinière)* uit de prentenserie
Paysages et intérieurs, 1896-1899
 Lithografie in vijf kleuren en rood potlood op Chinees
 papier, 41,5 x 33 cm (blad) / 35 x 28 cm (beeld)
 Van Gogh Museum, Amsterdam
 p2818S2017

Edouard Vuillard (1868-1940)
De twee schoonzussen (Les deux belles soeurs) uit de prentenserie
Paysages et Intérieurs, 1899
 Lithografie in vier kleuren op Chinees papier, 37 x 33,3 cm (blad) /
 35 x 28 cm (beeld)
 Van Gogh Museum, Amsterdam
 p2819S2017

Schenkingen

Prenten

Albert Besnard (1849-1934)

Naakte vrouw bij een spiegel (Femme nue auprès d'une glace), 1889

Ets in zwart op velijnpapier, 14,3 x 17,6 cm (blad) /

10,8 x 13,8 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2800S2017

Albert Besnard (1849-1934)

Melancholie (Mélancolie), 1888

Ets en roulette in zwart op simili Japon, 27,8 x 18,7 cm (blad) /

13 x 13,1 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2801S2017

Albert Besnard (1849-1934)

Blonde vrouw die haar toilet maakt (Femme blonde à sa toilette), 1909

Ets in zwart op simili Japon, 27,8 x 29,2 cm (blad) / 13,9 x 10,8 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2802S2017

Albert Besnard (1849-1934)

De schilderkunst (La peinture), 1903

Ets in bruin op vergépapier, 22 x 30,1 cm (blad) / 10,1 x 13,3 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2803S2017

Albert Besnard (1849-1934)

Naakt meisje die haar haren kamt (Fillette nue se coiffant), 1887

Ets en roulette in bruin op velijnpapier, 32,4 x 25 cm (blad) /
18 x 12,6 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2804S2017

Siegfried Bing (1838-1905)

Tijdschrift *Le Japon Artistique, Documents d'Art et d'Industrie*, nr. 1, mei 1888

Gillotage en boekdruk op velijnpapier, ca. 35 x 25,3 cm

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2823S2017

Charles François Daubigny (1817-1878)

Interieur van een herberg (Intérieur d'une auberge) uit de prentenserie *Voyage en bateau*, 1862

Ets in zwart op vergépapier, 32 x 48,9 cm (blad) / 14,8 x 11,7 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2820S2017

Hermann-Paul (1864-1940)

Wandeling in het bos (Promenade au bois), ca. 1895

Lithografie in zwart op velijnpapier, 38,8 x 28,2 cm (blad) / 23,5 x 20,3 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2798S2017

Hermann-Paul (1864-1940)

Alsof we groot zijn (Comme quand nous serons grands), 1893-1894

Lithografie in zwart op velijnpapier, 38,4 x 28 cm (blad) / 27 x 21,7 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2799S2017

Emile Louis Vernier (1829-1887)

Le pont Marie, naar Charles François Daubigny, 1870

Lithografie in zwart op chine collé op velijnpapier, 40,6 x 27 cm (blad) / 30 x 15,6 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2805S2017

Emile Louis Vernier (1829-1887)

Een plas in de Morvan (Une mare dans le Morvan), naar Charles François Daubigny, 1870

Lithografie in zwart op velijnpapier, 30,8 x 40,8 cm (blad) /

18,6 x 27,4 cm (beeld)

Van Gogh Museum, Amsterdam

p2806S2017

UNE MARE DANS LE MORVAN

Après Charles Daubigny

Japanse prenten

Utagawa Hiroshige II (1826-1869)

Windes bij Iriya in de Oostelijke hoofdstad (Tôto Iriya Asagao), uit de serie *Zesendertig geselecteerde bloemen (Sanjûrokkasen)*, 1866

Kleurenhoutsneede op Japans papier, 35,1 x 25,1 cm

Van Gogh Museum, Amsterdam

n0574S2017

Brieven

Elisabeth Huberta van Gogh (1859-1936)

Zes brieven aan Nora Wijn-Nagel, met bijbehorende enveloppen, alle geschreven in 1935

Van Gogh Museum, Amsterdam (schenking Engelbert L'Hoëst)

b9066S2017 t/m b9071S2017

20 juli 1935,

Lieve Nora, je komst was mij zeer aangenaam
nog dank voor ik lieve plantjes en het leenen
der boeken. Het boek de Leda vind ik on-
verzorgelijk. Het andere is mij al te abstrakt
Ik heb mij geresist te te lezen want het zijn geen
boeken voor u om graag te willen. missen. Ik bleef
mij dat je L. in de namiddag zal willen
aankomen. Ik weet zeker dat ik Leda aan zal
lopen om het ook andersom te doen komen.
Gisteren kreeg ik prachtige lilies, met die grote
ongespeunde knoppen zijn ze zo decoratief en ik
vilde dat ik ze al eens kon. Ook heb ik een
ensemble bloemen staan schitterend van kleuren
van purper overgaand in diep blauw dat lila's
paarse opzet's en juddaspenningen blauw men
vraagt zich af hoe iemand zonder kleur kan
zo iets kan demonstren. Ik hoop dat j. L.
er de schoonheid van ziet. Misschien willen
de daar uw mooi pascje ook hebben. Jammer
dat het weg moet. Het was erg gezellig toen
ge er waart en nu hebben weal gezellig
kunnen praten.

Foto's

onbekend

Foto van Elisabeth Huberta (Lies) van Gogh, ca. 1935

Ontwikkelgelatinezilverdruk, 12,8 x 12,8 cm

Van Gogh Museum, Amsterdam (schenking Engelbert L'Hoëst)

b9065S2017

Vincent van Gogh, *Wever (detail)*, 1884, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Behandelde werken

Schilderijen

Van Gogh Museum

Gogh, Vincent van (1853-1890), *De tuin van de inrichting*, 1889, olieverf op doek, 72,0 x 91,0 cm, s196V1962 [conservering door S. van Oudheusden]

Gogh, Vincent van (1853-1890), *Tuin van de inrichting Saint-Paul ('Het vallen van de bladeren')*, oktober 1889, olieverf op doek, 73,8 x 60,8 cm, s46V1962 [conservering door S. van Oudheusden]

Gogh, Vincent van (1853-1890), *De zaaier*, 1888, olieverf op doek, 32,5 x 40,3 cm, s29V1962 [conservering door S. van Oudheusden]

Munch, Edvard (1863-1944), *Felix Auerbach*, 1906, olieverf op doek, 85,4 x 77,1 cm, s541S2017 [restauratie door R. Boitelle]

Raffaëlli, Jean-François (1850-1924), *De oude officieren*, ca. 1884, olieverf op karton op paneel, 56,8 x 39,9 cm, s415M1990 [restauratie door J. de Groot]

Signac, Paul (1863-1935), *Het 'Ponton de la Félicité' bij Asnières (Opus nr. 143)*, 1886, olieverf op doek, 33,4 x 46,7 cm, s540S2016 [restauratie door J. de Groot]

De Mesdag Collectie

Corot, Jean-Baptiste-Camille (1796-1875), *Een pad in Saint-Cloud*, ca. 1862, olieverf op doek, 82,5 x 55,6 cm, hwm69 [restauratie door R. Boitelle]

Daubigny, Charles François (1817-1878), *Hooibergen bij maanlicht*, 1875, olieverf op doek, 60 x 73,5 cm, hwm99 [restauratie door R. Boitelle]

Maris, Matthijs (1839-1917), *De keukenprinses*, 1872, olieverf op doek, 66,3 x 50 cm, hwm198 [restauratie door R. Boitelle]

Mauve, Anton (1838-1888), *Winter, ongedateerd*, olieverf op paneel, 50 x 35 cm, hwm210 [restauratie door R. Boitelle]

Mauve, Anton (1838-1888), *Boer met koe*, ongedateerd, olieverf op doek, 55 x 50,5 cm, hwm209 [restauratie door R. Boitelle]

Mesdag, Hendrik Willem (1831-1915), *In gevaar*, 1895, olieverf op doek, 69,5 x 89,5 cm, hwm225 [restauratie door J. de Groot]

Troyon, Constant (1810-1865), *Schapen*, 1859, olieverf op doek, 45,5 x 37,5 cm, hwm317 [restauratie door R. Boitelle]

Vollon, Antoine (1833-1900), *Vissersboten in de haven van Dieppe*, 1876, olieverf op doek, 60,6 x 74,7 cm, hwm328 [restauratie door R. Boitelle]

Werken op papier

Van Gogh Museum

Anquetin, Louis (1861-1932), *Emile Bernard*, 1887, krijt op papier op doek, 71 x 59 cm, d914M1990 [restauratie door N. Lingbeek]

Besnard, Albert (1849-1934), *De schilderkunst (La peinture)*, 1903, ets, 22 x 30,1 cm, p2803S2017 [restauratie door N. Lingbeek]

Bonnard, Pierre (1867-1947), Affiche voor het merk France-Champagne, 1891, kleurenlithografie, 80,4 x 60,4 cm, p909N1996 [restauratie door N. Lingbeek]

Bottini, Georges Alfred (1874-1907), *Etalage van prethandelaar Edmond Sagot*, 1898, kleurenlithografie, 37,9 x 27,9 cm, p2781S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Bracquemond, Félix (1833-1914), *Bovenkant van een klapdeur of Vogels aan een deur genageld* (Le haut d'un battant de porte), 1865, ets, 32,9 x 47,7 cm, p2794S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Denis, Maurice (1870-1943), Omslag voor de proefdrukken voor het kunstenaarsboek *Sagesse*, ca. 1911, kartonnage op papier, 30 x 24 cm, p2780S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Denis, Maurice (1870-1943), *Maar het is het hart dat te snel klopt (Mais c'est le coeur qui bat trop vite)* uit de prentenserie *Amour*, 1899, kleurenlithografie, 53,2 x 40,5 cm, p2789S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Denis, Maurice (1870-1943), Proefdruk voor *Maar het is het hart dat te snel klopt (Mais c'est le coeur qui bat trop vite)* uit de prentenserie *Amour*, 1892-1899, kleurenlithografie, 53,1 x 40,8 cm, p2786S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Denis, Maurice (1870-1943), Proefdruk voor *Maar het is het hart dat te snel klopt (Mais c'est le coeur qui bat trop vite)* uit de prentenserie *Amour*, 1892-1899, kleurenlithografie, 53,2 x 40,5 cm, p2787S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Denis, Maurice (1870-1943), Proefdruk voor *Maar het is het hart dat te snel klopt (Mais c'est le coeur qui bat trop vite)* uit de prentenserie *Amour*, 1892-1899, kleurenlithografie, 53 x 40,5 cm, p2788S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Gogh, Vincent van (1853-1890), *Schets van Mijnwerkers in de sneeuw: winter*, meegezonden met brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh, 1882, 7,2 x 10,9 cm, d278V1971 [conservering door N. Lingbeek]

Gogh, Vincent van (1853-1890), *Melancholie*, 1883, potlood, pen in bruine inkt op velijnpapier, 28,6 x 20,6 cm, d87V1962 [conservering door N. Lingbeek]

Gogh, Vincent van (1853-1890), *Maaier*, 1885, zwart krijt op velijnpapier, 44,6 x 56,3 cm, d419V1962 [conservering door N. Lingbeek]

Hermann-Paul (1864-1940), *Trap van een omnibus*, 1893, lithografie, 46 x 31 cm, p2782S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Houdard, Charles-Louis-M. (1855-1931), *Oost-Indische kers*, 1895, kleurenets, 44,2 x 29,7 cm, p2796S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

lbels, Henri Gabriël (1867-1936), *Moderne moeder (Mère moderne)*, ca. 1893, pastel, 27 x 17 cm, d1197S2015 [restauratie door N. Lingbeek]

lbels, Henri Gabriël (1867-1936), Proefdruk voor de bladmuziek *Le "27"*, 1893, lithografie, 34,4 x 25,5 cm, p2783S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Keisai Eisen (1790-1848), *Het nachtelijke theehuis*, 1849-1851, kleurenhoutsnede, 36,5 x 25,5 cm, n40V1962 [conservering door N. Lingbeek]

Koning, Arnold (1860-1945), Oorkonde behorende bij bronzen medaille gewonnen door Arnold Hendrik Koning te St. Louis, 1904, 54,8 x 65,0 cm, b4419M1978 [restauratie door N. Lingbeek]

Landseer, Edwin (1802-1873), *Highlander*, 1856, mezzotint, 84,5 x 68 cm, p2785S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Onbekend, *Geisha's in een landschap*, 1870-1880, kleurenhoutsnede, 89 x 48,2 cm, n572S2013 [restauratie door N. Lingbeek]

Rodin, Auguste (1840-1917), Kunstenaarsboek *Le jardin des supplices* van Octave Mirbeau, 1902, kleurenlithografie, 34,4 x 26,5 cm, p2648S2012 [restauratie door N. Lingbeek]

Roussel, Ker-Xavier (1867-1944), *Baadsters (Baigneuses)* uit de prentenserie *Paysages*, ca. 1900, kleurenlithografie, 40,8 x 52,8 cm, p2792S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Roussel, Ker-Xavier (1867-1944), Proefdruk voor *Baadsters (Baigneuses)* uit de prentenserie *Paysages*, ca. 1897-1900, kleurenlithografie, 40,8 x 52,8 cm, p2793S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Roussel, Ker-Xavier (1867-1944), Proefdruk voor *Baadsters (Baigneuses)* uit de prentenserie *Paysages*, ca. 1897-1900, kleurenlithografie, 38,6 x 53,3 cm, p2790S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Roussel, Ker-Xavier (1867-1944), Proefdruk voor *Baadsters (Baigneuses)* uit de prentenserie *Paysages*, ca. 1897-1900, lithografie, 34 x 44,7 cm, p2791S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Rysselberghe, Théo Van (1862-1926), *La Libre Esthétique*, 1894-1914, kleurenhoutgravure, 28,5 x 19 cm, p2784S2016 [restauratie door N. Lingbeek]

Tsukioka Yoshitoshi (1839-1892), *De acteur Kawarazaki Gonjūrō in de rol van Danjūrō de zevende*, 1863, kleurenhoutsnede, 37 x 26 cm, n489V1962 [conservering door N. Lingbeek]

Utagawa Hiroshige (1797-1858), *Het Tanabata festival in de florerende stad*, uit de prentenserie *Honderd gezichten op beroemde plaatsen in Edo*, 1857, kleurenhoutsnede, 34 x 22 cm, n82V1962 [conservering door N. Lingbeek]

Utagawa Hiroshige III (1842-1894), Album *Nieuwe selectie van bloemen en vogels*, 1871-1873, kleurenhoutsnede, 23,5 x 17,5 cm, n111V1962 [restauratie door N. Lingbeek]

Utagawa Kunisada (1786-1865), *Uitzicht op de lenteregen*, linkerblad van een triptiek, 1820-1829, kleurenhoutsnede, 38 x 26 cm, n158V1962 [conservering door N. Lingbeek]

Utagawa Kuniyoshi (1797-1861), *Meisje voedt eendjes*, linkerblad van triptiek *Water: Een drijvende boot*, uit de prentenserie *Visuele parodie van de vijf elementen*, 1851, kleurenhout-snede, 38 x 26 cm, n442V1962 [conservering door N. Lingbeek]

Utagawa Kuniyoshi (1797-1861), *Verlangen naar het zien van de eerste bloesem*, *Miniatuurlandschappen uit de provincie Bitchū*, uit de prentenserie *Set afbeeldingen van voortreffelijke bergen en zeeën*, 1852, kleurenhoutsnede, 37 x 25 cm, n418V1962 [conservering door N. Lingbeek]

Vernier, Emile Louis (1829-1887), *Een plas in de Morvan (Une mare dans le Morvan)* naar Charles François Daubigny, 1870, lithografie, 30,8 x 40,8 cm, p2806S2017 [restauratie door N. Lingbeek]

Kunstnijverheid

De Mesdag Collectie

Arnau y Mascort, Eusebio (1864-1933), Medaille, 1907, Ø 6 cm, hwm754 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Bottée, Louis (1852-1941), Medaille, 1889, Ø 6,3 cm, hwm740 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Bottée, Louis (1852-1941), Medaille, 1889, Ø 6,3 cm, hwm739 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Chaplain, J.C. (1839-1909), Medaille, 1878, Ø 6,7 cm, hwm751 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Chaplain, J.C. (1839-1909), Medaille, 1900, Ø 6,5 cm, hwm744 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Devreese, C., Medaille, 1905, Ø 7,5 cm, hwm752 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Dubois, H., Medaille, 1902, Ø 6,7 cm, hwm736 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Fisch, Antoine (1827- 1892), Medaille, 1884, Ø 6,3 cm, hwm745 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Fisch, Antoine (1827-1892), Medaille, 1884, Ø 6,3 cm, hwm749 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Massonnet, Medaille van de *Société des Beaux-Arts et d'Alger Exposition de 1880*, 1880, Ø 5,7 cm, hwm741 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Megele, G.R., Medaille, 1892, Ø 5,7 cm, hwm730 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Mitchell, H., Medaille, 1876, Ø 7,6 cm, hwm748 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Morgan, G., Medaille, 1873, Ø 7 cm, hwm0734 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

O'Roly, Medaille van de *Exposition Universelle Internationale de Paris 1900*, 1900, Ø 3,6 cm, hwm750 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Onbekend, Medaille ontvangen op de tentoonstelling *Bellas Artes y Industrias Artisticas* te Barcelona in 1896, 1896, Ø 6,3 cm, hwm727 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Onbekend, Medaille voor Hendrik Willem Mesdag, 1880, Ø 5 cm, hwm728 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Onbekend, Medaille, 1883, Ø 7 cm, hwm733 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Onbekend, Medaille, 1896, Ø 9,5 cm, hwm738 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Onbekend, Medaille, 1904, Ø 7 cm, hwm742 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Onbekend, Medaille van de *Société des Amis des Arts de Lyon 1875* voor Hendrik Willem Mesdag, 1875, Ø 8,2 cm, hwm746 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Onbekend, Medaille, 1892, Ø 3 cm, hwm747 [conservering door A. Millenaar]

Onbekend, Medaille, 1892, Ø 5,7 cm, hwm753 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Onbekend, Medaille, 1911, Ø 7,5 cm, hwm759 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 344 x 174 cm, hwm408-1a [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 344 x 173 cm, hwm408-1c [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 343 x 91 cm, hwm408-2a [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 340 x 91 cm, hwm408-2b [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 340 x 91 cm, hwm408-2c [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 343 x 91 cm, hwm408-2d [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 410 x 343 cm, hwm408-2e [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 342 x 41 cm, hwm408-3b [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 344 x 42 cm, hwm408-3c [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Onbekend, Wandtapijt, 1600-1699, 408 x 344 cm, hwm408-3d [geconserveerd door H-M. Groeneveld-Nijssen, S. Taal en E. Zwart]

Schaper, F., Medaille in foedraal, 1886, Ø 3,4 cm, hwm729 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Scharf, Anton (1845-1903), Medaille, 1879, Ø 3,9 cm, hwm732 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Trauby, F., Medaille, 1910, Ø 5,9 cm, hwm755 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Vauthier-Galle, Andre (1818-1899), Medaille, 1870, Ø 4,4 cm, hwm731 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Wiener, C., Medaille, 1885, Ø 8 cm, hwm735 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Wiener, Leopold (1823-1891), Medaille, 1867, Ø 6,8 cm, hwm737 [conservering door A. Millenaar en J. van Reekum]

Lijsten

Van Gogh Museum

Laval, Charles (1861-1894), *Zelfportret*, 1888, 50,7 x 60,4 cm, s247V1962 [restauratie door R. Velsink]

Maris, Jacob (1837-1899), *Gezicht op Montigny-sur-Loing*, 1869, 22,4 x 35,4 cm, s389M1989 [restauratie door R. Velsink]

Munch, Edvard (1863-1944), *Felix Auerbach*, 1906, 85,4 x 77,1 cm, s541S2017 [restauratie door R. Velsink]

Munch, Edvard (1863-1944), *Vruchtbaarheid*, 1899-1900, 120 x 140 cm, s519B2016 [nieuwe lijst door Werner Murrer Rahmen]

Ribot, Théodule (1823-1891), *Keukenjongen*, 1845-1891, 119 x 79 cm, s531N2012 [nieuwe lijst door G. Sainthill]

Rousseau, Théodore (1812-1867), *Het woud van Fontainebleau: Gorges d'Apremont*, ca. 1848, 43,4 x 64 cm, s444V1994 [nieuwe lijst door G. Sainthill]

Signac, Paul (1863-1935), *Het 'Ponton de la Félicité' bij Asnières (Opus nr. 143)*, 1886, 33,4 x 46,7 cm, s540S2016 [nieuwe lijst door G. Sainthill]

De Mesdag Collectie

Bilders, Johannes Warnardus (1811-1890), *Boomstam*, ongedateerd, 20,7 x 42,2 cm, hwm24 [restauratie door R. Velsink]

Bosboom, Johannes (1817-1891), *Interieur van de Grote of Duitse synagoge in Den Haag*, ca. 1880-1891, 68,5 x 48 cm, hwm44 [restauratie door R. Velsink]

Bosboom, Johannes (1817-1891), *De Grote of St. Jacobskerk te Den Haag*, ca. 1885-1891, 66,5 x 49 cm, hwm38 [restauratie door R. Velsink]

Daubigny, Charles François (1817-1878), *Hooibergen bij maanlicht*, ca. 1875, 60 x 73,5 cm, hwm99 [restauratie door A. van Lelyveld]

De Cock, César (1823-1904), *Oever van een rivier*, 1873, 62 x 50,5 cm, hwm59 [restauratie door R. Velsink]

Delacroix, Eugène (1798-1863), *Avond na een veldslag*, ca. 1824-1826, 48 x 56,6 cm, hwm112 [restauratie door R. Velsink]

Israëls, Jozef (1824-1911), *Binnenplaats*, na 1890, 45,3 x 30 cm, hwm158 [restauratie door R. Velsink]

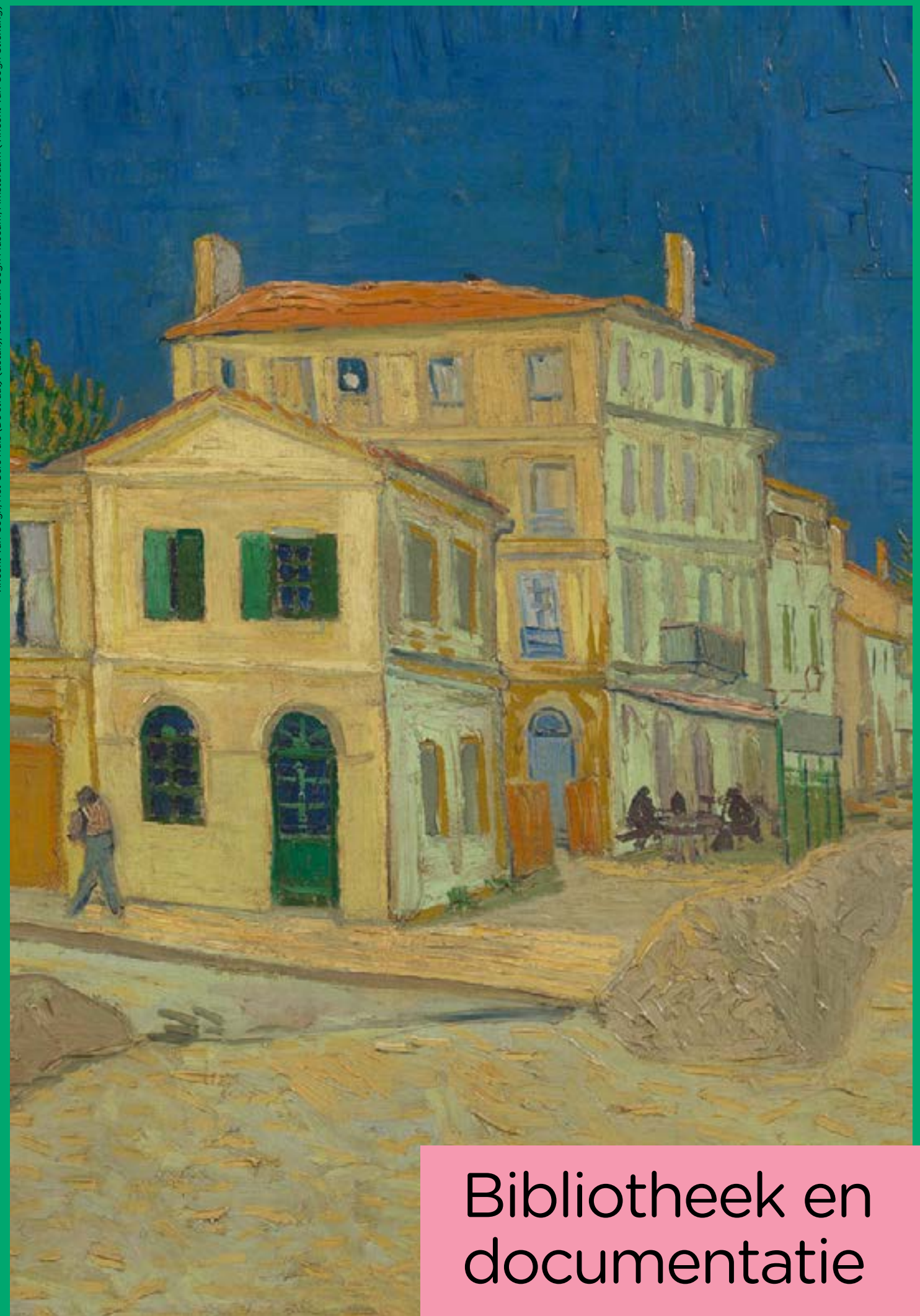
Maris, Jacob (1837-1899), *Schelpenvissers*, 1884, 85 x 126 cm, hwm191 [restauratie door R. Velsink]

Maris, Matthijs (1839-1917), *De keukenprinses*, 1872, 66,3 x 50 cm, hwm198 [restauratie door R. Velsink]

Mauve, Anton (1838-1888), *Bij Vries*, ca. 1880, 32.3 x 44,9 cm, hwm214 [restauratie door R. Velsink]

Mesdag-van Houten, Sientje (1834-1909), *Hondenkop: Nero*, 1875, 40,5 x 51,3 cm, hwm243 [restauratie door: A. van Lelyveld]

Vincent van Gogh, *Het Gele Huis (De straat)* (detail), 1888. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Bibliotheek en
documentatie

Bezoekcijfers

510 bezoekers

Aanwinsten

Aantal geregistreerde aanwinsten: 502 boeken

Uitgelicht

Schenking: *La Revue Blanche*
Brussel, Parijs 1889-1903

Le Reveil. Revue mensuelle de littérature & d'art
Publiée sous les auspices du Cercle Littéraire
Français, Gent 1892-1896

Papier-schmetterlinge aus Japan
C. Netto; nach Skizzen des Verfassers illustriert
von Paul Bender, Leipzig, 1888

Vincent van Gogh, *Raam in het atelier* (detail), 1889, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Bruiklenen
uitgaand

683-2
Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch
Het verhaal van Brabant 2
 Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch
 2016-01-18 t/m 2018-02-01
 s0072V1962 Gogh, Vincent van *Kop van een vrouw*
 s0152V1962 Gogh, Vincent van *Mand met aardappels*

683-3
Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch
Het verhaal van Brabant 3
 Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch
 2016-05-01 t/m 2018-02-01
 s0007V1962 Gogh, Vincent van *Naaiende vrouw*
 s0058V1962 Gogh, Vincent van *Vrouw met falie*

UB2012-039.03
Rijksmuseum, Amsterdam
Langdurig bruikleen Rijksmuseum 2015
 Rijksmuseum, Amsterdam
 2015-01-01 t/m 2017-06-01
 s0020V1962 Gogh, Vincent van *Karaf en schotel met citrusvruchten*
 s0079V1962 Gogh, Vincent van *Kreupelhout*

UB2016-008
Singer Laren, Laren
Schoonheid te koop. Kunsthandel Frans Buffa & Zonen 1790-1951
 Singer Laren, Laren
 2016-09-10 t/m 2017-01-08
 s0144B1996 Rousseau, Théodore *Het bos van Fontainebleau*
 s0531N2012 Ribot, Théodule *Keukenjongen*

UB2015-022
Albertina, Wenen
Seurat, Signac, Van Gogh. Wege des Pointillismus
 Albertina, Wenen
 2016-09-16 t/m 2017-01-08
 s0057V1962 Gogh, Vincent van *Gezicht vanuit Theo's appartement*

UB2014-014.02
Ny Carlsberg Glyptotek, Kopenhagen
Théodore Rousseau
 Ny Carlsberg Glyptotek, Kopenhagen
 2016-10-13 t/m 2017-01-08
 s0444V1994 Rousseau, Théodore *Het woud van Fontainebleau: Gorges d'Aprémont*
 hwm0290 Rousseau, Théodore *Beekje in het bos van Fontainebleau*

UB2013-011
Cincinnati Art Museum, Cincinnati
Van Gogh: Into the Undergrowth
 Cincinnati Art Museum, Cincinnati
 2016-10-15 t/m 2017-01-08
 s0051V1962 Gogh, Vincent van *Kreupelhout*
 s0078V1962 Gogh, Vincent van *Bomen*

UB2016-010
Teylers Museum, Haarlem
Jan Weissenbruch
 Teylers Museum, Haarlem
 2016-09-10 t/m 2017-01-08
 hwm0336 Weissenbruch, Jan *Souvenir van de St. Laurenskerk te Rotterdam*

UB2015-027
Musée d'Orsay, Parijs
La fête perpétuelle. Le Second Empire, 1852-1870
 Musée d'Orsay, Parijs
 2016-09-26 t/m 2017-01-16
 s0439M1993 Stevens, Alfred *India in Parijs, de exotische snuisterij*

UB2013-010.06
Fondation Vincent van Gogh Arles, Arles
Van Gogh Museum in Arles, one-year loan 3
 Fondation Vincent van Gogh Arles, Arles
 2016-04-01 t/m 2017-01-30
 s0111V1962 Gogh, Vincent van *Kreupelhout*

UB2015-031.01
Fries Museum, Leeuwarden
Alma-Tadema, klassieke verleiding
 Fries Museum, Leeuwarden
 2016-10-01 t/m 2017-02-07
 hwm0003 Alma Tadema, Lourens *Spelevaren*
 hwm0004 Alma Tadema, Lourens *De vrouw van de schilder*
 hwm0005 Alma Tadema, Lourens *Romeins park*
 hwm0006 Alma Tadema-Epps, Laura Theresa *De spiegel*
 hwm0007 Alma Tadema-Epps, Laura Theresa *Stilleven*
 hwm0129 Epps, Ellen *Hal in Townshend House*
 s0426M1991 Alma Tadema, Lourens *De zanger George Henschel*
 s0454S1995 Alma Tadema, Lourens *Ons hoekje*
 s0458S1996 Alma Tadema, Lourens *Uitgeputte maenaden na de dans*
 s0534N2012 Alma Tadema, Lourens *Onder een Romeinse boog*

UB2013-013.02

The Tokyo Shimbun, TokyoVan Gogh and Gauguin. Reality and Imagination

Aichi Prefectural Museum of Art, Nagoya

2017-01-03 t/m 2017-03-20

s0040V1962	Gogh, Vincent van
s0048V1962	Gogh, Vincent van
s0166V1962	Gogh, Vincent van
s0184V1962	Gogh, Vincent van
s0163V1962	Gogh, Vincent van
s0002V1962	Gogh, Vincent van
s0018V1962	Gogh, Vincent van
s0030V1962	Gogh, Vincent van
s0067V1962	Gogh, Vincent van
s0158V1962	Gogh, Vincent van
s0011V1962	Gogh, Vincent van
s0049V1962	Gogh, Vincent van
s0513S2006	Gauguin, Paul
s0222V1962	Gauguin, Paul
s0438M1993	Puvis de Chavannes, Pierre
s0395M1990	Bernard, Émile
s0512S2006	Pissarro, Camille
s0252V1962	Monticelli, Adolphe
s0524S2012	Angrand, Charles
hwm0292	Rousseau, Théodore
hwm0065	Corot, Jean-Baptiste-Camille
s0386M1988	Breton, Jules

UB2017-003

Museo di Capodimonte, NapelsTwo works from the Van Gogh Museum

Museo di Capodimonte, Napels

2017-02-06 t/m 2017-02-26

s0003V1962	Gogh, Vincent van
s0416M1990	Gogh, Vincent van

UB2014-022

Metropolitan Museum of Art, New YorkSeurat's "Circus Sideshow"

Metropolitan Museum of Art, New York

2017-02-15 t/m 2017-05-29

d0692V1962	Seurat, Georges
------------	-----------------

<i>Geploegde akkers ('De voren')</i>
<i>De stoel van Gauguin</i>
<i>Portret van Camille Roulin</i>
<i>Bloeiend amandeltakje in een glas</i>
<i>Zelfportret met pijp en strohoed</i>
<i>De oude kerktoren te Nuenen ('Het boerenkerkhof')</i>
<i>Montmartre: achter de Moulin de la Galette</i>
<i>De oogst</i>
<i>De zoeaaf</i>
<i>Zelfportret met pijp</i>
<i>Schoenen</i>
<i>Korenveld met maaier</i>
<i>Spinnend Bretons meisje</i>
<i>Vrouwen bij de rivier</i>
<i>De heilige Genoveva als kind in gebed</i>
<i>Stilleven met theepot, kopje en vruchten</i>
<i>Route de Versailles, Rocquencourt</i>
<i>Vrouw bij de waterput</i>
<i>De Seine, ochtend (Saint-Ouen)</i>
<i>De kromme boom bij het Carrefour de l'Epine</i>
<i>Herinnering aan Nemi. Rotsen en struikgewas</i>
<i>Jonge boerin met een hak</i>

<i>Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen</i>
<i>Zeegezicht bij Scheveningen</i>

Eden Concert

UB2015-031.02

Österreichische Galerie Belvedere, WenenAlma-Tadema: Houses of Life, Art, and Imagination

Österreichische Galerie Belvedere, Wenen

2017-02-23 t/m 2017-06-18

hwm0003	Alma Tadema, Lourens
hwm0004	Alma Tadema, Lourens
hwm0005	Alma Tadema, Lourens
hwm0006	Alma Tadema-Epps, Laura Theresa
hwm0007	Alma Tadema-Epps, Laura Theresa
hwm0129	Epps, Ellen
s0426M1991	Alma Tadema, Lourens
s0454S1995	Alma Tadema, Lourens
s0458S1996	Alma Tadema, Lourens

UB2013-010.07

Fondation Vincent van Gogh Arles, ArlesVan Gogh Museum in Arles, one-year loan 4

Fondation Vincent van Gogh Arles, Arles

2017-03-03 t/m 2018-03-03

s0041V1962	Gogh, Vincent van
------------	-------------------

UB2015-003.02

Musée d'Orsay, ParijsAu-delà des étoiles. Le paysage mystique

Musée d'Orsay, Parijs

2017-03-13 t/m 2017-06-25

s0029V1962	Gogh, Vincent van
------------	-------------------

UB2016-013

Musée des impressionnistes Giverny, GivernyIn Concert! Musical Instruments in Art, 1860-1910

Musée des impressionnistes Giverny, Giverny

2017-03-24 t/m 2017-07-02

d0019V1962r	Gogh, Vincent van
d0911M1989	Khnopff, Fernand
p0220V1966	Goeneutte, Norbert
p2538S2010	Steinlen, Théophile Alexandre

<i>Spelevaren</i>
<i>De vrouw van de schilder</i>
<i>Romeins park</i>
<i>De spiegel</i>
<i>Stilleven</i>
<i>Hal in Townshend House</i>
<i>De zanger George Henschel</i>
<i>Ons hoekje</i>
<i>Uitgeputte maenaden na de dans</i>

*Ingang van een steengroeve**De zaaier*

<i>Klarinettist en piccolospeler</i>
<i>Portrait d'Achille Lermieux</i>
<i>Het duo, kamermuziek (Le duo, musique de chambre)</i>
<i>Bladmuziek Scherzo pour piano van Francis Thomé</i>

UB2015-035

Art Exhibitions Australia, Sydney*Van Gogh and the Seasons*

National Gallery of Victoria, Melbourne

2017-04-28 t/m 2017-07-09

d0010V1962 Gogh, Vincent van
d0087V1962 Gogh, Vincent van
d0235V1962r Gogh, Vincent van
d0277V1971 Gogh, Vincent van

Landschap met kerk
Melancholie
Winterlandschap met wandelend paar
Schets van Bloeiende boomgaard met paartje: lente, meegezonden met brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh

d0278V1971 Gogh, Vincent van

Schets van Mijnwerkers in de sneeuw: winter, meegezonden met brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh
Vrouw met riek in een winters landschap

d0283V1962r Gogh, Vincent van

d0284V1962r Gogh, Vincent van
d0285V1962 Gogh, Vincent van
d0419V1962 Gogh, Vincent van
p0785M1973 Israëls, Jozef
s0009V1962 Gogh, Vincent van
s0038V1962 Gogh, Vincent van
s0063V1962 Gogh, Vincent van
s0066V1962 Gogh, Vincent van
s0126V1962 Gogh, Vincent van
s0141M1977 Gogh, Vincent van
s0175V1962 Gogh, Vincent van

Kerkhof in de winter
Kerkhof in de winter
Maaier
Winter, ook in 't leven
Vaas met judaspenningen
Bloeiende boomgaard
Mand met hyacintbollen
Bos met kreupelhout
Bloeiende paardenkastanje
Populierenlaan in de herfst
Ondergesneeuwd veld met een eg (naar Millet)

t1382V1962
t1384V1962
t1364V1962 Pille, Charles Henri
t0227V1962 Lhermitte, Léon-Augustin
t0228V1962 Lhermitte, Léon-Augustin
t0625V1962 Lhermitte, Léon-Augustin
t1361V1962 Bernier, Camille
t0637V1962 Breton, Emile Adélarde
t0741V1962 Collart-Henrotin, Marie
t0902V1962 Duncan, Ellen
t1334V1962 Gilbert, Victor Gabriël
t0297V1962 Hennessy, William John

Les vendanges
De aardappeloogst
De zaaier
De rustpauze
Automne
Een winterse zondagochtend
Le vieux chene de Beersel (Hiver)

t0380V1962 Inness, George

L'Été
Het vergaren van mistletoe in Normandië
Een zomerlandschap, naar een schilderij van George Innes
Rust tijdens de oogst
's Winters in het woud
De appeloogst

t0013V1962 Jacque, Charles Émile
t0338V1962 Jacque, Charles Émile
t0773V1962 Jacque, Charles Émile
t0908V1962 Jacque, Charles Émile
t0903V1962 Jacque, Charles Émile

UB2016-046

Haags Historisch Museum, Den Haag*Arm en Rijk / Rijk en Arm*

Haags Historisch Museum, Den Haag

2017-04-29 t/m 2017-09-03

hwm0168 Klinkenberg, Johannes Christiaan Karel *Het Hofje van Van Dam*

UB2016-021

Museum Catharijneconvent, Utrecht*Maria*

Museum Catharijneconvent, Utrecht

2017-05-01 t/m 2017-08-20

d1037M1993 Schwabe, Emile Martin Charles *La vierge aux Lys*

UB2012-039.04

Rijksmuseum, AmsterdamLangdurig bruikleen Rijksmuseum 2017-2018

Rijksmuseum, Amsterdam

2017-06-01 t/m 2018-06-01

s0064V1962 Gogh, Vincent van

De heuvel van Montmartre met steengroeve

s0098V1962 Gogh, Vincent van

Square Saint-Pierre bij zonsondergang

UB2015-033.01

The Art Institute of Chicago, ChicagoGauguin: artist as alchemist

The Art Institute of Chicago, Chicago

2017-06-25 t/m 2017-09-10

v0037V1978 Gauguin, Paul

Cleopatra pot

UB2014-021.01

Van Gogh Museum, AmsterdamVan Gogh & Japan

Hokkaido Museum of Modern Art, Sapporo

2017-08-26 t/m 2017-10-15

b0532bV1962 Gogh, Vincent van

Blad 2 van brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh met schets van Album met tekeningen

d0335V1962 Gogh, Vincent van
d0346V1962 Gogh, Vincent van
d0425V1962 Gogh, Vincent van
n0111V1962 Utagawa Hiroshige III

Aronskelken
Park met hek
Kuifhyacinten
Album Nieuwe selectie van bloemen en vogels

n0362V1962 Utagawa Kunisada II

De geisha Ohide, Okane, Omina Okaku en Okatsu als muzikanten en het meisje Kosame als vlinder, linkerblad van triptiek De uitvoering van 'Het lange leven van de pijnboom, in hedendaagse stijl'

n0363V1962	Utagawa Kunisada II	<i>De maiko Kodayū en Imamuraasaki in kostuum</i> , middenblad van triptiek <i>De uitvoering van 'Het lange leven van de pijnboom, in hedendaagse stijl'</i>	UB2017-029 <u>Museum Helmond, Helmond</u> <u>Constantin Meunier</u> Museum Helmond, Helmond 2017-10-08 t/m 2018-03-04 hwm0465 Meunier, Constantin	<i>Christus aan de geselpaal, Ecce Homo</i>
n0364V1962	Utagawa Kunisada II	<i>De geisha Okiku, Okoto, Osaku, Otama en Otoyō als muzikanten en het meisje Toyomi als vlinder</i> , rechterblad van triptiek <i>De uitvoering van 'Het lange leven van de pijnboom, in hedendaagse stijl'</i>	UB2015-033.02 <u>Musée d'Orsay, Parijs</u> <u>Gauguin, l'Alchimiste</u> Galeries nationales du Grand Palais, Parijs 2017-10-09 t/m 2018-01-21 v0037V1978 Gauguin, Paul	<i>Cleopatra pot</i>
n0476V1962	Utagawa Yoshimaru	Nieuwe prent van insecten en kleine beestjes	UB2015-029 <u>Réunion des Musées Nationaux-Grand Palais, Parijs</u> <u>Jean-François Millet</u> Palais des Beaux-Arts, Lille 2017-10-12 t/m 2018-01-22 hwm0262 Millet, Jean-François	<i>Hagar en Ismaël</i>
n0572S2013 s0017V1962	Gogh, Vincent van	<i>Geisha's in een landschap</i> <i>In het café: Agostina Segatori in Le Tambourin</i> <i>Zelfportret als schilder</i>	UB2015-011.02 <u>Van Gogh Museum, Amsterdam</u> <u>Prints in Paris 1900: From Elite to the Street</u> Mitsubishi Ichigokan Museum of Art, Tokyo 2017-10-18 t/m 2018-01-08 p2708-003S2013 Feure, Georges de	<i>Onder benevelde hemelen (Sous les ciels brouillés)</i> uit de prentenserie <i>Bruges mystique et sensuelle</i> Omslag <i>De bof</i> Omslag van de prentenserie <i>Suite de paysages</i> Plaat 1 (Planche 1) uit de prentenserie <i>Suite de paysages</i> Plaat 4 (Planche 4) uit de prentenserie <i>Suite de paysages</i> <i>Staand naakt, baadster (Nu debout, baigneuse)</i> Ontwerptekening voor <i>Het wasgoed (Le linge)</i> uit de prentenserie <i>Toilettes</i> <i>Houtblok voor Het wasgoed (Le linge)</i> uit de prentenserie <i>Toilettes</i> <i>Uitzicht op de lenteregen</i> , linkerblad van een triptiek <i>De vierde maand: De eerste koekoek</i> , linkerblad van een triptiek
s0022V1962	Gogh, Vincent van	<i>De zaaier</i>		
s0029V1962	Gogh, Vincent van	<i>Bloeiende perzikboom</i>		
s0035V1962	Gogh, Vincent van	<i>Veld met irissen bij Arles</i>		
s0037V1962	Gogh, Vincent van	<i>De slaapkamer</i>		
s0047V1962	Gogh, Vincent van	<i>Kreupelhout</i>		
s0051V1962	Gogh, Vincent van	<i>Courtisane (naar Eisen)</i>		
s0116V1962	Gogh, Vincent van	<i>Drie romans</i>		
s0181V1962	Gogh, Vincent van	<i>Vlinders en klaprozen</i>		
s0188V1962	Gogh, Vincent van	<i>Grote nachtpauwoog</i>		
s0189V1962	Gogh, Vincent van			
UB2017-012.01 <u>Mauritshuis, Den Haag</u> Tien topstukken on tour: Voor Nederland verworven dankzij de BankGiro Loterij Mauritshuis, Den Haag 2017-10-04 t/m 2017-10-29				
s0503S2001	Monet, Claude	<i>Molens bij Zaandam</i>	p2553-011S2010 Hermann-Paul s0521S2011 Vuillard, Edouard p2489aS2006 Simas, Eugène-Martial	
s0540S2016	Signac, Paul	<i>Het 'Ponton de la Félicité' bij Asnières (Opus nr. 143)</i>	p2489fS2006 Dulac, Charles Marie p2489kS2006 Dulac, Charles Marie p2527S2009 Rysselberghe, Théo Van d1152S2009 Laboureur, Jean-Emile v0275S2009 Laboureur, Jean-Emile	
UB2017-005 <u>Rijksmuseum, Amsterdam</u> <u>Matthijs Maris</u> Rijksmuseum, Amsterdam 2017-10-06 t/m 2018-01-07				
hwm0197	Maris, Matthijs	<i>De bruid</i>	n0158V1962 Utagawa Kunisada	
hwm0198	Maris, Matthijs	<i>De keukenprinses</i>	n0242V1962 Utagawa Kunisada	
s0143B1996	Maris, Matthijs	<i>Schaapskop</i>		
s0412M1990	Maris, Matthijs	<i>De geitenhoedster</i>		

n0243V1962	Utagawa Kunisada	<i>De vierde maand: De eerste koekoek</i> , uit de prentenserie <i>De twaalf maanden</i> , middenblad van een triptiek	p1979S2002 p1980S2002 p1981S2002	Laboureur, Jean-Emile Laboureur, Jean-Emile Laboureur, Jean-Emile	<i>Het koude water (L'eau fraîche)</i> <i>De gevallen speld (L'épingle tombée)</i> <i>Het wasgoed (Le linge)</i> <i>Het korset (Le corset)</i>
n0244V1962	Utagawa Kunisada	<i>De vierde maand: De eerste koekoek</i> , uit de prentenserie <i>De twaalf maanden</i> , rechterblad van een triptiek	p1982S2002 p1985S2002	Laboureur, Jean-Emile Rivière, Henri	Prentenserie <i>Les trente-six vues de la Tour Eiffel</i>
n0489V1962	Tsukioka Yoshitoshi	<i>De acteur Kawarazaki Gonjūrō in de rol van Danjūrō de zevende</i>	p1777V2000	Bonnard, Pierre	Muziektheorieboek <i>Petit solfège illustré</i> van Claude Terrasse
n0040V1962	Keisai Eisen	<i>Het nachtelijke theehuis</i>	p1711V2000	Vuillard, Edouard	<i>De naaister (La couturière)</i>
n0082V1962	Utagawa Hiroshige	<i>Het Tanabata festival in de florerende stad</i> , uit de prentenserie <i>Honderd gezichten op beroemde plaatsen in Edo</i>	p1164V2000 p1194V2000 p1196V2000	Vuillard, Edouard Vuillard, Edouard Vuillard, Edouard	<i>Tuileriën (Le Jardin des Tuileries)</i> <i>De laan (L'avenue)</i> <i>Interieur met hanglamp (Intérieur à la suspension)</i>
n0418V1962	Utagawa Kuniyoshi	<i>Verlangen naar het zien van de eerste bloesem, Miniatuurlandschappen uit de provincie Bitchū</i> , uit de prentenserie <i>Set afbeeldingen van voortreffelijke bergen en zeeën</i>	p1204V2000 p1208V2000	Vuillard, Edouard Roussel, Ker-Xavier	<i>De twee schoonzussen (Les deux belles-soeurs)</i> <i>Vrouw in een gestreepte jurk (Femme en robe à rayures)</i>
n0442V1962	Utagawa Kuniyoshi	<i>Meisje voedt eendjes</i> , linkerblad van triptiek <i>Water: Een drijvende boot</i> , uit de prentenserie <i>Visuele parodie van de vijf elementen</i>	p1210V2000 p1214V2000 p1270V2000	Roussel, Ker-Xavier Roussel, Ker-Xavier Feure, Georges de	<i>Putti die rond een nimf spelen (Amours jouant auprès d'une nymphe)</i> <i>De bron (La source)</i> <i>De verduistering (L'éclipse)</i> uit de prentenserie <i>Bruges mystique et sensuelle</i>
p0955S1998	Chéret, Jules	Affiche voor de 4e tentoonstelling van <i>Blanc et Noir</i> in Pavillon de la Ville de Paris (1 oktober - 30 november 1890)	p1278V2000	Bonnard, Pierre	<i>Soldaat van de Republikeinse Garde van de stad Parijs (Garde municipale)</i>
p0311V1982	Steinlen, Théophile Alexandre	Affiche voor de tournee van <i>Le Chat Noir</i>	p1284V2000	Bonnard, Pierre	<i>Portret van Ambroise Vollard (Portrait d'Ambroise Vollard)</i>
p0885N1996	Redon, Odilon	<i>Lichtprofiel (Profil de lumière)</i>	p1336V2000	Vuillard, Edouard	Theaterprogramma voor <i>La Vie muette</i> van Maurice Beaubourg (Théâtre de l'Oeuvre, 27 november 1894)
p0909N1996	Bonnard, Pierre	Affiche voor het merk France-Champagne			
s0423V1991	Denis, Maurice	<i>Ontzetting</i>	p1362V2000	Muller, Alfredo	Theaterprogramma voor <i>L'échelle</i> van Gustave van Zype en <i>Le balcon</i> van Gunnar Heiberg (Théâtre de l'Oeuvre, 18 februari 1898)
s0432M1992	Myrbach-Rheinfeld, Felician von	<i>Bij de prentendrukkerij</i>			
p2480S2006	Denis, Maurice	Kunstenarsboek <i>Sagesse</i> van Paul Verlaine			
d1121V2004	Denis, Maurice	Ontwerptekening voor het omslag van de prentenserie <i>Amour</i>	p1363V2000	Munch, Edvard	Theaterprogramma voor <i>Peer Gynt</i> van Henrik Ibsen (Théâtre de l'Oeuvre, 12 november 1896)
p2437dV2004	Gauguin, Paul	<i>Bretonse baadsters (Baigneuses Bretonnes)</i> uit de prentenseries <i>Volpini</i>	p1365V2000	Ranson, Paul Elie	Theaterprogramma voor <i>La cloche engloutie</i> van Gerhart Hauptmann (Théâtre de l'Oeuvre, 5 maart 1897)
p2437gV2004	Gauguin, Paul	<i>De vreugden van Bretagne (Joies de Bretagne)</i> uit de prentenserie <i>Volpini</i>			
p2437kV2004	Gauguin, Paul	<i>Menselijke ellende (Misères humaines)</i> uit de prentenserie <i>Volpini</i>	p1386V2000	Maillol, Aristide	<i>Profiel van een meisje (Profil de jeune fille)</i>
p1794V2000	Rippl-Rónai, József	Kunstenarsboek <i>Les vierges</i> van Georges Rodenbach	p1410V2000 p1108V2000	Bonnard, Pierre Bonnard, Pierre	<i>Op straat (Dans la rue)</i> <i>Het wasvrouwkje (La petite blanchisseuse)</i>
p1793V2000	Pitcairn-Knowles, James	Kunstenarsboek <i>Les tombeaux</i> van Georges Rodenbach	p0996V2000	Bonnard, Pierre	Affiche voor het tijdschrift <i>La Revue blanche</i>
p1789V2000	Denis, Maurice	Kunstenarsboek <i>Le voyage d'Urien</i> van André Gide	p1000V2000 p1001V2000	Vuillard, Edouard Denis, Maurice	Affiche voor de aperitiefdrank Bécane Affiche voor de krant <i>La Dépêche de Toulouse</i>
p1977S2002	Laboureur, Jean-Emile	<i>Ontwaken (Réveil)</i>			
p1978S2002	Laboureur, Jean-Emile	<i>De likdoorn bij het gestreepte behang (Le cor au papier peint rayé)</i>			

p1002V2000	Bonnard, Pierre	Affiche voor de tentoonstelling <i>Les peintres-graveurs</i> in Galerie Vollard (Parijs, 15 juni - 20 juli 1896)	UB2014-021.02 <u>Tokyo Metropolitan Art Museum, Tokio</u> <u>Van Gogh & Japan</u>			
p1013V2000	Pitcairn-Knowles, James	<i>Het bad (Le bain)</i>	Van Gogh Museum, Amsterdam			
p1128V2000	Rippl-Rónai, József	<i>Het dorpsfeest (La fête au village)</i>	2017-10-24 t/m 2018-01-08			
p2529S2010	Steinlen, Théophile Alexandre	<i>In La Bodinière (A la Bodinière)</i>	b0532bV1962	Gogh, Vincent van		Blad 2 van brief van Vincent van Gogh aan Theo van Gogh met schets van <i>Album met tekeningen</i>
p2552-004S2010	Hermann-Paul	<i>Zij heeft werelds succes (Elle a des succès dans le monde)</i>				<i>Aronskelken</i>
p2552-007S2010	Hermann-Paul	<i>En de roes van het overspel (Et les ivresses de l'adultère)</i>	d0335V1962	Gogh, Vincent van		<i>Park met hek</i>
p2616S2011	Auriol, George	Omslag	d0346V1962	Gogh, Vincent van		<i>Kuifhyacinten</i>
p2633S2011	Robbe, Manuel	<i>Twee vrouwen die prenten bekijken (Deux femmes regardant des estampes)</i>	d0425V1962	Gogh, Vincent van		<i>Album Nieuwe selectie van bloemen en vogels</i>
p2648S2012	Rodin, Auguste	Kunstenarsboek <i>Le jardin des supplices</i> van Octave Mirbeau	n0111V1962	Utagawa Hiroshige III		<i>De geisha Ohide, Okane, Omina Okaku en Okatsu als muzikanten en het meisje Kosame als vlinder</i> , linkerblad van triptiek <i>De uitvoering van 'Het lange leven van de pijnboom, in hedendaagse stijl'</i>
p2653S2012	Hermann-Paul	Affiche voor de 17e of 18e tentoonstelling van <i>Salon des Cent</i> bij La Plume (Parijs, januari 1896)	n0362V1962	Utagawa Kunisada II		<i>De maiko Kodayū en Imamura-saki in kostuum</i> , middenblad van triptiek <i>De uitvoering van 'Het lange leven van de pijnboom, in hedendaagse stijl'</i>
p2654S2012	Maillol, Aristide	<i>De golf (La vague)</i>				<i>De geisha Okiku, Okoto, Osaku, Otama en Otoyō als muzikanten en het meisje Toyomi als vlinder</i> , rechterblad van triptiek <i>De uitvoering van 'Het lange leven van de pijnboom, in hedendaagse stijl'</i>
p2663S2012	Rivière, Henri	Affiche voor de voorstellingen <i>Clairs de lune</i> van Georges Fragerolle, <i>L'honnête gendarme</i> van Jean Richepin en <i>Le treizième travail d'Hercule</i> van Eugène Courboin (Le Chat Noir, 16 december 1896)	n0363V1962	Utagawa Kunisada II		<i>Nieuwe prent van insecten en kleine beestjes</i>
p2672S2012	Roche, Pierre	Kunstenarsboek <i>La Loïe Fuller</i> van Roger Marx	n0364V1962	Utagawa Kunisada II		<i>Geisha's in een landschap</i>
d1174S2012	Denis, Maurice	Ontwerptekening voor <i>Maria Magdalena (Twee hoofden) (Madeleine (Deux têtes))</i> uit het prentenalbum <i>L'Estampe originale (Album I)</i>	n0476V1962	Utagawa Yoshimaru		<i>In het café: Agostina Segatori in Le Tambourin</i>
p2702S2012	Rivière, Henri	Muziekboek <i>La marche à l'étoile</i> van Georges Fragerolle	n0572S2013			<i>Zelfportret als schilder</i>
p2708-001S2013	Feure, Georges de	Omslag van de prentenserie <i>Bruges mystique et sensuelle</i>	s0017V1962	Gogh, Vincent van		<i>De zaaier</i>
p2708-011S2013	Feure, Georges de	<i>Bizar landschap (Paysage bizarre)</i> uit de prentenserie <i>Bruges mystique et sensuelle</i>	s0022V1962	Gogh, Vincent van		<i>Bloeiende perzikboom</i>
p2720S2012	Rivière, Henri	Ansichtkaarten bij <i>La marche à l'étoile</i>	s0029V1962	Gogh, Vincent van		<i>Veld met irissen bij Arles</i>
v0286S2013	Toulouse-Lautrec, Henri de	Lithosteen voor bladmuziek <i>Nuit blanche</i> van Jean Goudezki en <i>Désiré Dihau</i> uit de serie <i>Les vieilles histoires</i>	s0035V1962	Gogh, Vincent van		<i>De slaapkamer</i>
p2763S2015	Willette, Adolphe	<i>De uitgever André Marty</i>	s0037V1962	Gogh, Vincent van		<i>Kreupelhout</i>
p2764S2015	Grasset, Eugène	<i>De prent en het affiche (L'Estampe et l'affiche)</i> , affiche voor het tijdschrift <i>L'Estampe et l'affiche</i>	s0047V1962	Gogh, Vincent van		<i>Courtisane (naar Eisen)</i>
p2772S2015	Mathey, Paul	<i>De prentverzamelaar Eugène Rodriques</i>	s0051V1962	Gogh, Vincent van		<i>Drie romans</i>
p2777V2015	Toulouse-Lautrec, Henri de	<i>De clown in de Moulin rouge (La clownesse au Moulin rouge)</i>	s0116V1962	Gogh, Vincent van		<i>Vlinders en klaprozen</i>
			s0181V1962	Gogh, Vincent van		<i>Grote nachtpauwoog</i>
			s0188V1962	Gogh, Vincent van		
			s0189V1962	Gogh, Vincent van		

UB2016-011

Staatliche Kunsthalle Karlsruhe, KarlsruheCézanne. Metamorphoses

Staatliche Kunsthalle Karlsruhe, Karlsruhe

2017-10-27 t/m 2018-02-11

d0035V1962 Gogh, Vincent van

Geknielde spierman

s0102V1962 Gogh, Vincent van

Geknielde spierman

UB2017-008

Dordrechts Museum, DordrechtJohan Barthold Jongkind

Dordrechts Museum, Dordrecht

2017-10-28 t/m 2018-05-28

s0460V1996 Jongkind, Johan Barthold

De pier van Honfleur

s0530N2012 Monet, Claude

Tulpenvelden vlak bij Den Haag

UB2017-012.02

Fries Museum, LeeuwardenTien topstukken on tour: Voor Nederland verworven dankzij de BankGiro Loterij

Fries Museum, Leeuwarden

2017-11-04 t/m 2017-11-26

s0503S2001 Monet, Claude

Molens bij Zaandam

s0540S2016 Signac, Paul

*Het 'Ponton de la Félicité' bij Asnières
(Opus nr. 143)*

UB2016-045

Kunsthhaus Zürich, ZürichPraised and Ridiculed. French Painting 1820-1880

Kunsthhaus Zürich, Zürich

2017-11-10 t/m 2018-01-28

hwm0270 Monticelli, Adolphe

Bergpad

hwm0327 Vollon, Antoine

Vissen

UB2017-012.03

Rijksmuseum Twenthe, EnschedeTien topstukken on tour: Voor Nederland verworven dankzij de BankGiro Loterij

Rijksmuseum Twenthe, Enschede

2017-12-02 t/m 2017-12-31

s0503S2001 Monet, Claude

Molens bij Zaandam

s0540S2016 Signac, Paul

*Het 'Ponton de la Félicité' bij Asnières
(Opus nr. 143)*

Vincent van Gogh, *Veld met irissen bij Arles* (detail), 1888, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Langdurige bruiklenen aan het VGM

<u>Objectnummer</u>	<u>Eigenaar</u>	<u>Vervaardiger</u>	<u>Titel</u>
s0022B1991	Amsterdam Museum	Decamps, Alexandre-Gabriël	<i>Een schaapherder met zijn kudde</i>
s0177B1999	Amsterdam Museum	Calame, Alexandre	<i>Bergstroom in de Alpen bij Reichenbach</i>
d0376B2013	Denver Art Museum	Doré, Gustave	<i>Echtpaar en twee kinderen slapend op een brug in Londen</i>
s0210B1990	Mauritshuis	Mesdag-van Houten, Sientje	<i>Bosgezicht</i>
s0208B1990	Mauritshuis	Israëls, Isaac	<i>Dame onder een brug</i>
v0387B2013	Musée d'Orsay, Parijs		Palet & 4 tubes van Vincent van Gogh
v0159B1996	MuZee Scheveningen		Scheepsmodel
v0160B1996	MuZee Scheveningen		Scheepsmodel
v0522B2016	Naturalis Biodiversity Center		Vleermuis opgezet met uitgespreide vleugels
v0521B2016	Naturalis Biodiversity Center		Vleermuis opgezet hangend aan tak
s0292B2011	Odermatt, François	Gogh, Vincent van	<i>Nettenboetsters in de duinen</i>
d0378B2014	Particuliere collectie	Onbekend	<i>Bomen en struiken in de tuin van de inrichting</i>
s0016B1990	Particuliere collectie	Fantin-Latour, Henri	<i>Mand met druiven en een appel</i>
s05288B2017	Particuliere collectie	Serurier, Paul	<i>Jeune bretonne à la faucille</i>
s0269B2006	Particuliere collectie	Bernard, Émile	<i>Landschap bij Pont-Aven</i>
v0264B2003	Particuliere collectie	Wensma, Erik	<i>Ezel</i>
s0293B2011	Particuliere collectie	Dongen, Kees van	<i>Mina Tandja</i>
s0519B2016	Particuliere collectie	Munch, Edvard	<i>Vruchtbaarheid</i>
d0245B2001	Particuliere collectie	Cormon, Fernand	<i>Jong meisje</i>
d0132B1994	Particuliere collectie	Redon, Odilon	<i>La Nébuleuse</i>
d0256B2002	Particuliere collectie	Roelofs, Willem	<i>Veemarkt in Schotland</i>
d0254B2002	Particuliere collectie	Bosboom, Johannes	<i>Kalkoven bij de steengroeve van Chaudfontaine</i>
d0255B2002	Particuliere collectie	Alma Tadema, Lourens	<i>De zwijgende raadsman</i>
b0265B2003	Particuliere collectie	Gogh, Vincent van	Brief van Vincent van Gogh aan H.G. Tersteeg
s0529B2017	Particuliere collectie	Van Gogh, Vincent	<i>Zonsondergang bij Montmajour</i>
b0100B1989	Remonstrantse Gemeente, Leiden	Keur, Jacob en Pieter	<i>De gansche H. Schrifture [...] (Bijbel van Theodorus van Gogh)</i>
s0085B1991	Rijksmuseum	Decamps, Alexandre-Gabriël	<i>Truffelzoekers</i>
s0183B1999	Rijksmuseum	Daubigny, Charles François	<i>Oktober</i>
s0180B1999	Rijksmuseum	Courbet, Gustave	<i>Winterlandschap</i>
s0084B1991	Rijksmuseum	Daumier, Honoré	<i>De voorlezing</i>
s0086B1991	Rijksmuseum	Delacroix, Eugène	<i>Christus in Gethsemané</i>
s0089B1991	Rijksmuseum	Fantin-Latour, Henri	<i>Bloemen uit Normandië</i>
s0075B1991	Rijksmuseum	Boulard, Auguste	<i>De maaltijd</i>
s0073B1991	Rijksmuseum	Bernard, Émile	<i>Zelfportret</i>
s0079B1991	Rijksmuseum	Courbet, Gustave	<i>Stilleven met appels</i>
s0093B1991	Rijksmuseum	Millet, Jean-François	<i>De waterdraagster</i>
s0099B1991	Rijksmuseum	Vollon, Antoine	<i>Gezicht op de Notre Dame de Lorette en de Rue Fléchier te Parijs</i>
s0096B1991	Rijksmuseum	Ribot, Théodule	<i>De naaister</i>
s0008B1986	Rijksmuseum	Dupré, Jules	<i>Brede weg</i>
s0144B1996	Stedelijk Museum Amsterdam	Rousseau, Théodore	<i>Het bos van Fontainebleau</i>
s0143B1996	Stedelijk Museum Amsterdam	Maris, Matthijs	<i>Ramskop</i>
s0140B1996	Stedelijk Museum Amsterdam	Corot, Jean-Baptiste-Camille	<i>Jonge vrouw met een mandoline</i>
s0197B1999	Stedelijk Museum Amsterdam	Millet, Jean-François	<i>La Cardeuse</i>
v0151B1996	Stedelijk Museum Amsterdam	Rodin, Auguste	<i>Buste van Madame Fenaille</i>
s0138B1996	Stedelijk Museum Amsterdam	Mauve, Anton	<i>Houthakkers</i>
v0148B1996	Stedelijk Museum Amsterdam	Degas, Edgar	<i>De tobbe</i>
v0149B1996	Stedelijk Museum Amsterdam	Renoir, Pierre-Auguste	<i>Het Paris oordeel</i>
s0200B1999	Stedelijk Museum Amsterdam	Allebé, August	<i>Museumbezoek</i>
s0516B2008	Ten Haaf Projects	Sisley, Alfred	<i>Het dorp Les Sablons</i>
s0518B2008	Triton Collection Foundation	Gogh, Vincent van	<i>Vaas met korenbloemen en klapprozen</i>

<u>Objectnummer</u>	<u>Eigenaar</u>	<u>Vervaardiger</u>	<u>Titel</u>
s0520B2016	Triton Collection Foundation	Sérusier, Paul	<i>De appeloogst</i>
d0227B1999	Triton Collection Foundation	Millet, Jean-François	<i>De jonge herder</i>
d1194B2015	Triton Collection Foundation	Degas, Edgar	<i>Ontbijt na het baden</i>
s0525B2016	Triton Collection Foundation	Auerbach, Frank	<i>Head of Julia</i>
v0523B2014	Universiteitsmuseum Utrecht		Schaaltje met bergkrijt
v0524B2014	Universiteitsmuseum Utrecht		Schaaltje met twee tabletten inkt
s0379B2014	Zeeuws Museum	Rappard, Anthon van	<i>Tegelschilders</i>
v0167B1996	Zuiderzeemuseum Enkhuizen		Scheepsmodel

Vincent van Gogh, *Zelfportret met pijp* (detail), 1886. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Langdurige bruiklenen
aan andere musea

Joods Historisch Museum, Amsterdam

s0315V1994 Haan, Meijer de
s0361M1972 Isaacson, Joseph Jacob

Portret van een man met ringbaard
Boaz en de losser

Rijksmuseum Twenthe, Enschede

s0433M1992 Poeckh, Theodor

Portret van een vrouw

Vrije Universiteit, Amsterdam

v014M1975 Metzler, Kurt Laurenz

Affichebord en twee sculpturen

Gemeentemuseum, Den Haag

v0097M1994 Lion Cachet, Carel Adolph

Ezel

Groninger Museum, Groningen

hwm059A Collenius, Herman

Vanitas

Vincent van Gogh, *Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen (detail)*, 1884-1885, Van Gogh Museum, Amsterdam, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Collecties en
onderzoek

<u>Namen medewerkers met functie en/of organisatie</u>	<u>Titel/omschrijving onderzoek</u>	<u>Met bijdrage van</u>	<u>Begeleider(s)</u>	<u>Periode</u>
Nienke Bakker (senior conservator), Hannie Diependaal (restaurator), Oda van Maanen (restaurator), Teio Meedendorp (senior onderzoeker), Saskia van Oudheusden (restaurator), Kathrin Pilz (restaurator), Louis van Tilborgh (senior onderzoeker), Van Gogh Museum	Onderzoek ter voorbereiding van de Bestandscatalogus <i>Schilderijen 3: Arles, Saint-Rémy en Auvers</i>	Muriel Geldof en Luc Megens (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed), Ralph Haswell en Wim Genuit (Shell Technology Centre)		Lopend
Monique Hageman (onderzoeksassistent), Ruud Hogerwerf (informatie specialist), Oda van Maanen (restaurator), Teio Meedendorp (senior onderzoeker), Kathrin Pilz (restaurator), Louis van Tilborgh (senior onderzoeker), Van Gogh Museum	Authenticiteitsonderzoek	Muriel Geldof en Luc Megens (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)		Lopend
Nienke Bakker (senior conservator), Jolein van Kregten (senior educator), Oda van Maanen (restaurator), Marije Vellekoop (hoofd Collecties en Onderzoek)	Onderzoek naar de <i>Zonnebloemen</i> van Van Gogh	Muriel Geldof, Suzan de Groot, Luc Megens en Henk van Keulen (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed), Ella Hendriks en Klaas-Jan van den Berg (Universiteit van Amsterdam), Wim Genuit (Shell Technology Centre), Costanza Miliani, Letizia Monico, Aldo Romani, Chiara Grazia (University of Perugia), Piotr Targowski, Magdalena Iwanicka, Marcin Sylwestrzak (Nicolaus Copernicus University, Toruń), Koen Janssens, Geert van der Snickt (University of Antwerp)		t/m opening tentoonstelling zomer 2020
Teio Meedendorp (senior onderzoeker), Kathrin Pilz (restaurator), Louis van Tilborgh (senior onderzoeker), Van Gogh Museum	Reassessing Vincent van Gogh	Muriel Geldof, Frank Ligterink, Luc Megens, Art Ness Proaño Gaibor, Birgit Reissland (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed), Eric Kirchner (Akzo Nobel)		Afgerond eind 2017
René Boitelle (senior restaurator), Maite van Dijk (senior conservator), Joost van der Hoeven (junior conservator)	Onderzoek ter voorbereiding van de tentoonstelling <i>Gauguin en Laval in Martinique</i> (najaar 2018)	Muriel Geldof (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)		t/m opening tentoonstelling najaar 2018

<u>Namen medewerkers met functie en/of organisatie</u>	<u>Titel/omschrijving onderzoek</u>	<u>Met bijdrage van</u>	<u>Begeleider(s)</u>	<u>Periode</u>
Oda van Maanen (restaurator), Kees van den Meiracker (hoofd Collectiebeheer en Restauratie)	Onderzoek naar kleurverandering bij <i>De slaapkamer</i> van Van Gogh	Marieke Meeuwissen, Maxim Nasalevich, Sjoerd Donders, Konstantin Tsigutkin, Mike van Gils, Mykyta Voronov, Lucas van Grinsven (ASML)		Zomer 2017 t/m najaar 2018
Bill Wei (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)	Onderzoeksproject <i>Perceptie en Presentatie</i> over virtueel retoucheren (Case study: Van Goghs Oude Arlésienne)	Saskia van Oudheusden (restaurator Van Gogh Museum), Kathrin Pilz (restaurator Van Gogh Museum)		
Lisa Smit (medior onderzoeker)	Ekkart Fonds voor kunsthistorisch onderzoek (toegekend door Vereniging Rembrandt) ten behoeve van de tentoonstelling <i>Klimt. Inspired by Monet, Van Gogh, Matisse</i> (oktober 2020 - januari 2021 in Van Gogh Museum; februari - mei 2021 in de Österreichische Galerie Belvedere, Wenen)		Edwin Becker (hoofdconservator tentoonstellingen) en Jan van Adrichem (extern begeleider toegewezen door de Vereniging Rembrandt)	1-11-2016 t/m 28-2-2018
Edwin Becker (hoofdconservator tentoonstellingen), Renske Suijver (associate conservator) en Lisa Smit (medior onderzoeker)	Omvangrijk onderzoek ter voorbereiding van de tentoonstelling <i>Klimt. Inspired by Monet, Van Gogh, Matisse</i> (oktober 2020 - januari 2021 in Van Gogh Museum; februari - mei 2021 in de Österreichische Galerie Belvedere, Wenen)	Markus Fellingner (conservator Belvedere)	Edwin Becker (hoofdconservator tentoonstellingen) en Jan van Adrichem (extern begeleider toegewezen door de Vereniging Rembrandt)	t/m opening tentoonstelling in oktober 2020

Vincent van Gogh, *Knotwilg* (detail), 1882. Van Gogh Museum, Amsterdam (aankoop met steun van de BankGiro Loterij, de Vincent van Gogh Stichting, de Vereniging Rembrandt en haar Themafonds Prenten en Tekeningen, het Mondriaan Fonds en het VSBfonds)

Steungevers

Subsidiënt

Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Vaste partner

Vincent van Gogh Stichting

Fondsen en stichtingen

Ekkart Fonds
Fonds 21
Gravin van Bylandt Stichting
Mondriaan Fonds
Oogfonds
PACCAR Foundation
Prins Bernhard Cultuurfonds
Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland
Stavros Niarchos Foundation
Stichting Lang Leve Kunst

Corporate donateurs

Partners

AkzoNobel
Bulgari
Dümmen Orange
Heineken NV
Hyundai
Kikkoman
KLM Royal Dutch Airlines
Select Catering
Shell Nederland BV
Sampo Japan Nipponkoa Insurance
Company of Europe Limited
SRC Reizen
Takii Seed

Patrons Van Gogh Museum Global Circle

ABN AMRO
AEGON Sony Life Insurance Co., Ltd.
Aon
Asahi Shimbun
ASML
AXA ART
Bank of China
Bloomberg
Bourgonje
Coster Diamonds/Gassan Diamonds

Hoofdpartners

BankGiro Loterij
Van Lanschot

Stichting Voordekunst
Stichting Zabawas
Turing Foundation
Van Ommeren - de Voogt Stichting
Vereniging Rembrandt
VSBfonds

en de fondsen en stichtingen die
anoniem wensen te blijven

Dai Nippon Printing
De L'Europe Amsterdam
De Nederlandsche Bank
Dentons Boekel NV
Dudok Group
Hizkia Van Kralingen
Hokkaido Shimbun
Hoofdstad Brasserie L'Europe
Hotel Okura Amsterdam
ICBC
Liberty Global
Linklaters LLP
Loyens & Loeff
Mizuho Bank Nederland
NTV Europe BV
Nuon
People Intouch BV
Royal Talens
Shimano Europe BV
Takiya Co., Ltd.
Tarkett
TDA contact center services
Tokyo Shimbun/Chunichi Shimbun
Vranken Pommery
Yakult Europe BV
Yanmar Europe BV

Particuliere donateurs

The Yellow House

De heer en mevrouw Ahmanson
De heer en mevrouw Van Beuningen - Dietrich
De heer en mevrouw Cheung
De heer en mevrouw Van Caldenborgh
De heer en mevrouw Fentener van Vlissingen
De heer B.P. Haboldt
De heer en mevrouw De Heus - Zomer
De heer A. Howard
De heer en mevrouw Kowitz
De heer J. Lee
De heer H. Lieve †

The Sunflower Collective

Mevrouw Y. Baauw - de Bruijn
De heer en mevrouw Bekink - Johnstone
Mevrouw M. Bianca
De heer A. Bleeker
De heer J. Bleeker
Mevrouw C. van den Bruinhorst
Christie's Amsterdam
Cobra Café
Mevrouw C.A. Collier
Mevrouw van M. Deursen
De heer J. Doeleman
De heer G. Dekker en mevrouw A. van Doorn
De heer P. van Duinen
Mevrouw R. Edwards
General Counsel Netherlands
De heer en mevrouw Gerritse - Tuinema
De heer J. van der Grinten
De heer en mevrouw de Haan - Koelega
De heer Th. ten Hagen en mevrouw K. de Klerkcx
De heer J. Hagenbeek
Mevrouw K. Harmsen
De heer F. ter Heide
De heer en mevrouw Höppener
Mevrouw J. Hortulanus
De heer Baron H. van Ittersum
De heer H. Jäggi
Mevrouw L. Keizer - Hoedeman
Kingfisher Advocaten
Kuijpers

Schenking

Blom de Wagt - Foundation
De heer en mevrouw Van der Hulst
Fondation Pierre Gianadda

De heer en mevrouw Mustad
De heer E.A. Nijkerk
De heer en mevrouw Ou
Triton Collection Foundation
Meneer Z. Wang
Mevrouw R. Wong
Mevrouw E. Wessels-van Houdt
De heer en mevrouw Van Zadelhoff
De heer F. Zeng

en de Benefactors die anoniem wensen
te blijven

De heer H. Laauwen en mevrouw S. van den Brink
De heer en mevrouw Maas - de Brouwer
De heer R. Meppelink
Mevrouw G. van Moppes
Mevrouw E. Nordmann
Norton Rose Fulbright LLP
De heer D. Orentreich
De heer en mevrouw Overbosch
Mevrouw Ch. Paauwe
Partners at Work
De heer en mevrouw van Riet
De heer en mevrouw van Rijn - Patijn
Mevrouw S. Stiefel
De heer D. Stolp en mevrouw B. Hamminga
Mevrouw J. Straatman
Mevrouw M. Swarttouw-Schaberg
Mevrouw T. Teves
De heer P. Tieleman
Mevrouw I. Tjon Poe Gie
De heer en mevrouw Veerkamp
Mevrouw S. Vorst
Mevrouw E. de Vreede
De heer P. Wakkie
De heer H. Wijers en mevrouw E. Sijmons

en de Supporting Friends die anoniem
wensen te blijven

Fondsen op naam

Het Mijorumer Fonds

Dit fonds stelt zich ten doel een financiële bijdrage te leveren aan het Van Gogh Museum voor educatieve programma's, projecten en middelen. Dankzij deze bijdrage kan het museum het project *Van Gogh gaat naar school* realiseren.

Het Für Elise-VGM Fonds

Dit fonds stelt zich ten doel: het leveren van bijdragen aan het toegankelijk maken van het Van Gogh Museum te Amsterdam voor zoveel mogelijk mensen met het doel hen te verrijken en te inspireren. Het bevorderen van onderzoek en de ontsluiting van deelcollecties (digitaal): schilderijen niet-Van Gogh, tekeningen niet-Van Gogh en Japanse prenten.

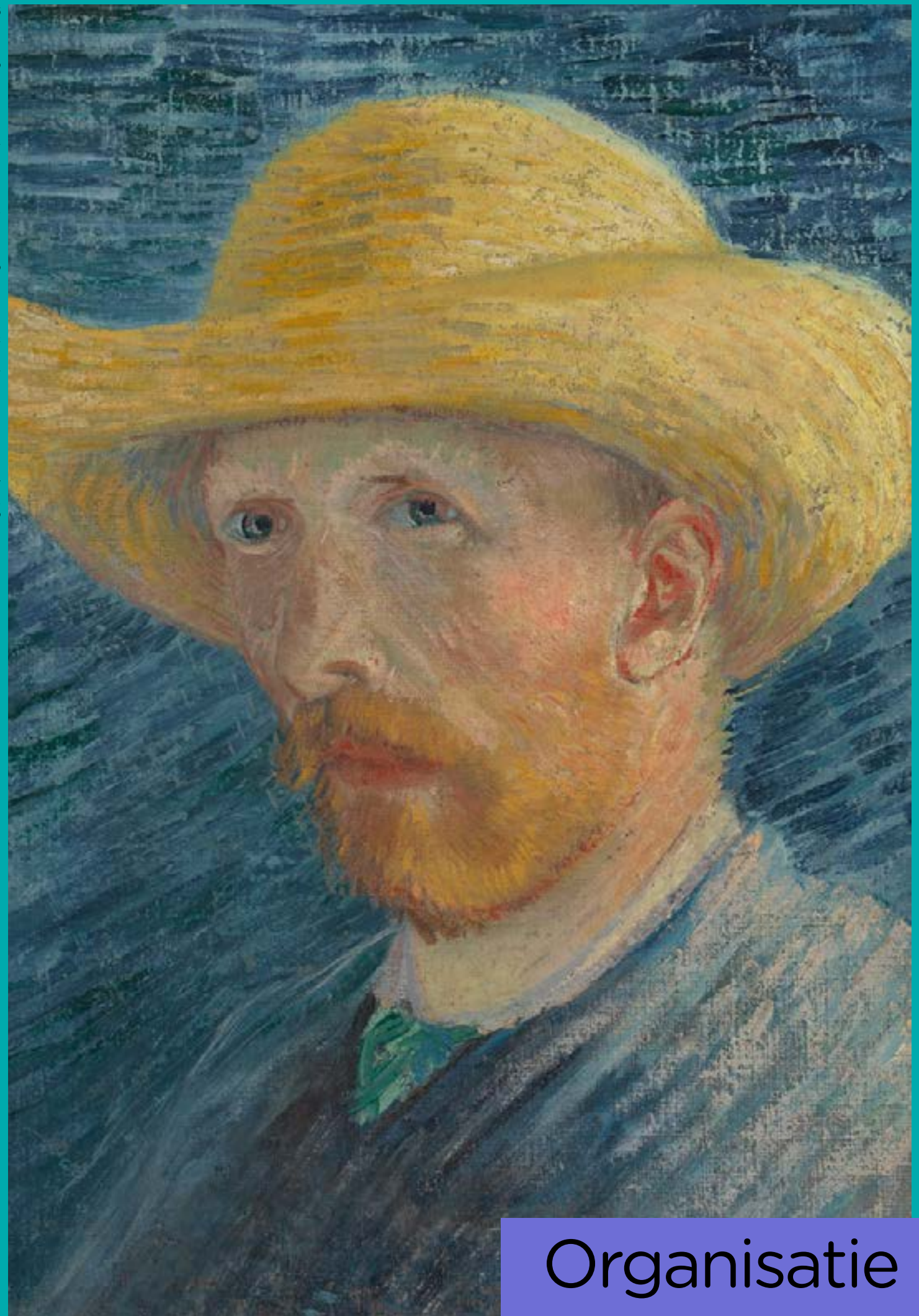
Het Van Gogh Museum

Junior Curators' Fund

Dit fonds stelt zich ten doel de aanstelling mogelijk te maken van junior conservatoren in het Van Gogh Museum, bij voorkeur pas afgestudeerden.

en de schenkers en Fondsen op naam die anoniem wensen te blijven

Vincent van Gogh, *Zelfportret met strohoed* (detail), 1887, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Organisatie

Raad van Toezicht

De heer prof. dr. mr. J.W. (Jaap) Winter
Voorzitter (benoemd tot oktober 2019)

Partner bij Phyleon Governance & Leadership, hoogleraar aan de Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam en INSEAD, voorzitter College van Bestuur Vrije Universiteit Amsterdam (tot december 2017)

Mevrouw J.E.M. (Jacobina) Brinkman
Lid (benoemd tot maart 2021)

Partner bij PwC

Mevrouw mr. A.J. (Joanne) Kellermann
Lid (herbenoemd tot juni 2018)

Directeur bij de Afwikkelingsraad van het Single Resolution Mechanism

De heer mr. H. (Hein) van Beuningen
Lid (herbenoemd tot december 2020)

Directielid bij Teslin Capital Management BV

De heer dr. G. (Gary) Tinterow
Lid (benoemd tot februari 2022)

Directeur van The Museum of Fine Arts, Houston, Verenigde Staten

Mevrouw drs. T.A. (Trude) Maas-de Brouwer
Voorzitter (tot juli 2017)

Onafhankelijk bestuurder en toezichthouder

De heer P. (Peter) Tieleman
Lid (tot juli 2017)

Bestuurder commissaris - directie adviseur

Vincent van Gogh Stichting

Mevrouw J. (Josien) van Gogh (voorzitter)
De heer V.W. (Willem) van Gogh (bestuurslid)
Mevrouw S.E. (Sylvia) Cramer (bestuurslid)
De heer A.P.M. (Sander) Bersee (bestuurslid)

Directie

Directeur
Axel Rüger

Zakelijk Directeur
Adriaan Dönszelmann

Advisor to the Board
Willem van Gogh

Kwaliteit & Business Control
Afdelingshoofd:
Jeroen van de Beek

Stafbureau
Directiesecretaris:
Eva Schieveld
per 1.9 Babette Meerdink-Schenau (a.i.)

Sector Museale Zaken

Directeur Museale Zaken
Nikola Eltink

Sector Publiekszaken

Directeur Publiekszaken
Milou Halbesma

Sector Bedrijfsvoering

Directeur Bedrijfsvoering
Esther de Jong

Van Gogh Museum Enterprises

Directeur Commercie en New Business
Saskia Eijffinger (New Business)
per 1.4 Ricardo van Dam

Collecties en onderzoek
Afdelingshoofd:
Marije Vellekoop

Collectiebeheer en Restauratie
Afdelingshoofd:
Kees van den Meiracker

Registrar's Office
Afdelingshoofd:
Karlijn Berends

Collectie Informatie
Afdelingshoofd:
Daan van Reenen (a.i.)

Educatie en Interpretatie
Afdelingshoofd:
Marthe de Vet

Team Tentoonstellingen

Marketing
Afdelingshoofd:
Cas Boland

Pers
Afdelingshoofd:
Janine Fluyt
per 1.6 Ingrid Looijmans (a.i.)
per 1.11 Alain van der Horst

Development
Afdelingshoofd:
Jacqueline Rutten
per 1.11 Geer Oskam

Bezoekersservice
Afdelingshoofd:
Jort Slingerland

De Mesdag Collectie
Manager:
Wite de Savornin Lohman

Publicaties
Afdelingshoofd:
Suzanne Bogman

Events
Afdelingshoofd:
Isabelle Hegeman

Digitale Communicatie
Afdelingshoofd:
Martijn Pronk

Facilitair Bedrijf
Afdelingshoofd:
Roelof van der Kooij

Beveiliging
Afdelingshoofd:
Adrie Kok

P&O
Afdelingshoofd:
Annette Kraaijeveld (a.i.)

Financiën
Afdelingshoofd:
Jeroen Nachbar

ICT
Afdelingshoofd:
Willem Zegers

B to B
Manager:
Laurine van Rooijen

Buying & Merchandise
Afdelingshoofd:
Jacqueline van Diessen

Logistiek & Planning
Afdelingshoofd:
Peter Vogler

E-commerce
Manager:
Peter van Mullem

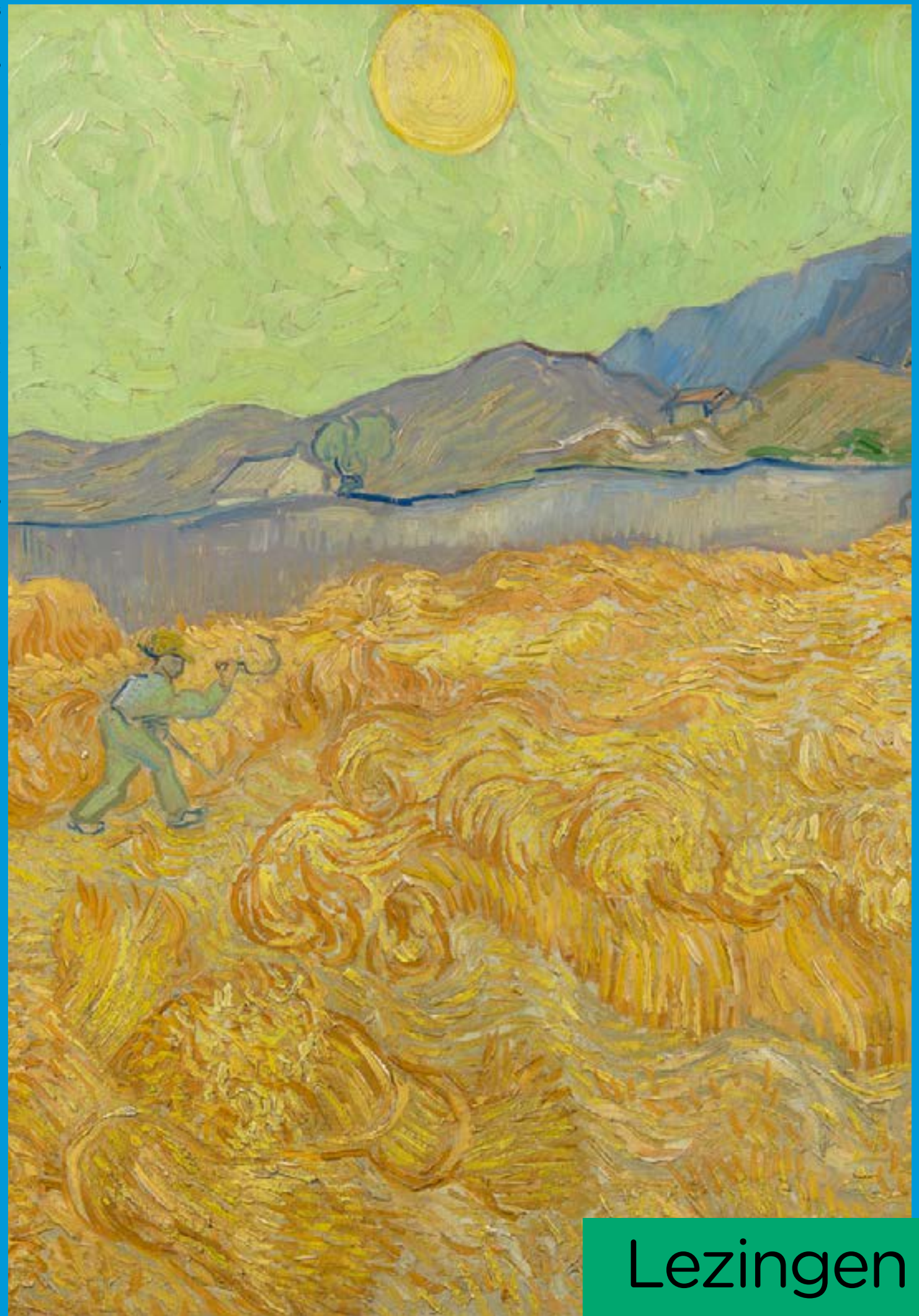

Retail
Manager:
Peter Dusch

New Business
Manager:
Riet Frissel

Vincent van Gogh, *Korenveld met maaier* (detail), 1889. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Lezingen

<u>Kay Bartelink</u> Van Gogh en Japan	Tokyo Metropolitan Museum	28/08	<u>Boudewien Chalmers Hoyneck van Papendrecht</u> Gastcollege	Hogeschool van Amsterdam	17/03
<u>Laurine van de Wiel, Bart Rietdijk</u> Van Gogh Analyseert	Rotterdam Erasmus Universiteit	13/12	<u>Maite van Dijk</u> (G)eenstijl.nl. Over nut en nadeel van stilistiek voor de negentiende-eeuwse kunstgeschiedenis	ESNA Winter Seminar, RKD Den Haag	27/01
<u>Edwin Becker</u> 'Alma-Tadema tussen Historisme en Symbolisme', Symposium imagined past: Lawrence Alma-Tadema, painter, archaeologist, historian	Fries Museum, Leeuwarden	19-20/01	Food, glorious food: Food at the heart of nineteenth-century art	ESNA congress, MAS Museum Antwerpen	8-9/06
Vincent van Gogh en de hedendaagse kunst	Melkweg, Amsterdam	26/01	Lezing Cirkelsborrel Vereniging Rembrandt	Van Gogh Museum	15/09
Openingspeech Italian Hours, Ramón van der Ven	NIKI, Florence	16/02	Lezing Gildemeesters Vereniging Rembrandt	Van Gogh Museum	17/09
Rondleiding Van Lanschot	Tefaf, Maastricht	11/03	Organisatie Expertmeeting voor tentoonstelling <i>Gauguin en Laval op Martinique</i>	Van Gogh Museum	23/10
Rondleiding Floris V, Business Club	Tefaf, Maastricht	16/03	Discussie op zaal 'The Bride. Maris's first conception' symposium Matthijs Maris at Work	Rijksmuseum	14/12
Rondleiding Bank Ten Cate	Tefaf, Maastricht	17/03	<i>Nederlanders in Barbizon</i>	Dordrechts Museum	15/12
Chair International Exhibition Organizers Conference	Sydney / Melbourne	26-28/04	<u>Adriaan Dönszelmann</u> How in-house expertise can strengthen your museum strategy	Museum Connections, Parijs	18/01
Blockbusters: vloek of zegen ikv IEO	Sydney / Melbourne	26-28/04	Diner Speech SIG (Strategie, Innovatie & Governance)	Programma TIAS, Tilburg	29/11
Limburgse kunstenaars	Cuyperhuis, Roermond	27/05	<u>Willem van Gogh</u> The Van Gogh Collection. From the living room to cultural heritage of mankind	Hudsonville, West Michigan, USA	14/11
Persreis Nederlanders in Parijs	Parijs / Barbizon	8-9/09	History of the Van Gogh Collection	Grand Rapids Art Museum, USA	15/11
Yellow House reis	Parijs / Barbizon	21-23/09	<u>Milou Halbesma</u> Masterclass Culturele Marketing	Universitat Internacional de Catalunya (UIC), Barcelona	27/11
Nederlanders in Parijs	Kunstkring Doorn	2/10	<u>Adrie Kok</u> Presentatie over de 2 teruggevonden werken (SOMME)	The Israel Museum, Jeruzalem	10/05
Rondleiding Cabinet des Amateurs de Dessins	Van Gogh Museum	19/11	Presentatie (externe) veiligheid rondom Museumplein	KMSK, Brussel	21/11
Nederlanders in Parijs ikv Academische Reizen	Van Gogh Museum	22/11	Lezing over werken, afdeling Beveiliging/Profiling	Nova College, Haarlem	28/11
De kunst van het tentoonstellen	Godshuis, Roermond	25/11	<u>Jolein van Kregten</u> Wat vindt het Van Gogh Museum van de kwaliteit van de eigen vertalingen?	Nationaal Vertalerscongres, Amersfoort	2/06
Van Gogh & Japan	Paradies, Roermond	15/12	Education in the Van Gogh Museum	National Museum of Western Art, Tokyo	16/10
<u>René van Blerk</u> Wat betekenen veranderingen binnen CKV voor het Van Gogh Museum?	Bijeenkomst VNK, Amsterdam	31/03	<u>Oda van Maanen</u> CSI Van Gogh Museum voor het Weekend van de Wetenschap (2 groepen)	Van Gogh Museum	7/10
<u>Ann Blokland</u> Feeling Van Gogh. Making Vincent van Gogh's art accessible	Tactile Reading Conference, Stockholm	5/04			
The role of videos in the Van Gogh Museum	Museums in Short, Piran	31/08			
Participation in the Van Gogh Museum. Two case studies	The Inclusive Museum Conference, Manchester	15/09			
Van Gogh en de verbeelding van identiteit	Docentendag VO, Rijksmuseum/ Van Gogh Museum	9/11			
<u>Suzanne Bogman</u> Art enclosed in a Book: Publishing at the Van Gogh Museum	Salone Internationale dei Libri, Turijn	22/05			
Art Books in the Digital Age (paneldiscussie)	Frankfurter Buchmesse	11/10			
<u>Cas Boland</u> Marketing Van Gogh Museum	VNPF Congres, Utrecht	13/09			
<u>Cas Boland, Sanneke Prins</u> Armin van Buuren x Van Gogh Museum case	Museum Next, Rotterdamse Schouwburg	28/06			

<u>Teio Meedendorp</u>			<u>Axel Rüger</u>		
Researching Vincent van Gogh's oeuvre	Universiteit Utrecht	27/02	From unrecognized genius to global icon:	Norton Simon Museum,	25/02
Hoogte- en dieptepunten bij Vincent van Gogh	Toonskunstkring Tiel	29/03	Vincent van Gogh then and now	Los Angeles	
Het sepia-effect: Van Goghs pentekeningen uit Zuid-Frankrijk nader belicht	RCE Amsterdam	4/07	More than a souvenir shop! The commercial challenges and opportunities of the Van Gogh Museum	Wellcome Collection, Londen	23/05
<u>Kees van den Meiracker</u>			<u>Marie-José van Schaik</u>		
Museumlight policy and the problem of fading colours	Londen	11-12/09	Communicating the Museum: Power of Education	Conference Power of Education	20/06
			Van Gogh's Sunflowers LIVE	Grand Palais, Parijs	
			Van Gogh & Japan	Facebook livestream	14/08
				Frau und Kultur e.V., Dortmund	13/11
<u>Bas Meyer</u>			<u>Alice van der Slikke</u>		
Lezing over werken bij de afdeling Beveiliging/Profiling	Nova College, Haarlem	28/11	The power of feedback, Workshop symposium	Museum Guides Now!	7/11
<u>Marianne Nouwen (Wouter de Voogd)</u>			<u>Marije Vellekoop</u>		
Een DAMs: nooit af, nooit klaar!	Adlib Gebruikersdag, Utrecht	26/10	Communicating the museum	Melbourne	26-28/07
			Deloitte Art & Finance conference	Milaan	8/11
<u>Saskia van Oudheusden</u>			<u>Marthe de Vet</u>		
Onderzoek en restauratie van het Zeegezicht bij Scheveningen	Studiedag leraren primair onderwijs, Rijksmuseum	8/11	Making Van Gogh accessible in a rapidly changing world	Conference Sustainable Dialogues, Hermitage, St.-Petersburg	8/09
<u>Kathrin Pilz</u>			<u>Marthe de Vet (Harma van Uffelen)</u>		
CSI Van Gogh (speciale avond ter ere van de teruggevonden schilderijen)	Van Gogh Museum	13/05	Gastcollege Reinwardt Academie	Van Gogh Museum	17/02
CSI Van Gogh (Weekend van de Wetenschap, 2x)	Van Gogh Museum	8/10	<u>Marthe de Vet (Helene de Koekoek)</u>		
<u>Sanneke Prins (Cas Boland)</u>			The Effect of Van Gogh on vulnerable older People		
The Power of a perfect brand match	MuseumNext, Rotterdam	27/06	Visitor Studies Conference, London		23/03
<u>Fleur Roos Rosa de Carvalho</u>			<u>Marthe de Vet (René van Blerk)</u>		
Prints in Paris 1900. Henri de Toulouse-Lautrec: van elitair tot populair	Van Gogh Museum	2/04	Demonstration Create, share & teach! How to keep up with changes in school systems?	Museums and the web, Cleveland	20/04
Prints in Paris 1900. Henri de Toulouse-Lautrec: van elitair tot populair	Van Gogh Museum	9/04	<u>Marthe de Vet (Esther den Breejen)</u>		
Duistere prenten voor het interieur	Van Gogh Museum	11/06	Workshop Van Gogh meets older people 70+: cross-sectoral partnership between art, health and wellbeing	Museum Next, Rotterdam	28/06
<u>Fleur Roos Rosa de Carvalho (i.s.m. Club Classique)</u>			<u>Jacob van der Vlugt</u>		
Club Classique : van elitair tot populair (muziekvoorstelling)	De Rode Hoed, Amsterdam	29/09	Facebook ADE Workshop: SunflowersLIVE	The Mayer Manor, Amsterdam	17-18/10
Club Classique : van elitair tot populair (muziekvoorstelling)	Ostade theater, Amsterdam	1/10	Museum Guides Now: Facebook LIVE Guided Tours	Van Gogh Museum	7/11
Prints in Paris 1900. Henri de Toulouse-Lautrec: From the Elite to the Street	Mitsubishi Ichigokan Museum Tokyo	18/10	Cultuurmarketing: Storytelling in de praktijk	Theater De Krakeling, Amsterdam	9/11
Prints in Paris 1900. Henri de Toulouse-Lautrec: van elitair tot populair	Steendrukmuseum Valkenswaard	16/11			

Caroline Vos

Presentatie Case SAN Award	Utrecht	7/04
----------------------------	---------	------

Laurine van de Wiel

Smart Congres, gewijd aan Van Gogh Museum	Amsterdam Art Center	13/04
---	----------------------	-------

Case: persona's op <i>Vincent op Vrijdag</i>		
--	--	--

Presentatie Case Cultuurmarketing	Cultuurmarketing Utrecht	15/06
-----------------------------------	--------------------------	-------

Laurine van de Wiel (Caroline Vos)

Smart Congres, gewijd aan Van Gogh Museum	Amsterdam Art Center	13/04
---	----------------------	-------

Tevredenheid meten, een praktijkvoorbeeld	Stadsarchief Amsterdam	12/09
---	------------------------	-------

voor MOAM		
-----------	--	--

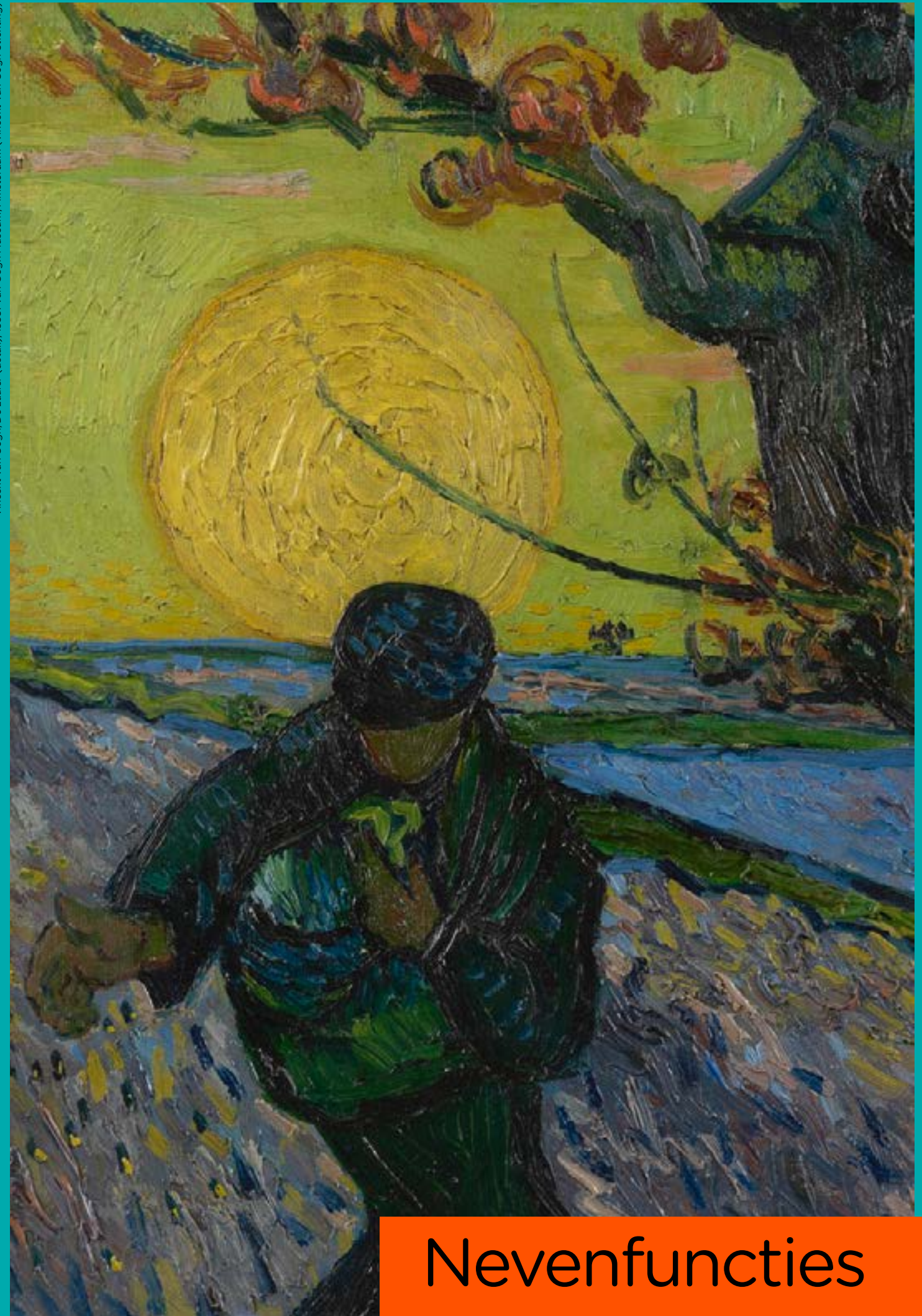
Aantekeningen uit de Van Gogh Museum	Frans Hals Museum, Haarlem	11/12
--------------------------------------	----------------------------	-------

marketingafdeling		
-------------------	--	--

Laurine van de Wiel (Bart Rietdijk, Kay Bartelink)

Van Gogh analyseert. Forecasting event	Erasmus Q-Intelligence, Rotterdam	13/12
--	--------------------------------------	-------

Vincent van Gogh, *De zaaier* (detail), 1888. Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Nevenfuncties

Kay Bartelink
Bestuurslid Museum Quarter BIZ Amsterdam

Edwin Becker
Begeleiding expositie eindexamenwerk afdeling Scenografie, Theaterschool AHK, Amsterdam
Voorzitter van de Becker Stichting, Roermond
Voorzitter van de Stichting BienNEELE, Roermond
Voorzitter van Stichting LABland (scenografencollectief)
Lid van de Steering Committee van de IEO (International Exhibition Organizers)

Sinja Bloeme
Freelance/gastdocent communicatie en fotostyling Artemis Styling Academy

Ann Blokland
Jurylid RAAK Stimuleringsprijs

Cas Boland
SAN Award jurylid

Geeta Bruin
Voorzitter Ondernemingsraad Van Gogh Museum
Lid Commissie Schilderijen KOG
Lid werkgroep Monitoring Nederlands Digitaal Erfgoed
Projectleider Tentoonstellingen Het Noordbrabants Museum
Bestuurslid sectie SIMIN Nederlandse Museumvereniging
Lid Raad van Toezicht Museum Gouda

Hannie Diependaal
Zelfstandig restaurator van schilderijen

Maite van Dijk
Promotie en verdediging proefschrift 'Foreign Artists versus French Critics: Exhibition Strategies and Critical Reception at the Salon des Indépendants in Paris (1884-1914)' 24 november, Aula - Oude Lutherse Kerk, Universiteit van Amsterdam
Voorzitter sectie Kunstmusea, Museumvereniging
Bestuurslid European Society of Nineteenth Century Art (ESNA)

Adriaan Dönszelmann
Samenwerkingspartner JINC
Lid van Raad van Toezicht Montessori Scholengemeenschap Amsterdam
Voorzitter Bestuur Stichting Samenwerkende Amsterdamse Musea
Lid van Raad van Advies TIAS

Nikola Eltink
Bestuurslid Stichting Zicht in Erfgoed

Martin van Engel
Lid van Stuurgroep Cultuur en Creatief Inclusief
Adviseur Jongerencultuurfonds Amsterdam

Willem van Gogh
Lid Bestuur Für Elise Foundation, Nihon no Hanga
Lid Bestuur Tomoko Mukaiyama Foundation, tot 1 juni 2017

Milou Halbesma
Bestuurslid Water for Life
Lid adviesraad SOS Kinderdorpen Nederland
Bestuurslid Van Gogh Europe Stichting
Lid Overleg Amsterdamse Musea

Esther de Jong
Directeur PP10 BV

Oda van Maanen
Zelfstandig restaurator
Lid van de Certificatiecommissie Restauratoren in Opleiding van de Master *Conserving en Restauratie van Cultureel Erfgoed* van de Universiteit van Amsterdam

Teio Meedendorp
Bestuurslid *Kunstlicht*, tijdschrift voor beeldende kunst, beeldcultuur en architectuur uit heden en verleden, verbonden aan de Vrije Universiteit Amsterdam

Marianne Nouwen
Redactielid *Art & Architecture Thesaurus-Nederlandstalig*
Bestuurslid Sectie Informatieverzorging Musea in Nederland (SIMIN) van de Museumvereniging

Saskia van Oudheusden
Restaurator/eigenaar Saskia van Oudheusden Schilderijenrestauratie

Kathrin Pilz
Assistent Coördinator van de ICOM-CC werkgroep ATSR (Art Technological Source Research)
Mede-editor van de *Proceedings of the seventh symposium of the ICOM-CC Working Group for Art Technological Source Research* (wordt in 2018 uitgegeven)

Martijn Pronk
Lid Governing Board Europeana Foundation
Lid Advisory Committee We Are Museums
Lid Digital Strategy Advisory Committee National Library of Israel
Lid Jury De Beste Social Media Awards

Fleur Roos Rosa de Carvalho
Gastdocent Universiteit van Amsterdam:
Tutorial en Seminar *Van Gogh Museum Visiting Fellow in the History of 19th-Century Art 2017: Dr. Willa Silverman*
Masterclass en begeleiding *Recourse 1900*: onderzoeks- en tentoonstellingsproject met de afdeling Grafische Vormgeving van de Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam

Axel Rüger
Lid Selection Committee TEFAF Showcase
Lid Steering Board Apeldoorn Conference
Trustee Art Fund
Jurylid Van Lanschot Kunstprijs
Lid Advisory Board Van Lanschot
Lid Taskforce Stad in Balans gemeente Amsterdam
Lid Stichting Marijn Brouwers Producties

Wite de Savornin Lohman
Bestuurslid Caius Cirkel, Vereniging Rembrandt
Bestuurslid Stichting Het Nederlandse Interieur Comité VanLoon40, Museum Van Loon
Bestuurslid Pieus Fonds De Jonge van Ellemeet-Briels
Bestuurslid Stichting Utrechtse Kastelen

Marie-José van Schaik
Lid programmacommissie Museum Guides Now!

Eva Schieveld
Vicevoorzitter Raad van Toezicht De Melkweg

Edith Schreurs
Lid webcommissie CODART

Lisa Smit
Secretaris van de European Society for Nineteenth-Century Art (ESNA)
Coördinator Voedselbank Cultuur

Marjolein Stege
Redactielid *Art & Architecture Thesaurus-Nederlandstalig*

Louis van Tilborgh
Hoogleraarschap Universiteit van Amsterdam
Incidenteel adviseur voor museale aankopen negentiende-eeuwse kunst bij Mondriaan Stichting
Redacteur *Simiolus: Netherlands Quarterly for the History of Art*

Marije Vellekoop
Bestuurslid Onderzoeksschool Kunstgeschiedenis (OSK)
Eindredacteur *Van Gogh Studies*

Marthe de Vet

Lid adviescommissie Age Friendly Cultural Cities,
Fonds voor cultuurparticipatie
Lid Raad van Toezicht Cultuurschakel
Lid adviescommissie cultuureducatie in het vmbo
en het praktijkonderwijs, Fonds voor cultuurparticipatie
Bestuurslid Museumpleinbus
Stuurgroep Museum Guides Now!
Voorzitter Samenwerkingsverband Kunst maakt
de mens. *Ouderen ontmoeten Van Gogh*

Jacob van der Vlugt

Comité Amsterdam Nederlands Studenten Orkest

Caroline Vos

Bestuurslid Frankendael Foundation (secretaris)

Catherine Wolfs

Algemeen bestuurslid Nederlandse
Kostuumvereniging
Beeldredacteur Bulletin van de Nederlandse
Kostuumvereniging

Nevenactiviteiten

Raad van Toezicht

Jaap Winter

Voorzitter Raad van Toezicht Van Gogh Museum
Commissaris Randstad
Commissaris Het Koninklijk Concertgebouw
(tot juni 2017)

Jacobina Brinkman

Lid Raad van Toezicht Van Gogh Museum
Lid Raad van Toezicht NTR
Lid Raad van Toezicht Fonds Podiumkunsten

Joanne Kellermann

Lid Raad van Toezicht Van Gogh Museum
Lid Raad van Toezicht Universiteit Utrecht

Hein van Beuningen

Lid Raad van Toezicht Van Gogh Museum
Bestuurslid Carré Fonds
Lid Raad van Toezicht Plan Nederland

Gary Tinterow

Lid Raad van Toezicht Van Gogh Museum
President Houston Museum District Association

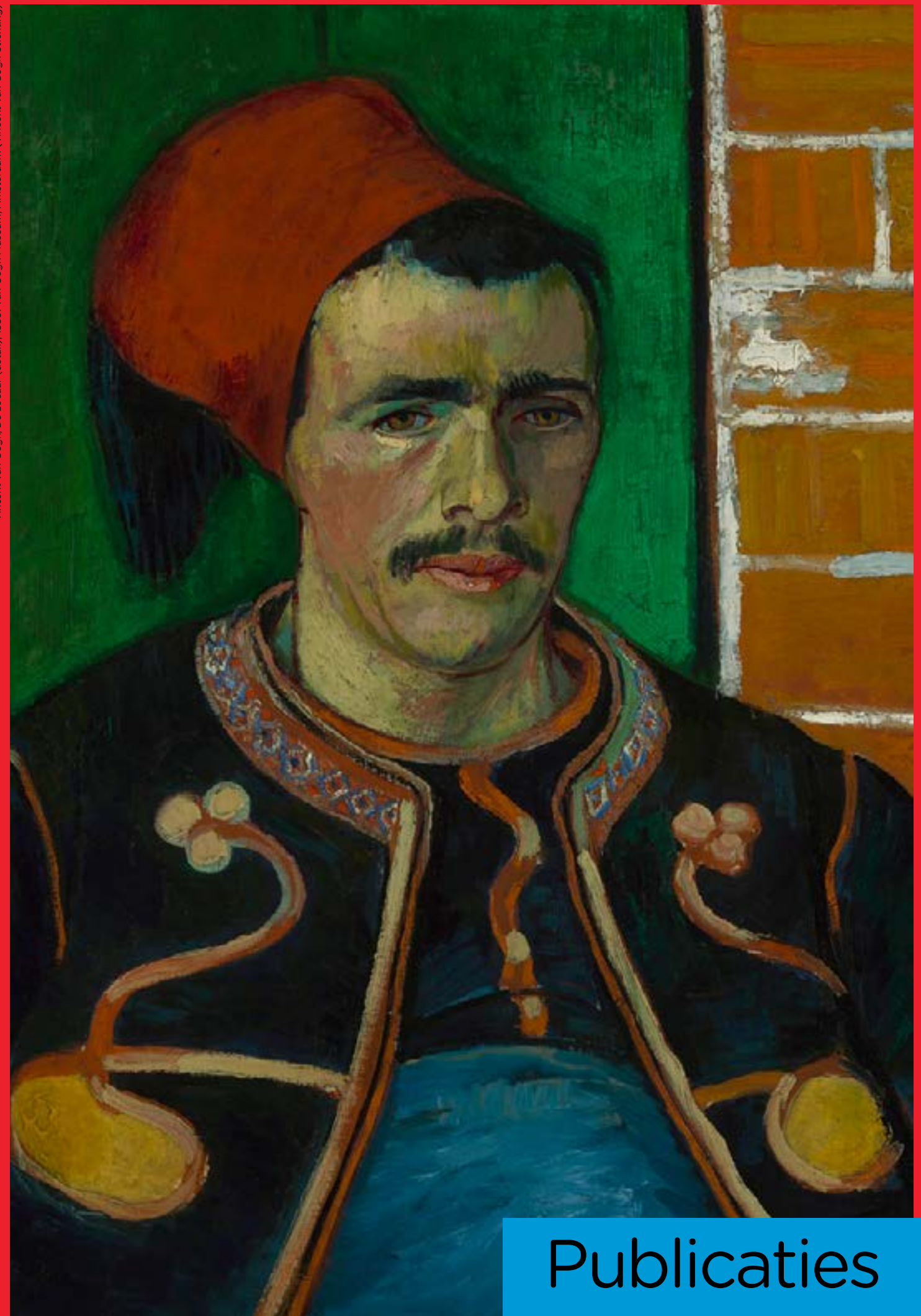
Trude Maas-de Brouwer

Voorzitter Raad van Toezicht Van Gogh Museum
(tot juli 2017)
Voorzitter Raad van Advies Autoriteit
Persoonsgegevens
Voorzitter Utrecht Development Board

Peter Tieleman

Lid Raad van Toezicht Van Gogh Museum
(tot juli 2017)
Bestuurslid Koninklijke Boekverkopersbond
Lid van Raad van Toezicht De Kleine Komedie
(tot mei 2017)

Vincent van Gogh, *De zeeaar* (detail), 1888, Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Publicaties

- Edwin Becker
Interview Urban Larsson: Art and life, education and process
Urban Larsson. Painting from Life (tentoonstellingscatalogus)
Februari 2017
- Maite van Dijk
In het voetspoor van de kunstenaars
Kunstschrift: Een Nederlander in Frankrijk. Jongkind en de anderen
Oktober 2017
- Foreign Artists versus French Critics: Exhibition Strategies and Critical Reception at the Salon des Indépendants in Paris, 1884-1914*
Dissertatie Universiteit van Amsterdam
November 2017
- Maite van Dijk (Mayken Jonkman, red.)
Jacob Maris. De stad uit: van Parijs naar Barbizon
Nederlanders in Parijs, 1789-1914.
Tentoonstellingscatalogus Van Gogh Museum, Amsterdam en Petit Palais, Parijs
Oktober 2017
- Hans Luijten (Leo Jansen, Nienke Bakker)
Manch einer hat ein großes Feuer in der Seele.
Van Gogh, Die Briefe
November 2017
- Ever Yours... Vincent. The Quintessential Letters of Van Gogh*
Arabische vertaling van de brieven van Van Gogh
December 2017
- Teio Meedendorp
À la recherche de la perspective correcte: Van Gogh et Cassagne
Voorwoord heruitgave Armand Cassagne, Le Guide de l'ABC du Dessin, Parijs 2017
Oktober 2017
- Teio Meedendorp (Eric Kirchner, Ivo van der Lans, Frank Ligterink, Muriel Geldof, Luc Megens, Kathrin Pilz, Ella Hendriks)
Digitally reconstructing Van Gogh's Field with Irises near Arles part 3: Determining the original colors
Color Res Appl. 2017;00:1-17.
<https://doi.org/10.1002/col.22197>
Oktober 2017
- Kathrin Pilz (Sigrid Eyb-Green, Joyce Townsend, Stefanos Kroustallis, Idelette van Leeuwen, eds.)
Sources on art technology: Back to basics
Proceedings of the sixth symposium of the ICOM-CC working group for art technological source research
2016
- Kathrin Pilz (Ella Hendriks, Muriel Geldof, Maarten van Bommel)
Carmín es el rojo del vino. La cochinilla en la pintura de Vincent van Gogh. Rojo mexicano. La grana cochinilla en el arte.
November 2017
- Kathrin Pilz (Eric Kirchner, Ivo van der Lans, Frank Ligterink, Muriel Geldof, Luc Megens, Teio Meedendorp, Ella Hendriks)
Digitally reconstructing Van Gogh's Field with Irises near Arles part 3: Determining the original colors, Color Research & Application
December 2017
- Fleur Roos Rosa de Carvalho (Phillip Dennis Cate, voorwoord)
Prints in Paris 1900: van elitair tot populair
Tentoonstellingscatalogus
2017
- Fleur Roos Rosa de Carvalho
An Icon of Collecting: Félix Bracquemond's Portrait of Edmond de Goncourt
Altered States: Etching in Late 19th-Century Paris, (RISD Museum). Online tentoonstellingscatalogus.
<https://publications.risdmuseum.org/altered-states/>
2017
- Catherine Bindman
Small Apartments and Big Dreams: Print Collecting in the Fin de Siècle
Art in Print, vol. 7, no. 1
Mei-juni 2017
- Axel Rüger
International wish list: Axel Rüger, Director of the Van Gogh Museum chooses...
Art UK Maart 2017
- Marie-José van Schaik (Mark Schep, Pauline Kintz, Noortje Bijvoets, Carla van Boxtel, Herman van Gessel, Frouke Jorna, Marie-Thérèse van der Kamp)
Rondleiden is een vak. De rondleider in kunst- en historische musea
September 2017
- Eva Schievelde
De kunst van het toeschrijven: over de juridische positie van kunsthistorisch experts
Nederlands Juristen Blad
April 2017
- Lisa Smit
Experimenten met het pointillisme. Van Gogh Museum verwerft representatieve Signac
Bulletin Vereniging Rembrandt, jg. 27, no. 1
Maart 2017
- Recensie van de tentoonstelling Wilhelm Lehmbruck: retrospective in Leopold Museum, Wenen (8 april – 4 juli 2016)*
Nineteenth-Century Art Worldwide, Vol. 16, No.1
April 2017
- Renske Suijver
Chronologie (en redactie)
Stefan Koldehoff en Chris Stolwijk (red.), *The Thannhauser Gallery, Marketing Van Gogh*
September 2017
- Vier entries over werken van George Hendrik Breitner en Isaac Israëls*
Jenny Reynaerts (red.), 1800-1900.
Collectiecatalogus Rijksmuseum
November 2017
- Hendrik Willem Mesdag: An Enterprising Artist and Collector*
Reine Meylaerts, Lieven D'hulst, Tom Verschaffel (red.)
Cultural Mediation in Europe, 1800-1950
December 2017
- Louis van Tilborgh
The Shining Light of Japan: Van Gogh's Quest for a Modern Identity
Kodera et al., tent. cat. Van Gogh & Japan, Sapporo etc. (Hokkaido Museum of Modern Art)
April 2017
- Marije Vellekoop (Axel Rüger, Nienke Bakker, Louis van Tilborgh, Pieter van Os)
Van Gogh keert terug. De gestolen schilderijen
Maart 2017
- Marthe de Vet (Marjolein Gysels, Helene de Koekoek, Esther den Breejen)
Ouderen ontmoeten Van Gogh. De effecten van het outreach workshopprogramma op de gezondheid en het welzijn van 70-plussers
Februari 2017
- Marthe de Vet (Marjolein Gysels, Hélène de Koekoek)
Stimulating the positive health of older adults through the Art Makes Man outreach programme. Engage 39
Engage, the international journal of visual art and gallery education. Themanummer *Visual Arts and Wellbeing*
Voorjaar 2017